

Programmabegroting 2025

Voorwoord

In april 2022 heeft het college zijn akkoord “Samen verschil maken” gepresenteerd. In het akkoord heeft het college zijn ambities verwoord voor de periode 2022-2026. Het college houdt koers op het ingezette beleid en de grote opgaven van morgen, zoals woningbouw, leefbaarheid, duurzaamheid, jeugdzorg en werkgelegenheid. We weten dat deze opgaven alleen door goed samen te werken in de regio kunnen worden aangepakt. We willen er zijn voor onze inwoners en werken aan de betrokkenheid. Dit alles doen we in balans met onze financiële mogelijkheden.

Landelijke ontwikkeling

Deze balans staat fors onder druk door landelijke ontwikkelingen. De bezuinigingen op het gemeentefonds leiden tot dreigende structurele tekorten bij bijna alle gemeenten en dit beeld zien we ook bij de gemeente Wijchen. De herstructurering van het gemeentefonds leidt tot een enorme financiële krimp. Ook is de hoge inflatie van de afgelopen jaren onvoldoende gecompenseerd in het gemeentefonds. Op dit moment is de problematiek van het financiële ravijnjaar (vanaf 2026) niet opgelost en bieden de voornemens van het nieuwe kabinet vooralsnog geen zicht op een oplossing.

Onze financiële positie in 2025

In het voorjaar voorzagen we bij de Perspectiefnota een structureel tekort vanaf 2026, met een uitdaging om een sluitende begroting 2025 aan te bieden. Het benoemde risico op de kosten van jeugdzorg is concreet geworden en de septembercirculaire biedt onvoldoende compensatie in de hoogte van de algemene uitkering. Hierdoor verwachten we voor 2025 al een tekort.

Als gevolg van behoedzaam financieel meerjarenbeleid zijn onze financiële reserves toereikend om de tekorten voor 2025 af te dekken. Om ook naar de toekomst toe de greep uit de reserves te minimaliseren, heeft het college kritisch gekeken naar de noodzaak van uitgaves, met het oog op het naderende ravijn. Tegelijkertijd wil het dicht bij de bestaande ambities vanuit het coalitieakkoord en het strategisch kompas blijven. Dit leidt tot keuzes op het gebied van gewenst nieuw beleid en helaas ook een belastingverhoging.

Omdat we van het rijk voldoende middelen ontvangen voor onze ambities op duurzaamheid, kunnen we lokaal geld dat hiervoor bestemd was deels vrij laten vallen. Daarnaast anticiperen we op een structurele teruggave uit het BTW compensatiefonds. Het college vindt het belangrijk om het voorzieningenniveau op peil te houden. Daarom stelt het college een OZB-stijging voor. De extra stijging van 9% (naast de reguliere index van 2,3%) komt neer op een lastenverzwaring van ongeveer € 43,- op jaarbasis voor een huishouden met een woning op de betaalbare woninggrens.

Ook stelt het college slechts in beperkte mate nieuw beleid voor. Er is onder andere ruimte gezocht voor indexatie van bijzondere bijstandsregelingen, een structurele oplossing voor het behoud van de Blijde Dries en de gebiedscoördinatoren vanuit het onlangs vastgestelde participatie- en cocreatiekader. Wel stelt het college voor in 2025 te starten met twee in plaats van de beoogde drie gebiedscoördinatoren, om tot een sluitende begroting 2025 te komen. Daardoor beslaan we in het opstartjaar nog niet geheel Wijchen.

Daarmee blijven we op koers en maken we de financiële uitdaging voor 2026 en verder er nu niet groter op.

Oplossingsrichtingen vanaf 2026

In lijn met het advies van de VNG en de motie van de gemeenteraad ‘regeren is vooruitzien’, is een proces opgestart om te komen tot mogelijke oplossingsrichtingen, mocht de algemene uitkering vanaf 2026 onvoldoende worden opgehoogd.

Het ingezette financiële proces van oplossingsrichtingen is echter niet toereikend om het meerjarenperspectief, met de huidige wettelijke opgaven en ambities, structureel sluitend te krijgen. Om dit te bewerkstelligen stelt het college voor om een vervolgproces te doorlopen richting de meerjarenbegroting van 2026-2029.

Dit proces wordt voorbereid en opgestart in aanloop naar de Perspectiefnota van 2025. Dit geeft ons de tijd om de ontwikkelingen bij het rijk af te wachten onder het motto van de VNG "prepare for the worst and fight for the best". De inzet van de VNG is nog altijd dat het nieuwe kabinet de balans tussen taken van gemeenten en de benodigde middelen gaat herstellen.

Inhoudelijk richt het college zich op drie vlakken om voldoende maatregelen te vinden.

1. Om het voorzieningenniveau van Wijchen zoveel mogelijk op peil te houden, houden we op voorhand vanaf 2026 rekening met een extra OZB-stijging van 7,5%.
2. We leggen samen met de regiogemeenten een opdracht neer bij onze gemeenschappelijke regelingen. Zij worden gevraagd om scenario's uit te werken, waarbij de structurele vermindering van gemeentelijke middelen als uitgangspunt wordt gehanteerd.
3. Als laatste vullen we de oplossingsrichtingen van besparingen op bestaand beleid aan uit de Perspectiefnota, en werken deze nader uit tot concrete voorstellen.

Wij zien dit als een proces waarin de ambtelijke organisatie, het college en de gemeenteraad samen optrekken. We bereiden ons op tijd voor. De inzet van het college blijft om de gevolgen voor onze Wijchense samenleving zoveel mogelijk te beperken. En als het toch nodig is te kiezen voor maatregelen die het minst pijn doen, met name voor de kwetsbare groepen. Daarbij blijft het college sturen op het behoud van de financieel gezonde gemeente die we nu zijn, zodat we ook in de toekomst kunnen blijven investeren in de kwaliteit van onze samenleving.

Namens het College van Burgemeester en Wethouders van Wijchen,
Geert Gerrits, Wethouder financiën

Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
INLEIDING	7
SAMENVATTING	8
 PROGRAMMA'S	 11
0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	12
1 VEILIGHEID	20
2 VERKEER EN VERVOER	23
3 ECONOMIE	28
4 ONDERWIJS	33
5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	36
6 SOCIAAL DOMEIN	43
7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	59
8 WONEN EN BOUWEN	64
 PARAGRAFEN	 68
PARAGRAAF 1: OVERHEAD, ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN OVERIGE BATEN EN LASTEN	69
PARAGRAAF 2: LOKALE HEFFINGEN	71
PARAGRAAF 3: WEERSTANDSVERMOGEN	83
PARAGRAAF 4: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	92
PARAGRAAF 5: FINANCIERING	100
PARAGRAAF 6: BEDRIJFSVOERING	106
PARAGRAAF 7: VERBONDEN PARTIJEN	109
PARAGRAAF 8: GRONDBELEID	120
 FINANCIELE BEGROTING	 123
UITGANGSPUNTEN	124
MEERJARENRAMINGEN	126
PROVINCIAAL TOEZICHT	128
MIO (MEERJAREN INVESTERINGS OVERZICHT)	129
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA (X € 1.000)	132
OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA (INCLUSIEF BOUWGROND) (X € 1.000)	134
OVERZICHT VAN STRUCTURELE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA (X € 1.000)	136
TOTAALOVERZICHT TAAKVELDENRAMING (X € 1.000)	138
GEPROGNOSTICEERDE BALANS (X € 1.000)	146
INDICATOREN	147
BEREKENING EMU SALDO WIJCHEN	149

BIJLAGEN.....	150
BIJLAGE 1: RISICOMATRIX.....	151
BIJLAGE 2: INVESTERINGSLIJST	152
BIJLAGE 3: ONDERHOUDSPANNING VASTGOED 2025.....	153
BIJLAGE 4: ALGEMENE RESERVE	154
BIJLAGE 5: VERLOOP OVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN	155
BIJLAGE 6: NIEUW BELEID STRUCTUREEL	158
BIJLAGE 7: MUTATIES INCIDENTEEL PERSPECTIEF	160
BIJLAGE 8: INCIDENTEEL PERSPECTIEF TOTAAL (INCLUSIEF BOUWGROND).....	162
BIJLAGE 9: KOSTEN PER TAAKVELD.....	165
BIJLAGE 10: MUTATIES BESTAAND BELEID	170
BIJLAGE 11: SUBSIDIEPLAFONDS	172

Inleiding

Voor u ligt de Programmabegroting 2025 van de gemeente Wijchen. Dit boekwerk is het vervolg op de Perspectiefnota 2024, die de gemeenteraad in juli 2024 heeft vastgesteld. In deze Programmabegroting is het Coalitieakkoord 2022-2026 beleidsmatig en financieel uitgewerkt voor 2025. Verder geeft de begroting een financiële doorkijk van het meerjarenperspectief 2026-2028.

Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijft de indeling van een gemeentelijke begroting grotendeels voor. Deze Programmabegroting bestaat uit diverse onderdelen. In de samenvatting kunt u in één oogopslag het totaalbeeld zien van de begroting. We geven in de programma's antwoord op drie vragen; Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat gaat dit kosten?

Deze vragen worden beantwoord voor de speerpunten uit het coalitieakkoord. Aanvullend aan de speerpunten uit het coalitieakkoord benoemen we een aantal thema's, die voor 2025 actueel zijn. De onderwerpen uit het coalitieakkoord hebben we in de programma's met een rode pijl aangeduid, de aanvullende speerpunten met een blauwe pijl.

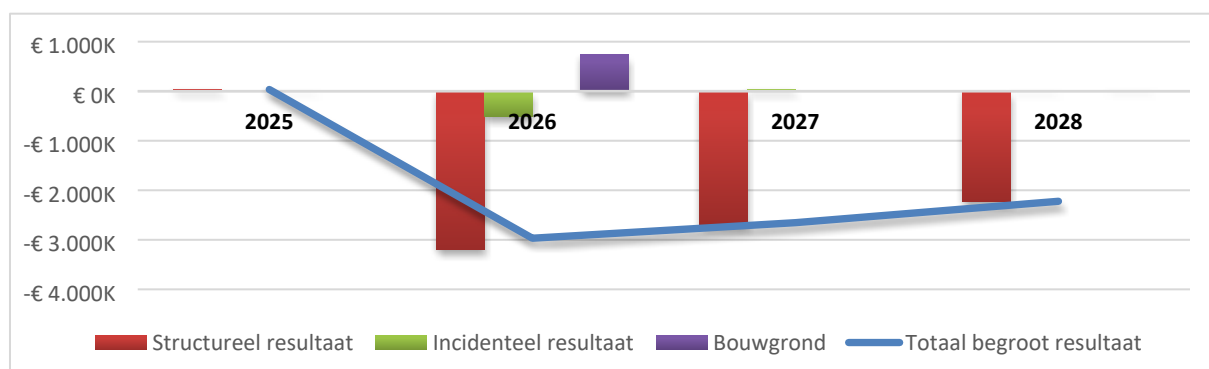
In de paragrafen beschrijven we de programma overstijgende onderwerpen. Vervolgens kunt u in de Financiële begroting de uitgangspunten en het meerjarenperspectief terugvinden. Alle mutaties ten opzichte van de huidige begroting vindt u hier beknopt terug.

In de bijlagen vindt u een nadere onderbouwing, waaronder de mutaties ten opzichte van de bijgestelde begroting bij de Perspectiefnota 2024.

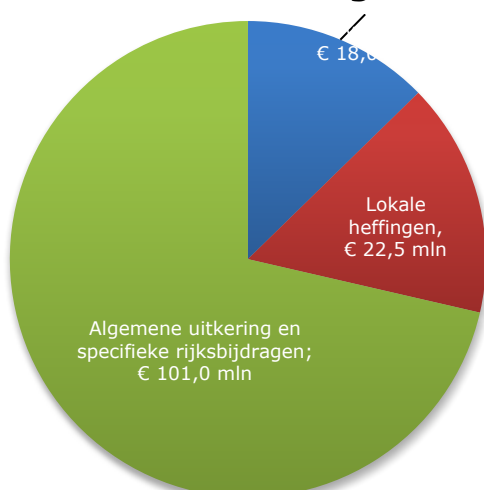

Samenvatting

We bieden u een begroting aan die structureel sluitend is in 2025. Met de kennis van nu ontstaat vanaf 2026 een structureel tekort. We herstarten een proces van ombuigingen, waarmee de raad keuzes kan maken voor de Begroting 2026, om ook dan tot een sluitende begroting te komen. In onderstaande tabel geven we de opbouw van het totale resultaat meerjarig aan. We onderscheiden daarin het structurele resultaat, het incidentele resultaat en de winstnemingen uit de bouwgrondexploitaties. Het totale begrotingsresultaat wordt met de doorlopende lijn weergegeven.

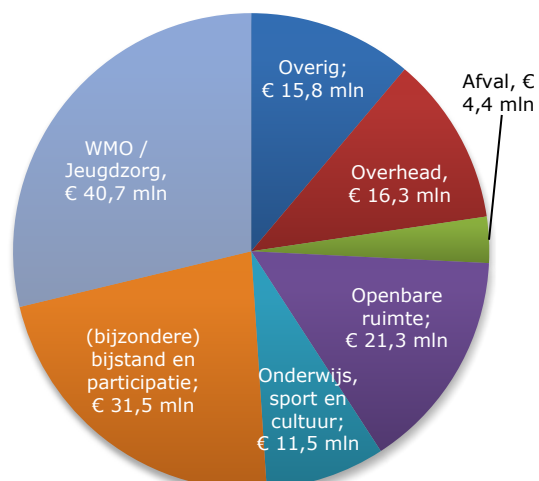

Waar komt ons geld vandaan?

Onze inkomsten halen we vooral uit de algemene uitkering en specifieke uitkeringen, zoals de BUIG-uitkering voor de bijstandsuitkeringen. Daarnaast ontvangen wij als gemeente middelen uit de lokale heffingen zoals de OZB, riool en reinigingsheffing. Overige inkomsten komen bijvoorbeeld uit de verkoop van paspoorten en rijbewijzen. Ook halen we inkomsten uit eigen bijdragen voor zorg of sport. De verhuur of verkoop van vastgoed en grondexploitaties zorgen ook voor inkomsten.

Waar geven we ons geld aan uit?

De helft van onze gemeentelijke uitgaven gaan naar het sociaal domein (WMO, jeugdzorg en de (aanpak) van de werkloosheid). Nieuw beleid hebben we, gezien de structurele tekorten, slechts beperkt toegevoegd, onder andere op het gebied van participatie, recreatie, indexatie van regelingen bijzondere bijstand en evenementen.

Ontwikkeling meerjarig perspectief

In onderstaande tabel presenteren we de ontwikkeling van het meerjarig perspectief ten opzichte van de Begroting 2024. Bij de onderwerpen geven we aan waar u de onderbouwing van de mutaties kunt terugvinden in deze begroting.

In de kolom 'omvang totaal' presenteren we per thema de totale omvang van het betreffende budget in de begroting. Vervolgens nemen we onder de jaartallen 2025 t/m 2028 per jaarschijf de mutaties op t.o.v. de huidige begroting. Dat leidt opgeteld tot een nieuw begrotingsresultaat.

Tabel 1: Meerjarenperspectief

Ontwikkelingen ten opzichte van de actuele begroting (x € 1.000.)	Omvang totaal	2025	2026	2027	2028
Begrotingsaldo 2024		4.284	-2.434	-1.551	-1.586
Perspectiefnota 2024 mutatie		-4.245	-938	-1.064	-1.123
Begrotingssaldo Perspectiefnota 2024		39	-3.372	-2.615	-2.709
Gemeentefonds algemene uitkering vrij besteedbaar (0-f)	86.871	400	333	140	558
Jeugdzorg (6-g)	17.712	-1.344	-1.068	-836	-523
Jeugdzorg index (6-g)		-303	-286	-306	-310
WMO (6-h)	10.600	-450	-668	-898	-1.149
WMO index (6-h)		-53	-43	-49	-50
Wet BUIG (6-i)	12.960	-357	-322	-284	-306
Overige mutaties bestaand beleid (bijlage 10)		-60	224	62	126
Structureel saldo op bestaand beleid		-2.128	-5.202	-4.786	-4.363
Nieuw Beleid (bijlage 6)		-450	-569	-552	-571
OZB 9% stijging naast reguliere index	11.209	1.113	1.149	1.186	1.223
OZB stijging 2026 7,5% naast reguliere index		0	931	961	992
Gemeentefonds teruggave BTW compensatiefonds structureel ramen (0-f)		500	500	500	500
Inzet surplus algemene reserve (max 10%)		1.000	0	0	0
TOTAAL STRUCTUREEL SALDO		35	-3.191	-2.691	-2.219
Saldo Perspectiefnota incidenteel		-820	-476	-40	0
Mutaties begroting 2025 (bijlage 7/8)		-236	-39	78	-8
Bouwgrond winstnemingen (§ 8 grondbeleid)		0	738	0	5
Onttrekking algemene reserve		1.056	0	0	0
TOTAAL INCIDENTEEL SALDO		0	223	37	-3
TOTAAL BEGROTINGSRESULTAAT		35	-2.968	-2.654	-2.222

Bij de Perspectiefnota gingen we uit van een structureel resultaat van vrijwel nihil in 2025 en een structureel tekort van zo'n 3 miljoen per jaar vanaf 2026. Op bestaand beleid zien we vooral op de jeugdzorg de kosten flink toenemen. Dat risico was al onderkend bij de Perspectiefnota. Om het bestaande voorzieningenniveau te handhaven en ambities waar te maken, worden een aantal maatregelen voorgesteld voor de Begroting 2025.

Het college is terughoudend geweest in het voorstellen van nieuw beleid. Daarbij is rekening gehouden met opgaven vanaf 2026 en de richting aangehouden vanuit bestaande ambities zoals het coalitieakkoord en het strategisch kompas. Een aantal voorstellen brengt het college nu niet in, maar ook in de Perspectiefnota opgenomen gewenst nieuw beleid is afgeschaald. Zo starten we niet met drie, maar met twee gebiedscoördinatoren en schalen we het monitoren van klantsignalen af. Ook is gekeken naar het inzetten van bestaand beleid. Omdat we van het rijk voldoende middelen ontvangen voor onze ambities op duurzaamheid, kunnen we lokaal geld dat hiervoor bestemd was deels vrij laten vallen.

Het college stelt voor de OZB voor 2025 met 9% extra te verhogen, bovenop de reguliere index. In 2024 staat Wijchen op de 62^e plek van Nederlands gemeenten met de laagste woonlasten. Met € 885 gemiddelde kosten per jaar zit Wijchen ruim onder het landelijk gemiddelde (€ 994). Met de voorgestelde OZB stijging betaalt een huishouden met een woning op de betaalbare woninggrens, € 43 aan OZB op jaarbasis meer dan in 2024.

Daarnaast stelt het college voor structureel een bedrag op te nemen voor de jaarlijkse teruggave op het BTW compensatiefonds in de algemene uitkering. We zien hier jaarlijks bij de septembercirculaire geld op terugkomen en het structureel begroten hiervan past ook binnen de kaders van de toezichthouder.

Als laatste zetten we 10% van het surplus van de algemene reserve in voor 2025, waarmee we de begroting sluitend maken. De algemene reserve bedraagt in 2025 € 21 miljoen, waarmee we voor € 11 miljoen aan risico's af te dekken hebben. Van het surplus van € 10 miljoen stelt het college voor € 1 miljoen in te zetten om de structurele begroting sluitend te krijgen. Daarnaast zetten we ook € 1 miljoen in om het incidenteel perspectief af te dekken.

Voor 2026 en verder zet het college in op het sluitend krijgen van de (meerjaren) begroting. Om hier nu alvast richting aan te geven, stelt het college voor om € 1 miljoen uit een extra verhoging van 7,5% van de OZB vanaf 2026 in te zetten. Door een deel van de bezuinigingsopgave in te vullen met een OZB stijging, hoeft er voor dat bedrag niet bezuinigd te worden op bestaande voorzieningen. Daarmee bedraagt de opgave voor 2026 t/m 2028 € 3,2 miljoen, aflopend tot € 2,2 miljoen.

Met een regio breed gedragen opdracht aan gemeenschappelijke regelingen en een takendiscussie op bestaand beleid, moet deze opgave verder ingevuld gaan worden.

PROGRAMMA'S

0 Bestuur en ondersteuning

Algemeen

Wijchen is er voor haar inwoners. We willen dat mensen meedoen en zich gehoord voelen. Met ons programma 'Dienstverlening Dichtbij' werken we aan verdere verbetering van onze dienstverlening. Het dalend vertrouwen in de overheid willen we keren door dichterbij onze inwoners te staan.

De gemeente communiceert in duidelijke taal. In brieven, e-mails en op de website. Contact met de gemeente moet prettig en duidelijk zijn. Het doel is dat de gemeente binnen twee werkdagen een eerste reactie geeft. Daarnaast willen we beter mee denken met ideeën in de samenleving. Bij nieuwe plannen betrekken we inwoners op tijd en we houden ze ook tussentijds goed op de hoogte.

We denken en werken toekomstgericht. Voor de hele gemeente, met haar kernen en wijken en de regio. Het strategisch kompas Wijchen 2035 geeft de komende jaren richting aan ons beleid en onze inzet op de diverse onderwerpen en opgaven. Zo werken we aan een toekomstbestendig Wijchen. Waar het fijn wonen, werken en recreëren is voor iedereen. In het Strategisch Kompas hebben we bepaald dat we ervoor kiezen om voorop te lopen in de dienstverlening. Dit betekent dat we nog meer inzetten op onze dienstverlening. Door 24/7 bereikbaar te zijn en door situaties met een menselijke maat op te lossen.

In onze regio is de gemeente een sterke gemeente en een goede buur. We willen goed samenwerken in de regio. Samen met andere gemeenten en partijen pakken we grote opdrachten en problemen aan. We bouwen verder aan vertrouwen en we nodigen andere gemeenten in de regio uit een beroep op ons te doen voor specifieke taken.

0-a	Vertrouwen in elkaar
0-b	Betrouwbare dienstverlening
0-c	Krachtige partner in de regio
0-d	Financieel gezond
0-e	Een strategische visie voor Wijchen 2035 (Strategisch kompas)
0-f	Algemene uitkering

0-a Vertrouwen in elkaar

Het vertrouwen in de politiek en overheid staat overal onder druk. In Wijchen willen we deze ontwikkeling keren. De gemeente wil dichterbij haar inwoners staan. De gemeente moet nog beter benaderbaar, aanspreekbaar en zichtbaar zijn.

Wat we gaan doen

We keren deze ontwikkeling door in 2025 aan de slag te gaan met de verdere uitvoering van het Participatie en Cocreatie kader van de gemeente Wijchen. Onderdelen hiervan zijn:

- a) Van buiten naar binnen halen
- b) Inwonersinitiatieven
- c) Wijkgericht werken

We versterken onze inzet op participatie o.a. met een nieuw digitaal participatieplatform. Met dit platform betrekken we inwoners zo vroeg en zo goed mogelijk bij onze opgaven.

We onderzoeken in 2025 wat er nodig is om met een inwonerspanel te werken. We starten met experimenteren. We willen dat onze inwoners (en ondernemers) meedoen en meedenken over beleidsvorming en onze dienstverlening.

Met de WDW-academie investeren we in het ontwikkelen van goede dienstverlenende vaardigheden, houding en gedrag voor onze medewerkers.

We starten in 2025 met twee gebiedscoördinatoren en breiden dit vanaf 2026 uit naar drie, vanuit het in september 2024 vastgestelde beleidskader participatie en cocreatie.

0-b Betrouwbare dienstverlening

Contact met de gemeente moet prettig en duidelijk zijn. Heb je een vraag? Dan vind je het antwoord gemakkelijk online. Of krijg je snel telefonisch of schriftelijk antwoord. Ook als dat antwoord is dat er meer tijd nodig is om de vraag te beantwoorden. Zo weet je waar je aan toe bent. Een fysieke afspraak maken kan natuurlijk ook. De gemeente neemt zorgen serieus en denkt in oplossingen.

Wat we gaan doen

In de eerste helft van 2025 geven we vorm aan de nieuwe agenda dienstverlening (Dienstverlening Dichtbij). Dit doen we op basis van de evaluatie van de agenda dienstverlening die eind 2024 plaatsvindt evenals de resultaten van de Inwoners- en Ondernemerspeiling. Dit vormt de basis voor verdere verbetering van onze dienstverlening.

We investeren in digitale vernieuwingen en gaan aan de slag met de doorontwikkeling van de livechat. Ook gaan we stap voor stap met beeldbellen aan de slag.

We evalueren de pilot monitoren klantsignalen.

We onderzoeken door wie en hoe de kantoren en openingstijden nu gebruikt worden. En we kijken naar het verwachte gebruik in de toekomst. We gebruiken hiervoor de resultaten van de Inwoners- en Ondernemerspeiling 2024 en zetten een extra onderzoek intern en extern uit. De resultaten van dit onderzoek verwachten we in de eerste helft van 2025.

0-c Krachtige partner in de regio

In onze regio is de gemeente Wijchen een sterke gemeente en een goede buur. Juist door samen te werken kunnen we elkaar versterken. Wijchen neemt haar verantwoordelijkheid en is een teamspeler in de regio.

Wat we gaan doen

1. Groene Metropool Regio

Met de Groene Metropool Regio werken we aan de regioagenda 2024-2028 en de vijf opgaven. Verder houden we nauwlettend de ontwikkelingen zoals netcongestie, uitvoeringscapaciteit en de drinkwaterproblematiek in de gaten in relatie tot de ambities in de regioagenda.

Binnen de GMR worden de Verstedelijkingsstrategie en het Regio Arrangement Groen Blauw Raamwerk (Groene Mantel) op subregionaal niveau uitgewerkt tot een gebiedsprogramma Rijk van Nijmegen (RvN). Ons gebiedsprogramma is gebaseerd op beleidsambities van de zeven gemeenten, de provincie Gelderland en het Waterschap Rivierenland. Wijchen levert bestuurlijk en ambtelijk één van meerdere trekkers voor het gebiedsprogramma RvN.

Het groenblauw raamwerk is een verbinding en dooradering van stad en landschap met natuur en water. Hiervoor stellen we samen met de regiogemeenten het plan Groene Mantel rondom Nijmegen op. Aansluitend daarop start de uitvoering.

2. Rijk van Nijmegen

Met de gemeenten van het Rijk van Nijmegen (RvN) werken we samen om Wijchen en deze regio sterker neer te zetten. Voor deze samenwerking stellen de colleges RvN een integrale Visie en een Samenwerkingsagenda RvN op.

Wijchen trekt zowel ambtelijk (WDW) als bestuurlijk de totstandkoming van de Visie en Samenwerkingsagenda.

Het LEADER programma (2024-2028) wordt uitgevoerd. De regio heeft 1,7 miljoen euro gekregen die via de zogenaamde Lokale Actiegroep (= bestuur) wordt verdeeld. De WDW is namens LEADER Rijk van Nijmegen Maas en Waal de penvoerder.

3. Euregio Rijn Waal

We bekijken kritisch op welke strategische dossiers we samen kunnen en willen werken met Duitse gemeenten en of we daarvoor INTERREG subsidie kunnen binnenhalen.

4. Public Affairs Strategie

We geven uitvoering aan het Public Affairs Plan. Hierin richten we ons binnen strategische dossiers op beleidsbeïnvloeding, het binnen halen van financiële middelen en het versterken van de samenwerkingen ten gunste van de leefbaarheid in Wijchen.

5. M50 Netwerk

In 2025 verstevigen we onze positie binnen de M50 (Netwerk voor Middelgrote Gemeenten) en sluiten we zowel ambtelijk als bestuurlijk aan waar Wijchense belangen gediend worden; denk aan overheidsfinanciën, behoud van voorzieningen, bereikbaarheid en knelpunten in de ruimtelijke ordening.

0-d Financieel gezond

De financiën van de gemeente Wijchen zijn op orde. We gaan zorgvuldig met belastinggeld om en zijn daar transparant over. Onze woonlasten behoren tot de laagste van de regio en daar zijn we trots op. Maar we zijn ons ervan bewust dat onverwachte ontwikkelingen kunnen vragen om lastige financiële keuzes.

Wat we gaan doen

We bieden binnen de gestelde termijnen de begroting, jaarrekening en rapportages aan. De begroting moet structureel sluitend zijn. We geven niet meer geld uit dan er binnenkomt. De onroerendezaakbelasting (OZB) gebruiken we daarbij niet als sluitpost. We ontkomen er echter niet aan de OZB meer dan trendmatig te verhogen, om de bestaande voorzieningen in stand te kunnen houden.

0-e Een strategische visie voor Wijchen 2035 (Strategisch kompas)

Het strategisch kompas Wijchen 2035 geeft de koers aan in wat we in de verschillende opgaven willen bereiken de komende jaren.

Wat we gaan doen

De genoemde acties in het strategisch kompas worden uitgevoerd. Periodiek wordt de stand van zaken gemonitord en jaarlijks wordt deze gecommuniceerd. Het Strategisch Kompas wordt elke 4-jarige raadsperiode 1 keer geëvalueerd in het midden van de raadsperiode. In 2028 vindt de eerste evaluatie plaats.

In 2025 starten we met de koppeling van het Strategisch Kompas en de Global Goals en sluiten we aan bij GlobalGoals4Gemeenten van de VNG.

0-f Algemene uitkering

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaire voor het Gemeentefonds. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september de vertaling van de Miljoenennota, december is op basis van de Najaarsnota en rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af.

De in voorliggende begroting opgenomen inkomsten uit het Gemeentefonds zijn ontleend aan de septembercirculaire 2024. De jaarlijkse ontwikkeling van het gemeentefonds (positief of negatief) wordt het accres genoemd. Uitgangspunt is dat het gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product volgt. We zien het accres ten opzichte van de meicirculaire in de eerste jaren van het meerjarenperspectief licht stijgen, wat vervolgens afbuigt tot een gelijk niveau in 2029 ten opzichte van de meicirculaire.

BTW compensatie fonds (BCF)

Wanneer gemeenten taken uitbesteden, betalen zij daar btw over. Om te voorkomen dat gemeenten er alleen vanwege deze kosten voor kiezen om taken niet uit te besteden, maar zelf te doen, is het BCF ingesteld. Gemeenten kunnen er onder voorwaarden de betaalde btw terugvragen. Het BCF heeft een plafond. In 2024 bedraagt het BCF-plafond voor gemeenten € 4,3 miljard. Als de gezamenlijke declaraties onder dit plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding volgt een uitname. Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een voorschot verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire van het volgende jaar volgt dan de afrekening. We zien structureel een onderschrijding van het plafond en nemen dit derhalve nu ook vanaf 2025 voor € 500k structureel op in de begroting. Dit past ook binnen de kaders van de toezichthouder.

In onderstaande tabel presenteren we de uitkomsten van de septembercirculaire 2024 ten opzichte van de meicirculaire 2024. Na verwerking van de taakmutaties, resteert een positief saldo ten gunste van het begrotingsresultaat.

Tabel 2: Gemeentefonds, septembercirculaire

x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Meicirculaire 2024	86.871	84.478	87.601	90.638
Septembecirculaire 2024	87.980	86.628	89.448	92.614
Mutatie	1.109	2.151	1.848	1.976
<i>Af Taakmutaties:</i>				
Wet op de lijkbezorging	0	-8	-8	-8
Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie	-11	-11	-11	-12
Bijstand jongeren norm	0	18	18	19
Wet betaalbare huur	-32	-27	-15	-12
Openbare bibliotheken	-123	-123	0	0
Participatie	-43	-43	-43	-43
Vervallen taakstelling jeugd		-1.124	-1.149	-862
Indexatie Wmo demografie	0	0	0	0
Totaal saldo na taakmutaties:	900	833	640	1.058

Toelichting taakmutaties:

Wet op de lijkbezorging

De inwerkingtreding van het wetsvoorstel van de modernisering van de Wet op de lijkbezorging (Wlb) is voorzien op 1 januari 2026. Ten behoeve van de financiering van de beoogde wettelijke uitbreiding van de taken van de gemeentelijke lijkschouwer is voor de periode 2026-2031 jaarlijks € 3,2 miljoen naar de algemene uitkering overgeheveld.

Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie (SMI)

De Sociaal Medische Indicatie (SMI) is een gemeentelijke regeling om gezinnen die geen recht hebben op Kinderopvangtoeslag, maar die ook niet in staat zijn de zorg voor hun kinderen volledig te dragen vanwege sociale of medische problematiek, een vergoeding te kunnen bieden voor het gebruik van kinderopvang. Door verschillende ontwikkelingen is de SMI budgettair steeds meer onder druk komen te staan. Om dit te kunnen ondervangen, wordt het SMI budget in een aantal stappen verhoogd.

Bijstand jongerennorm

Gemeenten kunnen vanuit de bijzondere bijstand een aanvulling op de bijstand aan 21-minners geven als hun ouders niet bij kunnen springen. Met het wetsvoorstel 'Participatiewet in balans', wordt de bijzondere bijstand met ingang van 1 januari 2026 overgeheveld naar de algemene bijstand. De aanvulling op de bijstand is bedoeld voor algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan en daarmee is de algemene bijstand het juiste instrument voor dit soort kosten. Daarom worden er middelen vanuit de algemene uitkering overgeheveld naar de algemene bijstand, op de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

Wet betaalbare huur

Met de Wet betaalbare huur wordt de op 1 juli 2023 in werking getreden Wet goed verhuurderschap gewijzigd. Daarmee krijgen gemeenten de bevoegdheid om toezicht te houden en handhavend op te treden met betrekking tot:

- De maximale huurprijzen die gelden op grond van het woningwaarderingstelsel (WWS).
- De maximale huurverhogingen in de gereguleerde sector.
- De informatieplicht op verhuurders om hun huurders een puntentelling te overleggen bij het afsluiten van een contract.

Het Rijk stelt middelen ter beschikking om gemeenten financieel te ondersteunen bij de implementatie en uitvoering van het wetsvoorstel.

Openbare bibliotheken

In de periode 2023-2024 konden gemeenten een specifieke uitkering ontvangen voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel. Daarna zal een wettelijke zorgplicht voor gemeenten worden ingevoerd ten aanzien van de openbare bibliotheek. Voor het uitvoeren van deze taak zullen gemeenten een structurele bijdrage via het gemeentefonds ontvangen. In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen de gemeenten een decentralisatie-uitkering, om zich op de periode van de zorgplicht te kunnen voorbereiden.

Participatie

Het Rijk compenseert gemeenten voor de afschaffing van het lage-inkomensvoordeel in de sociale werkvoorziening. De compensatie betreft structureel een bedrag van € 554 per plek in beschut werk (standaardplek van 31 uur per week) en € 400 per volledige dienstbetrekking op een interne plaatsing op basis van de Wet Sociale werkvoorziening.

Vervallen taakstelling jeugd

Het kabinet zet de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd door en laat de voorgenomen besparing Jeugdzorg vanaf 2026 structureel vervallen. In de septembercirculaire 2024 is dit verwerkt door een toevoeging van € 500 miljoen in 2026 en € 511 miljoen vanaf 2027. Dit verloopt voor gemeenten budgettair neutraal, omdat zij in de begroting voor Jeugdzorg voor de jaren 2026 tot en met 2028 rekening mochten houden met een lagere raming van de uitgaven. Deze middelen een stelpost opgenomen taakstelling kunnen we hiermee vanaf 2026 laten vervallen in de begroting.

Indexatie Wmo demografie

Het Rijk en gemeenten werken aan de beheersbaarheid van de uitgaven van gemeenten voor de wettelijke zorgtaken Wmo. De verwachting is dat in de toekomst (een nader te

bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Vooruitlopend op de gekozen bekostigingsvorm is in de septembercirculaire 2024 vanaf 2026 een jaarlijks bedrag € 75 miljoen oplopend tot € 300 miljoen in 2029 opgenomen. Aan de kostenkant hebben we in het thema WMO de gevolgen van de verwachte vergrijzing (demografie) ook verwerkt. De impact daarvan is aan de kostenkant echter groter, dan deze compensatie in de septembercirculaire. Dit is dan ook de reden dat we in bovenstaande tabel de taakmutatie op € 0 hebben gezet.

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
3992	Strategisch Kompas Wijchen2035
15 GR 022	Regionale samenwerking Wijchen - Druten
16 7B 1635	Werkorganisatie Druten Wijchen
17 7 11377	Prestatie-indicatoren Werkorganisatie Druten Wijchen
18 7b 21660	Nota verbonden partijen
380898	Agenda Dienstverlening Dichtbij
22 085651	Global Goals Gemeente

Wat het kost

Het Programma Bestuur en ondersteuning bestaat uit de volgende taakvelden:

0.1 Bestuur; de vergoedingen voor de raad, het college en de regionale/bestuurlijke samenwerking.

0.2 Burgerzaken; verstrekken van rijbewijzen, paspoorten, bevolkingsregister en de kosten voor de verkiezingen en straatnaamgeving.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden; beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen, gronden en landerijen.

0.4 Overhead; alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.

0.5 Treasury; tot dit taakveld behoren de activiteiten van de gemeente met betrekking tot de treasury functie, zoals financiering, beleggingen, dividenden etcetera.

Algemene dekkingsmiddelen:

0.6 Belastingen; hieronder valt een aantal taakvelden, zoals OZB woningen en niet-woningen en de overige belastingen, zoals de honden-, precario- en reclamebelasting.

0.7 Algemene uitkering; hieronder valt de uitkering uit het gemeentefonds.

0.8 Overige baten en lasten; hieronder vallen de niet nader gespecificeerde posten zoals stelposten en taakstellingen.

0.9 Vennootschapsbelasting.

0.10 Mutaties met reserves.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2024	2025	2026	2027	2028
BATEN						
0.1	Bestuur	174	174	150	150	150
0.2	Burgerzaken	851	881	951	1.001	1.011
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	361	2.043	3.665	3.673	3.681
0.4	Overhead	916	962	985	974	993
0.5	Treasury	1.817	1.681	1.925	2.089	2.363
0.61	OZB woningen	6.749	7.639	8.506	8.824	9.145
0.62	OZB niet-woningen	4.131	4.683	5.156	5.290	5.422
0.64	Belastingen overig	399	417	429	441	453
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	84.060	87.980	86.628	89.449	92.614
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN		99.456	106.459	108.395	111.890	115.831
LASTEN						
0.1	Bestuur	3.698	3.977	4.134	4.265	4.436
0.2	Burgerzaken	1.170	1.308	1.469	1.613	1.559
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.192	2.852	4.209	4.236	4.266
0.4	Overhead	15.700	16.272	16.409	16.331	16.223
0.5	Treasury	333	313	382	788	886
0.61	OZB woningen	867	726	388	403	416
0.62	OZB niet-woningen	54	64	66	69	71
0.64	Belastingen overig	75	90	93	96	99
0.8	Overige baten en lasten	-2	0	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting	13	0	0	0	0
TOTAAL LASTEN		23.100	25.602	27.150	27.801	27.957
Begroot resultaat baten en lasten		76.357	80.858	81.245	84.089	87.874
Inzet bestemmingsreserves		2.502	2.562	274	338	81
Begroot resultaat		78.859	83.419	81.519	84.427	87.954

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

TV	Reserve	2024	2025	2026	2027	2028
0.2	ER: Verkiezingen	-6	-100	0	100	0
0.3	ER: Onderhoud Overige gebouwen	-22	44	-258	-274	-287
0.4	Afs.R: Gemeentekantoor	356	356	356	356	356
0.4	Afs.R: Gemeentewerf	27	27	27	27	27
0.4	Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis	18	1	0	0	0
0.4	ER: Onderhoud Overige gebouwen	276	178	149	129	-15
0.4	BR: Eenmalige middelen	69	0	0	0	0
0.10	AR: Algemene Reserve	0	2.056	0	0	0
0.10	AR: Rekeningresultaat	1.784	0	0	0	0
Totaal inzet bestemmingsreserves		2.502	2.562	274	338	81

1 Veiligheid

Algemeen

We willen dat iedereen zich veilig voelt in onze gemeente. Thuis, op straat, in de kernen, op het bedrijventerrein en in het buitengebied. Samen met inwoners, ondernemers en onze partners werken we hieraan. We roepen mensen op om signalen van onveiligheid en zorgen te delen. Onveilige situaties en ongewenst gedrag pakken we snel aan.

Preventie, signaleren, integraal samenwerken en informatie delen, staan centraal in onze strategie. We werken hierbij steeds samen met andere beleidsdomeinen, zoals Wmo, jeugdzorg, participatie, horeca en evenementen, toerisme en recreatie, verkeer en milieu, wonen en openbare ruimte. Zo werken we integraal en investeren we in preventie. We controleren op het naleven van de regels. We willen voorkomen dat jeugd overlast geeft, bijvoorbeeld door inzet van ouders, jongerenwerk en straatcoaches. Crimineel gedrag pakken we aan. Bedrijven die gebruikt worden voor strafbare activiteiten, pakken we aan. We werken hierbij samen met de gemeenten in de regio. Daarbij gaat extra aandacht uit naar het buitengebied en de bedrijventerreinen.

Ook digitale veiligheid brengen we onder de aandacht. We maken de lokale aanpak van cybercrime sterker. Als het mogelijk is, sluiten we aan bij bestaande (landelijke) programma's.

1-a	Samen opletten
1-b	Stevige aanpak van criminaliteit
1-c	Crisisbeheersing voor langdurige crises
1-d	Veiligheid, Toezicht en Handhaving

1-a Samen opletten

Politie en gemeentelijke boa's hebben een belangrijke taak in de handhaving. Zij kunnen niet altijd overal aanwezig zijn. Het moet vanzelfsprekend zijn dat mensen elkaar kunnen aanspreken op gedrag. En dat buurtbewoners samen een oogje in het zeil houden. Goed gedrag is de norm; ongewenst gedrag pakken we aan.

Wat we gaan doen

We professionaliseren het team toezicht en handhaving. Dit doen we door te investeren in opleiding en trainingen en te werken met taakvelden, zoals ondermijning, alcoholwet en jeugdoverlast. Hierdoor ontstaat er een taakvolwassen team die zichtbaar, wijkgericht en vanuit een goede informatiepositie aan handhavingsszaken werkt. We zorgen dat de boa's gericht handhaven. Dit doen we door meer informatie en data gericht te werken en ze in te zetten op de meest belangrijke onderwerpen.

We willen dat buurtbewoners beter voor zichzelf opkomen. We moedigen initiatieven die bijdragen aan veiligheid en ondersteunen deze.

We zetten campagnes in om de zichtbaarheid van veiligheidspartners (straatcoaches en wijkagenten) en de meldingsbereidheid van inwoners te vergroten.

We zetten in op een integrale en gebiedsgerichte aanpak van overlast. Zo verbeteren we de samenwerking tussen veiligheidspartners en collega's. Waar nodig zetten we (bestuursrechtelijke) maatregelen in.

1-b Stevige aanpak van criminaliteit

Samen staan we sterk tegen criminaliteit. Samen met ondernemers en inwoners werken we aan onze veiligheid en gaan we strafbare activiteiten door bedrijven tegen.

Wat we gaan doen

We zetten, samen met het Ondermijningsteam Tweestromenland, in op een integrale aanpak om strafbare activiteiten tegen te gaan. In 2025 gaat onze aandacht uit naar ondermijnende criminaliteit, zoals drugscriminaliteit en vastgoedfraude. Dit doen we door informatie gestuurd te werken.

Ook gaan we meer aandacht vestigen op de leefbaarheid en veiligheid in het buitengebied. Dit doen we door in te zetten op controles in het buitengebied (zoals de groene nacht) en in contact te gaan met ondernemers en inwoners in het buitengebied.

Verder zetten we in op een weerbare werkorganisatie door bewustwordingssessies te organiseren voor collega's op het gebied van ondermijning. Dit is naar aanleiding van de weerbaarheidsscan die in 2023 is uitgevoerd.

In de aanpak tegen strafbare activiteiten door bedrijven zetten we de wettelijke maatregelen die het bestuur heeft in, waaronder het Bibob-beleid. Het Bibob-beleid wordt eind 2024 begin 2025 regionaal geactualiseerd.

We nemen deel aan de regionale werkgroep cybercrime. We communiceren actief over cyberdreigingen en digitale veiligheid. We maken inwoners en ondernemers bewust van de gevaren, bijvoorbeeld middels Hackshield. Dit is een online game voor jongeren die hen leert om hun omgeving cyberweerbaar te maken.

1-c Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Om te voldoen aan onze wettelijke plicht en om goede keuzes en prioritering te kunnen maken in waar en hoe we handhaven, werken we aan een nieuw VTH beleidskader en VTH uitvoeringsprogramma.

Wat we gaan doen

In 2025 wordt het nieuw VTH beleid over Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving vastgesteld en uitgevoerd. Naast het VTH beleid maken we ook een uitvoeringsprogramma. Daarin laten we zien hoe we de beschikbare uren inzetten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
110957	Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) Wijchen 2023 Integraal Veiligheidsplan Tweestromenland 2023-2026

Wat het kost

Binnen het programma Veiligheid betrekken we de volgende taakvelden:

1.1 Crisisbeheersing en brandweer; Tot dit taakveld behoren alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen.

1.2 Openbare orde en veiligheid; Tot dit taakveld behoren alle gemeentelijke taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid, zoals toezicht, wet BIBOB en APV.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2024	2025	2026	2027	2028
	BATEN					
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	0
1.2	Openbare orde en veiligheid	78	146	146	146	146
	TOTAAL BATEN	78	146	146	146	146
	LASTEN					
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.250	3.433	3.539	3.661	3.791
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.173	1.296	1.343	1.384	1.437
	TOTAAL LASTEN	4.423	4.729	4.881	5.045	5.229
	Begroot resultaat baten en lasten	-4.346	-4.583	-4.736	-4.899	-5.083
	Inzet bestemmingsreserves	113	113	113	113	113
	Begroot resultaat	-4.232	-4.470	-4.622	-4.786	-4.970

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

1.1	Afs.R: Brandweerkazerne	113	113	113	113	113
	Totaal inzet bestemmingsreserves	113	113	113	113	113

2 Verkeer en vervoer

Algemeen

We willen dat Wijchen goed bereikbaar is, voor iedereen en op elke manier. Verkeer en vervoer moeten vooral veilig zijn en geen overlast geven.

De komende jaren staan we voor een aantal grote opgaven zoals de woningbouwopgave en de realisatie van onze duurzaamheidsambities. Dit heeft ook gevolgen voor hoe we bereikbaar zijn en de behoeften en de manier waarop we ons binnen de gemeente kunnen verplaatsen. Denk bijvoorbeeld aan meer inwoners en nieuwe manieren om je te kunnen verplaatsen. We willen meer ruimte geven aan fietsers en voetgangers. We spannen ons in voor een doorfietsroute naar Oss. En we onderzoeken samen met de regio of een extra tunnel voor fietsers en voetganger onder het spoor mogelijk is. De goede bereikbaarheid met het OV en de auto, samen met gratis parkeermogelijkheden, willen we behouden. Wel proberen we dat er minder auto's op straat zijn. Verder willen we dat openbare ruimte beter toegankelijk is voor mensen met een beperking, zoals rolstoelgebruikers.

De Mobiliteitsvisie heeft 5 belangrijke onderwerpen. Deze komen overeen met belangrijke onderwerpen in de omgevingsvisie: leefbare, duurzame, (verkeers)veilige, inclusieve ("iedereen kan meedoen") en bereikbare gebieden. In het Mobiliteitsplan beschrijven we hoe we de wensen en doelen uit de Mobiliteitsvisie kunnen behalen. Dat doen we in stappen en verdeeld over meerdere jaren. Hiervoor hebben we het Meerjarenuitvoeringsprogramma (MUP) Mobiliteit opgesteld.

2-a	Ruimte voor fietsers en voetgangers
2-b	Gastvrij voor de auto
2-c	Goed bereikbaar met openbaar vervoer
2-d	Veilig verkeer en minder overlast
2-e	Verkeersveiligheid
2-f	Leefbaarheid in de gemeenten
2-g	Bereikbaarheid tussen de kernen
2-h	Verbonden met de regio
2-i	Duurzaam verplaatsen

2-a Ruimte voor fietsers en voetgangers

Langzaam vervoer past bij uitstek goed bij de grootte en het dorpse karakter van Wijchen. Het is ook nog eens gezond en milieuvriendelijk. Daarom willen we fietsen en wandelen aantrekkelijker maken.

Wat we gaan doen

We geven meer ruimte aan voetgangers en fietsers. Dit nemen we mee in de projecten en ons advies.

We zorgen er steeds voor dat de openbare ruimte toegankelijk is voor mensen met een beperking, zoals rolstoelgebruikers.

We spannen ons in voor een fietsroute langs Niftrik naar Oss en het fietspad dat vrij ligt langs de Ravensteinseweg. Het onderzoek naar de fietsroute is afgerond in 2023. Verdere uitwerking is gedaan in 2024. We pakken de fietsroute in 2025 in gedeeltes aan.

Het verder uitwerken van de fietsverbinding Batenburg – Niftrik is in 2024 gebeurd. Wegens personele onderbezetting bij het Waterschap Rivierenland gaan projecten rondom de dijk langzamer dan gehoopt. We streven er naar om in 2026 te starten met het aanleggen van de fietsverbinding.

We willen de route Leemweg – Acaciastraat – Lindenstraat omvormen tot fietsstraat. Hierdoor ontstaat er voor fietsers een duidelijk, herkenbaar en veilige fietsroute vanuit Alverna naar het centrum van Wijchen. In 2025 ronden we het vervolgonderzoek af en vragen we het krediet aan voor realisatie. We starten daarna de projectvoorbereiding voor de realisatie op.

De in het rapport 'onderzoek hoogwaardige fietsroute Alverna – TKWM' genoemde adviezen voor route 2 Valendrieseweg en route 3 Oosterweg zijn in 2024 nader onderzocht. In 2025 vragen we budget aan voor de realisatie en voeren we de aanbevelingen uit.

2-b Gastvrij voor de auto

Wijchen is goed bereikbaar met de auto en heeft gratis parkeermogelijkheden. Dat willen we behouden, terwijl we proberen het autogebruik terug te dringen.

Wat we gaan doen

We zorgen ervoor dat het centrum goed bereikbaar is met voldoende gratis parkeerplekken. Dit nemen we mee in de planvorming van TKWM.

Het centrum van Wijchen krijgt in 2025 een dynamisch parkeerverwijssysteem.

Bij nieuwbouwprojecten onderzoeken we of we anders om kunnen gaan met parkeren. Hiervoor zijn de 'Parkeervisie Wijchen' en 'Beleidsregels Parkeernormen Wijchen' vastgesteld in 2024.

We zetten ons in voor voldoende openbare laadpalen voor elektrische auto's. We laten ons adviseren over locaties en plaatsen actief laadpalen.

We blijven ons inzetten voor het verbeteren van verkeersknelpunten zoals knooppunt Bankhoef. Dit heeft doorlopend onze aandacht. We leveren actief inbreng bij de MIRT-A50, maar ook bij de N845 en de A326.

We vinden het belangrijk dat bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen Oost goed bereikbaar zijn.

2-c Goed bereikbaar met openbaar vervoer

Ook met trein en bus is Wijchen goed te bereiken.

Wat we gaan doen

Elk kwartier een trein richting Den Bosch blijven we op de regionale en landelijke agenda zetten.

2-d Veilig verkeer en minder overlast

Iedereen moet veilig aan het verkeer kunnen deelnemen. Of je nu naar school gaat, op weg naar je werk bent, of een ommetje maakt. Overlast door geluid, stank en trillingen pakken we aan.

Wat we gaan doen

Gevaarlijke verkeerssituaties en plekken met veel geluidsoverlast onderzoeken we en pakken we aan.

We zetten ons in voor een variant van de A50 met de minste overlast voor omwonenden.

We geven extra aandacht aan verkeersveiligheid rond scholen en sportclubs.

Dit heeft steeds onze aandacht en sluit aan op maatregel 28 MUP.

In 2025 komen we met oplossingsrichtingen ter verbetering van de verkeerssituatie op en rondom het kruispunt Schoenaker – Randweg Noord.

2-e Verkeersveiligheid

Wijchen is in 2030 nog meer verkeersveilig, zowel objectief (het aantal geregistreerde ongevallen) als subjectief (de beleving van inwoners en bezoekers). Hiervoor is structurele aandacht nodig door middel van preventie, educatie en evaluatie van ongevallen. Waarbij we extra aandacht besteden aan de kwetsbare deelnemers in het verkeer.

Wat we gaan doen

Snelheid buiten bebouwde kom (MUP-5). De komende jaren passen we de snelheid van wegen buiten de bebouwde kom aan naar de snelheidsregels in het wegencategoriseringsplan. Maatregelen bestaan uit onder andere het toepassen van bebording of het realiseren van maatregelen die de snelheid remmen (verkeersdrempels en/of verkeersplateaus) in het buitengebied.

Onderhoud N845 ().* De provincie voert het normale onderhoud uit op de N845. Op verzoek van gemeente Wijchen wordt een rotonde aangelegd bij de Van Cittersweg, ter verbetering van het kruispunt.

Regionale afstemming verkeersveiligheid (MUP-27). We blijven de komende jaren met de regio afstemmen hoe we samen ongelukken kunnen voorkomen.

2-f Leefbaarheid in de gemeenten

We zetten binnen Wijchen in op de fietser en voetganger, waarbij we ervoor zorgen dat voorzieningen goed met de auto bereikbaar blijven. In (nieuwe) woonwijken maken we meer ruimte voor fietsers, voetgangers, openbaar groen en verblijfsruimte. Hierdoor rijden er minder auto's op straat.

Wat we gaan doen

Aanpak grijze wegen (MUP-4a): Grijze wegen zijn wegen waarbij de inrichting niet aansluit bij het gebruik van de weg. Uit MUP maatregel 3 (de wegcategorisering) wordt bekend welke 'grijze wegen' er binnen de gemeente zijn. Hierna kan een reële inschatting worden gemaakt van de investeringskosten die nodig zijn en wat we als eerste gaan oppakken. We willen dit zoveel mogelijk tegelijk met het normale onderhoud doen.

2-g Bereikbaarheid tussen de kernen

We willen dat de kernen voor iedereen bereikbaar zijn. Elke deelnemer aan het verkeer moet goed tussen de kernen kunnen reizen. Hierbij willen we betere fietsverbindingen, maar ook dat Wijchen goed bereikbaar blijft voor de auto.

Wat we gaan doen

Upgrade fiets- en wandelnetwerk (9a). Er is een werkbudget van € 25.000 per jaar voor kleine aanpassingen. Hiermee investeren we in de verbetering van het fiets- en wandelnetwerk dat niet past bij het normale onderhoud.

Fietspad Ravensteinseweg (11b). We gaan een fietspad langs de Ravensteinseweg aanleggen tussen de Drutenseweg en de Maasbandijk.

2-h Verbonden met de regio

In 2030 worden het openbaar vervoer en de fiets, eerder dan de auto, gekozen voor reizen van en naar de belangrijkste bestemmingen in de regio's in de buurt. Hierbij zetten we in op onder andere fiets- en OV-verbindingen, voldoende en veilige fietsenstallingen bij overstappunten en toegankelijke OV-haltes. Inwoners zijn hierdoor minder afhankelijk van de auto.

Wat we gaan doen

Fietsverbinding Druten – Wijchen (10). In 2024 is een eerste onderzoek gedaan, met de herijking van het fietsnetwerk van Druten en Wijchen. In 2025 werken we de fietsroute Druten-Wijchen verder uit.

2-i Duurzaam verplaatsen

In 2030 is voor iedereen (inwoners, bezoekers, werknemers etc.) een duurzaam vervoersmiddel beschikbaar. Hierdoor kan men zich betrouwbaar en comfortabel binnen en buiten Wijchen verplaatsen. Met als doel, het aandeel duurzame verplaatsingen (lopen, (e)fietsen, speed pedelecs, openbaar vervoer, elektrische auto en nieuwe vormen van e-mobility) dat binnen de eigen gemeente duurzaam plaatsvindt, te verhogen.

Wat we gaan doen

Monitoring duurzame mobiliteit (20b). De Strategie Elektrisch Rijden is op 24 juni 2021 vastgesteld. Hierin is een gewenst resultaat opgenomen voor het aantal laadpalen in 2025. We spannen ons in om ervoor te zorgen dat er in 2025 in totaal 126 laadpalen zijn gerealiseerd (Dit is op basis van prognoses uit 2021).

Werkgeversaanpak bedrijventerreinen (24). We zijn steeds in gesprek met bedrijventerreinen over de mogelijkheden en informeren ze over successen binnen en buiten gemeente Wijchen. Voor de uitvoering van de maatregelen moet per bedrijf gekeken worden wat de oplossing is. Het bedrijf betaalt zelf de kosten voor de maatregel.

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
20 054441	Mobiliteitsvisie Druten en Wijchen "Duurzaam onderweg tussen Maas en Waal"
21 061892	Mobiliteitsplan
21 068537	Meerjaren Uitvoeringsprogramma mobiliteit (uitwerking mobiliteitsplan Wijchen)
24 2343881	Parkeerbeleid Wijchen

Wat het kost

Het Programma Verkeer en vervoer bestaat uit de volgende taakvelden:

2.1 *Verkeer en vervoer*; hiertoe behoren de taken op het gebied van verkeer te land (inclusief voetgangers) en bijbehorende droge infrastructuur, zoals verkeersbeleid, de verlichting, aanleg, reconstructie en onderhoud van wegen en de gladheidsbestrijding.

2.2 *Parkeren*; parkeerbeleid en exploitatie parkeervoorzieningen.

2.5 *Openbaar vervoer*; hiertoe behoren taken op het gebied van openbaar vervoer en bijbehorende (omvangrijke) infrastructurele voorzieningen.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2024	2025	2026	2027	2028
BATEN						
2.1	Verkeer en vervoer	314	329	297	297	172
2.2	Parkeren	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	6	6	6	6	6
	TOTAAL BATEN	321	335	303	303	178
LASTEN						
2.1	Verkeer en vervoer	7.009	5.573	5.734	5.949	6.145
2.2	Parkeren	416	445	457	469	635
2.5	Openbaar vervoer	41	44	44	44	45
	TOTAAL LASTEN	7.467	6.062	6.235	6.462	6.825
Begroot resultaat baten en lasten		-7.146	-5.727	-5.932	-6.159	-6.647
Inzet bestemmingsreserves		801	34	62	62	155
Begroot resultaat		-6.345	-5.693	-5.870	-6.097	-6.492

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

2.1	AR: Algemene Reserve	250	33	61	61	0
2.1	ER: Wegen en civiele kunstwerken	550	0	0	0	0
2.2	ER: Onderhoud Overige gebouwen	1	1	1	1	1
2.2	Afs.R: Bouw parkeergarage TKWM	0	0	0	0	154
Totaal inzet bestemmingsreserves		801	34	62	62	155

3 Economie

Algemeen

Ons doel is een levendige, vernieuwende en duurzame economie. Door samen te investeren in een goed ondernemers- en vestigingsklimaat, samenwerking én duurzaam ondernemerschap, helpen wij ondernemers, inwoners en bezoekers van gemeente Wijchen prettig te ondernemen, werken, wonen en recreëren.

We waarderen lokaal ondernemerschap, het versterken van het ondernemersnetwerk en het aanmoedigen van bedrijvigheid. Dat zijn de drie pijlers die belangrijk zijn voor de Wijchense economie en het toerisme. We zijn trots op de vele kleine en grote ondernemers in onze gemeente. Zij zijn onze banenmotor en dat willen we graag zo houden. In het Strategisch Kompas hebben we bepaald dat we gaan voor een groene economie waarin brede welvaart en welbevinden centraal staat. Dit betekent dat we kiezen voor een kleine uitbreiding van de bedrijventerreinen en dat we bestaande bedrijventerreinen opknappen. We knappen bedrijventerrein Wijchen- Oost op en onderzoeken de geplande uitbreiding van bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Breekwagen. Duurzame vernieuwingen bieden kansen voor het bedrijfsleven en dragen bij aan een beter klimaat. We vinden het belangrijk dat ondernemers van elkaar leren en goede voorbeelden van duurzaam en circulair ondernemen met elkaar delen. We moedigen bedrijven aan om verder te verduurzamen.

Een gezonde economie is belangrijk voor de werkgelegenheid. Werk levert zelfstandigheid en ontwikkeling op. Daarom willen we dat zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen want iedereen is van waarde en moet iets kunnen bijdragen. Waar nodig ondersteunen we mensen hierbij. Dit doen we met initiatieven die mensen effectief trainen, of ze te ondersteunen bij het zoeken naar werk. Maar ook door te werken aan een goede verbinding tussen onderwijs, bedrijfsleven en volwassenonderwijs. Als mensen financieel in de knel komen, is er een vangnet. Armoede bestrijden we door op tijd hulp op maat te bieden.

Wijchen heeft verschillende wijkwinkelcentra en een bruisend centrum met een uitgebreid aanbod aan winkels, vele horecagelegenheden en mooie evenementen. Dit willen we zo houden en waar mogelijk versterken. Dat doen we door samen te werken met Centrummanagement Wijchen, Vereniging van Pandeigenaren en de Wijchense afdeling van Horeca Nederland. En natuurlijk ook Wijchen= (het promoten van Wijchen breed). We verdiepen ons ook in herontwikkeling van de westkant van het centrum. We houden daarbij rekening met het veranderend gebruik van het centrum voor bijvoorbeeld horeca en evenementen. Ook toerisme biedt kansen voor Wijchen en houdt het centrum en alle kernen levendig.

Onze verantwoordelijkheid is groter dan alleen de gemeente Wijchen. Ook in de subregio Rijk van Nijmegen en de grote regio (Groene Metropoolregio Arnhem - Nijmegen) werken we aan de gezamenlijke speerpunten. Deze speerpunten vallen onder de opgave Productieve regio waarin economie en arbeidsmarktbeleid samenkomen. Ook hebben we de ambitie uitgesproken om de economie te verbeteren, door meer werk te creëren met een verbeterde leefbaarheid als gevolg. We werken aan de volgende vijf speerpunten : Doorontwikkeling Health & Hightech en Energy tot (inter)nationale clusters, Verbeteren ondernemerschap in het MKB, invulling geven aan de Human Capital agenda, versterking van duurzame logistiek en werken aan toekomstbestendige werklocaties.

Het speerpunt Toerisme valt binnen de regionale opgave Ontspannen Regio. De acties op regionaal niveau hebben een gevolg voor de Wijchense economie.

Speerpunten

Coalitie
akkoord

Overige
thema's

3-a	Een aantrekkelijke gemeente voor ondernemers
3-b	Aantrekkelijke winkelcentra
3-c	Uitvoering geven aan de economische en toeristische visie
3-d	Energietransitie elektrische laadinfrastructuur
3-e	Human Capital agenda
3-f	Nieuw evenementenbeleid

3-a Een aantrekkelijke gemeente voor ondernemers

Ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de uit te voeren plannen. Denk aan inflatie, de dreiging van een loon-prijs spiraal en een mogelijke recessie. Het kan zijn dat we dan extra acties moeten uitvoeren.

Belangrijk zijn onder andere goede bereikbaarheid en digitale infrastructuur. We geven ruimte om makkelijk te ondernemen door overbodige regels weg te nemen. Duurzame innovaties bieden kansen voor het bedrijfsleven én dragen bij aan een beter klimaat.

Wat we gaan doen

Vitalisering bedrijventerrein Wijchen-Oost. In 2025 gaan we aan de slag met het vergroenen van het bedrijventerrein (Klimaatadaptief). Daarnaast participeren we in het Technieklokaal Wijchen. Ondersteunen duurzaamheids- en circulaire initiatieven met ondernemers. Ondersteunen lokale initiatieven in de ruil- en deeleconomie, mede door de Stimuleringslening Verduurzaming Zakelijk en het Energieloket Zakelijk. We zijn in 2024 begonnen met de mogelijkheden te onderzoeken om energy-hubs te realiseren. Dit doen we in samenwerking met ondernemers, bedrijvenverenigingen en een expertiseteam. We zetten dit voort in 2025. Participatietrajecten met ondernemers bij nieuwe ontwikkelingen, zoals bij de ontwikkeling van bedrijventerrein Wijchen-Oost.

3-b Vitale winkelcentra

Sinds 2023 hebben we in het centrum van Wijchen een accountplan, dat opgesteld is met de vereniging van pandeigenaren en het Centrummanagement. Dit gezamenlijke uitvoeringsplan heeft de centrumvisie als onderlegger en heeft tot doel het Wijchense winkelcentrum verder te versterken.

Wat we gaan doen

In samenwerking met ondernemers en het CMW (Centrummanagement Wijchen) voeren we de Detailhandelsstructuurvisie uit. We voeren de aanbevelingen uit het onderzoek over de toekomst van de warenmarkt uit. (bijv. een zomeropstelling i.v.m. de terrassen, aanwezigheidsregistratie). We stellen een horecavisie op, in samenwerking met KHN Afdeling Wijchen, horeca ondernemers en CMW. We streven ernaar om deze eind 2024 voor te leggen aan de gemeenteraad. In 2025 gaan we aan de slag met de aanbevelingen die voortkomen uit de visie. Met "Wijchen=Samen" versterken we elkaar, de aantrekkelijkheid en branding van Wijchen. Dit is een belangrijke aanbeveling uit de detailhandelsstructuurvisie.

We helpen mee om het centrum van Wijchen bruisender te maken door het CMW 3 jaar financieel te ondersteunen (t/m 2025). Er wordt jaarlijks een accountplan gemaakt in afstemming met de gemeente om de aantrekkelijkheid van het centrum te optimaliseren. Er wordt geïnvesteerd in professionalisering van de werkgroepen en uitbreiding van activiteiten en evenementen.

3-c Economische en toeristische visie

We willen een levendige, vernieuwende en duurzame economie. Dit bereiken we door samen te investeren in een goed ondernemers- en vestigingsklimaat. Door samen te werken en duurzaam te ondernemen, kunnen ondernemers, inwoners en bezoekers van gemeente Wijchen prettig ondernemen, werken, wonen en recreëren. Deze ambitie willen we waarmaken aan de hand van de volgende vier strategielijnen: vernieuwing, aantrekkingskracht, samenwerking en duurzaamheid.

Wat we gaan doen

We werken samen met ondernemers om leegstand in het centrum en op bedrijventerreinen tegen te gaan. Hiervoor overleggen we met pandeigenaren van centrum Wijchen en beleggers op bedrijventerrein Wijchen-Oost.

We ronden de onderzoeken naar de mogelijkheden tot uitbreiding van de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Breekwagen af. Voor Breekwagen is het aan de initiatiefnemer of uitbreiding doorgezet wordt. Het proces om tot uitbreiding van Bijsterhuizen te komen is gepauzeerd omdat onderzocht wordt of verplaatsing van Wijchense bedrijven naar deze uitbreidingslocatie mogelijk is.

We hebben een actieve rol in het toekomstbestendig houden van de winkelgebieden in onze gemeente.

We dragen bij aan projecten om het bedrijfsleven op bedrijventerrein Wijchen Oost, de onderwijsinstellingen en Maaswaalcollege met elkaar te verbinden. Denk hierbij aan het initiatief SPARK! en de start van het Technieklokaal Wijchen.

In samenwerking met StartUp bouwen we de hulp voor startende ondernemers en zzp'rs in 2025 verder uit. We voeren het aantal workshops op, wat ondernemers helpt om succesvol te zijn in hun onderneming. Startende ondernemers kunnen zich aanmelden voor netwerkevenementen en sparringsessies met ervaren ondernemers en team EZ. Daar waar het kan zoeken we de publiciteit op zodat we meer naamsbekendheid genereren bij de doelgroep.

We moedigen het gebruik van recreatievoorzieningen aan en spreiden de recreatie. Denk daarbij aan het recreatief wandelroutenetwerk en het promoten van het netwerk online.

Het recreatieve verkeersnetwerk versterken we door in 2027 een vrij liggend fietspad langs de Maas tussen Batenburg en Appeltern aan te leggen.

3-d Energietransitie elektrische laadinfrastructuur

Wat we gaan doen

Er loopt een proef met het opstellen van een plankaart voor bedrijventerreinen. Gezien de perikelen wat betreft de stroomleverantie, verwachten we niet dat wij in 2025 een plankaart voor bedrijventerreinen kunnen gaan opstellen. Dit schuift door naar 2026.

3-e Human Capital Agenda

Wat we gaan doen

De uitvoering van de Human Capital Agenda wordt in 2025 bij de Economic Board belegd door de GMR. In 2024 is er een Techniekdag georganiseerd i.s.m. het bedrijfsleven en gefinancierd door de provincie Gelderland. Het is de ambitie om dit in 2025 voort te zetten. Daarnaast is eind 2024 het Junior Technieklokaal op Wijchen Oost geopend. De betrokkenheid zetten we in 2025 voort.

3-f Nieuw evenementenbeleid

Wat gaan we doen

In 2025 stellen we nieuw Evenementenbeleid op. Er spelen veel ontwikkelingen in de evenementenbranche waardoor er telkens nieuwe vragen, opgaven ontstaan en nieuw beleid noodzakelijk is. O.a. om een goed vervolg te geven aan het onderzoek over de Dorpskermissen en de opgave om in de toekomst goede toekomstbestendige evenementen in de kernen te organiseren terwijl de organisatiekracht in de kernen afneemt. Daarnaast zijn we als gemeente soms zelf de organisator van evenementen waaronder 4-daagse, Kermis en Carnaval. Ook hier merken we een toename in vragen, regels en vereisten evenals vragen hoe we dit het beste in de toekomst kunnen organiseren.

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
20 051642	Economische visie 2020 – 2030
20 049334	Toeristische visie 2020 – 2030
20 054571	Detailhandel structuurvisie
20 054571	Toekomstvisie Centrum Wijchen
21 061512	Toekomstvisie Wijchen Oost

Wat het kost

Het Programma Economie bestaat uit de volgende taakvelden:

3.1 Economische ontwikkeling; Tot dit taakveld behoort algemeen beleid ter versterking van de economische bedrijvigheid.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur; hiertoe behoren activiteiten gericht op fysieke condities scheppen voor alle vormen van bedrijvigheid.

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen; Tot dit taakveld behoren de op bedrijven en ondernemers gerichte ondersteuning en dienstverlening van de gemeente.

3.4 Economische promotie; hiertoe behoren activiteiten gericht op het "op de kaart zetten" van de gemeente.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2024	2025	2026	2027	2028
BATEN						
3.1	Economische ontwikkeling	19	20	19	19	19
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	492	515	515	515	515
3.4	Economische promotie	383	381	381	381	381
	TOTAAL BATEN	894	916	916	916	916
LASTEN						
3.1	Economische ontwikkeling	769	715	705	713	722
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	23	24	25	26
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	192	209	217	226	234
3.4	Economische promotie	629	695	592	576	599
	TOTAAL LASTEN	1.591	1.642	1.538	1.540	1.581
	Begroot resultaat baten en lasten	-697	-726	-622	-625	-665
	Inzet bestemmingsreserves	23	36	13	19	23
	Begroot resultaat	-674	-689	-609	-605	-643

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

3.4	ER: Onderhoud Overige gebouwen	23	36	13	19	23
	Totaal inzet bestemmingsreserves	23	36	13	19	23

4 Onderwijs

Algemeen

In onze gemeente is er voor elke inwoner voldoende gelegenheid om dicht bij huis onderwijs te volgen en zich te ontwikkelen. We zetten actief in op kansengelijkheid. Dit doen we door te voorzien in een breed aanbod voor de jeugd en het behoud van een combinatie van voorzieningen voor onze volwassen inwoners.

Speerpunten

Coalitie
akkoord

Overige
thema's

4-a	Fijn opgroeien met goed onderwijs
4-b	Onderwijs ondersteuning voor iedereen
4-c	Een aanbod voor alle peuters
4-d	Versterken van basisvaardigheden bij volwassenen

4-a Investeren in schoolgebouwen

Kinderen en jongeren verdienen het om les te krijgen in goede en fijne schoolgebouwen. Vanuit onze gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting investeren we blijvend in onze schoolgebouwen. Bij die schoolgebouwen worden ruime speelplaatsen gerealiseerd, want we geven onze jeugd graag alle ruimte om te leren en te spelen.

Wat we gaan doen

We actualiseren de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs en herijken het Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs. Beide documenten vormen de basis voor onze keuzes op het gebied van onderwijshuisvesting.

We zijn een voorstander van het behoud van scholen in de kleine kernen. We moedigen dit ook aan bij onze belangrijkste onderwijspartner Kans en Kleur.

We realiseren nieuwe scholen binnen het project Hart van Zuid en in de nieuwe wijk Groene Geest. We gaan door op de ingeslagen weg van nieuwbouw van MFA Westwijzer.

4-b Jongeren naar school of werk

Ongeacht de stand van de economie is er altijd een groep jongeren die moeite heeft om aan het werk te komen en aan het werk te blijven. Op 1 augustus 2025 treedt de nieuwe Wet van school naar duurzaam werk in werking. De wet beoogt om voor deze groep jongeren een vloeiende overgang te creëren van school naar werk. Het gaat om jongeren uit het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs, jongeren met een MBO-opleiding op niveau 1 en 2 en vroegtijdig schoolverlaters. Naast deze nieuwe wet continueren we bestaande maatregelen om vroegtijdig schoolverlaten en langdurig thuiszitten te voorkomen. Dat doen onder meer onze leerplichtambtenaren samen met de scholen, leerlingen, ouders en schoolmaatschappelijk werk.

Wat we gaan doen

Het voortgezet onderwijs blijft samen met de gemeente betrokken bij het regionale programma 'Aanpak ziekteverzuim VO'. Evaluatie van deze aanpak in 2025, inclusief regionale besluitvorming over periode na 2025.

Regionaal werken we samen voor een betere instroom en doorstroom van leerlingen, aan de versterking van de zorgteams in het VO en MBO en aan een sluitend aanbod van tijdelijke opvangvoorzieningen.

De inzet van leerplichtambtenaren is gericht op terugkeer naar school.

Er is voldoende aanbod van schoolmaatschappelijk werk in het primair en voortgezet onderwijs.

Een nieuw regionaal programma in het kader van de Wet van school naar duurzaam werk. We verkennen de mogelijkheden van een lokale aanpak en geharmoniseerde werkwijzen samen met Druten.

4-c Een aanbod voor alle peuters

Het aanbod voordat kinderen naar school gaan, draagt bij aan de brede ontwikkeling van het jonge kind. We zien graag dat peuters naar een voorschoolse voorziening gaan. Voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag via de Belastingdienst, is er een gesubsidieerd aanbod. Peuters met (een risico op) een taalachterstand krijgen een extra aanbod voorschoolse educatie om hun kansen op een succesvolle en geschikte schoolcarrière te vergroten.

Wat we gaan doen

We subsidiëren De eerste stap voor een aanbod peuteropvang. Hierdoor kunnen ook peuters van ouders die geen recht hebben op KOT voor 2 dagdelen in de week naar de peuteropvang (vroeger peuterspeelzaal genoemd).

We voeren het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) uit in de beleidsperiode 2023-2026. Hiervoor hebben we een uitvoeringsagenda vanuit het vastgestelde OAB. Dit doen we samen met de educatieve partners in de VVE-werkgroep, die onderdeel is van de Lokaal Educatieve Agenda. In deze beleidsperiode zetten we extra in op het verbeteren van de educatieve kwaliteit. Daarbij gaan we ook samenwerken met kinderdagverblijven en de bibliotheek. Interventies zijn in 2025 onder meer boekstart en voorleesexpress.

4-d Versterken van basisvaardigheden bij volwassenen

Wie beschikt over voldoende basisvaardigheden zoals kunnen lezen, schrijven, rekenen en met een computer werken, staat sterker en gezonder in het leven. Daarom willen we laaggeletterden bereiken en hun basisvaardigheden op het gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden verhogen. Dit doen we zowel lokaal als samen met onze partners in de regio.

Wat we gaan doen

Samen met onze partners, de Bibliotheek Wijchen, MeerVoormekaar, ROC Nijmegen en Stichting Lezen en Schrijven, werken we aan het DigiTaalhuis Wijchen. We gaan uitvoering geven aan de afspraken die we in 2024 gezamenlijk hebben vastgelegd in het convenant. Voor het coördineren van de activiteiten en begeleiding van de medewerkers van de betrokken organisaties, wordt een DigiTaalhuiscoördinator aangesteld. Gezamenlijk werken we aan meerjarenbeleid. In 2025 gaan we een audit aan voor certificering van het DigiTaalhuis Wijchen.

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
051891	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten 2021-2024
22 91617	<i>Kansengelijkheid voor jonge kinderen</i> . Onderwijsachterstandenbeleid gemeente Wijchen 2023-2026.
20 3 7254	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2024
21 67305	Aanwijzingsbesluit Dienst van Algemeen Economisch Belang (DAEB) peuteropvang 2022-2025.

Wat het kost

Het Programma Onderwijs bestaat uit de volgende taakvelden:

4.1 *Openbaar basisonderwijs*; Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken met betrekking tot het openbaar basisonderwijs, waaronder ook bewegingsonderwijs.

4.2 *Onderwijshuisvesting*; Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken op het gebied van onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs.

4.3 *Onderwijsbeleid en leerling zaken*; Tot dit taakveld behoren het lokaal onderwijsbeleid en de leerlingenvoorzieningen, zoals leerlingenvervoer en peuterspeelzalen.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2024	2025	2026	2027	2028
BATEN						
4.1	Openbaar basisonderwijs	461	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	175	170	173	173	173
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	554	495	495	495	495
	TOTAAL BATEN	1.190	665	668	668	668
LASTEN						
4.1	Openbaar basisonderwijs	365	287	290	293	297
4.2	Onderwijshuisvesting	2.634	2.239	3.016	2.918	3.552
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.942	1.946	2.034	2.155	2.247
	TOTAAL LASTEN	4.941	4.471	5.340	5.366	6.096
Begroot resultaat baten en lasten		-3.751	-3.806	-4.672	-4.698	-5.428
Inzet bestemmingsreserves		3	8	8	-338	-346
Begroot resultaat		-3.748	-3.798	-4.664	-5.036	-5.775

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

4.2	Afs.R: Ventilatiesysteem Leemweg 121	3	3	3	3	3
4.2	ER: Onderhoud Overige gebouwen	0	0	0	-346	-355
4.2	Afs.R: Pro College	0	5	5	5	5
Totaal inzet bestemmingsreserves		3	8	8	-338	-347

5 Sport, cultuur en recreatie

Algemeen

Alle inwoners van onze gemeente moeten gezond en fit kunnen leven. Daar horen in- en ontspanning bij. We vinden het daarom belangrijk dat er in alle kernen passende en goede sport-, culturele en recreatieve voorzieningen en maatschappelijke plaatsen zijn. Deze moeten toegankelijk zijn voor iedereen. Het maakt niet uit welke leeftijd, wat voor inkomen, of dat iemand een eventuele beperking heeft. Dit draagt ook bij aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van onze hele gemeente. We moedigen de kennismaking met en beoefening van sport, kunst, cultuur en recreatieve bezigheden aan. We zijn trots op ons actieve verenigingsleven met vele vrijwilligers. Dat blijven we ondersteunen. Ook zoeken we naar nieuwe manieren om te sporten en te bewegen aan te moedigen.

Onze geschiedenis verdient een plek in de schijnwerpers, zodat iedereen ervan kan genieten. We beschermen onze cultuurhistorische waarden en steunen nieuwe ideeën die de lokale geschiedenis in beeld brengen. Daarnaast steunen we kunst en cultuur.

In de regio werken we samen om cultuur en toerisme te stimuleren. Toerisme gaan we beter spreiden, zodat de druk op bestaande natuur- en recreatiegebieden niet te groot wordt. Bij meerdere ideeën hebben we oog voor de combinatie van en balans tussen natuur, verkeersveiligheid, spreiding en verdeling over onze gemeente.

Onze gemeente kent veel mooie en ook bijzondere groen- en natuurgebieden. Deze willen we niet alleen zo houden, maar ook sterker maken. Natuur met veel verschillende dieren en planten is namelijk erg belangrijk om fijn te kunnen leven in onze omgeving. Dat doen we door steeds meer aandacht te geven aan natuur. Juist ook binnen de bebouwde kommen van onze dorpen. Daarbij houden we het evenwicht tussen natuurlijk onderhoud en veel groenonderhoud in de gaten. We kiezen niet zomaar voor één van beide. Dat doen we in overleg met inwoners.

Speerpunten

Coalitie
akkoord

Overige
thema's

5-a	Samen actief en sportief
5-b	Zuinig op onze kunst, cultuur en historie
5-c	Wijchen als trekpleister
5-d	Groene en gezonde wijken en dorpen
5-e	Cultuur- en erfgoedparticipatie
5-f	Ontspannen regio
5-g	Meer biodiversiteit & natuur
5-h	Recreatieve visie Loonse waard

5-a Samen actief en sportief

Sport is belangrijk voor lichaam en geest. We zijn daarom trots op ons actieve verenigingsleven met de vele vrijwilligers. Die blijven we ondersteunen. Ook zoeken we naar nieuwe manieren om sporten en bewegen aan te moedigen. Daarbij vinden we het belangrijk dat iedereen hier gebruik van kan maken, ongeacht leeftijd, inkomen, of een eventuele beperking.

Wat we gaan doen

1. Lokaal sportakkoord.
Naast de doelen uit het Lokaal sportakkoord kunnen initiatiefnemers aanvragen indienen die bekostigd kunnen worden uit het uitvoeringsbudget (dit budget is van de Wijchense gemeenschap, niet van de gemeente). In de kerngroep zitten mensen van lokale(sport)-verenigingen, maatschappelijke instellingen en de gemeente. Deze kerngroep beoordeelt deze aanvragen. In 2023 hebben we het lokaal sport akkoord herijkt en hebben we nieuwe afspraken gemaakt. Naast de aanvragen gaan we een andere werkwijze hanteren om de concrete doelen uit te voeren. Dit loopt door in 2025 en de jaren daarop.
2. Buurtsportcoach/ verenigingsondersteuner.
Sinds april 2024 zetten we een buurtsportcoach/ verenigingsondersteuner in die stimuleert dat sport- en beweegaanbod toegankelijker wordt voor alle leeftijden en de sportverenigingen hierin worden ondersteund. Dit zal onder de Brede Regeling Combinatiefuncties gaan vallen, dat weer deel uitmaakt van de brede SPUK. Hieronder valt het Lokaal Sportakkoord, Brede Regeling Combinatiefuncties en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Deze zetten we voor 3 jaar in. Daarna evalueren we dit en bekijken we of we het GALA verlengen.
3. Speelruimtebeleid.
We gaan het speelruimtebeleid opnieuw beoordelen. De uitvoering wordt gedaan door een extern bureau. Dit vindt in 2024 plaats. Dit zal eind 2024, begin 2025 aan de raad worden voorgelegd en hier geven we vervolgens uitvoering aan in 2025.
4. Voor kinderen ontwikkelen we een klim- en speelbos.
Het onderzoek naar de ontwikkeling van een klim- en speelbos (opgenomen in het coalitieprogramma) nemen we mee bij de herijking van het speelruimtebeleid (zie punt 3 Speelruimtebeleid). We komen in 2024 met een locatiekeuze en ontwerp. Uitvoering zal in 2025 plaats gaan vinden.
5. Volgens het raadsbesluit van 20 juni 2024 gaan we een nieuw zwembad De Meerval bouwen. In 2025 leveren we een stappenplan ter vaststelling door de raad. We voeren de benodigde voorbereidende onderzoeken uit, vooral voor de meest wenselijke locatie van het zwembad.

5-b Zuinig op onze kunst, cultuur en historie

In onze kunst en cultuur zien we onze lokale identiteit terug. Daar hechten we veel waarde aan. We vinden het ook belangrijk om aandacht te houden voor de rijke historie van Wijchen en al haar kernen. Daarom blijven we hierin investeren en houden we dit voor iedereen toegankelijk.

Wat we gaan doen

- We beschermen onze cultuur en geschiedenis en steunen ideeën die de plaatselijke geschiedenis in beeld brengen:
- We gaan door met het plan voor cultuur en geschiedenis.
 - De beleidsnota cultuurhistorie en de kerkenvisie nemen we mee in de omgevingsvisie.
 - We onderzoeken Erfgoed uit het Post '65 tijdperk.
 - We lichten monumenteneigenaren actief voor en begeleiden hen met het verduurzamen van hun monument.
- De subsidieverordening Monumenten 2016 wordt herzien.
- We maken een plan waarmee we de cultuur, geschiedenis en groene longen in onze gemeente beschermen. Denk aan landschapspark Woezik en de omgeving Valendriese Heuvels. De komende jaren verzamelen we informatie hierover en leggen dit vast in de Omgevingsvisie. Het RAAP-rapport 3040 en de cultuurhistorische inventarisatie (actualisatie) gemeente Wijchen zijn hierbij de basis. Dit doen we samen met het team Gebiedsontwikkeling
- Wijchen herdenkt 80 jaar vrijheid. We vieren en herdenken 80 jaar vrijheid. We organiseren en ondersteunen activiteiten in dit kroonjaar.
- Hogere bijdrage aan Museum Kasteel Wijchen voor het beheer van de archeologische collectie van Wijchen.

5-c Wijchen als trekpleister

Naast kunst en cultuur heeft onze gemeente afwisselende landschappen met mooie hoogtepunten. Van de Bergharensse berg tot de Berendonck. Wijchen is een mooie bestemming. Bovendien biedt toerisme kansen voor de lokale werkgelegenheid en economie.

Wat we gaan doen

Een uitkijkpunt over onze gemeente is een aantrekkelijke toevoeging. We bekijken waar dit een plek kan krijgen en als dit kan in combinatie met een klimbos. We komen in 2025 met een locatie keuze en ontwerp.

5-d Groene en gezonde wijken en dorpen

Groen om ons heen draagt bij aan onze gezondheid en ons geluk. In onze gemeente hebben we gevarieerde natuur met ruimte voor mens en dier en dat behouden we. Waar mogelijk versterken we het groen in de wijken die er al zijn. En we zorgen voor groen binnen nieuwbouwprojecten.

Wat we gaan doen

We zijn terughoudend met het kappen van bomen vanwege overlast. Voor elke gekapte boom planten we er binnen onze gemeentegrenzen in principe twee terug. Uitwerking hiervan gebeurt in het op te stellen Groenbeleidsplan c.q. boombeheerplan. Daarmee wordt begin 2025 gestart.

Als groen ergens verdwijnt, zorgen we dat het op een andere plek terugkomt. We kijken in de openbare ruimte waar we stenen kunnen vervangen voor groen.

We ontwikkelen beleid om cultuurhistorische waarden en groene longen in onze gemeente te beschermen. Denk aan landschapspark Woezik en de omgeving Valendriese heuvels. De komende jaren verzamelen we de informatie hierover en leggen dit vast in de Omgevingsvisie.

5-e Cultuur- en erfgoedparticipatie

We stimuleren cultuur- en erfgoedparticipatie. Het gaat om de mogelijkheid om deel te nemen aan culturele activiteiten enerzijds en om cultuur en erfgoed te beleven en te ervaren anderzijds. Hierbij geven we extra aandacht aan jeugd en jongeren en ouderen. We trekken op met het sociaal domein om meer verbinding te leggen door aan te sluiten op het programma van het Gezond en Actief Leven Akkoord Wijchen.

Wat we gaan doen

We zorgen dat de basis van de culturele infrastructuur op orde is.

We hebben een nieuwe visie op het bibliotheekwerk in 2024 vastgesteld. We anticiperen op de zorgplicht voor de bibliotheek die we vanaf 2026 hebben op grond van de bibliotheekwet.

We verbeteren de bestaande beperkte bibliotheekvoorziening in Bergharen en breiden deze vestiging voor Bergharen/Hernen/Leur/Batenburg uit naar een volwaardige bibliotheekvoorziening met de ontvangen Rijksmiddelen (SPUK) voor 'herstel en zorgplicht'.

We voeren het uitvoeringsprogramma 2024-2028 van de Cultuurnota uit:

Concrete maatregelen in 2025 zijn o.a.:

- * Cultuurverbinder en Verenigingsondersteuner zijn actief.
- * Subsidierегeling voor verbinding cultuur en sociaal domein.
- * Subsidie voor 3 initiatieven klassieke muziekfestivals.
- * deelname aan Kunstbende (cultuurparticipatie jongeren)
- * deelname aan Max Vitaal (cultuurparticipatie ouderen).

5-f Ontspannen regio

In de Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen (GMR) werken we met de gemeenten aan versterking voor een langere tijd voor de structuur van de culturele keten in de hele

regio. Dat betekent dat de acties een blijvend effect moeten hebben op de keten van top- en middensegment, cultuureducatie, kunstvakonderwijs en amateurkunst in de regio.

Wat we gaan doen

Provincie Gelderland heeft aan de GMR € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld om activiteiten uit te voeren in de periode 2022-2025. Wij stellen ambtenaren beschikbaar om de uitvoering te ondersteunen. Onder regie van de GMR worden de onderstaande acties uitgevoerd in 2025:

- Meer onderwijs in cultuur en stimuleren dat er voldoende en goed geschoolde kunstvakdocenten zijn.
- Ondersteuning van verenigingen, stichtingen en vrijwilligers in de amateurkunst- en erfgoedsector. Hierbij aan te sluiten bij Meedoen is de Kunst en het Nationaal Akkoord Amateurkunst.
- Het Romeinse verleden en in het bijzonder de Romeinse Limes (UNESCO werelderfgoed) - in samenhang - meer zichtbaar en beleefbaar maken. Hiervoor is het Masterplan Romeins verleden in 2024 vastgesteld met uitvoeringsagenda, die vanaf 2025 wordt uitgevoerd.
- Voor de GMR zijn vanuit OCW eenmalig middelen beschikbaar gesteld voor talentontwikkeling cultuur jongeren.

5-g Meer biodiversiteit en natuur

Goed onderhoud is belangrijk. We willen dat het past bij de (in het ibor) vastgestelde beeldkwaliteit. Maar ook dat het bijdraagt aan de ontwikkeling van de biodiversiteit. Dan levert het een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid. Bij het onderhoud betrekken we onze inwoners zoveel mogelijk. De gemeente heeft hier een voorbeeldrol.

Wat we gaan doen

Speerpunt 1. Overgang naar groenbeheer waarbij rekening wordt gehouden met dieren en planten in hun eigen omgeving:

- a. Invoeren beheerplan Spoorzone waarbij rekening wordt gehouden met de dieren en planten die daar al zijn;
- b. Opstellen plan om te zorgen voor ecologisch beheer;
- c. Een locatie inzaaien met een kruidenmengsel voor verschillende planten.

Speerpunt 2. Biodiversiteit als integraal duurzaamheidsthema:

- a. Invoering gebruik scan voor kansen voor natuur bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Speerpunt 3. Natuurlijke bestrijding overlast gevende plant- en diersoorten:

- a. We pakken de eikenprocessierups (epr) in de stedelijke omgeving aan door ander maaibeeld en de ontwikkeling van natuurlijke vijanden aan te moedigen. We zoeken plekken waar we deze aanpak kunnen uitvoeren.

Speerpunt 4. Versterken groenblauw raamwerk:

- a. Binnen de GMR samenwerken aan de ontwikkeling van het groenblauw raamwerk. Het groenblauw raamwerk is een verbinding en dooradering van stad en landschap met natuur en water. Hiervoor stellen we samen met de regiogemeenten het plan Groene Mantel rondom Nijmegen op. Aansluitend daarop start de uitvoering.

Speerpunt 5. Stimuleren van initiatieven en samenwerking:

- a. Plaatsen informatiebord(en) over biodiversiteit in de wijk;
- b. Plaatsen van nestkasten voor vleermuizen en/of stadsvogels.

5-h Recreatieve visie Loonse waard

Ons rivierenlandschap is een unieke eigenschap. In onze plannen voor het toerisme leggen we de nadruk op ons landschap, cultuur en geschiedenis.

We onderzoeken de mogelijkheden om meer te doen met recreatie op en rond het water. Zo biedt de Loonse Waard mogelijk kansen om recreatie op en aan het water te versterken. Hiermee speelt het in op de behoefte aan stedelijk uitloopgebied voor onze inwoners.

Wat we gaan doen

Het ontwikkelen van een visie op de Loonse Waard en de mogelijkheden voor dat gebied zijn onlosmakelijk verbonden aan de grote ruimtelijke opgaven waar we voor staan. In 2025 gaan we deze ruimtelijke opgaven voor Wijchen richting de toekomst concreter in beeld brengen. Daar hoort ook het buitengebied, de uitloopgebieden en de visie op de Loonse Waard bij.

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
12 IZ 132	Renovatieplan Sportaccommodaties / RSA
13 IZ 196	Beleidskader Investerings Buitensportaccommodaties.
14 IZ 199	Uitvoeringsdocument muziekonderwijs.
16 4095	Speelruimtebeleid 2015-2025.
16 IZ 121	Nota speelbeleid.
16 IZ 123	Uitvoeringsprogramma Kunstparticipatie.
18 4 15250	Notitie Sport en bewegen.
18 4 666 / 19 24150	Algemene subsidieverordening 2018
19 27162	Visie 't Mozaïek, sociaal cultureel en educatief centrum in Wijchen.
20 52446	Beleidsplan Natuur en Biodiversiteit
21 58857	Ecologisch groenbeheerplan
24 5423	Cultuurnota Wijchen 2024
24 5748	Beleidsvisie bibliotheekwerk 2025-2028 Wijchen

Wat het kost

Het Programma Sport, cultuur en recreatie bestaat uit de volgende taakvelden:

5.1 Sportbeleid en activering; Tot dit taakveld behoren de niet-fysieke maatregelen ter stimulering van professionele- en amateursport, waaronder de subsidies aan alle sportverenigingen.

5.2 Sportaccommodaties; Tot dit taakveld behoren alle accommodaties voor sportbeoefening, zoals de gym- en sportzalen, het zwembad en de buitensport (RSA).

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie; Tot dit taakveld behoren activiteiten ter bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel.

5.4 Musea; Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur, zoals het museum.

5.5 Cultureel erfgoed; Tot dit taakveld behoren taken gericht op conserveren en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed.

5.6 Media; Tot dit taakveld behoren de zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers, zoals de Wijchense omroep en de bibliotheek.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie; Tot dit taakveld behoren openbaar groen, natuur en recreatie.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV Taakveld	2024	2025	2026	2027	2028
BATEN					
5.1 Sportbeleid en activering	270	265	228	7	7
5.2 Sportaccommodaties	633	658	665	672	672
5.4 Musea	2	0	0	0	0
5.5 Cultureel erfgoed	3	3	3	3	3
5.6 Media	224	0	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	28	28	28	28	28
TOTAAL BATEN	1.159	953	923	709	709
LASTEN					
5.1 Sportbeleid en activering	573	576	540	267	274
5.2 Sportaccommodaties	3.668	4.118	4.037	3.904	3.778
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.119	680	705	731	743
5.4 Musea	435	452	443	453	463
5.5 Cultureel erfgoed	91	90	92	94	96
5.6 Media	1.238	1.091	1.101	1.003	1.027
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.942	5.048	5.202	5.346	5.520
TOTAAL LASTEN	12.066	12.056	12.119	11.797	11.901
Begroot resultaat baten en lasten	-10.907	-11.103	-11.195	-11.087	-11.192
Inzet bestemmingsreserves	3	329	-51	16	-222
Begroot resultaat	-10.904	-10.774	-11.247	-11.071	-11.414

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

TV Taakveld	2024	2025	2026	2027	2028
BR: calamiteiten maatschappelijke accommodaties	0	7	0	0	0
5.1 Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen	21	21	21	21	21
5.2 Afs.R: Centrale Sporthal	187	187	187	187	187
5.2 Afs.R: Kunstgrasveld Diosa	29	29	29	29	29
5.2 Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross	6	6	6	6	6
5.2 Afs.R: Sportzaal achterlo	2	2	2	2	2

TV	Taakveld	2024	2025	2026	2027	2028
5.2	Afs.Res. Automatische berekening	7	7	7	7	7
5.2	Afschrijvingsreserve RSA	115	159	162	162	171
5.2	BR: Renovaties Sportvelden	-388	-382	-389	-396	-402
5.2	BR: RSA Tennis	48	142	-24	-25	-81
5.2	ER: Gymmaterialen	47	32	40	32	-91
5.2	ER: Onderhoud Overige gebouwen	-109	55	-110	-19	-65
5.4	BR: Cultuurhistorie	20	20	0	0	0
5.7	Afs.R. Oosterpark	15	15	15	15	15
5.7	BR: Beeldende kunst	5	10	0	0	0
5.7	BR:Vervangen speeltoestellen openbare speelpleinen	-5	-5	-5	-5	-5
5.7	ER: Onderhoud Overige gebouwen	-13	-13	-3	-25	-18
5.7	BR: Landschapsontwikkelingplan	0	38	10	25	3
5.7	ER: Groen	16	0	0	0	0
Totaal inzet bestemmingsreserves		3	329	-51	16	-222

6 Sociaal domein

Algemeen

We willen dat iedereen in onze gemeente mee kan doen in de samenleving op alle gebieden. Zoals samenleven, zorg voor elkaar, werken, leren, sporten, cultuur en recreatie. Dit geldt voor jong tot oud. Voor mensen met een ziekte, beperking of een tijdelijke behoefte tot ondersteuning. En ook voor de mensen die weinig geld hebben of die nieuw in Nederland zijn en moeten inburgeren. Daar werken we samen aan, met onze inwoners en partners. In het Strategisch Kompas hebben we bepaald dat we gaan voor een sterke, gezonde en sociale samenleving. Hierbij hebben we aandacht voor mentale en fysieke gezondheid, preventie, maatwerk en zorg dichtbij huis.

En als het even minder goed gaat? Dan kijken we naar elkaar om en ondersteunen we elkaar. Als het nodig is, staan wij samen met onze partners klaar om mee te denken en oplossingen te bieden. Ook voor mensen die zorg mijden en wel geholpen moeten worden, omdat ze een gevaar zijn voor zichzelf of anderen.

Voorkomen is beter dan genezen. Daarom zetten we vol in op preventie en laagdrempelige hulp. Zo voorkomen we zoveel mogelijk zware en kostbare zorg. Als het mogelijk is, heeft hulp in de buurt, of uit het sociaal netwerk de voorkeur. Mensen die professionele zorg nodig hebben, moeten daarop kunnen rekenen. Dat is altijd maatwerk, want elk mens en elk gezin is anders. We behouden kwalitatief goede zorg maar houden ook betaalbaarheid in het oog. Daarbij zoeken we naar manieren om kosten beter inzichtelijk te maken. Zorgfraude pakken we stevig aan. Hierin werken we zoveel mogelijk samen met regiogemeenten.

Jeugd krijgt speciale aandacht in ons programma. De jeugd is onze toekomst, ook als hun situatie kwetsbaar is. Wij willen dat alle jeugdigen in de gemeente Wijchen opgroeien in een veilig klimaat en een omgeving waarin zij kansen krijgen om zich zo goed mogelijk te ontwikkelen. Voor goede zorg aan onze jeugd werken we samen in de regio. Begin 2024 is het regioprogramma Jeugd vastgesteld door alle raden van de regio. Hierin is een aansluiting gemaakt naar de Hervormingsagenda Jeugd. Lokaal kijken we met een adviseur hoe het sociaal team doorontwikkeld moet worden passend bij de Hervormingsagenda Jeugd en de lokale visie op het sociale team.

Speerpunten

Coalitie
akkoord

Overige
thema's

6-a	Gezonde en vitale samenleving
6-b	Vitaal ouder worden
6-c	Preventie en goede zorg
6-d	Iedereen draagt een steentje bij
6-e	We laten niemand vallen
6-f	Zorg en veiligheid
6-g	Begroting Jeugdwet
6-h	Begroting WMO
6-i	Begroting BUIG
6-j	Programma vluchtelingen, internationale werknemers en huisvesting

6-a Gezonde en vitale samenleving

Een gezonde leefstijl is belangrijk voor alle leeftijden. Door gezond te eten en te bewegen, blijf je lichamelijk en geestelijk fit. Ook blijft het belangrijk om mensen te ontmoeten en van betekenis te zijn. Iedereen moet kunnen werken aan gezondheid en meedoen in de samenleving. Een beperking mag daarin geen belemmering zijn.

Wat we gaan doen

Activiteiten die helpen bij een gezonde leefstijl ondersteunen wij. We werken bijvoorbeeld aan een ketenaanpak gezond gewicht, een rookvrije generatie en het verminderen van alcoholgebruik. Dit doen we samen met onze partners binnen het Gezond en Actief Leven Akkoord. We richten ons daarbij op alle leeftijden, met extra aandacht voor inwoners met weinig geld. We organiseren een Gezond en Actief café voor professionals en inwoners.

We gaan verder aan de slag met de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord. We zetten in op een brede aanpak voor gezondheid met de onderwerpen sporten, bewegen, cultuur, gezondheid en de sociale basis.

We zetten ons in om eenzaamheid bij alle leeftijdscategorieën te voorkomen of te verminderen. Dit doen we bijvoorbeeld samen met de Kerngroep Eenzaamheid en MeerVoormekaar. Laagdrempelig en zo veel mogelijk in de buurt.

We organiseren met onze partners de week van de gezondheid. Met als doel om inwoners in de gemeente Wijchen te inspireren om gezonde keuzes te maken.

6-b Vitaal ouder worden

Mensen worden steeds ouder en blijven langer actief. Vitale ouderen leveren een waardevolle bijdrage aan de samenleving. Bijvoorbeeld door zich in te zetten als vrijwilliger of als mantelzorger voor een naaste. Of door hun kennis en ervaring op een andere manier te delen. We zetten ons ervoor in dat ouderen mee kunnen blijven doen in de samenleving.

Wat we gaan doen

Vrijwilligers blijven we ondersteunen en waarderen.

We streven naar een dementievriendelijke gemeente. Samen met de Kerngroep Dementie werken we hier steeds aan.

We ontwikkelen nieuwe zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie en sluiten aan op de behoefte aan meer beweging en cultuur. Hierbij hebben wij ook aandacht voor mensen met een migratieachtergrond en bieden we handvatten voor mantelzorgers om de zorg thuis langer vol te kunnen houden.

6-c Preventie en goede zorg

Voorkomen is beter dan genezen. Daarom zetten we alles in op preventie en makkelijk bereikbare hulp. Soms kunnen mensen al veel zelf, met een klein duwtje in de rug. Bovendien bespaart voorkomen van zorgkosten op de lange termijn. Mensen die professionele zorg nodig hebben, moeten daarop kunnen rekenen. Dat is altijd maatwerk, want elk mens en elk gezin is anders.

Wat we gaan doen

We werken aan preventie met een laagdrempelig aanbod. Als dat mogelijk is heeft hulp in de buurt of uit het sociale netwerk de voorkeur.

Mantelzorgers zijn belangrijk en verdienen onze steun. We versterken daarom de ondersteuning voor mantelzorgers. We kijken naar de behoefte vanuit de mantelzorger zelf, zoals bijvoorbeeld logeren of opvang functies. Vanaf 1 augustus 2023 is er een Consulent Mantelzorg toegevoegd in het Sociaal Team als pilot. Vanwege de behaalde resultaten, is deze pilot verlengd.

We bakenen duidelijk af wat hoort onder jeugdzorg en wat hoort bij de normale opvoeding volgens de aanscherping van de jeugdwet volgens de Hervormingsagenda Jeugd.

Inwoners met een hulpvraag helpen we snel en duidelijk op weg.

De toegang is laagdrempelig en efficiënt ingericht. We halen de wettelijke termijnen bij vragen van burgers aan het Sociaal Team.

Voor goede zorg aan onze jeugd en volwassenen werken we samen in de regio. In de

programma's op jeugd en Wmo voor de regio staan duidelijke doelen en resultaten die verwacht worden. Het lokale beleid stemmen we hierop af.
We streven ernaar om kinderen zoveel mogelijk thuis op te laten groeien. Waar veilig opgroeien in een gezinssituatie niet vanzelfsprekend is, bieden we steunvormen aan, zoals steungezinnen. Wanneer thuis wonen niet meer gaat, bieden we pleegzorg, gezinshuizen, kleinschalig wonen en specialistische instellingen aan.
De ondersteuning en zorg is van goede kwaliteit en zorgen dat deze betaalbaar zijn. We werken samen met het Sociaal Team (ST) en MeerVoormekaar aan het vrij toegankelijk aanbod en we gaan door met een dorpsondersteuner in Bergharen, Hernen / Leur en Alverna. We meten steeds of de klant tevreden is. De resultaten gebruiken we om ons te verbeteren. Het contractmanagement van de regio stelt eerlijke prijzen vast en gaat voor kwaliteit.
We willen dat mensen, die het echt nodig hebben, hulp bij het huishouden kunnen krijgen. We leveren maatwerk als dat nodig is. We gaan in 2025 nieuwe raamovereenkomsten aan met aanbieders voor het leveren van hulp bij het huishouden.
Fraude met zorg pakken we stevig aan. In 2023 startte een onderzoek naar regionale samenwerking hiervoor. Eind 2024, begin 2025 verwachten wij hieruit aanbevelingen voor samenwerking binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Hierin werken we nu samen met gemeenten in de regio. We toetsen alle aanbieders (zorg in natura (ZIN) en persoonsgebonden budget (PGB)) op kwaliteit bij de start van de contractering van de betreffende partij. We zorgen dat onze plannen voor woonzorg passen bij het verhuren van panden door anderen aan zorgpartijen binnen Wijchen. Op deze wijze houden we zicht op de partijen die zich vestigen in onze gemeente en kunnen we signalen in samenspraak met Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO) en handhaving oppakken.

6-d Iedereen draagt een steentje bij

We willen dat iedereen mee kan doen. Door werk of door zich op een andere manier in te zetten voor de samenleving. Iedereen is van waarde en kan iets kunnen bijdragen.

Wat we gaan doen
We willen een inclusieve samenleving. Dit betekent dat iedereen mee mag en kan doen. Dit bereiken we door samen te werken met onze inwoners en ketenpartners aan een actielijst, die hoort bij het vastgestelde inclusie programma.
We willen meer mensen met een afstand tot werk ondersteunen om ervaring op te doen. Het ontbreken van voldoende scholing, lichamelijke en geestelijke klachten zijn enkele voorbeelden waarom mensen niet mee kunnen in deze maatschappij. Met de inzet van participatiecoaches zetten we kleine stapjes om de mensen uit het sociaal isolement te halen. Zonder deze inzet blijven deze mensen veelal tot de AOW gerechtigde leeftijd een bijstandsuitkering ontvangen. Zo maken we hen werkfit voor de arbeidsmarkt.
In overleg met ons WerkBedrijf Rijk van Nijmegen bekijken we welke toegevoegde waarde plaatselijke ideeën hebben. We zorgen dat deze passen bij de arbeidsbemiddeling in de regio. Daarnaast houden we ook in 2025 aandacht voor jongeren die binnen de Participatiewet vallen en die op meerdere punten kampen met problemen.
Goede ideeën die mensen trainen of helpen bij het zoeken naar werk, ondersteunen we. We overleggen regelmatig met plaatselijke partijen. Daarnaast organiseren onze participatiecoaches diverse (groeps-) activiteiten. Deze activiteiten gaan over persoonlijke ontwikkeling, gezondheid en voeding, gezondheid en beweging, financiën, stress en (chronische) pijn, regelingen en de sociale kaart.
Jaarlijks ontvangt u een verslag over de resultaten die de participatiecoaches gehaald hebben.
We gaan meer samenwerken met de plaatselijke ondernemers om mensen met een uitkering sneller aan het werk te krijgen.
Hierbij stemmen we af met ons WerkBedrijf, zodat we aansluiten bij de vraag van onze ondernemers. We overwegen, in samenwerking met WerkBedrijf, plannen voor "jobcarving".
In 2024 stelde de raad een nieuw beleidsplan 'Arbeidsmarkt en re-integratie, Klaar voor nieuwe kansen!' vast. Voor de uitvoering hiervan in 2025 is een Dienstverleningsovereenkomst aangegaan, waarin regionale en lokale afspraken geactualiseerd zijn.
Alle mensen met een plicht om in te burgeren, doen snel en volledig mee in de maatschappij. Liefst via betaald werk.
We zorgen ervoor dat zij een zo hoog mogelijk taalniveau (eis is B1) behalen. En dat zij, naar wat zij kunnen, vanaf het begin van het traject voor inburgering deelnemen. Het liefste door betaald werk.

6-e We laten niemand vallen

In deze financieel onzekere tijden kunnen de laagste inkomens op onze steun blijven rekenen. Als mensen in de knel komen is er een vangnet. We bieden steun bij financiële zorgen en zien daarbij een belangrijke rol voor charitatieve instellingen. Armoede bestrijden we door hulp op maat.

Wat we gaan doen

We houden extra aandacht voor kindregelingen in het armoede- en minimabeleid. In het schooljaar 2024/2025 zullen we in overleg met de Wijchense scholen een aantal activiteiten uitvoeren op het terrein van ondersteuning, bereiken van ouders en hoe omgaan met geld.

We zetten nieuwe initiatieven in om een groter bereik te krijgen in de ondersteuning die we kunnen bieden aan mensen met geldzorgen, door een intensieve samenwerking met maatschappelijke partijen, een communicatie-campagne en één telefoonnummer voor de doelgroep. Dit doen we o.a. op basis van een evaluatie van het effect van het nieuwe telefoonnummer 'Geldzorgen'. Ook onderzoeken we hoe we de toegankelijkheid van de diverse inkomensregelingen kunnen vergroten en de aanvragen kunnen vergemakkelijken. We werken aan de vindbaarheid van de juiste instantie: "in één keer raak" en de soepele opvolging van binnengekomen vragen en signalen.

We bieden een vangnet op basis van vertrouwen. Een foutje bij een aanvraag kan altijd gemaakt worden. Bewuste fraude met uitkeringen pakken we aan. We hebben aandacht voor de menselijke maat binnen de bijstandverlening. Dat doen we door middel van deskundigheidsbevordering aan de groep inkomensconsulenten. Gemeenten moeten per individueel geval bepalen in hoeverre er strikt genomen sprake is van frauduleuze handelingen, of van een menselijke vergissing, die vervolgens leidt tot een overtreding van de regels.

Mensen met financiële zorgen of schulden helpen we vroegtijdig om grip op hun huishoudboekje te krijgen. Initiatieven uit de samenleving zijn daarbij zeer waardevol.

We benaderen de inwoners waarover we een signaal van betalingsachterstand ontvangen. We benaderen deze inwoners actief met een hulpaanbod door ze te bellen of een sms of brief te sturen. Met de inkomenskaart laten we concreet zien wat we kunnen bieden.

We vinden het belangrijk om gezinnen met een kleine beurs beter te ondersteunen. In 2025 zullen we een vervolg geven aan de uitkomst van een verdere uitwerking van de inwonerspas (combinatie met 'digitaal platform', specificering kosten), op basis van besluitvorming in de raad.

We streven naar een samenleving waarin iedereen mee kan doen.

In 2025 gaan we verder met het uitvoeren van de 'Iedereen doet mee agenda'. Ook starten we in 2025 een pilot met de Voedselbank om mensen die langdurig voedsel afnemen minder afhankelijk te maken.

We versterken onze (herstelgerichte) inloop GGZ en werken met een WijkGGZ team. We zorgen ook voor meer betaalbare woningen voor psychisch kwetsbare inwoners.

We evalueren onze nieuwe werkwijze met één integrale wijze van adviseren vanuit betrokkenen in het sociaal domein.

6-f Zorg en veiligheid

We zorgen voor een veilige leefomgeving. Inwoners en professionals weten waar zij signalen en zorgen over onveilige situaties kunnen delen. Jeugdoverlast en drugsproblematiek zijn in beeld en pakken we aan. Zorgmijders die een gevaar zijn voor zichzelf of voor anderen, bieden we ondersteuning. Huiselijk geweld en kindermishandeling signaleren we tijdig met onze ketenpartners en zetten hier passende hulp voor in.

Wat we gaan doen

We werken samen met onderwijs, politie, jongerenwerk, regieteam, boa's, straatcoaches, veilig thuis en zorgpartijen. Hiervoor hebben we diverse overlegorganen.

Met bovenstaande partners werken we samen om overlast gevende jeugdigen en volwassenen te voorkomen of te beheersen.

Via regieteam en ketenpartners zetten we trajecten in gang, zoals bemoeizorgtraject en GGZ in de Wijk voor zorgmijders en bij inwoners met complexe problematiek.

Met het regionale en lokale plan huiselijk geweld en kindermishandeling als leidraad, werken we aan het signaleren en aanpakken van huiselijk geweld en kindermishandeling.

6-g begroting Jeugdwet

De begroting 2025 van Jeugd laat in totaal een uitzetting zien van afgerond € 1,6 miljoen in 2025. Door diverse beheersmaatregelen loopt dit tekort af richting afgerond € 0,8 miljoen in 2028. De oorzaak van deze uitzetting zit zowel in de bijstelling van de eenheden zorggebruik (q), als in de indexering van de tarieven (p). Tevens zorgt een kleine groep jeugdigen met zware zorg nog steeds voor een relatief groot deel van de totale kosten van Jeugd.

Daarnaast hebben de aanbestedingen Jeugd 2025 en de verwachte kostenstijging op de regionaal ingekochte jeugdzorg (zie ook winstwaarschuwing perspectiefnota 2024) effect op het meerjarenperspectief.

3) Tabel: kosten per onderwerp van het thema Jeugd (x € 1.000):

	2025	2026	2027	2028
Actuele begroting thema Jeugd	17.712	17.768	18.047	18.488
Begroting 2025:				
Dagbehandeling	1.129	1.098	1.083	1.079
Verblijf	4.593	4.574	4.693	4.810
Ambulant	6.411	6.220	6.052	5.898
GGZ zorg	4.034	3.969	4.027	4.126
Bescherming/reclassering	1.161	1.191	1.223	1.254
PGB	154	158	162	166
Overig	1.876	1.911	1.949	1.988
Totaal Jeugd	19.359	19.122	19.189	19.321
Mutaties t.o.v. actuele begroting:				
Dagbehandeling	-42	17	60	92
Verblijf	-16	-17	-17	-18
Ambulant	-1.130	-938	-725	-443
GGZ zorg	-288	-261	-291	-298
Bescherming/reclassering	211	211	217	223
PGB	0	0	0	0
Overig	-79	-79	-79	-79
Totaal mutaties Jeugd	-1.344	-1.068	-836	-523
Indexering	-303	-286	-306	-310
Totaal Jeugd incl index	-1.647	-1.353	-1.142	-833

Aanbestedingen Jeugd 2025

De regionale inkoop van de ambulante producten en jeugdzorg met verblijf zorgt voor nieuwe contracten in 2025. De uitkomsten van deze aanbestedingen zijn nog niet bekend. In voorliggende begroting is op onderdelen, op basis van aannames, al wel (deels) rekening gehouden met het verwachte effect van deze aanbestedingen. Een voorbeeld hiervan is dat er rekening is gehouden met een ingeschat effect bij ambulante behandeling waarvan vanaf 2025 ook indirecte tijd in rekening gebracht mag worden.

Indexering tarieven (prijs effect)

De indexering van de tarieven zorgt voor een deel van de uitzetting van de Jeugd-budgetten. De regionale index 2025 bedraagt +4,0%. Bij vervoer Jeugd stijgen de prijzen bovengemiddeld, omdat na tariefonderzoek deze niet toereikend bleken te zijn. We weten nog niet of we in het gemeente fonds gecompenseerd gaan worden voor de hoge indexeringen ten aanzien van de jeugdzorg.

Winstwaarschuwing kostenstijging Jeugd vanaf 2025

In de perspectiefnota 2024 is een (regionale) winstwaarschuwing opgenomen in de vorm van een verwachte kostenstijging voor de regionaal ingekochte jeugdzorg van +10%,

bovenop de reguliere indexering. In de Perspectiefnota 2024 is dit op hoofdlijnen gekwantificeerd als *risico* met een omvang van 1,5 miljoen kostenstijging structureel.

De oorzaak voor deze stijging is divers. Denk hierbij aan de verdere transformatie naar kleinschaligheid. Daarnaast zorgen krapte op de arbeidsmarkt en de cao-stijging van de afgelopen jaren voor stijgende tarieven. Deze verwachte kostenstijging is dus niet direct het gevolg van de lopende aanbestedingen op Jeugd. Hadden we bijvoorbeeld de essentiële functies niet op G7- niveau ingekocht, maar regionaal, dan was ook sprake van deze stijging. Gezien alle mutaties in producten, declarabele tijd, verdere ombouw naar kleinschaligheid, de nog onbekende uitkomsten van de inschrijvingen (via het intensiteitenmodel) en de verschuivingen in zorggebruik, is het maken van een gedetailleerde doorrekening voor 2025 en verder niet goed mogelijk. Daarnaast weten we nog niet hoe het nieuwe kabinet gaat acteren op deze onderdelen.

In voorliggende begroting is op onderdelen, op basis van aannames, al wel (deels) rekening gehouden met het verwachte effect van deze winstwaarschuwing. Dit is bij de onderdelen kleinschalig wonen, gesloten jeugdzorg en spoed verblijf. Een deel van de winstwaarschuwing blijft dus van kracht. In dat kader zijn we benieuwd naar hoe in het gemeentefonds wordt omgegaan met de indexeringen in het cluster Jeugd en of dit nog tot (extra) compensatie leidt in de nabije toekomst.

Buiten de indexering van de tarieven om, stellen we ook de eenheden zorggebruik bij op basis van de halfjaarduiding 2024. Hieronder per categorie de belangrijkste ontwikkelingen op hoofdlijn beschreven:

Dagbehandeling

Bij de categorie dagbehandeling leidt de bijstelling op eenheden per saldo vanaf 2026 tot een voordeel, als gevolg van concrete beheersmaatregelen. De eenheden van de bouwsteen dagbehandeling stellen we naar beneden bij. We gaan er vanuit dat het omzetten van dagdelen naar uren een lagere toekenning tot gevolg zal hebben. Dit omdat we beter maatwerk kunnen toekennen en niet vastzitten aan een vast toe te kennen dagdeel. We zetten de beheersmaatregel in om dagbesteding en de producten Eerste stap alleen nog toe te kennen passend bij de kaders van de jeugdwet. Dit betekent dat de toekenning als respijtzorg niet meer kan zonder dat er sprake is van problematiek bij de jeugdige. We doen hierbij een beroep op de eigen draagkracht van gezinnen en hun netwerk. En verwijzen waar nodig naar andere mogelijkheden zoals de SMI regeling of het kindpakket bij financiële problematiek. Verder gaan we inzetten op het terugdringen van thuiszitters door de inzet van een algemene voorziening.

Verblijf

Bij de categorie verblijf is nog veel onduidelijk i.v.m. de verschuiving naar het nieuwe product van de essentiële functies. Voor een aantal producten die naar de essentiële functies verschuiven hebben we een buffer gerealiseerd waaruit we de eventuele kostenstijging van deze nieuwe functies en tarieven kunnen compenseren. Denk hierbij aan kleinschalig wonen, jeugdzorg plus en spoedopvang met verblijf.

De (landelijke) beweging naar kleinschaligheid zal een opdrijvend prijseffect hebben. Dit omdat deze producten duurder zijn. De kwaliteit van zorg is bij de kleinschalige woonvoorzieningen beter voor de jeugdige.

Bij verblijf is de beïnvloedbaarheid minimaal op het gebruik en de kosten. Verwijzingen lopen meestal via medisch specialisten en gecertificeerde instellingen. Wanneer het sociaal team verwijst is dit in samenwerking met zorgprofessionals die adviseren. We zetten in op het voorkomen van verblijf vroegtijdiger in het proces. Als de jeugdige eenmaal in verblijf is, blijkt afschalen en uitstromen een langdurig proces. Door het gebrek aan woningen en appartementen voor jeugdige wordt de uitstroom uit verblijf ook bemoeilijkt. Dit zien we in Wijchen met name bij het fasehuis/leerhuis. Als beheersmaatregel onderzoeken we met de afdeling RO de mogelijkheden om hier meer

woonaanbod op te ontwikkelen. Hierbij bijvoorbeeld te denken aan verkamering van woningen door Talis.

Ambulant

Bij de categorie ambulant zien we een stijging in het meerjarenperspectief. Deze wordt voornamelijk veroorzaakt door de producten reguliere en specialistische begeleiding en ambulante behandeling. We hebben de stijging naar beneden bijgesteld omdat we in lijn met de hervormingsagenda anders willen gaan werken binnen het sociaal team. Hiervoor schrijven we een implementatie plan hoe we meer uitvoering kunnen gaan geven aan ondersteuning vanuit het sociaal team. We willen dit operationeel hebben vanaf 2025 om naar deze nieuwe robuuste sociale teams toe te groeien. Dit gaat betekenen dat er minder indicaties afgegeven worden omdat we de ondersteuning deels zelf gaan bieden. We gaan er vanuit vanaf 2026 het effect te kunnen zien van deze beheersmaatregel en hebben de begroting daar op aangepast.

Jeugd GGZ

Bij de categorie GGZ zien we een stijging in het meerjarenperspectief. Dit wordt veroorzaakt door basis GGZ en specialistische GGZ. Op de GGZ bedden zien we meerjarig een voordeel. Kanttekening dat de zorg op deze bedden zich lastig laat inschatten. We ramen daardoor voor 1 cliënt op 1 van de bedden voor een geheel jaar. Als beheersmaatregel zetten we voor de basis en specialistische GGZ in op de GEM (Ecosysteem Mentale Gezondheid) ateliers vanuit het regioprogramma jeugd om op een andere manier naar de zorgvragen binnen de GGZ te kijken. We verwachten echter dat het een aantal jaren duurt voordat we daar de effecten van zien. Daarnaast gaan we de input vanuit de GGD monitor meer gebruiken voor de inzet van algemene voorzieningen.

Bescherming / reclassering

Bij de categorie jeugdbescherming/ reclassering zien we een meerjarig voordeel. Dit komt door een compensatie vanuit het Rijk voor de eerder gemelde tarief stijgingen om aan de landelijke caseload norm te voldoen. Daarnaast hebben we geen productie op een aantal nieuwe vervangende producten waardoor we de begroting bijstellen.

PGB

Geen bijzonderheden meerjarig. We laten deze categorie ongewijzigd.

Overig

De uitzetting bij deze categorie wordt volledig veroorzaakt door een toename van het zorggebruik van het Landelijk transitie arrangement (LTA). Afgelopen jaar zagen we een daling in het aantal jeugdige in LTA verblijf, maar een stijging in de ambulante LTA. De beïnvloedbaarheid van de gemeente is nihil. De verwijzingen gaan via de gecertificeerde instellingen en de medische specialisten. Het grootste aandeel van deze jeugdigen krijgt zorg gerelateerd aan GGZ of gedragsproblematiek met een verstandelijke beperking. We begroten deze zorgvorm meerjarig en hanteren daarbij, i.v.m. de onvoorspelbaarheid en volatiliteit, als uitgangspunt het gemiddelde van de afgelopen vier jaren. Volgens deze methodiek ramen we structureel € 79k bij.

Beïnvloedbaarheid zorggebruik

Er is een onderscheid tussen te beïnvloeden zorggebruik en zorggebruik waar we als gemeente nauwelijks tot geen invloed op hebben. De zorgvormen waar de beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente minimaal zijn, betreft met name jeugdhulp met verblijfszorg, landelijke transitie arrangementen en opgelegde zorg. Juist in deze categorieën zorgt een kleine groep jeugdigen met zware zorg voor een groot deel van de totale kosten van Jeugd.

Ter indicatie: de top 25 duurste jeugdzorgtrajecten hebben in 2023 een omvang van afgerond € 4 miljoen in totaal. Voor de top 5 duurste jeugdzorgtrajecten is dit in totaal afgerond € 1,2 miljoen. Dit wordt mede veroorzaakt door stapeling van zorgvormen binnen dit arrangement.

Hervormingsagenda Jeugd

De hervormingsagenda jeugd en het regioprogramma jeugd zijn vastgesteld, de eerste evaluatie over 2023 is aan de raad verspreid. We zijn dit jaar de lokale vertaling aan het maken van deze programma's. Het plan hiervoor ligt voor bij de stuurgroep. We zullen om te voldoen aan de hervormingsagenda zelf ondersteuning moeten gaan bieden vanuit het sociaal team. Hoe dit eruit gaat zien wordt nu uitgewerkt en koppelen we over terug in de tweede informatienota en monitor verslag.

Taakstelling Rijk

Het kabinet Rutte IV had besloten om te besparen op jeugdzorg. Deze besparing (oplopend tot € 511 miljoen in 2027) was in mindering gebracht op de middelen voor jeugdzorg op de aanvullende post van het ministerie van Financiën. Het nieuwe kabinet Schoof kiest ervoor om deze besparing structureel te laten vervallen. Voor de gemeente Wijchen is dit een budget neutrale actie. Het behalen van deze taakstelling was expliciet een Rijksverantwoordelijkheid en daarom ook op die manier verwerkt in de begroting.

6-h Begroting WMO

De begroting 2025 van WMO laat in totaal een uitzetting zien van € 503k in 2025 oplopend naar € 1.199k in 2028. De oorzaak van deze uitzetting zit zowel in de bijstelling van de eenheden zorggebruik (q), als in de indexering van de tarieven (p).

4) Tabel: kosten per onderwerp van het thema WMO (x € 1.000):

	2025	2026	2027	2028
Actuele begroting thema WMO	10.600	10.494	10.770	11.046
	10.600	10.494	10.770	11.046
Begroting 2025:				
Huishoudelijke hulp	4.743	5.188	5.539	5.912
Begeleiding	3.050	3.128	3.207	3.286
Hulpmiddelen	1.093	1.106	1.134	1.162
Dagbesteding	922	949	980	1.003
Woonvoorzieningen	411	422	433	444
PGB	420	431	442	453
Overig	255	258	262	263
Stelpost gevolgen landelijk beleid eigen bijdragen	210	-276	-279	-279
Totaal WMO	11.103	11.205	11.718	12.245
Mutaties t.o.v. actuele begroting:				
Huishoudelijke hulp	-230	-442	-667	-912
Begeleiding	-176	-181	-186	-190
Hulpmiddelen	0	0	0	0
Dagbesteding	-44	-45	-46	-47
Woonvoorzieningen	0	0	0	0
PGB	0	0	0	0
Overig	0	0	0	0
Totaal mutaties WMO	-450	-668	-898	-1.149
Indexering	-53	-43	-49	-50
Totaal WMO incl index	-503	-711	-947	-1.199

Indexering tarieven (prijseffect)

De indexering van de tarieven zorgt voor een uitzetting van de WMO-budgetten. In de Perspectiefnota 2024 was al rekening gehouden met de verwachte prijseffecten van de aanbesteding WMO 2025. De regionale index 2025 bedraagt +4,0%. Daarnaast hanteren we voor de huishoudelijke hulp een index van +5%. Het definitieve tarief 2025 is nog niet bekend i.v.m. de lopende aanbesteding.

Buiten de indexering van de tarieven om, stellen we ook de eenheden zorggebruik bij op basis van de halfjaarduiding 2024. Hieronder per categorie de belangrijkste ontwikkelingen op hoofdlijn beschreven:

Huishoudelijke hulp

Door de vergrijzing zien we het aantal gebruikers van hulp bij het huishouden stijgen. Het eerste half jaar van 2024 ging het om een toename van 50 klanten. Inmiddels maken 1344 klanten gebruik van deze ondersteuning. Tot op heden hebben wij effecten van de demografische ontwikkeling niet meegenomen in de meerjarige begroting. Sinds 2022 kunnen gemeenten met het Wmo voorspelmodel zien hoeveel mensen de komende vijf jaar gebruik zullen maken van Wmo-voorzieningen, bij ongewijzigd beleid. Dit model, dat mede is ontwikkeld door de VNG, laat zien dat wij in Wijchen bij ongewijzigd beleid de komende jaren een jaarlijkse stijging van gebruikers van de huishoudelijke hulp kunnen verwachten. Dit is onder andere gebaseerd op de toename van het aandeel 65+ers in onze bevolking van 9458 (2024) naar 10.595 (2028). In deze meerjarenbegroting, die wij mede hebben gebaseerd op het WMO voorspelmodel, gaan we uit van cumulatieve groei van 4%. We blijven de groei uiteraard nauwgezet volgen. Dit leidt op dit onderdeel tot een uitzetting van de kosten ten opzichte van de eerdere meerjarige begroting.

Begeleiding

Bij specialistische begeleiding zien we sinds 2024 een forse toename van het aantal klanten. De toename zien we vooral bij aanbieders die ondersteuning bieden aan inwoners met een psychische problematiek. Hierdoor neemt het aantal ingezette uren ondersteuning toe en verwachten we in 2024 2000 uren begeleiding meer in te zetten dan geraamd. We verwachten dat dit een blijvende trend is en nemen daarom de verwachte ureninzet voor 2024 structureel als uitgangspunt bij de meerjarenbegroting. Dit resulteert in een uitzetting van de kosten.

Hulpmiddelen

Op 1 juni 2024 zijn de nog uitstaande hulpmiddelen van Medipoint overgenomen door Welzorg. De meerkosten van deze overname zijn al meerjarig meegenomen in de begroting. We zien nu geen noodzaak de begroting voor 2025 en verder aan te passen.

Dagbesteding

We zien een toename van het gebruik van de dagbesteding. Door het feit dat inwoners ouder worden en langer zelfstandig wonen zien wij de deelname van ouderen aan dagbegeleiding stijgen. De kosten voor het vervoer naar deze dagbegeleiding nemen daarmee ook toe.

Woonvoorzieningen

Het onderdeel woonvoorzieningen is een opneemfinanciering en afhankelijk van het daadwerkelijk aantal aanvragen. We zien nu geen noodzaak de begroting voor 2025 en verder aan te passen.

Persoonsgebonden budget (PGB)

Op basis van recente informatie van de Sociale verzekeringsbank blijft deze categorie ongewijzigd.

Stelpost gevolgen landelijk beleid eigen bijdragen

Het huidige abonnementstarief wordt naar verwachting in 2026 afgeschaft. Het wetsvoorstel om dit te realiseren is nog niet aangenomen. Bedoeling is om weer een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren, die burgers moeten betalen bij gebruik van een of meer Wmo-voorzieningen waarvoor nu het abonnementstarief verschuldigd is. Er is nog veel onduidelijk over de financiële effecten en de gedragseffecten van de herinvoering van de inkomensafhankelijke bijdrage. Dit komt mede doordat er nog tal van inhoudelijke keuzes gemaakt moeten worden. In de meicirculaire 2023 zaten twee mutaties m.b.t. de Eigen bijdrage WMO. Namelijk het terugdraaien van de eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO vanaf 2025 (afschaffen abonnementstarief) en het herinvoeren van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo 2015 breed. Omdat de lokale effecten van deze aangekondigde wetswijzigingen lokaal nog niet financieel zijn te maken, zijn deze op een stelpost geparkeerd.

Beïnvloedbaarheid zorggebruik

Bij Wmo zien we dat er sprake is van vergrijzing, langer thuis blijven wonen en de aanzuigende werking van het abonnementstarief. Op deze onderdelen hebben we geen invloed op het aantal zorggebruikers, maar kunnen we wel sturen op de juiste grondslag en doorverwijzen naar de Wet langdurige zorg (WLZ) als dit voorliggend is.

Indexatie WMO demografie

De VNG en het Rijk hebben afgesproken dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het Gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende geobjectiveerde indexering onderzocht die ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. Vooruitlopend op deze uitwerking worden gemeenten in de septembercirculaire 2024 gecompenseerd in de vorm van een aanvullende indexering voor demografie. Voor Wijchen betekent dit een compensatie van € 167k in 2026 oplopend tot € 534k in 2029, wat slechts ten dele de meerkosten dekt die we hierop meenemen. De compensatie maakt onderdeel uit van de hogere algemene uitkering binnen het thema 0-f Algemene uitkering.

6-i Begroting BUIG

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie. Voorafgaand aan het nieuwe jaar ontvangen we van het ministerie van SZW in de maand september de beschikking over het voorlopig budget. Tevens ontvangen we in diezelfde maand de definitieve beschikking over de hoogte van het budget BUIG over het lopende jaar.

Het macro budget wordt berekend via een objectief verdeelmodel. Hierbij hanteert het Rijk het uitgangspunt dat voor alle gemeenten samen een toereikend macrobudget wordt vastgesteld. Voor deze begroting gaan we uit van het laatst bekende budget. Na een stabilisatie van het bestand in 2023 zien we vanaf het voorjaar 2024 een hele lichte stijging van het bestand. Daarom hebben we een groeipercentage van het verwachte aantal bijstandsontvangers in de perspectiefnota 2024 opgenomen. De mutatie van het saldo hebben we eveneens meegenomen in de perspectiefnota 2024 en is de begroting hiermee aangepast. De ontwikkelingen rond de bijstand aantallen houden we scherp in de gaten.

Participatiewet in Balans

De nieuwe Participatiewet en de wet Maatwerk bij terugvordering treden naar verluid per 1 januari 2025 in werking. Het (oude) kabinet heeft het wetsvoorstel voor advies voorgelegd aan de Raad van State. Deze onderschrijft nut en noodzaak van de aanpassing van de Participatiewet. Ook benadrukt de Raad het belang van het

fundamenteel herzien van de wet. De parlementaire behandeling moet evenwel nog plaatsvinden. Dit is echter nog niet bekend.

De menselijke maat en het evenredigheidsbeginsel zijn de nieuwe sleutelbegrippen. Naast de implementatie van beleid en regelgeving vraagt dit ook veel van de uitvoering (front- en backoffice). Het kabinet wil in de dienstverlening aan mensen met een bijstandsuitkering meer uitgaan van vertrouwen. Ook moet de uitvoering voor gemeenten gemakkelijker worden en mogen professionals meer rekening houden met wat er speelt in iemands leven. Omdat de nieuwe Participatiewet en de wet Maatwerk bij terugvordering voor veel veranderingen in beleid en uitvoering zorgdraagt overwegen we een projectleider aan te stellen. In de begroting 2025 is hiermee nog geen rekening gehouden.

3) Tabel: Aantallen bijstandsontvangers.

	2025	2026	2027	2028
Stand 1 januari	695	699	702	706
Reguliere in/uitstroom	3	3	3	4
Stand 31 december	699	702	706	709
Stand 31 december in Perspectiefnota 2024	699	702	706	709
Mutatie	0	0	0	0

3) Tabel: Resultaat BUIG, exclusief effect gemeentefonds.

x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Actueel saldo BUIG perspectiefnota 2024	-419	-453	-500	-484
Opbrengsten BUIG	12.518	12.904	13.302	13.699
Kosten BUIG	13.294	13.679	14.086	14.489
Saldo BUIG begroting 2025	-776	-775	-784	-790
Mutatie structureel t.o.v. perspectiefnota 2024	-357	-322	-284	-306

In de Perspectiefnota presenteren we na 2024 een licht stijgende lijn in aantallen. Hierbij speelt mee dat een steeds groter wordende groep onafgebroken afhankelijk is van een uitkering. Deze lijn houden we in de begroting 2025 vast. Hierbij speelt ook de verhoogde taakstelling statushouders 2025 mee. Statushouders zijn in de regel afhankelijk van een bijstandsuitkering.

De kostenstijging wordt veroorzaakt door indexatie van de uitkeringsbedragen.

6-J Vluchtelingen, internationale werknemers en huisvesting

Wat we gaan doen

Continueren opvang ontheemden Oekraïne

We hebben een aanbesteding voor locatieleiding en beveiliging in behandeling in 2024 en zullen met de gegunde partij afspraken maken voor tweede helft 2024 en de verdere duur van de regeling voor ontheemden uit Oekraïne in 2025 en verder. Samen met het Rijk van Nijmegen intensiveren we de samenwerking voor de nul-vleugel (opvang met zorg) en inzet Sterker als maatschappelijk werk.

Continueren Tussenthuis

In september 2024 opent het Tussenthuis voor statushouders.

We zetten in op het goed laten landen van de statushouders in onze gemeenschap door extra aandacht te besteden aan het samenleven in de buurt en het begrijpen van de normen en waarden in Nederland. Ook starten we direct de inburgering op zodat statushouders zo goed mogelijk voorbereid uit kunnen stromen naar hun uiteindelijke woning of appartement. We werken

intensief samen met Talis voor doorstroom naar definitieve huisvesting en met de huismeesters voor sociale samenhang in het TussenThuis en de buurt.

Realiseren AZC

We gaan verder met de ontwikkeling van een AZC middels een aanbesteding. Ook zullen we benodigde vergunningen aanvragen en hierbij het participatie traject doorlopen.

Om de aanwonende optimaal te kunnen betrekken starten we een klankbordgroep op voor aanwonenden en bedrijven in de loop van 2024 met een voortgang in 2025. Dit doen we samen met het COA

In 2025 bieden we het lokale beleidskader huisvesting internationale medewerkers voor vaststelling aan de gemeenteraad. Hierin borgen we de huisvesting, de registratie en stellen we de internationale werknemer centraal. Daarnaast zorgen we voor kaders voor communicatie en participatie, controle en handhaving en stemmen we regionaal af.

Statushouders : We spannen ons gezamenlijk met Talis in om te voldoen aan de taakstelling. Dit doen we onder andere door de inzet van het TussenThuis.

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
14 AZ 003	Regionaal Werkbedrijf "Sterke werkwoorden"
15 IZ 056	Langer zelfstandig wonen met dementie
16 438	Vrijwilligerswerk en makelaarsfunctie
16 IZ 127	Wonen en zorg in de gemeente Wijchen
16 IZ 139	Visie op werk en inkomen
144439	Beleidskader arbeidsmarkt en re-integratie "Klaar voor nieuwe kansen!"
227479	Dienstverleningsovereenkomst 2024-2025 WerkBedrijf
20 56202	Beleidsplan Wmo, jeugd en gezondheid 2021 - 2024 Wijchen
21 62331	Betaalbaarheid Hulp bij het huishouden
23 105532	Beslisnota Beleidsplan 'Geldzorgen, armoede en schulden'
23 138869	Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)
23 140751	Regioprogramma Jeugd

Wat het kost

Met ingang van 2025 zijn de taakvelden opnieuw ingedeeld binnen dit programma. Voor 2024 hebben we de 'oude' taakvelden laten staan in de tabel. Hieronder beschrijven we alleen de geldende taakvelden voor 2025.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie; Tot dit taakveld behoren algemene voorzieningen (waarvoor geen individuele beschikking van de gemeente nodig is) gericht op participatie, zoals dorp- en wijkcentra en leefbaarheidsgroepen.

6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo; Onder dit taakveld vallen toegang- en eerstelijnsvoorzieningen die kunnen worden uitgesplitst naar Wmo.

6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd; Onder dit taakveld vallen toegang- en eerstelijnsvoorzieningen die kunnen worden uitgeplitst naar Jeugd.

6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal; Onder dit taakveld vallen toegang- en eerstelijnsvoorzieningen die niet kunnen worden uitgesplitst naar Wmo en Jeugd

6.3 Inkomensregelingen; Tot dit taakveld behoren alle inkomens- en bijstandsvoorzieningen, zoals bijstandsverlening, het besluit bijstandsverlening zelfstandigen en de bijzondere bijstand.

6.4 WSW en beschut werk; Tot dit taakveld behoren voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstromen naar arbeid, zoals de sociale werkvoorziening, die de MGR voor Wijchen uitvoert.

6.5 Arbeidsparticipatie; Tot dit taakveld behoren alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen, die de MGR voor Wijchen uitvoert.

6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo); Tot dit taakveld behoren hulpmiddelen en diensten om zelfstandig te kunnen functioneren voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking worden verstrekt.

6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo); Hulp bij het huishouden en eigen bijdragen die vallen onder het abonnementstarief.

6.712 Begeleiding (Wmo); Begeleiding, Persoonlijke verzorging, Kortdurend verblijf, Overige ondersteuning gericht op het individu of huishouden/gezin.

6.713 Dagbesteding (Wmo); Dagbesteding en Overige groepsgerichte ondersteuning.

6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo); Baten en lasten van overige maatwerkarrangementen moeten op dit taakveld worden geboekt als ze niet kunnen worden toebedeeld aan de taakvelden 6.711, 6.712 of 6.713.

6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal; Dit taakveld omvat lokaal ingekochte jeugdhulp (alleen eigen gemeente) en subregionaal ingekochte jeugdhulp (waarbij een deel, maar niet alle gemeenten uit de regio samen inkopen). Ambulante zorg in natura betreft vormen van jeugdhulp waarbij een jongere thuis woont, dus niet bij de aanbieder.

6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal; In dit taakveld gaat het om op regionaal niveau ingekochte ambulante zorg: vormen van jeugdhulp waarbij een jongere thuis woont, dus niet bij de aanbieder. Bij dit taakveld wordt de hulp met de volledige jeugdzorgregio ingekocht, maar niet landelijk. Daarmee omvat dit taakveld ook bovenregionale ingekochte zorg (meerdere regio's gezamenlijk).

6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk; In dit taakveld gaat het om op landelijk niveau ingekochte ambulante zorg in natura, ook bekend als de Landelijke Transitie Arrangementen (LTA). Bij ambulante hulp woont een jongere thuis, dus niet bij de aanbieder.

6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal; In dit taakveld gaat het om op lokaal niveau ingekochte jeugdhulp met verblijf: de jongere verblijft formeel niet thuis in het eigen gezin, maar overnacht ergens anders.

6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal; In dit taakveld gaat het om op regionaal niveau jeugdhulp met verblijf: de jongere verblijft formeel niet thuis in het eigen gezin, maar overnacht ergens anders.

6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk; In dit taakveld gaat het om op landelijk niveau ingekochte jeugdhulp met verblijf, ook bekend als de Landelijke Transitie Arrangementen

(LTA). De jongere verblijft formeel niet thuis in het eigen gezin, maar overnacht ergens anders.

6.791 PGB Wmo; Op dit taakveld staan alle PGB's (persoonsgebonden budgetten) die worden verstrekt op grond van de Wmo 2015. Cliënten kunnen met een door de gemeente verstrekte PGB zelf de maatwerkvoorziening inkopen.

6.792 PGB Jeugd; Op deze functie staan alle PGB's (persoonsgebonden budgetten) die worden verstrekt op grond van de Jeugdwet. Cliënten kunnen met een door de gemeente verstrekte PGB zelf de maatwerkvoorziening inkopen.

6.811 Beschermd wonen (Wmo); dagbesteding voor mensen die in Beschermd Wonen verblijven, lasten die betrekking hebben op het pakket Beschermd Thuis.

6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo); Opvang, spoedopvang, overige beschermd wonen en opvang.

6.821 Jeugdbescherming; Dit taakveld betreft de baten en lasten die een gemeente heeft voor de jeugdbescherming. Een jeugdbeschermingsmaatregel wordt door de rechter dwingend opgelegd. Het doel van de jeugdbeschermingsmaatregel is het opheffen van de bedreiging voor de ontwikkeling van het kind.

6.822 Jeugdreclassering; Dit taakveld betreft de baten en lasten die een gemeente heeft voor de jeugdreclassering. Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen.

6.91 Coördinatie en beleid Wmo; Op dit taakveld staan baten en lasten die betrekking hebben op maatwerkvoorzieningen Wmo, maar die niet zijn toe te rekenen aan één of enkele maatwerkvoorzieningen Wmo.

6.92 Coördinatie en beleid Jeugd; Op dit taakveld staan baten en lasten die betrekking hebben op maatwerkvoorzieningen Jeugd, maar die niet zijn toe te rekenen aan één of enkele maatwerkvoorzieningen Jeugd.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2024	2025	2026	2027	2028
BATEN						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5.656	1.036	955	547	48
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	6	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	12.180	12.979	13.365	13.763	14.160
6.5	Arbeidsparticipatie	426	426	426	426	426
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	59	0	0	0	0
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	67	68	68	68
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	270	0	0	0	0
6.71b	Begeleiding (WMO)	44	0	0	0	0
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	0	324	336	347	359
6.81a	Beschermd Wonen (WMO)	473	0	0	0	0
6.811	Beschermd wonen (WMO)	0	399	433	344	259
TOTAAL BATEN		19.114	15.231	15.583	15.495	15.321
LASTEN						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	10.378	5.402	4.902	4.969	4.516
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	3.656	0	0	0	0
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	1.905	1.920	1.993	2.066
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	1.084	1.115	1.143	1.171
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	339	347	356	364
6.3	Inkomensregelingen	16.571	17.527	18.026	18.532	19.038
6.4	WSW en beschut werk	4.310	4.241	4.074	3.738	3.489
6.5	Arbeidsparticipatie	3.621	4.340	4.455	4.544	4.688
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.080	0	0	0	0
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	2.541	2.643	2.767	2.888

TV	Taakveld	2024	2025	2026	2027	2028
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	5.011	0	0	0	0
6.71b	Begeleiding (WMO)	3.140	0	0	0	0
6.71c	Dagbesteding (WMO)	979	0	0	0	0
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	170	0	0	0	0
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	0	5.627	5.618	5.996	6.401
6.712	Begeleiding (WMO)	0	3.692	3.793	3.896	3.998
6.713	Dagbesteding (WMO)	0	1.020	1.052	1.088	1.116
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	331	342	353	364
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	4.156	0	0	0	0
6.72b	Jeugdhulp behandeling	1.884	0	0	0	0
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	1.176	0	0	0	0
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0	0	0
6.73a	Pleegzorg	342	0	0	0	0
6.73b	Gezinsgericht	1.016	0	0	0	0
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	2.672	0	0	0	0
6.74a	Behandeling GGZ zonder verblijf	3.558	0	0	0	0
6.74b	Crisis/LTA/GGZ-verblijf	1.426	0	0	0	0
6.74c	Gesloten plaatsing	193	0	0	0	0
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	0	436	327	293	270
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	0	11.829	11.615	11.548	11.538
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	0	334	335	336	337
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	14	15	15	16
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	4.532	4.511	4.629	4.745
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	627	628	629	630
6.791	PGB WMO	0	158	163	168	172
6.792	PGB Jeugd	0	203	210	216	223
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0
6.81a	Beschermd Wonen (WMO)	653	0	0	0	0
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	187	0	0	0	0
6.811	Beschermd wonen (WMO)	0	420	457	369	285
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	106	110	114	118
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0
6.82a	Jeugdbescherming	1.081	0	0	0	0
6.82b	Jeugdreclassering	118	0	0	0	0
6.821	Jeugdbescherming	0	982	1.010	1.037	1.065
6.822	Jeugdreclassering	0	152	156	160	164
6.91	Coördinatie en beleid WMO	0	696	707	723	736
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	518	528	537	547
TOTAAL LASTEN		69.377	69.058	69.058	70.147	70.943
Begroot resultaat baten en lasten		-50.263	-53.827	-53.474	-54.651	-55.622
Inzet bestemmingsreserves		1.585	744	463	566	559
Begroot resultaat		-48.679	-53.083	-53.012	-54.085	-55.062

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
6.1	Afs.R: Kulturhus Bergharen	42	42	42	42	42
6.1	Afs.R: MFA Huurlingsedam	11	11	11	11	11
6.1	Afs.R: Verduurzaming mozaiek	23	23	23	65	65
6.1	Afs.Res. Leefbaarheid Hernen Bergharen	25	25	25	25	25
6.1	ER: exploitatiesaldo tijdelijk huisvesting	0	0	0	0	0
6.1	ER: Onderhoud Overige gebouwen	975	582	360	422	415
6.1	BR: Eenmalige middelen	65	0	0	0	0
6.1	BR: Revolverend fonds duurzaamheid	-12	0	0	0	0
6.2	ER: 2D`s WMO-JEUGD	-31	0	0	0	0
6.21	ER: 2D`s WMO-JEUGD	0	60	0	0	0
6.5	BR: Integratie en participatie statushouders	2	2	2	2	2
6.6	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	-1	0	0	0	0
6.71a	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	-121	0	0	0	0
6.71b	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	40	0	0	0	0
6.71c	ER: 2D`s WMO-JEUGD	55	0	0	0	0
6.71c	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	9	0	0	0	0
6.72a	ER: 2D`s WMO-JEUGD	196	0	0	0	0
6.72b	ER: 2D`s WMO-JEUGD	85	0	0	0	0
6.72c	ER: 2D`s WMO-JEUGD	-9	0	0	0	0
6.73a	ER: 2D`s WMO-JEUGD	-14	0	0	0	0
6.73b	ER: 2D`s WMO-JEUGD	-86	0	0	0	0
6.73c	ER: 2D`s WMO-JEUGD	153	0	0	0	0
6.74a	ER: 2D`s WMO-JEUGD	3	0	0	0	0
6.74b	ER: 2D`s WMO-JEUGD	16	0	0	0	0
6.74c	ER: 2D`s WMO-JEUGD	0	0	0	0	0
6.82a	ER: 2D`s WMO-JEUGD	112	0	0	0	0
6.82b	ER: 2D`s WMO-JEUGD	50	0	0	0	0
Totaal inzet bestemmingsreserves		1.585	744	463	566	559

7 Volksgezondheid en milieu

Algemeen

We willen een veilige, duurzame, gezonde en vitale gemeente zijn. We moedigen een gezonde leefstijl aan en beschermen en verbeteren de milieukwaliteit van de leefomgeving. Zo moedigen we ideeën aan die voor een lange tijd bijdragen aan een gezonde leefstijl en ondersteunen. We hebben hierbij extra aandacht voor kwetsbare groepen, waardoor we proberen de verschillen in gezondheid te verkleinen.

We streven naar een schone en aantrekkelijke leefomgeving met toelaatbare milieurisico's en voldoende grondstoffen, nu en in de toekomst. Dit betekent dat we het beheer van de openbare ruimte en de openbare gebouwen op orde moeten hebben. We stimuleren de samenleving tot milieubewust en duurzaam handelen. De focus ligt daarbij op het aanpassen aan de klimaatverandering, andere energiebronnen gebruiken en zaken hergebruiken.

Duurzaamheid is een breed begrip en kent meer opgaven. Het gaat bij volksgezondheid en milieu vooral over energietransitie, klimaatadaptatie, waterbeheer, afvalreductie en gezondheid. Hierin pakken we onze verantwoordelijkheid en we zetten actief op in. In het Strategisch Kompas staat dat we actief op zoek gaan naar andere energiebronnen. Hierbij volgen we het landelijke beleid en tempo. En zoeken we actief naar nieuwe ideeën en kansen.

7-a	Omgaan met klimaatverandering
7-b	Naar een energie neutrale en duurzame toekomst
7-c	Afval: opgeruimd staat netjes
7-d	Doelmatigheid in verbrede rioleringszorg

7-a Omgaan met klimaatverandering

Ons klimaat verandert en dat heeft invloed op ons dagelijks leven. Perioden van hele erge hitte, neerslag en droogte komen steeds vaker voor. In bestaande en nieuwe wijken zorgen we ervoor dat we beter omgaan met de gevolgen van klimaatverandering. We richten de fysieke leefomgeving in tegen krachtig water en passen deze aan de verandering van het klimaat aan. Hierdoor hebben we minder wateroverlast, verdroging en hittestress.

Wat we gaan doen

We vinden het belangrijk dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zich voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Dit doen wij door klimaatbewustzijn en zelfwerkzaamheid in de samenleving te stimuleren. We zetten de campagne Een groener Wijchen voort.

In wijken en dorpen en op bedrijventerreinen houden we rekening met gevolgen van klimaatverandering. Bijvoorbeeld door de aanleg van meer groen in de wijk en door water meer ruimte te geven, zoals bij de projecten Huurlingsedam en Rivierduin Bergharen.

In de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) werken we samen met andere gemeenten aan klimaatbestendigheid en de communicatie daar omheen.

Binnen de Groene MetropoolRegio (GMR) onderzoeken we mede met het Waterschap een 'Water en Bodem sturende' kaders in het landschap voor toekomstige ruimtelijke plannen. Daarin wordt ook meegewerkt aan Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) en de Blauwe Motor

7-b Naar een energie neutrale en duurzame toekomst

Energieneutraal begint met energiebesparing: wat je niet verbruikt hoeft je ook niet op te wekken. De komende jaren zetten we verder in op energiebesparing. Ook maken we de overstap naar duurzame energiebronnen, zoals zon en wind en mogelijk nieuwe technieken. Daarbij houden we aandacht voor de betaalbaarheid van de opgave voor alle inwoners. En nieuwe technieken bieden kansen voor onze economie. Dit alles kan Wijchen niet alleen, dus werken we lokaal en regionaal samen.

Wijchen heeft in haar Lokale energie strategie (LES) gekozen voor actieve inzet aan het werken aan de klimaat doelen. Wijchen neemt tav energie opwek haar verantwoordelijkheid in een regionale opgave, vastgelegd in de Regionale Energie Strategie (RES). Bij een nieuwe RES pakt Wijchen in gezamenlijkheid met de 15 gemeenten in de regio daar haar aandeel in.

Windenergie, zoals de 3 windmolens op Bijsterhuizen, levert een belangrijke bijdrage aan de opgave. Daarbij is draagvlak van omwonenden en de rest van de samenleving van belang. Wijchen heeft besloten te gaan werken met de landelijke gedragscode voor windenergie en heeft drie mogelijke locaties bepaald voor windenergie in de toekomst. Er komt in 2025 meer duidelijkheid over de komst van een hoogspanningsstation.

Naast wind, is zonne-energie is noodzakelijk voor de energietransitie. Zonnepanelen op daken hebben de voorkeur boven zonneparken. Als zonne-akkers nodig zijn, pakken we deze in een groene buffer, met aandacht voor goede landbouwgronden en biodiversiteit.

Ook ten aanzien van de transitie naar een aardgasvrije samenleving lopen diverse projecten. Naast de inzet van het energieloket en energiecoaches, is afgelopen jaar gestart met de Lokale Aanpak Isolatie. In 2025 komt er meer duidelijkheid over de haalbaarheid van een warmtenet voor Wijchen.

Wat we gaan doen

Uitvoeringsprogramma Lokale energie strategie

- In 2025 stellen we een uitvoeringsprogramma Lokale Energie Strategie vast waarin we de doelen, middelen en de interne en externe samenwerking handen en voeten geven. Ook hebben we uiterlijk medio 2025 een monitorings- en verantwoordingssysteem klaar voor het (controleren op het) behalen van de doelen.

Elektriciteit

- We verankeren de RES 2.0 en de zon- en windvisie in de Omgevingsvisie.
- We gaan voor zonnepark Bankhoef helpen invulling te geven aan de participatie en het gebiedsfonds. Tevens gaan we helpen in de onder-handeling met Liander om de aansluiting op het elektriciteitsnet te verzekeren.
- We gaan in pilots aan de slag met diverse oplossingen voor de drukte op het elektriciteitsnet (netcongestie), zoals bijvoorbeeld de inzet van buurtbatterijen of een smart energy hub bij bedrijventerrein Bijsterhuizen.
- Ook zullen we in samenwerking met Liander in drie wijken in Wijchen het aantal transformatorhuizen uitbreiden en zwaardere kabels aanbrengen zodat het elektriciteitsnet toekomstproof wordt.

Wonen

- Met het energieloket en energiecoaches blijven we inwoners stimuleren en ondersteunen om maatregelen te nemen om energie te besparen. Dat doen we in samenwerking met partners. We gaan voor een proactieve en gebiedsgerichte benadering en ontzorging.
- Met het oog op de warmtetransitie worden het Warmteplan Wijchen en de actielijnen uitgewerkt in de Lokale Energiestrategie en voeren we die de komende jaren uit in een campagne, ontzorging en met wijkgerichte aanpak.
- Voor de warmtetransitie stellen we een bronnenstrategie op. Hierin leggen we vast welke warmtebronnen en welke warmte-oplossingen voor welk deel van Wijchen gemaakt worden. Daarmee zal de bronnenstrategie de basis vormen voor de verdere uitvoering van de warmtetransitie in Wijchen.
- Voor de buurten in het noordelijke deel van de kern van Wijchen onderzoeken we of het haalbaar is om een warmtenet te realiseren op basis van warmte van de ARN. In 2025 komt hier meer duidelijkheid over.

Werken

- We stimuleren besparing van energie en de opwek van groene energie en spreken bedrijven daarop aan. We zetten hiervoor faciliteiten in, zoals het Energieloket Zakelijk Wijchen, een zakelijke duurzaamheidslening en adviezen van het Regionaal Expertiseteam Energie van de Groene Metropoolregio. Daarnaast maken we met de ODRN afspraken voor handhaving bij bedrijven die maatregelen moeten uitvoeren van de Erkende Maatregelen Lijst (EML).
- We gaan verder met verduurzaming van onze gemeentelijke gebouwen en organisatie aan de hand van de CO2-prestatieladder. Zo geven we het goede voorbeeld.

7-c Afval: opgeruimd staat netjes

Gemeente en inwoners zorgen samen dat afval netjes opgeruimd wordt. We gaan door met het stimuleren van de huishoudelijke afvalscheiding. Hiermee willen we bereiken dat afvalstoffen weer als grondstof kunnen worden ingezet en de hoeveelheid te verbranden restafval wordt beperkt. Bij knelpunten zoeken we naar praktische oplossingen.

Wat we gaan doen

Onze afvalinzameling blijven we verbeteren. Daarbij hebben we aandacht voor het stimuleren van afvalscheiding: kwalitatief en kwantitatief. Hiervoor is een communicatiecampagne opgezet.

- In aangepaste vorm voortzetten van de campagne "Weet wat je achterlaat". Besluitvorming over voortzetting volgt eind 2024.
- Uitwerken van een tweetal moties "afval onder de grond" en "Minder afval en mooier straatbeeld". Hierbij wordt uitgewerkt hoe de afvalinzameling van de toekomst er uit moet zien bij nieuwe projecten en wordt uitgewerkt hoe bestaande infrastructuur breder ingezet kan worden.

We werken uit hoe een proef met een tijdelijk roulerend inzamelpunt voor grofvuil in onze wijken kan werken. Hierbij wordt verkent hoe hiermee meer service kan worden verleend en dit binnen ons bestaande systeem kan passen.

Zwerfafval gaan we tegen door in te zetten op bewustwording en het ondersteunen van initiatieven van inwoners om zelf zwerfafval op te ruimen.

Voortzetten aanpak zwerfafval door inzet Beestenbende en vrijwilligers die zwerfafval opruimen etc.

7-d Doelmatigheid in verbrede rioleringszorg

We dragen zorg voor het inzamelen, transporteren en verwerken van afvalwater, hemelwater en grondwater. Samen met waterschap, provincie en rijk geven wij zo invulling aan het kwalitatief en kwantitatief duurzaam waterbeheer.

Wat we gaan doen

Van de riolering afkoppelen van 1 ha openbaar verhard oppervlak, in samenloop met reconstructies van de openbare ruimte.
 Uitvoeren maatregelen Denkstappenmodel kern Wijchen.
 Onderzoek H2S inrijpunten mechanische riolering.
 Actualiseren BRP's/SSW's. BasisRioleringsPlannen / Systeemoverzichten Stedelijk Water (SSW's) geven inzicht in het hydraulisch (bergings- en afvoercapaciteit) en milieutechnisch (vuiluitworp bij overstorting) functioneren van het stedelijk watersysteem (riolering, wadi's, e.d.).
 Onderzoek waterkwaliteitspoor n.a.v. BRP's/SSW's.
 Digitaliseren huisaansluitingen: De kaartjes met gegevens van huisaansluitingen zijn nog 'analoog' (gescande handgetekende kaartjes) en worden gedigitaliseerd naar de GIS-omgeving (digitaal getekend en in een kaartlaag gezet).

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
16 RZ 092	Nulmeting routekaart energieneutraal Wijchen 2040
17 1 3419	Verordening Kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) omgevingsrecht gemeente Wijchen
22 4038	Beleidsplan water en riolering 2023-2027 (Z/21/067634)
18 2 13777	Initiatiefvoorstel K8W VVD WL beleid behalen landelijke afvaldoelstellingen
18 2 15830	Zomerinzameling GFT
18 1047	Strategische Waternota 2019-2028
18 1048	Milieubeleidsplan 2018-2021 (verlengd)
19 32035	Concept startnotitie Regionale Energie Strategie (RES)
19 30636	Toekomstbestendig wonen
20 56202	Beleidsplan Wmo, jeugd en gezondheid 2021 - 2024 Wijchen
21 47504	Definitief bod Regionale Energie Strategie 1.0 van Arnhem Nijmegen
22 89926	Stand van zaken en aanpak actieplan inzake Klimaatadaptatie Wijchen
22/101378	Warmteplan Wijchen en TransitieVisie Warmte
23 1126830	Actieplan Klimaatadaptatie (campagne Een groener Wijchen)
23/133830	Route voor de Lokale Energiestrategie
24/241973	Visie op wind- en zonne-energie gemeente Wijchen: Op weg naar 2035

Wat het kost

Het Programma Volksgezondheid en milieu bestaat uit de volgende taakvelden:

7.1 Volksgezondheid; Tot dit taakveld behoren maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen, zoals de GGD, schoollogopedie en lokaal gezondheidsbeleid.

7.2 Riolering; Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken ten aanzien van afvalwater en de waterhuishouding.

7.3 Afval; Tot dit taakveld behoren de inzameling en verwerking van bedrijfs- en huishoudelijk afval.

7.4 Milieubeheer; Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken ter bescherming van het milieu waaronder klimaatbeleid, waterbeleid, milieubeleid, MARN (Milieu en Afval Regio Nijmegen) en geluidsonderzoek.

7.5 Begraafplaatsen en crematoria; Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken op het terrein van de lijkbezorging en onderhoud van begraafplaatsen/crematoria.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2024	2025	2026	2027	2028
BATEN						
7.1	Volksgezondheid	477	568	219	61	62
7.2	Riolering	4.658	4.689	4.723	4.798	4.874
7.3	Afval	5.127	5.305	5.335	5.723	6.074
7.4	Milieubeheer	2.448	798	63	65	68
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN		12.709	11.359	10.339	10.647	11.077
LASTEN						
7.1	Volksgezondheid	2.761	3.106	2.841	2.783	2.874
7.2	Riolering	3.831	3.859	3.886	3.950	4.014
7.3	Afval	4.254	4.425	4.428	4.784	5.088
7.4	Milieubeheer	4.611	2.883	2.108	2.144	2.187
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	21	23	24	25	26
TOTAAL LASTEN		15.479	14.296	13.287	13.686	14.189
Begroot resultaat baten en lasten		-2.770	-2.937	-2.948	-3.039	-3.112
Inzet bestemmingsreserves		19	1	1	1	1
Begroot resultaat		-2.751	-2.935	-2.947	-3.039	-3.111

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

7.1	BR: Eenmalige middelen	19	0	0	0	0
7.2	ER: Onderhoud Overige gebouwen	0	1	1	1	1
Totaal inzet bestemmingsreserves		19	1	1	1	1

8 Wonen en bouwen

Algemeen

We willen dat iedereen zich in Wijchen thuis voelt en goed woont. Daarom is woningbouw één van de belangrijkste onderwerpen. In het Strategisch Kompas hebben we bepaald dat we willen groeien naar 45.000-50.000 inwoners. Zowel in nieuwe wijken als bestaande wijken hebben we volop aandacht voor de kwaliteit van wonen en leven.

In de periode 2022 t/m 2032 willen we meer dan 3.000 woningen bouwen. We versnellen de woningbouwopgaven met de bouw van Wijchen-West, Huurlingsedam, Kraanvogel, Tussen Kasteel en Wijchens Meer en Hart van Zuid. Ook is er ruimte voor collectieve wooninitiatieven en kleinere plannen. Met name in de kleine kernen zorgt dat ervoor, dat mensen in hun dorp kunnen blijven of komen wonen. Denk hierbij aan bouwen in collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). Naast nieuwbouw willen we ook de mogelijkheden in de bestaande woningvoorraad beter benutten. Denk aan het verruimen van de mogelijkheden voor woningsplitsing en woningdelen.

We vinden ook de kwaliteit van wonen en van de leefomgeving belangrijk. We streven naar variatie binnen nieuwbouwwijken en bestaande wijken. Zo blijven wijken veerkrachtig en leefbaar. Bij het ontwikkelen van de woningen kijken we naar de woonbehoefte van de mensen waarvoor we bouwen, zoals starters, ouderen en één- en tweepersoonshuishoudens. Dit zijn vooral sociale huurwoningen en betaalbare huur- en koopwoningen, of levensloopgeschikte woningen en seniorenwoningen. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen kijken we of de bouwhoogte past bij de omgeving en helpt bij het bouwen van betaalbare woningen. En we ontwikkelen zoveel mogelijk energieneutraal en stimuleren circulair en natuur inclusief bouwen.

We vinden ook de kwaliteit van wonen en goede voorzieningen in de buurt heel belangrijk. We zorgen ervoor dat de buitenruimten levendig, aantrekkelijk en veilig zijn. Zo zorgen we voor meer mogelijkheden voor ontmoetingen in de buurt. Ouderen en inwoners met een zorgvraag moeten hier kunnen blijven wonen; kleinschalig en zoveel mogelijk als onderdeel van de wijk. Daarbij staan we open voor nieuwe woonconcepten en woonvormen voor pre-mantelzorg.

Speerpunten

Coalitie
akkoord

Overige
thema's

8-a	We gaan bouwen
8-b	Sterke en prettige dorpen en wijken
8-c	Goede voorzieningen in de buurt
8-d	Investeren in het buitengebied
8-e	Inzetten op flexwoningen
8-f	Omgevingswet

8-a We gaan bouwen

De komende jaren bouwen we fors meer woningen. Zo snel mogelijk. Daarom geven we nu voorrang aan het realiseren van bestaande plannen.

Wat we gaan doen

Voor de periode tot en met 2030 hebben we al voldoende plannen voor ruim 2.000 woningen. Voor de periode na 2030 verkennen we de opgave en werken we de strategie verder uit. Deze strategie sluit aan op de verstedelijkingsstrategie in de Groene Metropoolregio.

Er wordt gewerkt aan een 'addendum' op de Woondeal 2.0 waarin naar verwachting de gevraagde woningbouw aantallen verder worden verhoogd.

We houden koers op lopende projecten, zoals Wijchen-West, Huurlingsedam, Kraanvogel, Tussen Kasteel en Wijchens Meer en Hart van Zuid.

Er blijft ruimte voor collectieve wooninitiatieven en kleinere initiatieven, met name in de kleine kernen. In Wijchen West willen we meer proactief zijn in het realiseren van ongeveer 100 woningen in vijf CPO's.

We verkennen het verruimen van mogelijkheden voor woningsplitsing en woningdelen

In 2024 is een handreiking circulair bouwen opgesteld. Deze wordt de komende tijd vertaald in een werkwijze om circulariteit concreet handen en voeten te geven.

8-b Sterke en prettige dorpen en wijken

We bouwen niet zomaar. De kwaliteit van onze dorpen en wijken staat voorop. We bewaren het dorps karakter van Wijchen en de kernen. Dat betekent leefbare buurten met voldoende groen, waarin mensen elkaar ontmoeten en iets voor elkaar over hebben. Onze unieke en mooie dorpsgezichten en karakteristieke panden beschermen en behouden we.

Wat we gaan doen

We werken het Woonfonds bestaande wijken verder uit, met eerste prioriteit voor Wijchen-Zuid/Diepvoorde. Met het woonfonds kunnen we investeren in de woonopgaven van bestaande wijken en kernen.

Uitvoering plan van aanpak Diepvoorde.

Uitvoering opgaves 2 t/m 5 van de Routekaart Hart van Zuid.

We actualiseren de Woonzorgvisie.

8-c Goede voorzieningen in de buurt

Voor een goede leefbaarheid is het belangrijk dat er voorzieningen in de buurt zijn. Denk aan ruimte voor groen, speelplekken en beweegplekken voor jong en oud en dorpshuizen of wijkcentra om elkaar te ontmoeten.

Wat we gaan doen

In Wijchen Zuid werken we aan een bruisend voorzieningenhart met een met voldoende groen en ruimte voor ontmoeting. Daarbij blijven we de inwoners betrekken. In 2025 wordt het masterplan ter besluitvorming voorgelegd.

Het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer biedt een kwaliteitsimpuls aan het centrum. We gaan door op de ingeslagen weg, met een bruisend centrum en voldoende parkeerplekken. Dit doen we samen met inwoners en ondernemers.

8-d Investeren in het buitengebied

Ons buitengebied is mooi en dat houden we graag zo. Dat doen we door de ruimte op een verstandige manier te gebruiken, waarbij we het landschap behouden en versterken en versnippering tegengaan.

Wat we gaan doen

Duurzame veehouderij stimuleren wij door duurzaamheidsinitiatieven te faciliteren.

We geven agrariërs ruimte voor nieuwe perspectieven voor de toekomst. We werken aan een gebiedsvisie voor het buitengebied, waarbij we nadrukkelijk oog hebben voor eventuele transformatie.

8-e Verminderen druk woningmarkt

Wat we gaan doen

We zetten in op het verminderen van de druk op de woningmarkt. Bijvoorbeeld door het realiseren van flexwonen. Maar ook door kansen in de bestaande woningvoorraad te benutten en door transformatie van panden. In 2025 onderzoeken we hoe we de bestaande woningvoorraad beter kunnen benutten (woningsplitsing, woningdelen, optoppen).

8-f Omgevingswet

De Omgevingswet is per 1 januari 2024 in werking getreden. Deze nieuwe wet vraagt een nieuwe werkwijze en invulling van nieuwe kerninstrumenten. Dit vraagt om een samenhangende aanpak: samenhang in beleid (omgevingsvisie en omgevingsprogramma's), samenhang tussen beleid en regels en tussen regels onderling in het omgevingsplan. De komende jaren werken we hieraan om dit vorm te geven. De eerste stap, de Omgevingsvisie, is reeds vastgesteld voor de gemeente Wijchen.

Wat we gaan doen

Onderzoek en start met Omgevingsprogramma's

Realisatie Omgevingsplan 2024-2030

Implementatie beleidscyclus Omgevingswet 2025-2026

Implementatie nieuwe werkwijze Omgevingswet 2023-2026

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
13 RZ 148	Centrumvisie
16 1 1701	Herijking visie Oostflank, westflank, centrum
20 052299	Verordening Starterslening gemeente Wijchen 2020
20 046928	Gebiedsvisie Kraanvogel
21 59350	Gebiedsvisie en ontwikkelstrategie Wijchen West
21 063850	Woonzorgvisie Wijchen 2021-2025
22 098659	Woondeal 2.0 regio Arnhem-Nijmegen
23 133900	Woonfonds bestaande wijken
23 147079	Woonvisie Wijchen 2024-2028

Wat het kost

Het Programma Wonen en bouwen bestaat uit de volgende taakvelden:

8.1 Ruimtelijke ordening; Tot dit taakveld behoren taken op grond van de Wet ruimtelijke ordening, zoals het bijstellen en actualiseren van bestemmingsplannen en de vergoedingen planschade.

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen); Tot dit taakveld behoren activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitaties.

8.3 Wonen en bouwen; Tot dit taakveld behoren gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening, waaronder ook de bouwleges.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2024	2025	2026	2027	2028
BATEN						
8.1	Ruimte en leefomgeving	210	50	70	90	90
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	29	0	738	0	5
8.3	Wonen en bouwen	1.905	1.451	1.314	1.336	1.119
	TOTAAL BATEN	2.144	1.501	2.122	1.426	1.214
LASTEN						
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.192	1.511	1.632	1.680	1.700
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	104	50	56	57	59
8.3	Wonen en bouwen	2.190	1.899	1.990	2.076	2.165
	TOTAAL LASTEN	3.486	3.461	3.678	3.814	3.924
	Begroot resultaat baten en lasten	-1.342	-1.960	-1.556	-2.388	-2.710
	Inzet bestemmingsreserves	65	17	40	25	0
	Begroot resultaat	-1.277	-1.942	-1.516	-2.363	-2.710

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

8.1	ER: Actualiseren bestemmingsplannen	65	17	40	25	0
	Totaal inzet bestemmingsreserves	65	17	40	25	0

PARAGRAFEN

Paragraaf 1: Overhead, algemene dekkingsmiddelen en overige baten en lasten

Inleiding

In deze paragraaf geven we meer inzicht in de posten overhead, algemene dekkingsmiddelen en overige baten en lasten, welke in programma 0 zijn opgenomen.

Overzicht Overhead

De kosten van overhead hebben betrekking op het deel van het personeel dat zich niet rechtstreeks bezighoudt met de producten, maar dat ondersteunend is in het proces. Ook personeel gerelateerde kosten als opleidingen en BHV vallen hieronder. Daarnaast worden hier de kosten voor huisvesting en ICT verantwoord. Per 2018 is de werkorganisatie Druten Wijchen in werking getreden. Hierin is de overhead grotendeels primair ondergebracht. Wat binnen overhead achter is gebleven in Wijchen zijn de kosten voor de gemeentesecretaris en een deel van de huisvestingskosten.

Tabel 1: Weergave van het taakveld Overhead (x € 1.000)

Overhead	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenramingen		
			2026	2027	2028
Personeels gerelateerd	9.724	10.018	10.034	9.937	9.764
ICT	3.177	3.405	3.556	3.653	3.734
Huisvesting	1.883	1.887	1.834	1.766	1.732
Totaal Overhead (taakveld 0.4)	14.784	15.310	15.424	15.356	15.230
Inzet reserves	746	561	531	512	368
Totaal overhead incl. reserves	14.038	14.749	14.893	14.844	14.862

Overzicht vrij besteedbare dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen presenteren we in onderstaande tabel. De OZB en de uitkeringen uit het Gemeentefonds zijn de grootste onderdelen daarvan. Deze middelen kennen, in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht of de afvalstoffenheffing, geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De (wettelijk) niet vrij besteedbare heffingen, evenals de specifieke uitkeringen, worden in de programma's, waarvan ze voor een deel de kosten dekken, verantwoord onder de baten. Onvoorzien ramen we niet specifiek, maar we gebruiken hiervoor het begrotingssaldo.

Tabel 2: Weergave van de dekkingsmiddelen (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenramingen		
				2026	2027	2028
0.5	Treasury - Resultaat financieringen	1.438	1.323	1.498	1.256	1.431
0.5	Treasury - Dividend	45	45	45	45	45
0.61	OZB woningen	6.749	7.639	8.506	8.824	9.145
0.62	OZB niet-woningen	4.131	4.683	5.156	5.290	5.422
0.64	Belastingen overig	399	417	429	441	453
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	84.060	87.980	86.628	89.449	92.614
	Onvoorzien	0	0	0	0	0
	Totale algemene dekkingsmiddelen	96.822	102.088	102.262	105.305	109.111

0.5 Treasury

Het taakveld Treasury is in tabel 2 gesplitst in het financieringsresultaat en dividend. Het financieringsresultaat betreft het renteresultaat op aangetrokken en uitgezette leningen, zie paragraaf 5 voor de specificatie.

0.61/0.62/064 Lokale heffingen

In paragraaf 2 "Lokale heffingen" van de programmabegroting wordt nader ingegaan op het algemeen beleid van de lokale heffingen en de belastingcapaciteit van de gemeente Wijchen. De onderstaande lokale heffingen zijn daar opgenomen.

- Onroerend Zaak Belasting (OZB)*,
- Toeristenbelasting*,
- Hondenbelasting,
- Rioolrechten,
- Afvalstoffenheffing/ reinigingsrechten,
- Reclamebelasting
- Precariobelasting*

De met * gemarkeerde belastingen vrij besteedbaar.

0.7 Gemeentefonds (algemene uitkering)

De omvang van de inkomsten uit het Gemeentefonds is herleid uit de septembercirculaire 2024. Zie voor toelichting Programma 0-f.

Onvoorzien

Er is, conform wettelijk voorschrift een bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Met het vaststellen van de begroting, bekrachtigt de raad het standpunt, dat tegenvallers binnen bestaande middelen worden opgevangen. In de vastgestelde financiële verordening is opgenomen dat een structureel resultaat begroot dient te worden. Dit bedrag dient als buffer voor onvoorziene kosten.

Overzicht Overige baten/ lasten

Binnen het taakveld 0.8 overige baten lasten worden de stelposten en bijzondere baten en lasten verantwoord.

Tabel 3: Weergave van het taakveld 0.8 (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenramingen		
				2026	2027	2028
0.8	Overige baten en lasten	2	0	0	0	0

Overzicht Vennootschapsbelasting

Tabel 4: Weergave van het taakveld 0.9 (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenramingen		
				2026	2027	2028
0.9	Vennootschapsbelasting	13	0	0	0	0

Vanaf 2016 moeten gemeenten en andere overheden vennootschapsbelasting (VPB) betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. Ontwikkelingen in de rechtspraak hebben tot gevolg dat reclameactiviteiten en verstrekken van personeelshypotheek, beide van toepassing bij onze gemeente, in het kader van de VPB worden gekwalificeerd als een onderneming in fiscale zin. Dit betekent dat eventuele winst die wordt behaald met deze activiteiten is belast. Onder protest hebben wij de VPB op deze onderdelen betaald (+/- € 20k). Wij zijn van mening dat dit ten onrechte is en nemen derhalve nog geen bedrag op in de begroting.

Paragraaf 2: Lokale heffingen

Inleiding

In artikel 8 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is geregeld dat de paragraaf lokale heffingen een verplicht onderdeel is van de begroting. Deze paragraaf moet volgens artikel 10 van het BBV ten minste de volgende onderdelen bevatten:

- De geraamde inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van de tarieven van de heffingen, die ten hoogste kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijscheldingsbeleid.

We beschrijven allereerst de algemene kaders en beleidsuitgangspunten. Vervolgens gaan we in op de heffingen van leges. Daarbij besteden we aandacht aan de kostenopbouw en de kostendekkendheid. Daarnaast geven we aan welke belastingen we in Wijchen heffen. Per belastingsoort schetsen we de kaders en gaan we in op de tariefsopbouw en de grondslag voor de belastingheffing en de totaal begrote (netto)opbrengst per belasting. We gaan ook in op ons kwijscheldingsbeleid. Tot slot van deze paragraaf nemen we voorbeeldaanslagen lokale heffingen op voor een meerpersoonshuishouden zonder honden, om zo een vergelijking te kunnen maken van de tariefontwikkelingen voor de individuele huishoudens.

Algemeen

De bevoegdheid tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting berust bij de raad. Een dergelijk besluit wordt genomen door het vaststellen, wijzigen of intrekken van een daartoe bestemde verordening. Het belastinggebied van een gemeente is begrensd. De Gemeentewet bepaalt limitatief welke belastingen een gemeente mag heffen. Daarnaast kan bij wet aan de gemeente de bevoegdheid worden toegekend om een bepaalde belasting te heffen. Een voorbeeld hiervan vormt de afvalstoffenheffing die zijn wettelijke grondslag vindt in de Wet Milieubeheer. Wijchen werkt samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en Berg- en Dal op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. Met een centrumgemeente-constructie in de zin van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) zijn de bevoegdheden op het gebied van de uitvoering overgedragen aan de gemeente Beuningen. Het Belastingkantoor Beuningen verricht zijn werkzaamheden onder de naam Munitax.

Welke belastingen en rechten worden in de gemeente Wijchen geheven?

De heffingsambtenaar legt belastingen dwingend op zonder dat daar een aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat.

Rechten worden geheven op basis van artikel 229 van de Gemeentewet en artikel 15:33 van de Wet milieubeheer. Tegenover deze heffingen staat wel een aanwijsbare tegenprestatie. Bovendien mag het totaal van de verwachte inkomsten uit rechten het totaal van de verwachte uitgaven niet overschrijden.

De gemeente Wijchen heft de onderstaande belastingen en rechten:

- leges (artikel 229 Gemeentewet);
- marktgelden (artikel 229 Gemeentewet);
- onroerende zaakbelastingen (artikel 220 tot en met artikel 220i Gemeentewet);

- toeristenbelasting (artikel 224 Gemeentewet);
- hondenbelasting (artikel 226 Gemeentewet);
- rioolheffing (artikel 228a Gemeentewet);
- reinigingsheffing (artikel 15:33 Wet milieubeheer);
- reclamebelasting (artikel 227 Gemeentewet);
- precariobelasting (artikel 228 Gemeentewet);
- bedrijven investeringszone (Wet op de bedrijveninvesteringszones).

Ontwikkelingen 2025

• Verwachting stijgend aantal bezwaarschriften

Het aantal bezwaarschriften nam in 2023 flink toe. Veel van de bezwaren worden ingediend door 'no cure no pay' bureaus. Vanwege gewijzigde regelgeving zien we het aantal bezwaarschriften weer teruglopen. De extra bezwaarschriften in 2023 leidden echter ook tot vele beroepsschriften, waardoor de afhandelingskosten bij Munitax in 2025 onverminderd hoog blijven. Vanaf 2026 verwachten we dat het aantal bezwaar- en beroepsschriften weer op een 'normaal' niveau komen.

Lokale Heffingen

De lokale heffingen zijn gebaseerd op de gewenste opbrengsten, die in de voorliggende begroting en dus in deze paragraaf zijn opgenomen. De tarieven die hierbij zijn vermeld en afhankelijk zijn van de WOZ-waarden, zullen nog een wijziging ondergaan. Dit komt omdat de definitieve WOZ-waarden ontwikkelingen nog niet bekend zijn. Bij de behandeling van de voorstellen over de belastingverordeningen is dat wel het geval. De tarieven zullen dan ook op basis daarvan, definitief worden vastgesteld. Voor de duidelijkheid, alleen de tarieven die in de vastgestelde verordeningen staan, zijn dus geldig.

• Onroerende zaakbelastingen

De grondslag voor de onroerende zaakbelasting is de WOZ-waarde. De voorlopige tarieven voor 2025 zijn:

Tabel 5: ontwikkeling van de tarieven OZB

Soort OZB	Tarief 2024 (% van de WOZ-waarde)	Tarief 2025 (% van de WOZ-waarde)	Gewenste opbrengst 2025 (netto x € 1.000)
Woning eigenaar	0,0994%	0,1105%	7.639
Niet-woning eigenaar	0,2551%	0,2839%	2.739
Niet-woning gebruiker	0,1968%	0,2190%	1.944
Totaal			12.322

* Bij de berekening van de tarieven voor 2025 is nog geen rekening gehouden met de verwachte waardeontwikkeling van onroerende zaken (WOZ).

De basis voor de meerjarenraming van de OZB is het jaar 2024. De opbrengsten OZB worden jaarlijks gecorrigeerd voor de verwachte prijscompensatie. We gaan daarbij uit van de percentages uit de meicirculaire 2024. Voor 2025 bedraagt deze 2,3%. Daarnaast houden we rekening met een verwachte toename van het aantal woningen als gevolg van nieuwbouw en wordt bij de bepaling van de tarieven rekening gehouden met de waardeontwikkeling van de onroerende zaken (WOZ).

Naast de hierboven genoemde uitgangspunten is als oplossingsrichting voor dekking van het 'Nieuw beleid' een extra verhoging van de OZB voor 2025 meegenomen van 9,0%.

In onderstaande tabel wordt het meerjarenperspectief weergegeven van de gewenste inkomsten OZB.

Tabel 6: ontwikkeling van de opbrengsten OZB

x € 1.000	%/aantal	2025	2026	2027	2028
Totaal Begroting 2024		11.059	11.422	11.775	12.137
Mutatie Perspectiefnota 2024		150	160	192	214
Actuele begroting 2024		11.209	11.582	11.967	12.351
Berekening 2025:					
Basis (raming jaarschijf 2024)		10.993	10.993	10.993	10.993
Nieuwbouw/woningtoename	T.m. 2028: 260 won. p/jr.	86	181	279	379
Extra verhoging 2025	9,0%	990	990	990	990
Prijsindex 2025	2,3%	252	252	252	252
Extra verhoging 2026	7,5%		924	924	924
Prijsindex 2026	2,6%		321	321	321
Prijsindex 2027	2,6%			355	355
Prijsindex 2028	2,5%				353
Totaal Begroting 2025		12.322	13.661	14.114	14.567
Mutatie t.o.v. begroting 2024		+1.113	+2.079	+2.147	+2.216

• Reinigingsheffingen

We streven er naar dat onze inwoners hun afval kwalitatief en kwantitatief goed (blijven) scheiden om zoveel mogelijk grondstoffen terug te winnen. Het taakveld afval is altijd een dynamisch dossier. Wij hebben nog steeds het motto "de vervuiler betaalt" hoog in het vaandel en willen dit verder verankeren in de toekomst.

Het diftar-systeem zetten we in 2025 voort, waarbij we de huidige grondslagen van de tarieven in stand houden. Dit betekent dat de systematiek van toerekenen van kosten naar vaste en variabele heffing gehandhaafd blijft, evenals het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid. Waarbij de voor compensatie in aanmerking komende btw wordt meegerekend in het tarief conform artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, van de Gemeentewet en artikel 15.33 van de Wet milieubeheer. De middelen die gegenereerd worden uit de reinigingsheffingen zijn derhalve niet vrij aanwendbaar, maar dienen ter dekking van kosten voor afvalinzameling en -verwerking.

De huidige vergoeding voor Plastic+ vervalt per 31-12-2024. Momenteel wordt met de producenten die financieel verantwoordelijk zijn voor het verwerken van deze stroom onderhandeld over nieuwe afspraken. De inkomsten voor 2025 zijn geraamd op basis van de huidige vergoedingen. Verwachting is dat de nieuwe afspraken niet tot een wezenlijk lagere vergoeding zullen leiden. Op het moment dat de nieuwe vergoeding bekend is, zal de raming aangepast worden.

Bij diftar bestaat de tariefstelling uit een variabel en een vast gedeelte. De hoogte van het variabele gedeelte wordt bepaald door het aantal aanbiedingen van de container voor restafval (of aantal inworpen in de verzamelcontainer) en de omvang van deze container. Met het vaste tarief worden de algemene kosten van het taakveld afval, de kosten van de overige afvalstromen en de toe te rekenen kosten van andere taakvelden, zoals beschreven in deze paragraaf, gedekt.

Het variabele tarief wordt bepaald door de variabele kosten (inzameling en verwerking restafval) te delen door het te verwachten aantal aanbiedingen. Er bestaan hierbij drie mogelijkheden: 240 liter container, 140 liter container en 50 liter

zak (ondergrondse verzamelcontainer). Naar verhouding is bij elk van de drie mogelijkheden het tarief gelijk. D.w.z. per aanbieding betaald iemand met een 240 liter minicontainer ca. 1,7 keer zoveel als iemand met een 140 liter minicontainer (240 liter/140 liter).

Het positieve saldo uit de jaarrekening 2023 hebben we bij de perspectiefnota bestemd voor GFT-cocons.

Tabel 7: tariefstelling Reinigingsheffingen 2023 i.r.t. 2022

Jaartal	Minicontainer 240 liter		Minicontainer 140 liter		Afvalzak (50 liter)	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Vast tarief	188	199	188	199	188	199
Variabel tarief	9,44	9,89	5,51	5,76	1,96	2,06
Woonzorgcomplex					94,08	98,88

Tabel 8: Grondslag tariefstelling (x € 1.000):

	Begroot 2024	Begroot 2025
Taakveld 7.3 Afval: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	3.969	4.105
Taakveld 7.3 Afval: Directe inkomsten excl. BTW	-591	-503
Bruto kosten taakveld(en) vóór inzet reserves	3.377	3.603
Taakveld 0.10 Mutaties reserves	0	0
Mutaties voorziening tarief egalisatie	0	0
Netto kosten taakveld(en)	3.377	3.603
Toe te rekenen kosten:		
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen: Kwijtschelding afvalstoffenheffing	140	135
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer: Schoonhouden wegen 1/3 deel van de integrale kosten	73	75
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer: Zwerfafval 1/3 deel van de integrale kosten	60	66
Taakveld 0.4 Overhead: Overhead inclusief (omslag-)rente	64	64
Toe te rekenen compensabele BTW op de directe kosten en opbrengsten	592	629
Totale kosten	4.306	4.571
Opbrengst heffingen	4.307	4.571
Dekkingspercentage vóór inzet voorzieningen	100%	100%
Dekkingspercentage na inzet voorzieningen	100%	100%

- **Rioolheffing**

Ons uitgangspunt bij het bepalen van het tarief is, dat we een solide beleid voeren, waarin inkomsten en uitgaven op een lange termijn in balans zijn en waarin we doelmatig omgaan met de beschikbare middelen.

Voor de rioolheffing geldt als uitgangspunt dat de opbrengst van de rioolheffing 100% van de kosten dekt. De hoogte van de heffing is gebaseerd op de kosten voortvloeiend uit en gerelateerd aan het beleidsplan Water en Riolerings voor de periode 2023 -2027. Daarbij wordt, conform art. 228a derde lid Gemeentewet, in het tarief de voor compensatie in aanmerking komende btw meegerekend.

Onze rioolheffing berekenen we als percentage over de WOZ-waarde. We maken hierbij onderscheid naar eigenaren en gebruikers, alsook naar woningen en niet-woningen.

We hebben de middelen nodig om invulling te kunnen geven aan onze (verbrede)zorgplichten voor afvalwater, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater zoals deze in het beleidsplan zijn opgenomen.

Tabel 9: ontwikkeling van de tarieven rioolrecht

Soort Rioolheffing	Tarief 2024 (% van de WOZ-waarde)	Tarief 2025* (% van de WOZ-waarde)
Woning eigenaar	0,0347%	0,0343%
Woning gebruiker	0,0165%	0,0165%
Niet-woning eigenaar	0,0930%	0,0919%
Niet-woning gebruiker	0,0417%	0,0417%

* Voorlopig tarieven 2025: Bij de berekening hiervan is nog geen rekening gehouden met de verwachte waardeontwikkeling van onroerende zaken (WOZ). Zodra Munitax de waardeontwikkeling heeft verstrekt, zullen de tarieven worden herrekend en zullen deze aan de gemeenteraad, in zijn vergadering van december 2024, ter vaststelling worden voorgelegd.

Tabel 10: Kosten en opbrengsten rioolheffing (bedragen x € 1.000)

Soort rioolheffing	Kostentoedeling 2025 *		Heffings-opbrengst 2025 (netto)	
Woning eigenaar	€ 2.333	50%	€ 2.333	50%
Woning gebruiker	€ 1.095	23%	€ 1.095	23%
Niet-woning eigenaar	€ 868	19%	€ 868	19%
Niet-woning gebruiker	€ 380	8%	€ 380	8%
Totaal kosten in de heffing te betrekken	€ 4.676		€ 4.676	
Dekkingsgraad			100%	

* Inclusief toerekenbare btw-componenten en kwijtschelding.

De af te dekken kosten, inclusief toegerekende compensabele Btw, bedragen € 4.676k. De gewenste opbrengst zit, uitgaande van de berekende tarieven voor 2025, op hetzelfde bedrag, zodat de dekkingsgraad 100% is. Daarbij is ook rekening gehouden met een inschatting van oninbare heffingen en verminderingen, die ook binnen het tarief afgedekt mogen worden.

Onder de eigenaarsheffingen dekken we de kosten van de initiële aanleg, vervanging en groot onderhoud. Met de gebruikersheffingen dekken we de overige kosten gerelateerd aan ons verbrede zorgplicht. Gemengde kosten worden naar rato toegerekend.

Tabel 11: Grondslag tariefstelling x € 1000:

	Begroot 2025
Taakveld 7.2 Riolering: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	3.852
Taakveld 7.2 Riolering: Directe inkomsten excl. BTW	-13
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves	0
Netto kosten taakveld(en)	3.839
Toe te rekenen kosten:	
Taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer: 1/3 deel kosten van schoonhouden wegen	75
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen: Kwijtschelding rioolheffing	40
Taakveld 0.4 Overhead: Op basis van toegerekende fte's	158
Toe te rekenen BTW op de directe kosten en opbrengsten	564
Totale kosten	4.676
Opbrengst heffingen	4.676
Dekkingspercentage	100%

- **Hondenbelasting**

De opbrengsten uit het heffen van hondenbelasting worden als een algemeen dekkingsmiddel gezien en mogen dus vrijelijk worden besteed. In de gemeente Wijchen worden, net als in veel alle gemeenten, deze belastingopbrengsten ingezet ter voorkoming van hondenoverlast en strookt de heffing met het principe "de vervuiler betaald". De hondenbelasting in Wijchen is kostendekkend. Met name door de prijsindex van 2025 (+2,3%), de hogere kosten voor diensten van derden, kosten Munitax en meer doorberekende overhead, hebben geresulteerd in een stijging van de tarieven met 3,4%. In onderstaande tabel zijn de tarieven voor 2024 en 2025 weergegeven.

Tabel 12: ontwikkeling van de tarieven hondenbelasting

Aantal honden	2024	2025
Eerste hond	€ 88,80	€ 91,80
Tweede en volgende hond	€ 163,20	€ 168,75
Kennel	€ 383,50	€ 396,50

Hoewel de hoogte van de hondenbelasting in Wijchen niet wettelijk is beperkt door de gemaakte kosten, kiest Wijchen wel voor deze systematiek. Voor de bepaling van de hoogte van de hondenbelasting is de toerekening in tabel 13 toegelicht. De kosten die ten grondslag liggen aan de heffing zijn als volgt opgebouwd:

Tabel 13: Grondslag tariefstelling x € 1000:

	Begroot 2025
Taakveld 5.7 Openbaar groen en recreatie: Directe kosten Hup, inclusief (omslag)rente excl. BTW	219
Taakveld 0.64 Belastingen overig: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	89
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves	0
Netto kosten taakveld(en)	308
Toe te rekenen kosten:	
Taakveld 0.4 Overhead: Overhead inclusief (omslag-)rente	69
Toe te rekenen BTW op de kosten	23
Totale kosten	401
Opbrengst heffingen	401
Dekkingspercentage	100%

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Heffing van de toeristenbelasting geschiedt op basis van aangifte. Conform de vastgestelde beslisnota in oktober 2021 en de besluitvorming over de tarieven door de gemeenteraad bij de begroting 2024, zijn de tarieven met ingang van 2024 extra verhoogd naar respectievelijk € 2,00 per overnachting en € 1,00 per overnachting op een vaste standplaats. Daarnaast is met ingang van 2024 een tarief van € 2,00 per overnachting op festival ingevoerd.

Tarieven eens in de vijf jaar verhogen.

Vanuit praktisch oogpunt en om te voorkomen dat de toeristenbelasting maar met een paar centen per jaar verhoogd gaat worden, stellen we voor om de tarieven ééns in de vijf jaar en dan voor het eerst weer met ingang van 2029 te verhogen. Dit op basis van de prijs index van het bruto binnenlands product over de alsdan verstreken jaren.

Tabel 14: ontwikkeling van de tarieven toeristenbelasting

	2024 afgerond	2025 afgerond
Tarief per overnachting	€ 2,00	€ 2,00
Tarief per overnachting op vaste standplaats	€ 1,00	€ 1,00
Tarief per overnachting op een festival	€ 2,00	€ 2,00

- Reclamebelasting**

De reclamebelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Een gebruiker van een pand binnen een door de Gemeenteraad vastgesteld gebied is deze belasting verschuldigd als hij een reclame-uiting op zijn pand voert. We heffen reclamebelasting voor een drietal zones. Dit zijn: Wijchen Centrum, Bedrijventerrein Wijchen-Oost en Bedrijventerrein Bijsterhuizen. Het tarief voor Wijchen Centrum is een percentage van de WOZ-waarde van het pand. Voor de overige zones is ook de WOZ-waarde van het pand als grondslag gekozen, maar zijn de tarieven gestaffeld.

Tabel 15: ontwikkeling tarieven reclamebelasting Wijchen Centrum

	2024	2025*
Minimum bedrag per WOZ-object	€ 336,00	€ 336,00
Drempelbedrag WOZ-waarde	€ 136.000	€ 136.000
Tarief per € 1.000 WOZ-waarde boven drempelbedrag	€ 2,47	€ 2,47
Maximumbedrag per WOZ-object	€ 978,00	€ 978,00

Tabel 16: ontwikkeling tarieven Bedrijventerrein Bijsterhuizen

WOZ-waarde van:	Tot	2024	2025*
€ 0,00	€ 115.000	€ 105	€ 105
€ 115.001	€ 287.000	€ 210	€ 215
€ 287.001	€ 573.000	€ 335	€ 345
€ 573.001	€ 1.146.000	€ 755	€ 770
€ 1.146.001	€ 2.293.000	€ 1.045	€ 1.070
€ 2.293.001	€ 3.438.000	€ 1.255	€ 1.280
€ 3.438.001	€ 4.585.000	€ 1.675	€ 1.710
€ 4.585.001	€ 5.729.000	€ 2.090	€ 2.140
€ 5.729.001	€ 11.462.000	€ 2.925	€ 2.995
Meer dan € 11.462.000	-----	€ 3.345	€ 3.420

Tabel 17: ontwikkeling tarieven bedrijventerrein Wijchen-Oost

WOZ-waarde van:	Tot	2024	2025*
€ 0,00	€ 110.000	€ 135	€ 135
€ 110.001	€ 220.000	€ 190	€ 190
€ 220.001	€ 328.000	€ 275	€ 275
€ 328.001	€ 547.000	€ 435	€ 435
€ 547.001	€ 821.000	€ 600	€ 600
€ 821.001	€ 1.093.000	€ 765	€ 765
€ 1.093.001	€ 1.640.000	€ 985	€ 985
€ 1.640.001	€ 2.188.000	€ 1.310	€ 1.310
€ 2.188.001	€ 3.281.000	€ 1.640	€ 1.640
Meer dan € 3.281.000	-----	€ 2.035	€ 2.035

* Nog te bepalen in overleg met de betreffende stichtingen

- **Marktgelden**

De tarieven zijn verhoogd met een prijsindex van 2,3%, Dit is hetzelfde percentage als die we in de kostenontwikkeling hebben opgenomen. Daarbij is rekening gehouden met de mate van kostendekkendheid van de marktgelden.

Tabel 18: marktgelden

Marktgelden	2024	2025
Vaste standplaatsen per strekkende meter per kwartaal	€ 23,95	€ 24,50
Vermeerdering luifel bij standplaats	€ 2,40	€ 2,45
Vermeerdering auto/cabine	€ 10,85	€ 11,10
Vermeerdering per marktdag voor promotiedoeleinden	€ 4,15	€ 4,25
Dag- en standwerkersplaatsen per marktdag	€ 13,85	€ 14,15
Elektriciteit per marktdag per aansluiting dag- en standwerkersplaats	€ 4,15	€ 4,25

- **Precariobelasting**

De precariobelasting wordt geheven van degene die, al dan niet met vergunning of na een melding, het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft of diens opvolger, dan wel van degene ten behoeve van wie dat voorwerp of die voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond aanwezig zijn. De tarieven verhogen we met een prijsindex van 2,3%. Dit is hetzelfde percentage als die we in de kostenontwikkeling hebben opgenomen.

- **Bedrijven Investerings-Zone (BIZ)**

Met ingang van 2021 heft de gemeente een belasting van een selectie van de gebruikers en/of eigenaren van de niet-woningen gelegen in de BI-zone (bijdrageplichtigen). De opbrengst gaat naar de Vereniging van Pandeigenaren Wijchen Centrum en is bestemd om deze vereniging meer financiële slagkracht te geven om te investeren in een aantrekkelijk centrum voor Wijchen. De verordening die ten grondslag ligt aan de heffing geldt voor 5 jaar en loopt vanaf 1 januari 2021 tot en met 31 december 2025. Het tarief ligt ook voor 5 jaar vast en bedraagt 0,19% van de WOZ waarde, met een minimum van € 270 en een maximum van € 540.

- **Leges**

In onderstaande tabel geven we per hoofdstuk van de legestabel de begrote kosten en opbrengsten weer. Hieruit blijkt dat er per titel geen overdekking bestaat op de leges.

De personeelskosten maken onderdeel uit van de directe kosten en zijn op basis van ureninzet toegerekend aan de verschillende hoofdstukken. In het overzicht zijn naast de directe kosten op de verschillende onderdelen, de overheadkosten toegerekend op basis van een vaste opslag per fte. We streven naar 100% kostendekkend, maar zijn hierin beperkt door de gemaximeerde legestarieven vanuit het Rijk. Zie in de volgende tabel de mate van kostendekkendheid.

Tabel 19: Legestabel 2025

Onderwerp legesverordening	Directe kosten	Loon kosten	Overhead	Opbrengst	Kosten dekkendheid
Hoofdstuk 1 - Algemene dienstverlening					
Paragraaf 1.1 - Burgerlijke stand	3.567	41.680	36.082	59.569	73%
Paragraaf 1.2 - Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	260.251	159.845	138.374	501.539	90%
Paragraaf 1.3 - Rijbewijzen	25.453	101.525	68.780	177.096	90%

Onderwerp legesverordening	Directe kosten	Loon kosten	Overhead	Opbrengst	Kosten dekkendheid
Paragraaf 1.4 - Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens					
Paragraaf 1.5 - Bestuursstukken					
Paragraaf 1.6 - Vastgoedinformatie					
Paragraaf 1.7 - Overige publiekszaken	8.846	2.147	1.858	7.274	57%
Paragraaf 1.8 - Gemeentearchief		3.440	2.978	4.713	73%
Paragraaf 1.9 - Bijzondere wetten	20.460	48.608	42.446	86.143	77%
Paragraaf 1.10 - Diversen					
Totaal hoofdstuk 1	318.576	357.245	290.518	836.334	87%
Hoofdstuk 2 - Omgevingswet					
Paragraaf 2.1 - Algemene bepalingen					
Paragraaf 2.2 - Voorfase		23.569	17.480	31.563	77%
Paragraaf 2.3 - Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	58.476	963.674	859.642	1.391.558	74%
Paragraaf 2.4 - Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed		963	714	767	46%
Paragraaf 2.5 - Milieubelastende activiteiten					
Paragraaf 2.6 - Lozingsactiviteiten					
Paragraaf 2.7 - Aanlegactiviteiten		5.363	3.977	5.917	63%
Paragraaf 2.8 - Overige activiteiten		2.794	2.072	3.602	74%
Paragraaf 2.9 - Maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten					
Paragraaf 2.10 - Gelijkwaardigheid					
Paragraaf 2.11 - Overige tarieven					
Paragraaf 2.12 - Modaliteiten	41.000	8.284	6.144	53.423	96 %
Paragraaf 2.13 - Vermindering					
Paragraaf 2.14 - Teruggaaf					
Totaal hoofdstuk 2	99.476	1.004.647	890.029	1.486.830	75%
Hoofdstuk 3 - Europese dienstenrichtlijn					
Paragraaf 3.1 - Horeca		1.623	1.267	2.697	93%
Paragraaf 3.2 - Seksbedrijven					
Paragraaf 3.3 - Winkeltijdenwet		321	238	326	58%
Paragraaf 3.4 - Organiseren evenement of markt		25.052	19.891	32.768	73%
Paragraaf 3.5 - Standplaatsen		990	786	1.282	72%
Paragraaf 3.6 - Huisvestingswet 2014 [en Wet goed verhuurderschap]					
Paragraaf 3.7 - In dit hoofdstuk niet benoemd besluit		1.740	1.382	2.215	71%
Totaal hoofdstuk 3		29.726	23.564	39.288	74%
Totaal	418.052	1.391.618	1.204.111	2.362.452	78 %

Recapitulatie Hoofdstuk	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengst	Kosten dekkendheid
Kostendekking Hoofdstuk 1	318.576	357.245	290.518	836.334	87%
Kostendekking Hoofdstuk 2	99.476	1.004.647	890.029	1.486.830	75%
Kostendekking Hoofdstuk 3		29.726	23.564	39.288	74%
Kostendekking totale tarieventabel	418.052	1.391.618	1.204.111	2.362.452	78%

Overzicht van de geraamde inkomsten

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de begrote inkomsten gemeentelijke heffingen.

Tabel 20: Overzicht geraamde netto inkomsten (x € 1.000)

	2024	2025	2026	2027	2028
Onroerende zaakbelastingen	10.993	12.322	13.661	14.114	14.567
Toeristenbelasting	214	215	215	215	215
Hondenbelasting	383	401	413	424	436
Rioolheffing	4.680	4.676	4.710	4.784	4.861
Leges bouwvergunningen	1.860	1.372	1.235	1.257	1.040
Marktgelden	19	24	24	24	24
Reinigingsheffing	4.307	4.571	4.751	4.975	5.203
Precariobelasting	42	36	36	36	36
Reclamebelasting	392	411	411	411	411
Bedrijven Investerings Zone (BIZ)	80	80	80	80	80
Totale opbrengst	22.970	24.108	25.536	26.320	26.873

Lokale lastendruk

Op basis van de voorgestelde tarieven kan een vergelijking worden gemaakt tussen de lokale lastendruk voor woningen in 2025 ten opzichte van 2024. De belastingsoorten OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden) zijn in dit overzicht meegenomen. Bij deze vergelijking wordt uitgegaan van onroerende zaken met een WOZ-waarde van respectievelijk € 275k, € 425k, € 550k en € 700k.

De voorbeeldaanslagen 2025 zijn, in afwachting van de gegevens van Munitax, berekend op basis van een woningwaarde van 2024. Dit omdat de voorlopige tarieven voor 2025 daar ook nog op gebaseerd zijn.

Voorbeeldaanslagen

Hieronder treft u de voorbeeldaanslagen aan, waarbij we de totale woonlasten berekenen voor een meerpersoonshuishouden, uitgaande van de in de tabel genoemde WOZ-waarden. Voor de afvaltarieven is rekening gehouden met gemiddeld 7 ledigingen per jaar.

Tabel 21: Voorbeeldaanslagen

Aanslag gemeentelijke belastingen	2024	Aanslag gemeentelijke belastingen	2025
WOZ-waarde	275.000	WOZ-waarde	275.000
OZB – eigendom	273,35	OZB – eigendom	303,88
Rioolrecht eigendom	95,43	Rioolrecht eigendom	94,33
Rioolrecht gebruik	45,38	Rioolrecht gebruik	45,38
Afvalstoffenheffing meerpersoons	254,08	Afvalstoffenheffing meerpersoons	268,23
Lastendruk 2024	668,24	Lastendruk 2025	711,81
Aanslag gemeentelijke belastingen	2024	Aanslag gemeentelijke belastingen	2025
WOZ-waarde	425.000	WOZ-waarde	425.000
OZB – eigendom	422,45	OZB – eigendom	469,63
Rioolrecht eigendom	147,48	Rioolrecht eigendom	145,78

Aanslag gemeentelijke belastingen	2024	Aanslag gemeentelijke belastingen	2025
Rioolrecht gebruik	70,13	Rioolrecht gebruik	70,13
Afvalstoffenheffing meerpersoons	254,08	Afvalstoffenheffing meerpersoons	268,23
Lastendruk 2024	894,14	Lastendruk 2025	953,76
Aanslag gemeentelijke belastingen	2024	Aanslag gemeentelijke belastingen	2025
WOZ-waarde	550.000	WOZ-waarde	550.000
OZB – eigendom	546,70	OZB – eigendom	607,75
Rioolrecht eigendom	190,85	Rioolrecht eigendom	188,65
Rioolrecht gebruik	90,75	Rioolrecht gebruik	90,75
Afvalstoffenheffing meerpersoons	254,08	Afvalstoffenheffing meerpersoons	268,23
Lastendruk 2024	1.082,38	Lastendruk 2025	1.155,38
Aanslag gemeentelijke belastingen	2024	Aanslag gemeentelijke belastingen	2025
WOZ-waarde	700.000	WOZ-waarde	700.000
OZB – eigendom	695,80	OZB – eigendom	773,50
Rioolrecht eigendom	242,90	Rioolrecht eigendom	240,10
Rioolrecht gebruik	115,50	Rioolrecht gebruik	115,50
Afvalstoffenheffing meerpersoons	254,08	Afvalstoffenheffing meerpersoons	268,23
Lastendruk 2024	1.308,28	Lastendruk 2025	1.397,33

Woonlastenvergelijking

De bruto woonlasten voor meerpersoons huishoudens liggen landelijk gemiddeld op € 994 in 2024. Van alle gemeenten in Nederland staat Wijchen in 2024 op plaats 62 voor wat betreft de gemiddelde woonlasten per meerpersoonshuishouden (nummer 1 is de goedkoopste). Bij de berekening van de lokale lastendruk is rekening gehouden met de OZB, de rioolrechten en de afvalstoffenheffing. Het betreft de cijfers over 2024. De lastendruk van Wijchen voor 2025 stijgt ten opzichte van 2024 met ca. 6,7%. Naast de doorberekening van de inflatie is dit in hoofdzaak toe te schrijven aan de extra verhoging van de OZB.

Tabel 22: Vergelijking met een aantal omliggende gemeenten (2024)

Gemeentelijke woonlasten	Wijchen	Beuningen	Druten	Heumen	Nijmegen	Nederland
Eenpersoonshuishouden 2024	857	943	854	895	1.099	Nb.
Meerpersoonshuishouden 2024	885	952	922	964	1.115	994
Rangnummer Meerpersoonshuishouden (nr. 1 heeft de laagste lasten)	62	131	91	149	282	

Bron: COELO atlas van de lokale lasten 2024

Kwijtscheldingsbeleid

De kwijtschelding van gemeentelijke belastingen heeft, in het kader van het armoedebesluit, de afgelopen jaren ruim aandacht gekregen. Sinds 1 januari 1995 is het gemeenten en waterschappen toegestaan om een ruimer kwijtscheldingsbeleid te voeren dan in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 is geregeld. Waar de rijksregeling uitgaat van een percentage van 90% van de bestaanskosten mogen gemeenten dit met ingang van 1 januari 1996 vaststellen op maximaal 95% en met ingang van 1 januari 1997 op maximaal 100%. De gemeente Wijchen hanteert deze maximale bijstandsnorm sinds 1998. In de gemeente Wijchen wordt in voorkomende gevallen alleen

kwijtschelding verleend van aanslagen onroerende zaakbelasting afvalstoffenheffing (vastrecht) en de gebruikersheffing rioolrechten.

Steeds meer gemeenten maken gebruik van het Inlichtingenbureau om vast te stellen welke burgers in aanmerking komen voor kwijtschelding van gemeentebelastingen. Met de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets ondersteunt het Inlichtingenbureau gemeenten en waterschappen bij het toetsen van zowel een eerste aanvraag voor kwijtschelding als bij 'ambtshalve verlenging' van kwijtschelding. Dit gebeurt aan de hand van een door gemeenten en waterschappen opgestelde beslisboom, met instemming van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (Unie). In 2011 is aan alle kwijtscheldingsgerechtigden binnen de deelnemende gemeente voor het belastingjaar 2011 een brief verstuurd. Hierin zijn zij verzocht toestemming te geven aan de gemeenschappelijke regeling om vanaf 2012 het recht op kwijtschelding automatisch te toetsen via het inlichtingenbureau.

Met deze toets is eenvoudig vast te stellen of iemands inkomen en vermogen is veranderd ten opzichte van het voorgaande jaar. De burger hoeft dan dus niet zelf opnieuw kwijtschelding aan te vragen. Naast de vervolgaanvragen mogen sinds 2016 ook initiële aanvragen voor de toets worden aangeleverd. Dat bespaart de uitvoeringsinstantie én de aanvrager nog meer administratieve lasten.

Tevens bevatten de rapportages van het inlichtingenbureau steeds meer extra detailinformatie wanneer er een belemmering voor kwijtschelding wordt gevonden. De burger hoeft hierdoor minder informatie aan te leveren, waardoor de dienstverlening verbetert.

Paragraaf 3: Weerstandsvermogen

Inleiding

In deze paragraaf besteden we aandacht aan het weerstandsvermogen van de gemeente Wijchen in relatie tot de risico's die de gemeente loopt. De risico's kunnen specifiek benoemd zijn, maar ook algemeen van aard zijn.

Een financieel weerstandsvermogen is de buffer die we kunnen inzetten als financiële tegenvallers zich voordoen. Het weerstandsvermogen relateren we daarom aan de risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Het minimaal gewenste weerstandsvermogen is mede afhankelijk van de grootte van de gemeente, de te onderkennen financiële risico's en het reserve- en voorzieningenbeleid.

We geven als eerste een beeld van de financiële positie van Wijchen volgend uit de verplichte kengetallen, gevolgd door een samenvatting van ons weerstandsvermogen in relatie tot onze risico's. Hiertoe is het van belang de risico's van de gemeente Wijchen te onderkennen en deze (financieel) te wegen. Dit zetten we af tegen de omvang en ontwikkeling van de algemene reserve.

Kengetallen

Onderstaande kengetallen geven een beeld van de financiële positie van de gemeente Wijchen.

Tabel 23: Kengetallen gemeente Wijchen

Kengetallen:	JR 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
netto schuldquote	-9%	-3%	23%	29%	42%	41%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-20%	-14%	12%	19%	32%	32%
solvabiliteitsratio	54%	64%	50%	46%	39%	39%
structurele exploitatieruimte	4%	3%	0%	-2%	-2%	-1%
grondexploitatie	0%	-3%	-3%	-4%	-4%	-3%
belastingcapaciteit	95%	89%	89%	89%	89%	89%

In bovenstaande tabel houden we de categorisering aan, waarbij de arcering van groen als zijnde het minst risicovol, via oranje, tot rood wat de meest risicovolle situatie aanduidt.

De nettoschuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De nettoschuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Voor Wijchen is dit relatief laag. Doordat we in het meerjarenperspectief rekening houden met aan te trekken leningen, stijgt dit wel enigszins, maar het blijft op een gezond niveau.

Op het gebied van solvabiliteit scoort de gemeente Wijchen op de grens van "goed" (groen) en "matig" (oranje), wat op zichzelf niet alarmerend is en tevens nog te nuanceren valt. De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal (eigen vermogen + vreemd vermogen). In ons balanstotaal is onder het vreemd vermogen een aanzienlijk deel opgenomen voor leningen, welke niet voor eigen financiering zijn aangetrokken, maar door zijn verleend aan derden als gevolg van voormalige gemeentelijke taken en bouw AZC. Dit verlaagt en vertroebelt daarmee in feite het solvabiliteitspercentage. Doordat we ervoor gekozen hebben niet langer te

sparen voor vervangingen wegen en verlichting en een aantal grote investeringen aan het voorbereiden zijn, neemt de leningportefeuille toe en daalt het solvabiliteitspercentage.

De structurele exploitatieruimte is tot 2026 positief. Vanaf 2026 presenteren we een negatief structureel begrotingssaldo vanwege het gat in de algemene uitkering.

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Hoe groter dit getal, hoe hoger het risico. De grondexploitaties van Wijchen vertegenwoordigen een beperkte boekwaarde, daarmee is het risico beperkt.

De lokale lasten in Wijchen stijgen mee met de inflatie. Het landelijke gemiddelde is in 2023 behoorlijk gestegen. De systematiek is dat de lasten 2024 worden vergeleken met het landelijke gemiddelde. Met de voorgestelde stijgingen van OZB verwachten we richting het gemiddelde te gaan bewegen. Omdat we niet kunnen anticiperen op besluitvorming bij andere gemeenten, kunnen we daar meerjarig geen cijfer aan verbinden.

Het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de capaciteit die de gemeente heeft om tegenvallers op te vangen. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen structureel en incidenteel weerstandsvermogen.

Structureel weerstandsvermogen

Met de structurele weerstandscapaciteit bedoelen we de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen. Zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Bij een toets op de artikel-12 procedure (preventief toezicht door provincie) wordt vooral hiernaar gekeken. Hiertoe is ons structureel meerjarensaldo van belang. Hiervoor verwijzen we naar meerjarenramingen in het onderdeel "financiële begroting". Ook de belastingcapaciteit is onderdeel van het structureel weerstandsvermogen. Dat wil zeggen, het bedrag waarmee we de OZB zouden moeten verhogen voordat we in aanmerking komen voor de artikel-12-status.

Omdat Wijchen een solide incidenteel weerstandsvermogen heeft, toetsen we in eerste instantie aan ons structurele meerjarenperspectief. Dat is tot 2026 positief.

Incidenteel weerstandsvermogen

Het incidentele weerstandsvermogen is bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau. Deze zijn dus sterk gerelateerd aan onze benoemde risico's.

Het belangrijkste element van het incidenteel weerstandsvermogen is de algemene reserve. Ook stille reserves behoren hiertoe. Dit zijn bezittingen, die bij verkoop een waarde hebben, maar tegen een lagere waarde zijn gewaardeerd op onze balans. Bijvoorbeeld een pand dat meer waard is dan waarvoor het in de boeken staat. Het Wijchense beleid is, dat we ten aanzien van het incidentele weerstandsvermogen alleen kijken naar de algemene reserve. Deze moet voldoende zijn om de gewogen risico's af te kunnen dekken, rekening houdend met een algemene ondergrens van € 48 per inwoner. De gewenste ondergrens van de algemene reserve stelt de gemeenteraad twee keer per jaar vast. Indien de algemene reserve lager is dan de gewenste ondergrens is een herstelplan noodzakelijk.

Samenvatting en conclusie

Het weerstandsvermogen in Wijchen is toereikend om de gewogen risico's binnen het huidige meerjarenperspectief van 2025-2028 af te dekken.

De verderop in deze paragraaf beschreven risico's leiden tot een totaal maximaal

financieel risico van € 89 miljoen, na weging € 9,2 miljoen. Daarnaast nemen we ter afdekking van algemene risico's, die niet nader in deze paragraaf zijn gespecificeerd, een bedrag op van € 2 miljoen. Hiermee komen we op een af te dekken risicobedrag van € 11,2 miljoen.

Gezien de beschreven risico's blijft een substantieel weerstandsvermogen noodzakelijk. Op basis van de huidige meerjarenraming beoordelen we de hoogte van de stand van de algemene reserve als ruim toereikend.

Reservepositie

De reservepositie is de belangrijkste buffer voor het opvangen van risico's die niet op andere wijzen zijn afgedekt, bijvoorbeeld door het afsluiten van een verzekering.

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de reserves per einde boekjaar volgens de door de gemeenteraad vastgestelde jaarrekeningen en/of begrotingen.

Tabel 24: Bedragen x € 1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Algemene reserve	21.922	20.930	21.941
Bestemmingsreserves	47.325	38.952	41.763

De algemene reserve is bedoeld voor het financieel afdekken van de risico's. Daartoe stelt de raad de ondergrens van de algemene reserve vast. Een eventueel surplus kunnen we bijvoorbeeld inzetten voor het realiseren van grote projecten.

De bestemmingsreserves zijn afgezonderde bedragen voor specifieke doelen. Een aantal reserves is bedoeld ter afdekking van structurele lasten. Een aantal is voor incidentele projecten. Zolang er voor deze projecten nog geen onomkeerbare besluiten zijn genomen, kan de raad deze reserves in principe nog anders inzetten. De raad dient zich daarbij wel te realiseren dat daarmee ook het betreffende project (geheel of gedeeltelijk) niet meer kan worden gerealiseerd.

De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van de jaarrekening 2023 de ondergrens van de algemene reserve vastgesteld op € 10.687k, waarvan € 1.931k als minimale omvang. De matrix waarop deze ondergrens is gebaseerd hebben we nu geactualiseerd en is opgenomen onder het hoofdstuk risicomanagement van deze paragraaf. De stijging van het risicoprofiel komt door hogere risico's op het sociaal domein en juridische claims.

Tabel 25: Bedragen x € 1.000

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Algemene reserve	21.922	20.930	21.941
Ondergrens risicoprofiel	10.687	6.755	11.229

Risicomanagement

Het risicomanagement in Wijchen onderkent diverse risico categorieën. Naast de financiële risico's zijn dit bijvoorbeeld ook risico's met betrekking tot de continuïteit van dienstverlening en bedrijfsvoering, juridische risico's, politiek-bestuurlijke risico's en omgevingsrisico's. Dit kunnen interne en externe risico's zijn. Niet op elk risico hebben we als gemeente Wijchen evenveel invloed. In de programmabegroting ligt de focus op de risico's die we in financiële zin lopen.

In deze begroting zijn de benoemde risico's financieel vertaald en gewogen. Op basis van die weging is het bedrag bepaald dat als ondergrens van de algemene reserve moet gelden. Deze ondergrens wordt bij de vaststelling van een begroting en een jaarrekening

opnieuw ter besluitvorming voorgelegd. De specifiek benoemde risico's zijn hieronder benoemd. Een financiële samenvatting van de risico's is opgenomen in de risicomatrix in bijlage 1.

3.1 Gemeenschappelijke regelingen

- **3.1.1 MGR Regio Rijk van Nijmegen**

De risico's zijn in een bijlage bij de begroting van de MGR beschreven. De beschreven risico's hebben betrekking op: 1. wet- en regelgeving en politiek bestuurlijke risico's; 2. maatschappelijke risico's; 3. middelen, organisatie, medewerkers en efficiency. Voor de verdeling van het risico's naar gemeenten, wordt het aantal inwoners gehanteerd.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	737.000	459.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	1,0	1,0

- **3.1.2 De Meerval BV**

Contractueel is vastgelegd dat de gemeente Wijchen de exploitatietekorten draagt. Deze zijn door allerlei fluctuaties moeilijk te begroten. Daarmee is er feitelijk sprake van een opheffing van de exploitatietekorten.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	21.000	21.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,2	0,2

- **3.1.3 GGD**

De GGD heeft een algemene reserve om haar eigen risico's te ondervangen. Voor het gedeelte van de risico's die de algemene reserve van de GGD overstijgen, nemen wij ons aandeel in onze risicoparagraaf op. Het bedrag is gebaseerd op inwoneraantal en op deze manier als gewogen risico één op één overgenomen vanuit de GGD begroting. Daarom is hier de wegingsfactor 1 toegekend.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	116.218	53.304
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	1,0	1,0

- **3.1.4 Werkorganisatie Druten Wijchen**

De huidige CAO voor gemeentepersoneel loopt eind 2024 af. Uiteraard moet daar nog over onderhandeld worden. In de begroting van de WDW is uitgegaan van een loonstijging van 5,8%. Omdat de onderhandelingen nog moeten worden opgestart en we daar niet op vooruit kunnen lopen, nemen we een risico op (uitgaande van 10% loonsverhoging).

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	1.260.000	1.680.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

3.2 Gemeentebegroting

Met hieronder beschreven risico's is geen rekening gehouden in de bedragen die in de reguliere begroting zijn opgenomen.

- **3.2.1 Lopende Bouwgrondexploitaties**

Bij het opstellen van de MPG 2022 (Meerjaren Perspectief Grondexploitaties) is een nieuwe risicoanalyse gemaakt. Na het opstellen van de MPG is één risico toegevoegd i.v.m. het opstellen van een nieuwe grondexploitatie.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	17.500.000	17.500.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,34	0,32

- **3.2.2 Bouwgrondexploitaties in voorbereiding**

Onderstaande bouwgrondexploitaties zijn in voorbereiding. De kosten van deze voorbereidingskredieten worden meegenomen bij het vaststellen van een bouwgrondexploitatie. We nemen hier het risico op dat deze kosten niet verhaald kunnen worden binnen een positieve grondexploitatie, of dat de voorbereiding niet leidt tot het openen van een grondexploitatie in z'n geheel.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Hart van Zuid	940.000	940.000
Bijsterhuizen	300.000	300.000
Graafseweg 615-617	60.000	60.000
CPO Hoogbroek Alverna	30.000	30.000
Onderzoek woningbouw Batenburg (tennisvelden)	50.000	35.000
CPO Niftrik	50.000	50.000
Financieel risico:	1.430.000	1.415.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,25	0,25

- **3.2.3 Bouwleges**

We gaan in de begroting uit van ontvangsten in het kader van bouwleges. Structureel ramen we hiervoor ruim € 1 miljoen aan opbrengsten. We nemen hier een risico op, voor geval dat de begrote bedragen, bijvoorbeeld door uitstel van grote projecten, niet in z'n geheel ontvangen worden.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	200.000	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0,50

- **3.2.4 Gemeentelijk vastgoed algemeen**

De gemeente beheert circa 68.000 m² gemeentelijk vastgoed. Dit vastgoed bestaat uit diverse elementen, zoals gebouwen voor sociaal culturele activiteiten, commercieel vastgoed en dienstgebouwen. Het risico op onvoorziene gebreken aan ons vastgoed schatten we in op € 200k. Een inspectierapport heeft aangetoond dat bij het kasteel de situatie stabiel is. Het risico bestond met name voor de poort (2013) en de toren (2016). Voor beide geldt dat gezien de vervolgmetingen, verdere monitoring noodzakelijk is alvorens over te gaan tot voorstellen.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico gemeentelijk vastgoed:	200.000	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,5	0,5
Financieel risico kasteelpoort:	50.000	50.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **3.2.5 Algemene Uitkering**

De uitkering uit het gemeentefonds wordt op basis van de circulaire doorerekend. Het beeld van de verwachte uitkering kan sterk fluctueren. We houden rekening met een mogelijke onderuitputting op de rijksbegroting, wat direct gevolg heeft op de hoogte van de algemene uitkering voor gemeenten. Dit risico nemen we hier op.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	250.000	250.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,25	0,25

- **3.2.6 Sociaal domein Jeugd / WMO**

De Jeugd / WMO bevatten voor een groot deel opneemregelingen, waarbij de gemeente verplicht is zorg te leveren. Het risico blijft bestaan dat de zorgvraag hoger blijkt dan aangenomen in de begroting. We schatten het risico in op 5% van de omvang.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	1.450.000	850.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,25	0,25

3.3 Claims van derden

Dit betreft nog niet afgeronde claims van derden. Hierbij is een inschatting gemaakt van de uitkomsten van de individuele claims.

- **3.3.1 juridische procedures**

Overige juridische procedures; zoals (bouw-) leges, belastingzaken- en aansprakelijkstellingen. Voor de verzekerde aansprakelijkheidsstellingen is financiële dekking in onze begroting. Voor overige aansprakelijkheidsstellingen en andere bezwaar- en beroepszaken is het risico bepaald op basis van individuele beoordeling van de posten. Om reden van vertrouwelijkheid en om onze positie in de procedures te beschermen, nemen wij hier alleen de totaaluitkomst op.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	1.339.500	1.339.500
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **3.3.2 Fiscaliteit**

Binnen de gemeente hebben we aandacht voor de fiscale beheersing, waarbij we binnen de belastingwetgeving opereren en bij grote opgaven fiscaal advies inwinnen en afstemming zoeken met de belastingdienst. In brede zin is de gemeente aansprakelijk voor fouten in loonbelastingopgaves, Btw aangiften, opgave Btw compensatiefonds, de VpB en de WKR.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	1.000.000	1.000.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

3.4 Milieu

Hieronder zijn de onderwerpen opgenomen waarop de gemeente aansprakelijk gesteld kan worden, of verplicht kan worden maatregelen te treffen, maar waarbij op dit moment nog geen concrete aansprakelijkstellingen zijn ontvangen.

- **3.4.1 Claims van derden waarbij de gemeente op grond van haar handelen aansprakelijk wordt gesteld (stortlocaties en verontreinigingen)**

Risico's ten aanzien van milieuaspecten in het kader van bodemverontreiniging. In Wijchen zijn nog een aantal voormalige stortlocaties aanwezig. De bekendste hiervan is de locatie aan de Heumenseweg 80 (voormalig stort Alverna). Voor de overige (stort)locaties zijn de risico's in het geheel niet gedekt, maar zijn de risico's niet bijzonder groot. Daarnaast komen er vrijwel elk jaar wel enkele verontreinigingen aan het licht waarvan geen veroorzaker bekend is. De gemeente kan (indien deze verontreiniging op openbaar terrein wordt aangetroffen) hiervoor verantwoordelijk worden gesteld.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	200.000	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **3.4.2 Bestaande en nieuwe risico's i.h.k.v. het Besluit Luchtkwaliteit en Externe Veiligheid.**

Woningen die liggen of komen te liggen in de overschrijding van de normen voor luchtkwaliteit, of gelegen zijn in risicocirkels van bedrijven vallend onder het Besluit Externe Veiligheid, kennen mogelijk een lagere waarde voor de OZB. Voorts kan deze wetgeving voor vertraging/afstel van bouwprojecten zorgen. Dit leidt dan tot lagere OZB-opbrengsten. Dit risico achten wij ongewijzigd.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	300.000	300.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **3.4.3 Aanpak saneringswoningen**

Sinds 2012 zijn de beheerders van de Rijksinfrastructuur verantwoordelijk voor het saneren van woningen die te veel geluidsoverlast ondervinden van spoor en de autosnelwegen A50, A73 en A326. Zij zijn daarmee verantwoordelijk voor het plaatsen van schermen of het treffen van geluidwerende voorzieningen aan deze woning. De gemeente is verantwoordelijk voor de projectmatige sanering van woningen langs gemeentelijke en provinciale wegen die bij het Rijk zijn aangemeld (A- en B-lijst). De kosten van deze saneringen zijn in principe voor het Rijk.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **3.4.4 Milieu bodemverontreiniging**

Hoewel al een groot deel van de Wijchense bodem in kaart is gebracht, blijft er altijd een risico aanwezig dat ergens bodemverontreiniging wordt aangetroffen die niet voorzien was.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

3.5 Uitgeleende gelden en garantstellingen

De hier opgenomen onderwerpen houden verband met het niet kunnen aflossen van leningen, waarbij Wijchen het risico draagt.

- **3.5.1 Verstrekte hypotheekleningen aan ambtenaren**

Als onderdeel van het pakket arbeidsvoorwaarden zijn tot 1 januari 2009 hypotheekleningen verstrekt aan medewerkers. Jaarlijks neemt het risico af met vanwege de aflossingen op deze leningen.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	503.000	1.492.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **3.5.2 Garanties geldleningen aan woningbouwcorporaties**

De gemeente staat garant voor tijdige betaling van rente en aflossing van leningen van woningbouwcorporaties afgesloten in het kader van de Woningwet. Met ingang van 1995 zijn deze risico's overgenomen door de Stichting Waarborgfonds. Deze stichting is de eerste risicodragers. De gemeente treedt uitsluitend op als achtervanger. Wijchen is tot op heden nog niet op een garantstelling aangesproken. Tot op heden zijn alle risico's binnen het waarborgfonds opgevangen.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	58.765.000	58.765.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00) .	0,01	0,01

- **3.5.3 Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen.**

Voor een aantal maatschappelijke instellingen staat de gemeente (al dan niet samen met andere instanties) garant voor relatief hoge bedragen aan aangegane geldleningen. Het risico neemt af vanwege aflossingen op de leningen.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico sport	800.000	870.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

3.6 Overig

- **3.6.1 crisis algemeen.**

Vanaf het ontstaan van de coronapandemie zijn gemeenten geconfronteerd met de financiële effecten hiervan. Meerkosten voor de bedrijfsvoering, handhaving, sluitingen van sportzalen, theater en het zwembad zijn voorbeelden hiervan. Er zijn ook minderkosten op het gebied van het niet doorgaan van evenementen. In 2020 en 2021 heeft het Rijk gemeenten gecompenseerd, waarmee er voor de gemeente

Wijchen geen financieel nadeel is ontstaan. Inmiddels kunnen we spreken van het nieuwe normaal, waarbij we niet meer verwachten dat beperkingen worden opgelegd. We verlagen het risico, maar laten wel een bedrag staan in z'n algemeenheid voor mogelijk crisis.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Totaal	1.000.000	1.000.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **3.6.2 Vluchtelingen Oekraïne**

De praktijk leert dat we als gemeente geen risico lopen op de opvang van Oekraïners. In het geval een nieuwe crisis ontstaat, dan valt dat onder 3.6.1

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	0	500.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0	0,10

- **3.6.3 Databeveiliging**

De verdergaande digitale vastlegging van gegevens vraagt om alert te zijn op de risico's die automatisering met zich meebrengt. Op basis van het vastgestelde Informatieveiligheidsbeleid werken we verder aan de realisatie van alle te nemen stappen. Daarnaast streven we ernaar te voldoen aan de AVG. We nemen hier het risico op voor schendingen van de privacy, datalekken of cyberincidenten en de mogelijke claims daardoor.

	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
Financieel risico:	250.000	250.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,25	0,25

Paragraaf 4: Onderhoud kapitaalgoederen

Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van onze begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft meer inzicht in omvang en besteding.

Tabel 26: Beheerplannen

	Beheerplan	Looptijd	Onderdeel van programma
1	Wegen	2023-2027	2
2	Openbare verlichting (OVL)	2024-2030	2
3	Civiele kunstwerken (bruggen/duikers)	2023-2027	2
4	Groen	2023-2027	5
5	Riolering	2023-2027	7
6	Watergangen/Baggeren/Beschoeiingen	2021-2040	5
7	Gebouwen	2023-2043	div.

De onderdelen 1 tot en met 6 uit bovenstaande tabel vormen de kapitaalgoederen in de openbare ruimte en vertegenwoordigen een structureel budget van ruim € 9,1 miljoen.

Integraal beheer openbare Ruimte (IBor)

Afspraken over het beheer van de openbare ruimte zijn vastgelegd in de onlangs vastgestelde nota IBor 2023 t/m 2027. In onderstaande tabel staan per discipline de beheerniveaus weergegeven voor de zichtbare openbare ruimte.

Tabel 27: Beheerniveaus Openbare Ruimte

Discipline	Winkel gebied	Bedrijven terrein	Buitengebied en kerkdorpen	Woon Gebied	Hoofd structuur
Bomen	C	C	C	C	C
Groen	B	C	C	B	C
Gazon	B	C	C	B	C
Grasbermen	B	C	C	C	C
Verharding	B	C	C	C	B
Meubilair	B	C	C	B	B
Reiniging	B	C	C	B	C
Onkruid op verhard	B	B	B	B	B
Riolering en Water	B	C	C	B	C
Kunstwerken	B	C	C	B	C

Onderstaand een korte beschrijving wat er verstaan wordt onder een bepaald kwaliteitsniveau.

A+= Intensief: netjes, visitekaartje, perfecte uitstraling, veilig en veel gebruiksgemak

A = Aandacht: netjes, hoge beeldkwaliteit, functioneel

B = Normaal: netjes, functioneel, veilig en voldoende gebruiksgemak

C = Extensief: functionaliteit staat voorop, instandhouding, waarborging veiligheid en afscherming

* Met de vaststelling van het IBor-plan 2023-2027 is afgesproken dat met machinale groenonderhoud m.u.v. de zone winkelgebied op niveau C en het handmatige groenonderhoud op niveau B onderhouden wordt.

Het machinaal onderhoudsbestek (groen, onkruid, vegen) is in 2022 opnieuw aanbesteed voor een periode van 3 jaar. Het bestek loopt van 2023 tot en met 2025. Het contract met de huidige firma voor het onderhoud van de openbare verlichting (ovl) is een jaar verlengd. Deze wordt in 2024 nog een jaar verlengd. In 2025 wordt dit onderhoudsbestek opnieuw aanbesteed. Met de ambtelijke fusie zijn de beheerpakketten van Druten en Wijchen geharmoniseerd. Op dit moment loopt de invoering van het

nieuwe beheersysteem ten einde. Ook wordt er verder uitvoering gegeven aan harmonisering, procesafspraken BGT-BOR en het objectenhandboek. Hiermee wordt een start gemaakt voor een organisatie brede aanpak voor het op peil houden van de areaalgegevens.

Beleidsindicatoren

Indicator	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Klanttevredenheidsonderzoek	-	Nvt	Nvt
Aantal klachten	7.149	7.000	7.149
Aantal burgerparticipatiecontracten	483	500	483
Afhandeling meldingen buiten normtijd	48%	45%	48%
Aantal ontevreden melders	3%	3%	3%

Financiële aspecten /Uitvoeringsprogramma

Voor het opstellen en de afstemming van de verschillende civiel- en cultuurtechnische projecten hanteren we een integrale planning, genaamd jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP). In deze planning zijn benodigde (integrale) vervanging en werkzaamheden voor groot onderhoud van en aan wegen, riolering, kunstwerken, openbare verlichting, bomen en groen opgenomen. Voorgaande jaren werd het uitvoeringsprogramma door het college vastgesteld. Vanaf 2025 vindt u dit JUP integraal aan het einde van deze paragraaf.

Voor de diverse disciplines zijn structurele onderhoudsbudgetten beschikbaar, die de gewenste beheerniveaus garanderen. Om de kosten gelijkmatig in de tijd te spreiden zijn egalisatiereserves gevormd. De onderscheiden posten binnen de openbare ruimte worden hieronder toegelicht.

De afzonderlijke onderdelen nader belicht

1- Wegen

Areaal /Kengetallen

Asfaltverharding	1.359.770	m2
Geluidsreducerend asfalt	58.932	m2
Elementenverharding beton	999.049	m2
Elementenverharding gebakken	397.751	m2
Betonverhardingen	16.490	m2
Halfverharde paden	32.599	m2
Totaal	2.864.591	m2

Beleidskader

Het doel van de totale onderhoudsstrategie is om verhardingen in een redelijke tot goede onderhoudstoestand te brengen en te houden, dusdanig dat geen enkele verharding in een onderhoudstoestand 'onvoldoende' verkeert of komt te verkeren. Hiermee wordt tevens voorkomen dat weggebruikers onveilige situaties tegenkomen. Het is de taak van de wegbeheerder om de veiligheid van de wegen te bewaken, zodat de kans op ongelukken geminimaliseerd wordt. Een goede staat van het wegennet is immers van belang voor zowel de duurzaamheid als voor de veiligheid.

Tweejaarlijks wordt de onderhoudstoestand van de verhardingen in kaart gebracht door middel van een Globale Visuele Inspectie, conform de wegbeheersystematiek van het C.R.O.W. Dit betekent dat alle wegvakonderdelen van asfalt, elementen en beton worden beoordeeld op ernst en omvang van alle schadebeelden. Op basis van de inspectiegegevens wordt de kwaliteit van het Wegenareaal ingedeeld conform de C.R.O.W.

Zowel de levensduur als de uitkomsten van de bovengenoemde inspecties zijn de input voor het jaarlijks op te stellen Uitvoeringsprogramma.

Financiële aspecten

Investerings in wegen betreffen maatschappelijk nut en worden geactiveerd en afgeschreven in 68 jaar voor wegen met riolering en in 90 jaar voor wegen zonder riolering. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Het budget met de noemer projecten wordt gereserveerd als dekking voor het uitvoeringsprogramma voor wegvervanging. Daarnaast hebben we een egaliseringsreserve gekoppeld aan de normbudgetten voor het onderhoud van wegen en civiele kunstwerken welke een egaliserend karakter heeft over de jaren.

Achterstallig onderhoud wegen

Tweejaarlijks worden de wegen geïnspecteerd. De laatste inspectie dateert uit 2022. Hieruit zijn geen verrassingen gekomen. We verwachten de komende jaren veel asfaltlagen te moeten vervangen, vooral in de buitengebieden. In 2024 staat een nieuwe inspectie gepland.

2- Openbare Verlichting

Areaal /Kengetallen

Aantal lichtmasten ≥ 8m	1.795	Stk
Aantal lichtmasten < 8m	8.780	Stk
Overige voorzieningen	50	Stk
Aantal armaturen	10.608	Stk
Waarvan % Led	30	%

Beleidskader

Een nieuw beleidsplan OVL is vastgesteld in juni 2023. Het uitgangspunt is 'Donker waar mogelijk, licht waar nodig.' In het beleidsplan staan de speerpunten genoemd waarbij met de inrichting en het onderhoud van de openbare verlichting rekening gehouden dient te worden. Het accent ligt op duurzaamheid en energiebesparende maatregelen. Het ingezette beleid ten aanzien van het toepassen van LED verlichting en dynamisch dimmen waar mogelijk, wordt gecontinueerd en uitgebreid. Daarnaast wordt in samenspraak met inwoners en bedrijven geïnventariseerd of het aantal lichtpunten verminderd kan worden.

Financiële aspecten

Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten. Investerings betreffen maatschappelijk nut en worden geactiveerd en afgeschreven. Daarnaast is er een egaliseringsreserve voor het onderhoud van de openbare verlichting. Op deze manier borgen wij de instandhouding van de OVL op de lange termijn. In het IBor-plan hanteren we als afschrijvingstermijn voor masten 45 jaar en voor armaturen 25 jaar. Voor het nieuwe beleids- en beheerplan zijn benodigde middelen beschikbaar gesteld.

Achterstallig onderhoud

Er is achterstand op diverse onderhoudsmaatregelen en vervangingen. Met het nieuwe beleidsplan is ook een beheerplan gemaakt, waarmee achterstallig onderhoud op den duur zal worden weggewerkt.

3- Civiele kunstwerken

Areaal /Kengetallen

Brug (hout)	42	St
Brug vast = Viaduct	15	St
Geluidswerende constructies	6	St
Tunnel (auto)	1	St
Tunnel (fietser-voetganger)	4	St
Faunarasters	37	St

Kademuur (staal)	17	St
Walbescherming (=Beschoeiing)	18	St
Hek	2	St
Steigers	5	St
Muur metselwerk	61	St
Strekdam (visplek De Meer)	10	St

Beleidskader

Afgelopen jaren is het onderhoud aan de kunstwerken conform het vastgestelde kwaliteitsplan (Ibor) uitgevoerd. Dit is het gevolg van de inspecties en keuringen die wij doen. Grootschalige vervangingen nemen wij mee in het JUP. Voor 2025 gaan we het fietsbruggetje op de Boskantse Broekstraat (richting Nederasselt) vervangen. In 2024 wordt het fietspad er naartoe vervangen. Ook de vangrails die wij hebben is aan vervangen toe. Daarom vervangen wij alle vangrails die we hebben in 2025. Het gaat dan om de locaties: Hernenseweg, Randweg Noord en Zuiderdreef.

Financiële aspecten

Investerings in civiele kunstwerken betreffen maatschappelijk nut en worden geactiveerd en afgeschreven. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Hieraan gekoppeld hebben we de egalisereserve voor onderhoud van wegen en civiele kunstwerken welke een egaliserend karakter heeft over de jaren.

Achterstallig onderhoud

Geen

4- Groen

Areaal /Kengetallen

Bomen	32.411	St
Bosplantsoen	562.100	m2
Bos	40.524	m2
Bos en natuur	525.189	m2
Sierplantsoen	185.060	m2
Hagen	27.327	m2
Gazon	1.255.514	m2
Ruw Gras & Bermen	1.328.265	m2

Beleidskader

Voor onderhoud en vervanging van openbaar groen zijn het beleidsplan Natuur en biodiversiteit (2021) samen met de groenstructuurplannen Kleine Kernen (2004) en Wijchen (2008) de leidraad voor renovaties van het openbaar groen. De voorbereidende werkzaamheden voor het ecologisch beheer en onderhoud conform het vastgestelde Ecologisch groenbeheerplan zijn van start gegaan in 2024. Verzoeken voor grondverkoop of -verhuur en ontwikkelingsplannen worden ook beoordeeld aan de hand van deze plannen.

Groen en beplantingen

Gebieden waar ecologisch groenbeheer wordt toegepast, gaan we uitbreiden. Zoals het Oosterpark, de hoofdwegen en het buitengebied. Ook gebieden binnen de bebouwde kom gaan onderdeel worden van het ecologisch groenbeheer.

Burgerparticipatie

Indien mogelijk dan wel wenselijk worden inwoners betrokken bij de ontwikkeling van renovatieplannen en het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte. Er zijn vrijwilligers die meehelpen in het groen en bij het opruimen van zwerfafval.

Bomenonderhoud

Voor het dagelijks beheer van de bomen zijn in het IBOR randvoorwaarden gesteld. Het vastgesteld beeldkwaliteitsniveau bepaalt de mate van renovaties en keuzes van inrichtingen van het openbaar groen. Gewerkt gaat worden aan een integraal boombeheerplan met daarin inzichtelijk het dagelijks onderhoud en benodigde vervangingen voor de komende jaren.

Financiële aspecten

Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Het budget met de noemer renovatie groen wordt gereserveerd als dekking voor het uitvoeringsprogramma. Hieraan gekoppeld hebben we de egalisatiereserve Groenbeheer die een egaliserend karakter heeft over de jaren.

5- Riolering

Areaal /Kengetallen

Lengte vrijvervalriolering	229,5	Km
Lengte persleiding	16,8	Km
Lengte drukriolering	89	Km
Lengte vacuümriolering	9	Km
Aantal Putten	6.054	Stk
Aantal gemalen	40	Stk
Aantal pompputten	517	Stk
Aantal IBA's	14	Stk
Aantal wadi's	31	Stk
Aantal randvoorzieningen	11	Stk

Beleidskader

Beleidsplan water en riolering.

Eind 2022 is het nieuwe Beleidsplan water en riolering (Bwr) voor de periode 2023-2027 vastgesteld. Het Bwr is een beleidsplan waarin is aangegeven op welke wijze de gemeente invulling geeft aan haar wettelijke taken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater en hoe zij dit bekostigt.

Het nieuwe Bwr is samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen en West Maas & Waal opgesteld. Doel van de samenwerking was door middel van harmonisering van beleid te komen tot minder kostenstijging, meer kwaliteit en minder kwetsbaarheid in de (afval)waterketen. Deze harmonisering betekent nadrukkelijk niet dat de deelnemende gemeenten hun bevoegdheden hebben verloren. Integendeel, iedere gemeente is verantwoordelijk gebleven voor het eigen beleid en heeft het nieuwe Bwr afzonderlijk vastgesteld. Het nieuwe Bwr bevat een gemeenschappelijk deel (op hoofdlijnen geharmoniseerd beleid) en een individueel deel (specifieke uitwerking van beleid naar maatregelen).

Rioolbeheerplan

Aan de basis van het Beleidsplan water en riolering staat het Rioolbeheerplan (RBP) voor de periode 2023-2027. Het RBP is een operationeel plan dat inzicht geeft in de omvang van het te beheren (verbrede) rioleringsareaal en de maatregelen voor de (duurzame) instandhouding hiervan. Het RBP dient mede als input voor de financiële onderbouwing van het nieuwe Beleidsplan water en riolering.

Financiële aspecten

De kosten verbonden aan de riolering dekken we middels de rioolheffing af. Initiële investeringen worden als economisch nut geactiveerd. De vervangingsinvesteringen worden ten laste van de voorzieningen gebracht. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Daarnaast zijn er twee voorzieningen ten behoeve van de vervangingsinvesteringen. Jaarlijks wordt er, conform het beleidsplan water en riolering, toegevoegd aan de

voorzieningen om ook op lange termijn de vervangingen te borgen. Daarnaast bestond er nog een egaliserende reserve om behaalde efficiency resultaten terug te kunnen geven aan de burger in de heffing of extra voorzieningen. Deze reserve is conform BBV en Bwr in 2022 omgezet naar een egaliserende voorziening.

Achterstallig onderhoud

Aan de hand van rioolinspecties geven we input aan het meerjaren uitvoeringsprogramma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP). De afgelopen 10 jaar zijn alle riolen in Wijchen geïnspecteerd en vervangingen conform uitgevoerd. Begin 2024 is een nieuw reinigings- en inspectieplan voor de riolering opgesteld.

6- Watergangen

Areaal /Kengetallen

Lengte B-Watergangen	13	Km
Lengte C-Watergangen	83	Km
Oevers vijvers, plassen, etc	6	Km
Ontv.plicht A-watergangen	36	Km

Beleidskader

Het Baggerplan 2021-2040 vormt het beleidskader voor het beheer en onderhoud van het oppervlaktewater in eigendom van de gemeente.

Waterschap Rivierenland is de waterbeheerder voor het grondgebied van de gemeente Wijchen. De gemeente en het waterschap streven naar een watersysteem met een goede waterkwaliteit. Daarnaast is het van belang dat neerslag en kwel kan worden opgevangen (geborgend) en afgevoerd.

Regelgeving omtrent explosieven en archeologie vragen om standaard uitgebreidere en meer onderzoeken. Hierdoor nemen de onderzoeks- en voorbereidingskosten toe.

De gemeente Wijchen is opgedeeld in vier afwateringseenheden:

- Het peilgebied Quarles van Ufford: ten noorden van de Nieuwe Wetering en ten oosten van de A50. Het gebied watert in noordwestelijke richting af en omvat de kern Bergharen.
- Het peilgebied Bloemers: ten zuiden van de Nieuwe Wetering en omvat het noordelijke deel van kern Wijchen en de kernen Hernen, Leur en Batenburg. Het gebied watert in westelijke richting af op de Maas via de Nieuwe Wetering naar het gemaal Bloemers bij Appeltern.
- Het peilgebied Citters I: omvat het zuidelijk deel van kern Wijchen en de kern Niftrik. Het gebied watert af op de Maas via de Niftrikse Wetering naar het gemaal Citters I.
- Het peilgebied Citters II: ten zuiden Citters I, grenzend aan de Maas en omvat kern Balgoij. Het gebied watert af op de Maas via de Balgoijse Wetering naar het uitwateringsgemaal Citters II in de Loonse Waard.

Als eigenaar van B- en C-wateren heeft de gemeente het beleid te willen baggeren binnen het onderhoudsprofiel. Het watersysteem wordt hiermee op orde gehouden en voldoet aan de legger van het waterschap. Het onderhoud van de waterpartijen en watergangen is opgenomen in het baggerplan, dat is vastgesteld in het voorjaar 2022. Daarin is planmatig aangegeven op welk moment aan een waterpartij onderhoud gepleegd moet worden. Aan de hand van detailinspecties wordt input gegeven aan het meerjaren uitvoeringsprogramma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP).

Financiële Aspecten

Vanuit het taakveld Riolering wordt een voorziening gevormd voor het Baggeren van Waterpartijen en beschoeiingen. De dotatie is gebaseerd op de gepresenteerde

kosten uit het Baggerplan. Voor de C-watergangen is de keuze gemaakt om eerst een nader onderzoek in te stellen naar de benodigde maatregelen. Dit onderzoek heeft in 2023 plaats gevonden. Hieruit is gebleken dat er geen planmatig onderhoud nodig is voor de C –watergangen en er hoeft enkel incidenteel onderhoud plaats te vinden.

Achterstallig onderhoud

Er is momenteel geen sprake van achterstallig onderhoud. Wel is er onduidelijkheid over het Wijchens Meer. Het Wijchens Meer is gedeeltelijk een A-watergang waarover de gemeente een ontvangstplicht heeft voor het bij baggeren vrijkomende slib. De kosten daarvan komen voor rekening van de gemeente. Het grootste deel van het Wijchens meer is C-watergang met een dikke sliblaag. Het gaat hier om grote hoeveelheden slib waarvan de verwerkingskosten zijn meegenomen in het nieuwe baggerplan. De kosten verbonden aan de daadwerkelijke baggerwerkzaamheden worden meegenomen in de begroting 2025.

7- Gebouwen

Areaal /Kengetallen

Gebouwen bedrijfsvoering	3	Stk
Wijkcentra/MFA's	14	Stk
Sportzalen/sporthallen	7	Stk
Woningen	3	Stk
Monumenten	3	Stk
Kunstwerken	51	Stk
Overige	16	Stk

Mutaties

In de toekomst worden de volgende gebouwen afgestoten in verband met nieuwbouw of ontwikkelingen:

Veenhof 1712

Omstreeks 2025

Andere ontwikkelingen:

In verband met de recente schikking in de zaak Floor zullen hier in de toekomst wellicht ook mutaties uit voortvloeien.

Beleidskader

Het huidige beleid is dat het gemeentelijk vastgoed op conditieniveau 3 wordt onderhouden. Onze monumenten houden we in onderhoudsconditie 2. Dit is gebaseerd op de NEN 2767. Het onderhoudsplan voor de komende 20 jaar wordt jaarlijks geactualiseerd door onze adviseurs conform de NEN2767 methodiek. In 2024 heeft een herijking plaats gevonden van het onderhoudsfonds door een externe adviseur. De prijsindexering voor het nieuwe plan is aangevraagd via de perspectiefnota.

Verduurzaming

Het vastgoed van gemeenten valt onder de doelen uit het Klimaatakkoord voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving. De vereiste CO2-reductie voor ons gemeentelijk vastgoed bedraagt 49% in 2030 en 95% in 2050. Voor gemeenten betekent de opgave van verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed dat zij als gebouweigenaar een routekaart opstellen met daarin de eigen aanpak van de verduurzaming van de vastgoedportefeuille tot 2050. We verwachten de routekaart in Q4 2024 aan de gemeenteraad te kunnen voorleggen inclusief de financiële impact daarvan. Vooruitlopend daarop wordt het Mozaïek in 2025 al voor een groot deel verduurzaamd.

Financiële aspecten

Investerings in nieuwe gebouwen worden geactiveerd en lineair afgeschreven in 40 jaar, verbouw in 20 jaar. Kapitaallasten van vervangingsinvesteringen worden in de meerjarenraming opgenomen. Vervangingen van installaties worden uit de onderhoudsreserve gedekt. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. De dotaties in de reserve onderhoud volstaan als dekking voor de lange termijnplanning. De reserve heeft hiermee een egaliserend karakter over de jaren.

Achterstallig onderhoud

In verband met de voorgenomen nieuwbouw van MFA Westwijzer wordt aan het huidige gebouw alleen noodzakelijk onderhoud uitgevoerd. Voor Zwembad de Meerval wordt een plan gemaakt voor het onderhoud dat nog noodzakelijkerwijs moet worden uitgevoerd in de komende jaren, grote uitgaven worden hierbij zorgvuldig afgewogen. Voor de overige gebouwen geldt dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud bij het gemeentelijke vastgoed.

Paragraaf 5: Financiering

Begripsbepaling

Het doel van deze paragraaf is om de raad te informeren over het treasurybeleid en de beheersing van financiële risico's. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden.

Inleiding

Vanaf 2001 is de Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) van kracht. Het doel van deze wet is onder andere om op een verantwoorde, prudente en professionele wijze de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie (financieringsactiviteiten) van de gemeente middels een statuut te regelen. Gelijktijdig met het aanbieden van de begroting 2017 heeft de raad het huidige financieringsstatuut vastgesteld. Daarin staan onze eigen regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten, alsmede de administratieve organisatie van de financieringsfunctie.

Wettelijke voorschriften

Deze paragraaf moet voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

In artikel 13 van het BBV staat:

De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Beleid omtrent financiering en rentevisie

De hoofdpunten van het beleid omtrent financiering, zijn opgenomen in het financieringsstatuut. Daarin staat dat we zoveel als mogelijk risico's afdekken en proberen te voorkomen. Zo zijn we geen bank en gaan we niet beleggen om rendement te halen. Voor het hanteren van rentepercentages voor toekomstige leningen en/of roodstand baseren we ons op de toetsingskaders van de provincie en visies van de grote banken in Nederland en de Bank Nederlandse gemeenten (BNG). Daarbij hanteren we het voorzichtigheidsprincipe (want risicomijdend). Dit resulteert erin, dat we aan de bovenkant van de bandbreedte gaan zitten voor de rentepercentages die we gebruiken bij de verwachte herfinancieringen en roodstand.

Risicobeheer

Het risicobeheer is ook in ons financieringsstatuut geregeld. Daarin staan de volgende algemene uitgangspunten:

- De gemeente mag leningen of garanties uit hoofde van de "publieke taak" uitsluitend verstrekken aan door de Gemeenteraad goedgekeurde derde partijen, waarbij vooraf de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij wordt getoetst. De gemeente is geen bank van lening en zal pas in uiterste instantie overgaan tot het verstrekken van leningen;
- De gemeente mag aan mede-overheden geld uitlenen wat ze niet meteen nodig heeft. Daarbij geldt dat er geen risico gelopen mag worden en dat het niet met het doel is om rendement te maken door het lopen van overmatig risico. Beleggen is niet toegestaan;
- Het gebruik van derivaten is niet toegestaan.

Met de inwerkingtreding van de Wet Verplicht Schatkistbankieren is het niet langer toegestaan middelen aan te houden boven de toegestane norm. Het drempelbedrag voor de gemeente Wijchen is € 1.200.000 op de lopende rekening of spaarrekening, of beleggingen aan te gaan.

Drempelbedrag:

De drempel is gelijk aan 2,0% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt.

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn koersrisico's, renterisico's en kredietrisico's.

- **Koersrisico's**

De koersrisico's voor onze gemeente zijn zeer beperkt, omdat we onze overvloedige middelen in de schatkist moeten aanhouden. We hebben geen aandelen of deposito's meer als beleggingen. De laatste schatkistpapieren zijn in 2015 verkocht. Valutarisico's hebben we niet, omdat we in principe alleen maar met Euro's werken. Verplichtingen in andere valuta kunnen we alleen in uitzonderingsgevallen aangaan.

- **Renterisicobeheer**

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. Het doel van deze limiet is om te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente, grote schokken gaan optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. Het niveau van de kasgeldlimiet, is beperkt tot 8,5% van het totaal van de begroting. De wettelijk toegestane kasgeldlimiet van 8,5% wordt niet structureel overschreden.

- **Renterisiconorm**

De renterisico's op de vaste schuld worden ingekaderd door de renterisiconorm. Jaarlijks mogen de renterisico's door renteherziening en herfinanciering - van leningen met een looptijd vanaf 1 jaar - niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm houdt in dat de aflossingen en renteherzieningen samen maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn. De aflossingen op de leningen die we 1 op 1 aan derden door verstrekken (Talis) tellen hierbij niet mee. Onderstaande tabel geeft aan dat de gemeente Wijchen ruim binnen de rente risiconorm blijft.

Tabel 29: Bedragen x €1000

	2025	2026	2027	2028
20% van Begrotingstotaal	28.275	28.657	29.132	29.729
Aflossingen en rente herzieningen	774	3.635	3.896	3.768
Saldo	29.049	32.292	33.028	33.497

Gewaarborgde geldleningen

De gemeente staat garant voor de betaling van de rente en aflossing bij een aantal afgesloten leningen van externe partijen. Het bedrag waarvoor de gemeente eventueel kan worden aangesproken is het restant bedrag van de lening op het moment dat niet meer aan de betalingsverplichting wordt voldaan en is afhankelijk van het percentage overeengekomen in de garantstelling. Naast leningen aan sportverenigingen, zijn het vooral leningen voor woningbouwcorporaties en de Nationale Hypotheekgarantie.

Woningbouwcorporaties

De kans dat de gemeente voor geldleningen van de woningbouwcorporaties als borg wordt aangesproken is zeer klein. Daarnaast staat het Rijk voor 50% garant. De kans dat een beroep wordt gedaan op onze gemeente voor deze achtervang positie is uiterst klein omdat:

- Elke toegelaten instelling die deelnemer is bij het WSW jaarlijks wordt onderworpen aan een kredietwaardigheidstoets;

- Het WSW een zodanige buffer heeft opgebouwd en eventueel nog aanvullend kan beschikken over de gelden (obligo's) die de corporaties verplicht hebben aangehouden.

Nationale hypotheekgarantie

Wijchen is 50% achtervang voor de tussen 1 januari 1995 en 1 januari 2011 verleende Nationale Hypotheekgaranties door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Vanaf 2011 heeft het Rijk de achtervangpositie overgenomen. Op basis van de in 2020 opgestelde liquiditeitsprognose van Stichting waarborgfonds Eigen Woningen is de verwachting dat in de periode 2020-2025 geen aanspraak wordt gedaan op de achtervang. Vanaf 1 januari 2011 staan gemeenten niet langer garant, maar rust dit geheel op het Rijk.

Opgenomen leningen

Tabel 30: Opgenomen leningen

Stand per 31 december (x € 1.000)	2024 (verwacht)	2025 (prognose)	2026 (prognose)	2027 (prognose)	2028 (prognose)
Eigen financiering	10.663	13.348	27.284	30.970	29.796
Specifiek voor Woningbouw	4.443	3.982	3.511	3.029	2.535
Specifiek voor investering AZC	0	21.000	18.900	16.800	14.700
Opgenomen leningen totaal	15.106	38.330	49.695	50.799	47.031

De leningen die specifiek voor woningbouw zijn aangetrokken, zijn weer doorgeleend aan woningbouwcorporaties. De overige leningen zijn voor eigen financieringen aangetrokken en deels doorgeleend aan verenigingen of stichtingen. Vanwege forse investeringen zal de gemeente de komende jaren kortlopende leningen aan gaan trekken.

Eind september 2024 heeft de raad ingestemd met een investeringsbudget van € 21 miljoen voor de bouw van een AZC. Het COA gaat dit gebouw van ons huren. We gaan er voorsnag vanuit dat we hier een specifieke lening voor aantrekken, waarvan we de aflossing en rente in de vorm van huur terugkrijgen van het COA. We gaan eerst in gesprek met de inzet om deze bedragen zo vroeg mogelijk te ontvangen.

Voor de overige financiering maakt de gemeente gebruik van kasgeldleningen of de kredietfaciliteit bij de BNG bank. Bij BNG kunnen we tot € 7 miljoen rood staan, waarvan we voor € 2 miljoen goedkoop rood kunnen staan en voor de overige € 5 miljoen een hoger tarief betalen. Gezien de huidige lage rentestand geven we de voorkeur aan het aantrekken van kasgeldleningen.

Uitgezette leningen en deelnemingen

Om inzicht te verschaffen in de uitgezette leningen verwijzen we naar onderstaand overzicht. Hierbij sluiten we aan bij de indeling volgens de voorgeschreven balansindeling IV-3.

Tabel 31: Uitgezette leningen

Stand per 31 december (x € 1.000)	2023 (verwacht)	2024 (prognose)	2025 (prognose)	2026 (prognose)	2027 (prognose)
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	428	428	428	428	428
Specifiek voor Woningbouw	4.461	4.003	3.533	3052	2559
Overige langlopende leningen	10.601	10.551	10.501	10.451	10.401
Uitgezette leningen totaal	15.490	14.982	14.462	13.931	13.388

Hypotheke en garanties ambtenaren

Per 1 augustus 2009 is er een verbod op het verstrekken van hypotheke en garanties aan gemeentepersoneel van kracht. Het ministerie beroept zich op de Wet fido (Financiering Decentrale Overheden), sinds 2001 van kracht, waaruit volgens de minister volgt dat publiek geld niet voor niet-publieke doeleinden, zoals hypotheekverstrekking, ingezet mag worden. Het verbod strekt zich ook uit tot het geven van garantie door de gemeente op een door een andere instelling te verschaffen (hypotheek) geldlening. Er worden na 1 januari 2009 geen hypotheke meer verstrekt. Bestaande hypotheke lopen via een zogenaamde "sterfhuiskonstructie" af. Er mogen geen nieuwe leningen en/of garanties meer worden verstrekt. Van lopende leningen en/of garanties is het toegestaan dat zij uit- dan wel aflopen. In bovenstaande tabel zijn deze opgenomen onder Overige langlopende leningen.

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte baseren we op de verwachte uitgaven en inkomsten (liquiditeitsplanning). Daarbij houden we rekening met onder andere de exploitatie, aflossingen op leningen en uitgaven voor projecten. Deze liquiditeitsplanning vergelijken we met ons banksaldo. Als blijkt dat we onvoldoende geld op de bank hebben, kunnen we ervoor kiezen om (voordelig) rood te staan bij de bank, of een lening aan te trekken. Dit is afhankelijk van de goedkoopste optie. We spreken van een lening als de looptijd langer vast staat dan 1 jaar.

Op basis van de liquiditeitsplanning en inclusief het aantrekken van nieuwe langlopende leningen is de verwachte ontwikkeling van ons banksaldo als volgt:

Tabel 32: verwachte banksaldo inclusief korte financiering

Verwacht banksaldo inclusief korte financiering (x € 1.000)	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027
	31.401	13.710	218	329

Rente

Onze visie over de rente is een afgeleide van de visie van de grootbanken en onze huisbank, de BNG. Daarnaast houden we rekening met het toetsingskader van de Provincie Gelderland. Door de gevolgen van de oorlog in Oekraïne is grotere onzekerheid ontstaan op de kredietmarkten, met inflatie en uiteindelijk met stijgende rentes tot gevolg. Wij hanteert voor de berekening van de aan te trekken leningen voorzichtigheidshalve een percentage van 3%. Daarmee voldoen we aan de provinciale toets, die staat voor een voorzichtig rentebeleid.

Tabel 33: rentebaten en lasten

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
<u>Rentekosten</u>				
Rente langlopende geldleningen	182	263	682	793
Rente kortlopende geldleningen	1	1	0	0
Rente geldleningen woningbouw	124	111	-103	-89
Rente overig	6	6	0	0
<u>Rente-opbrengsten</u>				
Hypotheekrente ambtenaren	-59	-57	-55	-53
Rente langlopende geldleningen	0	0	2	2
Rente kortlopende geldleningen	0	0	682	793
Rente geldleningen woningbouw	-129	-116	1	1
Rente overig	0	0	99	85
Rente huurkoop	-6	-6	-6	-6
Rentekosten kapitaallasten	-1.439	-1.698	-1.877	-2.167
Rente Eigen vermogen berekend	1.271	1.196	1.186	1.188

Rente Eigen vermogen naar taakvelden	-1.271	-1.196	-1.186	-1.188
Saldo	-1.321	-1.496	-575	-640

Toerekening van rentelasten aan grondexploitaties, reserves, investeringen en taakvelden

In de nu voorliggende begroting rekenen we standaard rente toe aan de grondexploitaties. De wijziging in het BBV zijn doorgevoerd, waarbij is vastgesteld hoe de toe te rekenen rente voor de verschillende onderdelen moet worden bepaald.

De volgende uitgangspunten zijn verwerkt:

Grondexploitaties:

De berekening van de rente aan de grondexploitaties is voorgeschreven. Vanaf 2025 geldt ook hier de omslagrente.

Reserves:

We rekenen rente toe aan de reserves (eigen vermogen). Volgens de voorschriften is deze rente maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. Dit betekent ook dat er geen rente over het eigen vermogen en/of voorzieningen kan worden berekend als er geen aangetrokken financiering is.

Verdeling naar taakvelden:

We moeten volgens de verslaggevingsvoorschriften van het BBV rente toerekenen aan de taakvelden. Dit is het saldo van de rentebaten en -lasten dat overblijft na de verwerking van de rente aan de grondexploitatie. Dat saldo rekenen we evenredig toe aan de taakvelden, op basis van de boekwaarde van de materiele vaste activa per 1 januari van het betreffende jaar, met een minimum van 0%. Daarbij proberen we de fluctuatie in het rentepercentage zo klein mogelijk te houden in het meerjarenperspectief. Het rentepercentage dat we hier berekend hebben hanteren we ook bij voorgenomen investeringen.

Tabel 34: renteresultaat

	Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
a	Rentelasten korte en lange financieringen	313	381	579	704
b	Externe rentebaten totaal	194	179	-722	-823
a-b	Totaal door te rekenen externe rente	118	202	1.302	1.527
c1	Rente aan grex	74	90	127	113
c2	Rentelast "projectfinanciering" (m.n. AZC en Talis)	124	636	571	505
c3	Rentebate "projectfinanciering" (m.n. AZC en Talis)	-129	-641	-575	-509
C		69	85	123	109
1-c	Saldo door te berekenen externe rente	49	117	1.276	1.502
d1	rente toegerekend aan het eigen vermogen	1.275	1.196	1.186	1.188
d2	rente toegerekend aan voorzieningen	0	0	0	0
e	Aan taakvelden toe te rekenen rente	1.324	1.313	2.463	2.690
f	Werkelijk aan taakveld door te rekenen rente	1.439	1.698	1.877	2.167
	Renteresultaat Taakveld Treasury	-115	-385	586	523

Het renteresultaat is een onderdeel van het taakveld Treasury. Wijchen heeft een positief (afnemend) renteresultaat binnen dit taakveld. Uit de BBV voorschriften komen de volgende te hanteren rentepercentages. Deze percentages worden jaarlijks opnieuw berekend.

Tabel 35: rentepercentages

	2024	2025	2026	2027
Rente Bouwgrondexploitaties	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Rente Eigen vermogen	1,98%	2,50%	2,56%	2,55%
Rente-omslag naar de taakvelden berekend	1,73%	1,50%	2,50%	2,25%
Rente-omslag naar de taakvelden genormeerd	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

Paragraaf 6: Bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering biedt inzicht in de beleidsvoornemens inzake de bedrijfsvoering die worden ingezet en zijn afgestemd op de ambities, programma's, taken en processen van de gemeente. Deze taken worden uitgevoerd vanuit de de ambtelijke Werkorganisatie Druten Wijchen (hierna WDW). De WDW is een gemeenschappelijke regeling die in 2018 is opgericht.

De meerwaarde van de WDW is vervat in vijf strategische doelstellingen (5k's) met als doel om de bedrijfsvoering zo in te richten en uit te voeren zodat de gemeentelijke en regionale taken doelmatig en doelgericht worden uitgevoerd. Deze doelstellingen zijn

1. Verhogen van Kwaliteit van dienstverlening en bedrijfsvoering;
2. Verbeteren van de bestuurlijke Kracht in de regio;
3. Verminderen van de Kwetsbaarheid;
4. Verbeteren van Kansen voor medewerkers;
5. Verminderen en beheersen van Kosten.

Sinds 2018 voeren we tweejaarlijks de inwoners- en ondernemerspeiling uit. De afgelopen jaren laat de ervaren kwaliteit globaal een gelijkblijvend resultaat zien op de meeste onderdelen. Op enkele onderdelen willen wij echter een ontwikkeling laten zien. We blijven dan ook via de agenda Dienstverlening, als onderdeel van het actieplan doorontwikkeling WDW, innovatief werken aan het verder dichtbij brengen van onze dienstverlening bij inwoners en ondernemers.

In 2023 zijn we gestart met de voorbereidingen op het project monitoren klantsignalen uit de agenda Dienstverlening 2021-2024. Aanvullend op de metingen van de kwaliteit van de dienstverlening (eens per 2 jaar) starten we Q4 2024 met een pilot. Hierbij vragen we onze inwoners en ondernemers direct om feedback na afloop van een baliebezoek of het invullen van een webformulier op de website. Een uitnodiging om feedback te geven ontvangen zij per mail. De antwoorden van onze inwoners en ondernemers zijn na het invullen direct inzichtelijk in een dashboard. Op deze manier kunnen we de dienstverlening continu monitoren en blijven verbeteren. De eerste resultaten van dit project worden Q1 2025 verwacht.

Begroting 2025 WDW

De WDW heeft haar Begroting 2025 in juli 2024 vastgesteld, rekening houdend met de ingediende zienswijzen van de beide gemeenten. Deze begroting is technisch van aard en volledig opgezet vanuit het bestaande beleid en is vertaald in de Perspectiefnota waarbij aanvullend ruimte is gevonden voor een beleidsmedewerker evenementenbeleid.

In de begroting die nu voorligt zijn in het kader van participatie en cocreatie als nieuw beleid gebiedscoördinatoren opgenomen. Ook zijn er beleidsmedewerkers IBOR en openbare orde en veiligheid aangevraagd. Voor burgerzaken vragen we 1,6 fte aan vanwege extra afgiftes van reisdocumenten. De verwachting is dat dit door extra inkomsten budgetneutraal plaatsvindt. Daarnaast is ook geld gevraagd voor jaarlijks uitvoeren van peilingen om de dienstverlening te optimaliseren.

Kostenverdeling & verdeelsleutel

De beide colleges hebben op 12 maart 2024 een besluit genomen over de evaluatie en herijking van de kostenverdeelsleutel. Dit besluit passen we toe in deze begroting.

Dit betekent concreet het volgende:

- De kosten tot € 33,9 miljoen verdelen we op basis van de originele verdeelsleutel (35,2% Druten en 64,8% Wijchen);

- De kosten boven dit bedrag verdelen we op basis van inwoneraantallen. Voor 2025 gaan we uit van het aantal inwoners per 1-1-2024. Dat leidt tot een verhouding 32,0% Druten en 68,0% Wijchen.

Uitdagingen

Net zoals andere gemeenten, staan we als WDW voor een aantal uitdagingen die onze aandacht vragen. Diverse maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een samenhangende aanpak. Soms zelfs in regionaal verband, want veel uitdagingen houden niet op bij de gemeentegrenzen van Wijchen en Druten. Ook de impact van de krappe arbeidsmarkt is groot. Een extra uitdaging om een aantrekkelijke werkgever te zijn en te blijven, zodat ambitieuze en goede medewerkers de WDW weten te vinden en (blijven) kiezen voor de WDW. Een aantrekkelijke, robuuste maar vooral duurzame en vitale organisatie is noodzakelijk voor het realiseren van de bestuurlijke ambities en het bouwen aan de toekomst van en met de inwoners, ondernemers en instellingen van Druten en Wijchen.

Organisatieontwikkeling

De WDW is en blijft in ontwikkeling als onderdeel van een continu proces. De komende periode staat in het teken van het afronden van het doorontwikkelplan WDW en het goed weggezet krijgen van onderwerpen als proces-, programma- en projectgericht werken, verdere digitalisering zoals datagedreven werken, de doorontwikkeling van de WDW-academie, de opvolging van het Medewerkeronderzoek en het On- en Offboarding programma. Om te kunnen anticiperen op de ombuigingsprogramma's van de gemeenten zal een kerntakendiscussie worden opgestart met als doel om ambities bij te stellen maar ook om ruimte te vinden binnen de financiële kaders. Deze discussie zal vanuit het bestuur WDW en MT-WDW in samenspraak en samenwerking met de beide colleges worden opgepakt.

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf verslagjaar 2023 geeft het college van B&W de rechtmatigheidsverantwoording af in de jaarrekening. Hiermee verklaart het college van B&W direct richting de Raad dat zij financieel rechtmatig heeft gehandeld. Eventuele rechtmatigheidsafwijkingen groter dan de door de Raad bepaalde verantwoordingsgrens worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

De verbijzonderde interne controles zijn op dit moment zodanig ingericht om de af te geven rechtmatigheidsverantwoording goed te onderbouwen.

In de jaarrekening 2023 hebben we dit proces voor het eerst doorlopen en met een goed resultaat afgerond. Voor de controle in 2025, over boekjaar 2024 verwachten we nog nieuwe richtlijnen op basis van de opgedane landelijke ervaringen maar leren wij natuurlijk ook vanuit ons eigen proces. Wij blijven dit volgen en zorgen dat we hier klaar voor zijn.

Transparante en betrouwbare overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet Open Overheid (WOO) in werking getreden. Deze wet richt zich op een transparante overheid en vraagt een cultuurverandering rond de omgang met informatie. Bepaalde informatie moet verplicht en actief openbaar gemaakt worden. Dit raakt een groot aantal processen in onze gemeente. Ook informatieverzoeken aan de overheid (voorheen WOB-verzoek) vallen onder de nieuwe wet. Om aan de nieuwe eisen te kunnen voldoen, moet onze gemeentelijke informatiehuishouding op orde zijn, de juiste IT-voorzieningen aanwezig zijn en vooral bekend zijn wat de wet voor ambtenaar en bestuurder betekent. Het grijpt in op het dagelijks handelen van een groot deel van onze organisatie en heeft daarmee de komende jaren een flinke impact op onze bedrijfsvoering. In 2027 moet de WOO geïmplementeerd zijn, met nog 3 jaar extra voor het op orde krijgen van het informatiebeheer. Wij hanteren hierbij het uitgangspunt: Alles openbaar, tenzij.

Het WOO-proces en beleid is inmiddels bekend bij de stakeholders in de organisatie. Bij Informatiemanagement en Informatiebeheer is een coördinator benoemd om dit proces te begeleiden. Voor de WDW is het van belang om het aantal WOO-verzoeken goed te monitoren. Enerzijds om de verzoeken tijdig af te handelen en om een goede inschatting te kunnen maken van de benodigde capaciteit. Anderzijds is het bovenliggende doel van de WDW om te leren van de WOO-verzoeken om hiermee de kwaliteit van de informatie en borging indien nodig te verbeteren.

Misbruik & Oneigenlijk gebruik, Integriteit en Fraude

Fraude kan een groot effect hebben op de reputatie van de WDW en de beide gemeenten en kan tot grote financiële schade leiden. Het bestuur is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit. Het bestuur is zich hier terdege van bewust, gezien de aanwezige diverse interne beheersingsmaatregelen – zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiële en niet-financiële indicatoren – om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. Om meer zekerheid te krijgen dat alle frauderisico's in beeld zijn en ter voorkoming van daadwerkelijke fraude is eind 2023 het beleid Fraude, integriteit en Misbruik & Oneigenlijk gebruik in concept opgesteld. Dit wordt in 2024 aan het WDW bestuur voorgelegd.

Zichtbare monitoring op de werking en naleving van het beleid is onderdeel van de verbijzonderde interne controle (hierna: VIC).

In de VIC worden onder andere de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van onderkende fraude- en corruptierisico's te verminderen:

- Een detailcontrole op de inkopen en aanbestedingen om vast te stellen dat deze volgens de geldende Europese aanbestedingsregels en Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed;
- Door middel van het uitvoeren van een steekproef vaststellen dat voor de facturen die in rekening zijn gebracht bij de WDW ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij;
- Door middel van het uitvoeren van een steekproef vaststellen dat de betalingen van deze facturen ook naar het juiste bankrekeningnummer zijn overgemaakt.

Paragraaf 7: Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties waarbij sprake is van zowel een bestuurlijk als financieel belang. In deze paragraaf hebben we onderscheid gemaakt in gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen. Bij iedere partij wordt aangegeven welk openbare belang zij behartigen en welke ontwikkelingen in 2025 worden verwacht. Afsluitend presenteren we een financiële tabel met onder andere de Wijchense bijdrage in de totaalomzet van de verbonden partijen.

Eind 2018 heeft de raad de nota Verbonden Partijen (18 7b 21660) vastgesteld. Met deze nota zijn de diverse verbonden partijen ingedeeld in risicoprofielen, met bijbehorend toezichtarrangement, waarmee de informatievoorziening en de sturing maatwerk worden.

In deze paragraaf nemen we op in welk profiel iedere partij is ingedeeld. In de nota Verbonden Partijen is ook vastgesteld dat iedere verbonden partij periodiek wordt geëvalueerd. De evaluatie van de nota verbonden partijen en de toezichtarrangementen vindt in 2024 plaats.

Gemeenschappelijke regelingen

- **7.1 Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Gelderland-Zuid (toezichtarrangement basis +)**

Visie en toelichting openbaar belang dat gediend wordt

De GGD Gelderland-Zuid draagt bij aan de bewaking, bescherming en de bevordering van de gezondheid van onze inwoners. Deze taak voert zij uit op grond van de Wet publieke gezondheid 2008. De belangrijkste taken zijn de jeugdgezondheidszorg, infectieziekten bestrijding, algemene gezondheidsbevordering en uitvoering van het meldpunt bijzondere zorg en van het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (Veilig Thuis).

De GGD Gelderland-Zuid is een gemeenschappelijke regeling. Naast Nijmegen nemen de gemeenten Beuningen, Buren, Berg en Dal, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdiel, Neder-Betuwe, Tiel, West-Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel deel.

Deze Gemeentelijke Gezondheidsdienst is ingesteld op grond van de Wet Publieke Gezondheid, artikel 14, waarin de verplichting is opgenomen dat College van Burgemeester en Wethouders een dergelijke Gemeentelijke Gezondheidsdienst in moet stellen. Het bestuur van de GGD Gelderland Zuid bestaat uit het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. De dagelijkse leiding van de organisatie ligt bij de Directeur Publieke Gezondheid (DPG).

De raden, de colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdiel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel zijn deelnemers aan de regeling.

Algemene doelstelling

Op basis van de Wet Publieke Gezondheid is een gemeente verplicht om een gemeentelijke gezondheidsdienst in te stellen en in stand te houden. Het komt de efficiëntie en kwaliteit ten goede wanneer een gezondheidsdienst een bepaalde omvang heeft. Taken zoals infectieziektebestrijding, medische milieukunde,

dienstverlening in het kader van Veilig Thuis zijn niet lokaal specifiek. Om die reden is er een gemeenschappelijke regeling voor een gezondheidsdienst met een regionale functie in plaats van een eigen gemeentelijke gezondheidsdienst voor de gemeente Wijchen. Binnen de afspraken met de GGD maken wij lokaal specifieke afspraken indien de lokale situatie dat vereist.

Ontwikkelingen 2025

De GGD is bezig met het versterken van de organisatie om deze toekomstbestendig te maken. De complexiteit van de opgaven en taken van de GGD nemen toe. Dit betekent dat zij voorbereid moeten zijn op 'sneller, complexer en op schaarste van mensen en middelen'. We werken aan een verbeterd samenspel tussen opdrachtgevers (gemeenten) en GGD én als opdrachtgevers onderling om zo tot een betere sturing te komen.

- **7.2 MGR Rijk van Nijmegen, WerkBedrijf en IRvN (toezichtarrangement basis +)**

Visie en toelichting openbaar belang dat gediend wordt

Het WerkBedrijf is als eerste module van de MGR per 1 januari 2015 van start gegaan. Met het WerkBedrijf worden door de deelnemende gemeenten, het UWV en andere organisaties de handen ineen geslagen om de doelstellingen uit de Participatiewet te realiseren. Eén regeling voor de kwetsbaren op de arbeidsmarkt, waarbij zoveel mogelijk mensen aan de slag gaan bij reguliere werkgevers. Een bijzonder samenwerkingsverband, omdat hiermee het afbreken van de schotten tussen de verschillende regelingen, wordt doorvertaald naar de uitvoeringsorganisatie.

Op 1 januari 2016 is de tweede module gestart: ICT Rijk van Nijmegen (iRvN). De ICT-samenwerking is de basis voor verdere samenwerking op dit onderwerp in de regio Rijk van Nijmegen. Een samenwerking op de 'harde' ICT is de eerste focus. De huidige gemeentelijke netwerken zijn inmiddels, via glasvezelverbindingen, gekoppeld tot één netwerk dat centraal beheerd wordt.

Algemene doelstelling

Het doel van deelname aan de module WerkBedrijf is het in regionaal verband uitvoeren van gemeentelijke taken op het gebied van arbeidsbemiddeling.

Voor een effectieve dienstverlening op het gebied van arbeidsbemiddeling, zijn de werkgevers in de regio van groot belang. We willen 'één gezicht' naar deze werkgevers hebben. In plaats van meerdere gemeenten, een SW-bedrijf, UWV en aanbieders van dagbesteding, heeft een werkgever te maken met één organisatie: WerkBedrijf.

Arbeidsbemiddeling is niet aan gemeentegrenzen gebonden; door deel te nemen aan de verbonden partij WerkBedrijf, kunnen we regionaal werken. We sluiten op deze manier ook aan op de (landelijke) indeling van arbeidsmarktregio's. Dit maakt de samenwerking met UWV, werkgevers- en werknemersorganisaties en partners vanuit het onderwijs gemakkelijker.

Met deelname aan deze verbonden partij willen we het volgende bereiken:

- Zo hoog mogelijke uitstroom naar werk vanuit een uitkering op grond van de Participatiewet ('bijstand').
- Zo veel mogelijk kansen op werk bieden aan mensen met een arbeidsbeperking.
- Werk bieden aan mensen met een SW-dienstverband, met daarbij als doel om de kosten en opbrengsten van het SW-bedrijf zo veel mogelijk in evenwicht te brengen (zodat de gemeentelijke aanvulling op de rijkssubsidie zo laag mogelijk is.)

Voor ICT is de doelstelling kennis delen met regio gemeenten, kwetsbaarheid verkleinen en samen werken aan minder meerkosten voor ICT-diensten.

Ontwikkelingen 2025

Het jaar 2025 is het eerste jaar waarin aangesloten gemeenten WerkBedrijf financieren met een nieuwe methodiek (Berenschot rekentool) plus een regionale bezuiniging van 1,2 miljoen. Afgesproken is dat we nauwgezet zullen volgen hoe dit de prestaties van WerkBedrijf raakt. De dienstverlening wordt kandidaatsgericht om de mismatch op de arbeidsmarkt (gevraagde competenties in vacatures passen niet of minder bij die van de kandidaten) te temperen. Tot slot is 2025, zoals het er nu uitziet, een overgangsjaar naar een 'nieuwe arbeidsmarkt infrastructuur'. Die richt zich met name op een nauwere samenwerking tussen alle partijen die kunnen bijdragen aan een soepele werking van de arbeidsmarkt.

De iRvN en deelnemers werken sinds 2024 samen aan een regionale strategische agenda. Als onderdeel van deze agenda vinden in 2024 en 2025 de volgende grote projecten plaats:

- De Microsoft365 tenantsplitsing waarbij iedere gemeente een eigen MS365 omgeving krijgt;
- De implementatie van GT Connect (nieuwe manier van bellen via o.a. MS Teams);
- Verdere implementatie van Microsoft 365 (t.a.v. onder andere digitaal samenwerken)

Deze projecten kennen een grote onderlinge afhankelijkheid en daarmee ook risico's. Om die reden vragen ze om nauwe regionale samenwerking.

Daarnaast werken we samen aan een regionale cloudstrategie waarbij gemeenten meer in de cloud werken en minder gebruik maken van lokaal beheerde servers van IRvN.

- **7.3 G.R. Instituut Bijzonder Onderzoek Regio Zuid-Gelderland (IBO) in Wijchen (toezichtarrangement basis -)**

Visie en toelichting openbaar belang dat gediend wordt

Behartiging van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van de naleving van sociale zekerheidswetgeving, de WMO en de Jeugdwet. Het IBO is een gemeenschappelijke Regeling voor de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, Berg en Dal en Wijchen. De gemeente Mook en Middelaar heeft in de zomer van 2024 kenbaar gemaakt aan te willen sluiten bij de GR IBO. De gemeente Wijchen fungeert als centrumgemeente.

Algemene doelstelling

Dit betreft onderzoek naar misbruik en oneigenlijk gebruik en andere misstanden van de sociale zekerheid (bijstand e.d.), de WMO en de jeugdzorg. Een onderzoek tot bijzondere controle op de naleving vindt plaats na een daartoe strekkende opdracht van de deelnemende gemeente aan het Instituut Bijzonder Onderzoek.

Ontwikkelingen 2025

We verwachten in 2025 de nieuwe participatiewet. Afhankelijk van de nieuwe regelgeving hebben we de intentie om met de deelnemende gemeenten een nieuw fraudebeleidsplan op te stellen. Vanwege de komst van Mook en Middelaar is aanpassing van de regeling IBO noodzakelijk. We verwachten de uitkomsten van de kwartiermaker aanpak zorgfraude die op de schaal van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid met aanbevelingen komt om de basis op orde te krijgen. We spelen in op de uitvoeringsconsequenties van het IBO. Tot slot ontvangt het IBO verzoeken voor aanpak van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA). We onderzoeken de mogelijkheid om deze taak bij het IBO als GR onder te brengen.

- **7.4 Euregio Rijn-Waal in Kleve en 's-Heerenberg (toezichtarrangement basis -)**

Visie en toelichting openbaar belang dat gediend wordt

De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits openbaar lichaam op basis van het Verdrag van Anholt, waarbij ca. 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten. De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. In het werkgebied van de Euregio Rijn-Waal bestaan veel mogelijkheden voor een sterke economische en maatschappelijke ontwikkeling. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.

De Euregio Rijn-Waal is een samenwerkingsverband met leden afkomstig uit de Nederlandse provincies Gelderland, Noord-Brabant en Limburg, de Duitse stad Duisburg en de Kreisen Kleve en Wesel. De leden zijn gemeenten, regionale overheden en andere publiekrechtelijke organisaties zoals Duitse Kamer van Koophandel.

Algemene doelstelling

Grensoverschrijdende samenwerking vindt op de volgende beleidsterreinen plaats: sociaal-economische ontwikkeling, onderwijs en scholing, verkeer en vervoer, ruimtelijke ordening, cultuur en sport, toerisme en recreatie, milieubescherming en afvalverwerking, natuurbehoud en landschapsbeheer, sociale zaken, gezondheidszorg, rampenbestrijding, communicatie en veiligheidsbeleid.

Ontwikkelingen 2025

Continuering bestaand beleid.

- **7.5 Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, en Wijchen te Beuningen. ("Munitax") (toezichtarrangement basis)**

Visie en toelichting openbaar belang dat gediend wordt

De gemeenten Beuningen, Berg en Dal, Druten, Heumen en Wijchen werken onder de naam "Munitax" samen op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. De samenwerking heft de kwetsbaarheid van eenmansfuncties op, verhoogt de effectiviteit en kwaliteit en leidt tot lagere kosten.

Er is gekozen voor een lichte juridische vorm van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, namelijk een centrumgemeente constructie waarin de centrumgemeente gemandateerd wordt door de colleges van de overige gemeenten om uitvoering te geven aan de werkzaamheden. Beuningen vervult deze functie als centrumgemeente. De uiteindelijke beleidskeuzes en het vaststellen van alle verordeningen (en tarieven) is een verantwoordelijkheid van de gemeenten zelf.

Algemene doelstelling

Munitax voert het lokale belastingbeleid uit. Dit is de wettelijke taak, volgens de Wet waardering onroerende zaken (WOZ), voor het jaarlijks taxeren van woningen, bedrijven en onroerende zaken en het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen volgens de gemeentelijke belastingverordeningen. Ook neemt Munitax bezwaren in behandeling.

Ontwikkelingen 2025

Munitax voert de belastingoplegging uit binnen de gestelde termijnen en op het gewenste kwaliteitsniveau. In 2024 zijn de uitkomsten van de benchmark Munitax

besproken in het portefeuillehouders overleg tussen de betrokken wethouders. In 2024/2025 werken we de adviezen uit, waarbij we ook de mogelijke overgang naar een andere belastingsamenwerking meenemen.

- **7.6 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid in Nijmegen (toezichtarrangement basis +)**

Visie en toelichting openbaar belang dat gediend wordt

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is op 1 januari 2004 opgericht. Het is een organisatie voor brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en voorbereiding en coördinatie op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Dit regionale samenwerkingsverband van 14 gemeenten is gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Wet veiligheidsregio's.

De raden, de colleges van burgemeesters en wethouders en de burgemeesters van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel nemen deel in deze regeling. De wettelijke grondslag ten aanzien van bovengenoemde taken ligt in de Wet op de Veiligheidsregio's, de Wet Publieke Gezondheid en de Wet Ambulancezorg.

Algemene doelstelling

Artikel 2 van de Wet Veiligheidsregio's belast het College van B&W met de organisatie van de brandweezorg, de rampenbestrijding en de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening. De Veiligheidsregio moet garant staan voor een organisatie die kwalitatief goede dienstverlening biedt. De inwoners en gemeenten dienen ervan op aan te kunnen dat de operationele dienstverlening op de terreinen van ambulancezorg, brandweer en de voorbereiding en bestrijding van rampen en crises betrouwbaar en adequaat is.

Ontwikkelingen 2025

De beleidsdoelstellingen uit het Regionaal Beleidsplan 2024-2027 zijn vertaald naar activiteiten voor 2025. Dit zijn: een sterk netwerk, een weerbare organisatie en informatiemanagement. Dit doet de VRGZ door doorontwikkeling en versterking van het (bovenregionaal) netwerk en de eigen organisatie.

- **7.7 Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen in Nijmegen (toezichtarrangement basis)**

Visie en toelichting openbaar belang dat gediend wordt

De regeling is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

de omgevingsdiensten voeren zelf geen beleidstaken uit, deze worden door de gemeenten uitgevoerd;

de omvang van het werkterrein van de omgevingsdiensten wordt gebaseerd op de bestaande regionale samenwerkingsverbanden in Gelderland (de Gelderse maat). De raden van de gemeenten Beuningen, Druten, Berg en Dal, Heumen, Nijmegen, Wijchen en Provinciale Staten van de provincie Gelderland hebben toestemming verleend als bedoeld in artikel 51, lid 2 Wet gemeenschappelijke regelingen.

Algemene doelstelling

De ODRN verleent vergunningen, houdt toezicht op en handhaaft Milieubelastende activiteiten (bedrijven die impact hebben op het milieu) onder de Omgevingswet. Verder voert de ODRN bepaalde asbesttaken uit voor onze gemeente. Op basis van landelijke afspraken over Seveso inrichten (majeure risicobedrijven) is de ODRN verantwoordelijk voor een gedeelte van deze taken uit voor landsdeel Oost (Gelderland en Overijssel). Daarnaast adviseert de ODRN gemeenten en provincie, op verzoek, bij de opstelling van milieubeleid en geeft specialistisch milieukundig advies.

Ontwikkelingen 2025

Majeure ontwikkelingen die waarschijnlijk impact gaan hebben op de ODRN in 2025 zijn: Ontvlechting BRIKS-taken door gemeente Nijmegen, aanbevelingen vanuit het Interbestuurlijk programma VTH Versterking en Robuustheidscriteria waar Omgevingsdiensten aan moeten voldoen vanuit Ministerie Infrastructuur en Waterstaat, terwijl menige maatschappelijke vraagstukken relevanter worden, die ook de ODRN raken, zoals bijvoorbeeld duurzaamheid en circulaire economie.

- **7.8 GR MARN
(toezichtarrangement basis -)**

Visie en toelichting openbaar belang dat gediend wordt

Het deelnemen in het aandelenkapitaal van ARN B.V. of haar rechtsopvolger. MARN sluit met de ARN B.V. een vuilverwerkingsovereenkomst af. Hierin is geregeld: de aanbiedingsplicht van de deelnemende gemeenten van de door of vanwege hen opgehaalde afvalstoffen, de acceptatieplicht van de aangeboden afvalstoffen door de verwerkingsinrichting en het in rekening brengen van de verwerkingskosten door ARN B.V. aan de deelnemende gemeenten.

De raden, de colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen, West-Maas en Waal en Wijchen zijn deelnemers aan de regeling.

Algemene doelstelling

Een groot deel van het Wijchense huishoudelijke afval wordt door of via ARN verwerkt. De MARN, waarin de gemeente Wijchen en regiogemeenten zijn verenigd, is aandeelhouder in ARN bv en heeft als belangrijke rol om namens de regiogemeenten onze belangen in de ARN te behartigen, te weten:

een doelmatige en milieu hygiënisch verantwoorde verwerking van afvalstoffen; het toezien op de continuïteit in de afvalverwerking.

Verder kan ARN bv via het aandeelhouderschap van de MARN een belangrijke partner-rol vervullen in de transitie naar een circulaire economie door de ontwikkeling van nieuwe technologieën.

Ontwikkelingen 2025

Vanuit de gezamenlijke behoefte van ARN als de MARN gemeenten om meer regie te hebben op energievraagstukken is afgestemd om hier meer inhoud aan te geven via MARN+ concept. In 2024 heeft MARN+ een adviseur energietransitie aangesteld ter ondersteuning. Ook in 2025 is er deze ondersteuning en zal deze zijn opdracht verder uitvoeren.

- **7.9 Werkorganisatie Druten Wijchen (toezichtarrangement basis +)**

Visie en toelichting openbaar belang dat gediend wordt

Op 30 maart 2017 namen de gemeenteraden van de gemeenten Druten en Wijchen met de oprichting van de Werkorganisatie Druten Wijchen het besluit om te komen tot een ambtelijke fusie. Deze fusie is formeel ingegaan op 1 januari 2018 en daadwerkelijk gestart met de nieuwe teams op 1 mei 2018. Bij deze samenwerking blijven de beide gemeenten politiek-bestuurlijk helemaal zelfstandig. Iedere gemeente houdt de eigen gemeenteraad, griffie, college van B&W en gemeentesecretaris. De gemeenten blijven ook hun eigen beleid bepalen en de dienstverlening aan de inwoners blijft lokaal.

In het bestuur van de Werkorganisatie hebben de beide burgemeesters en de beide wethouders Financiën zitting.

Algemene doelstelling

Een samenwerking die meer robuustheid, efficiency en slagvaardigheid moet leveren. Om daarmee te leiden tot meer bestuurlijke kracht, minder kwetsbaarheid, betere kansen voor medewerkers, beheersbare kosten en, tot slot, verhoogde kwaliteit van bedrijfsvoering en dienstverlening aan onze gemeenschappen, ons gebied én de gemeentebesturen.

Ontwikkelingen 2025

Het doorontwikkelplan WDW is op volle stoom en zal in 2024 worden afgerond. Natuurlijk staat de WDW vanaf dat moment niet stil. Onderwerpen als proces-, programma- en projectgericht werken, verdere digitalisering zoals datagedreven werken, de doorontwikkeling van de WDW-academie, de opvolging van het Medewerkeronderzoek en het anticiperen op de ombuigingsprogramma's van de gemeenten zijn dan weer nieuwe thema's.

Het managementteam (MT) van de WDW is met een proces bezig om een 'strategische MT-agenda 2024 – 2026' uit te werken. Deze agenda geeft koers aan de doorontwikkeling van de organisatie WDW. Onderwerpen als structuur, aandacht geven en verdere professionalisering dienen hiervoor als basis.

- **7.10 BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (DRAN) (toezichtarrangement basis +)**

Visie en toelichting openbaar belang dat gediend wordt

Wijchen heeft samen met de andere 18 deelnemende gemeenten in regio Arnhem-Nijmegen een samenwerking op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer, vervoer voor inwoners die geen of niet altijd gebruik kunnen maken van regulier openbaar vervoer. Deze samenwerking is vormgegeven in een bedrijfsvoeringsorganisatie, de DRAN (Doelgroepenvervoer Arnhem Nijmegen). De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers.

De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer zijn overgedragen aan de DRAN.

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar zijn de deelnemers aan deze regeling.

Algemene doelstelling

Bij het nemen van dit besluit is uitgegaan van de verwachtingen (gewenste effecten) dat:

- samenwerking de kwaliteit van dienstverlening naar zowel de eigen organisaties als de inwoners zal vergroten.
- samenwerking ook zal leiden tot kostenbesparingen en een verhoging van de efficiency.

Ontwikkelingen 2025

BVO Dran blijft het doelgroepenvervoer uitvoeren conform de uitgangspunten zoals geformuleerd in de Kaderbrief 2025 BVO DRAN.

- **7.11 Groene Metropoolregio (toezichtarrangement basis)**

Visie en toelichting openbaar belang dat gediend wordt

De Groene Metropoolregio is op 1 januari 2021 van start gegaan, als opvolger van het Georganiseerd overleg Arnhem Nijmegen (GO). In de conceptbegroting zijn de kosten opgenomen van het regiobureau, de jaarlijkse bijdrage aan de Stichting The Economic Board en de financiële uitwerking van de vijf centrale opgaven uit de regionale agenda. De opgaven zijn "verbonden regio", "productieve regio", "circulaire regio", "ontspannen regio" en "groene groei regio".

In 2024 is het samenwerkingverband geëvalueerd en zijn er naar aanleiding daarvan verbeteringen aangebracht zoals de Intergrale tafel die de integrale besluitvorming ten goede moet komen. Verder zal de nieuwe Regioagenda 2025-2028 geëffectueerd worden inclusief de nieuwe begroting.

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, (Beuningen), Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar zijn de deelnemers aan deze regeling. Montferland treedt per 1-1-2025 uit de GMR

Algemene doelstelling

Als gemeente streven we naar een goede en opgavegerichte samenwerking tussen de deelnemende gemeenten en partners in de regio om zo een wezenlijke bijdrage aan het realiseren van de ambities van de Groene Metropool Regio. De opgaven en ambities zijn vastgelegd in de Regionale Agenda Arnhem Nijmegen 2025-2028 en worden jaarlijks uitgewerkt in een programma. Hierbij wordt samengewerkt met de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen, een zogenaamde triple helix-organisatie, waarbinnen regionaal wordt samengewerkt tussen ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen en De gemeente Wijchen subsidieert The Economic Board (TEB) ontvangt via de GMR.

Ontwikkelingen

Uitvoering geven aan de Regioagenda 2025-2028. In 2025 zullen de afspraken tussen de gemeenten en de TEB worden herzien.

Overige verbonden partijen

- **7.12 Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Knooppunt Arnhem Nijmegen (RBT KAN)**

Visie en toelichting openbaar belang dat gediend wordt

De Gemeenschappelijke regeling financiële grondslag Stichting RBT ANV is uitsluitend

een publiekrechtelijke afspraak zonder bestuur en rechtspersoonlijkheid. De GR heeft ten doel de financiële ondersteuning van de Stichting RBT ANV vanuit de deelnemende gemeenten en dient het gezamenlijk belang van het vergroten van het toeristisch marktaandeel. De subsidie aan RBT ANV wordt gebruikt om de gemeente Wijchen als onderdeel van de regio Rijk van Nijmegen op toeristisch gebied te promoten (marketing) en voor het gastheerschap (zoals de Citystore en Toerist Information Point). De financiering per gemeente gebeurt naar rato van het aantal inwoners.

Leidend voor de opdracht aan stichting RBT AVN (als enig aandeelhouder van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen BV - TVAN) is de Uitvoeringsagenda Bestemming in Balans van de regio Arnhem-Nijmegen en de uitvoeringsafspraken van de gemeenten in het Rijk van Nijmegen. De taken van TVAN zijn onder te verdelen in de categorieën: toeristische marketing, destiniatiemanagement en productontwikkeling, alsmede regionaal gastheerschap waarbij lokaal maatwerk wordt geleverd. Het zwaartepunt van de opdracht voor TVAN is gelegen in marketing.

Algemene doelstelling

De doelstelling van TVAN is om door middel van marketing, promotie-inspanningen en productontwikkeling bezoekers te trekken en evenwichtig te verspreiden over de regio Arnhem-Nijmegen. Wijchen maakt deel uit van het merk Rijk van Nijmegen. Met marketing- en productontwikkeling wil TVAN de regio Arnhem – Nijmegen - Veluwe laten aansluiten bij de wensen van de gekozen doelgroepen. De regio's moeten een "must see & must do" bestemming worden voor Nederlandse en buitenlandse bezoekers. Communicatie speelt hierbij vanzelfsprekend een belangrijke rol.

Ontwikkelingen 2025

De gemeenten in het Rijk van Nijmegen en TVAN zijn medio 2024 in gesprek over de activiteiten voor 2025. Op het niveau van het Rijk van Nijmegen wensen we specifiek producten te subsidiëren die bijdragen aan een sterke merkuitstraling. Daarnaast is het voornemen om de betrokkenheid en interactie met de gemeenten als opdrachtgevers te formaliseren en te structureren. Daarbij is het voor andere partijen binnen de regio die zich ook bezighouden met marketing van belang dat er onderlinge afstemming en samenwerking is met TVAN.

• 7.13 De Meerval B.V. in Wijchen

Visie en toelichting openbaar belang dat gediend wordt

De Meerval BV is verantwoordelijk voor de exploitatie van het zwembad De Meerval. De verantwoordelijkheid voor de instandhouding van het gebouw ligt bij de stichting tot exploitatie van zwembaden in de Gemeente Wijchen. De stichting verhuurt het zwembad aan de BV. Het management van De Meerval BV is in handen van het management van het Golfbad in Oss. Hiervoor is een managementovereenkomst gesloten tussen De Meerval BV en Golfbad Exploitatie BV uit Oss.

Algemene doelstelling

Het Wijchense zwembad exploiteren aan de hand van de Wijchense beleidsdoelstellingen, met de kennis van Golfbad Oss.

Ontwikkelingen 2025

Eind 2024 en in 2025 werken we aan het wijzigen van de governance structuur. De stichting exploitatie zwembaden komt te vervallen, waarmee het zwembad weer in eigendom van de gemeente komt. Daardoor worden er nieuwe overeenkomsten opgesteld tussen gemeente en de Meerval BV, rekening houdend met de voorbereidingen op een nieuw zwembad.

- **7.14 Dienst Afvalstoffen en Reiniging NV (DAR) in Nijmegen**

Visie en toelichting openbaar belang dat gediend wordt

De gemeente Wijchen is voor onbepaalde tijd aandeelhouder van de DAR. Vanaf 1 januari 2011, zijn 4.890 aandelen (4,45%) met een waarde van € 389k overgenomen van de Gemeente Nijmegen. Daarna is de aandelenportefeuille diverse malen herijkt, voor het laatst met het toetreden van de gemeente Mook en Middelaar. Per 31 december 2016 is de aandelenportefeuille herijkt en bezit de gemeente Wijchen 5.124 aandelen. De gemeente Wijchen heeft op dit moment een belang van 4,32% in Dar. Doelstelling van de deelneming is o.a. het realiseren van verdergaande scheiding van afvalstromen en het realiseren van kostenvoordelen van schaalvergroting in de afvalverwijdering.

De gemeenten die een belang hebben in Dar zijn: Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen.

Algemene doelstelling

De doelstelling van de gemeentelijke deelname in DAR NV is het bevorderen van een schone woon- en leefomgeving door het inzamelen en verwijderen van huishoudelijk afval en straatvuil, het reinigen en beheer van de openbare ruimte en het bestrijden van ongedierte. Met het aangaan van een dienstverleningsovereenkomst (DVO) en de uitvoering hiervan door DAR NV vervult de gemeente Nijmegen haar zorgplicht op gebied van afvalinzameling en ongediertebestrijding. Deze dienstverleningsovereenkomst wordt jaarlijks vernieuwd. Door de deelname is het mogelijk om, ten opzichte van een externe partij, een betere regie te voeren op de inzameling van afval en de uitvoering van straatreiniging. Hiermee komen we tegemoet aan het belang dat de gemeente Nijmegen hecht aan de continuïteit en kwaliteit van afvalinzameling en straatreiniging.

Ontwikkelingen 2025

In 2024 is de start gemaakt met het vernieuwen van het strategisch plan. In 2025 zal dit afgerond worden.

- **7.15 Stichting Economic Board**

Visie en toelichting openbaar belang dat gediend wordt

The Economic Board is een triplehelix-samenwerking tussen overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven in de regio Arnhem – Nijmegen, met Wageningen. Als innovatiemotor stimuleren en verbinden wij bedrijvigheid en innovaties in de topsectoren Food, Health en Energy en de cross-overs daartussen. Veertien gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen leveren een bijdrage aan de Stichting van € 1,04 per inwoner in 2025. Deze bijdrage wordt via de Groene Metropoolregio aan de Stichting te gaan verstrekken. De Groene Metropool factureert deze bijdrage door aan de deelnemende gemeenten.

Algemene doelstelling

Doel van de gemeente is het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de stad én de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en regionale groeikansen te benutten.

Ontwikkelingen 2025

De TEB heeft de Human Capital Agenda van de Groene Metropool overgenomen daar de triple helix de uitvoering van de agenda beter ter hand kan nemen. De TEB zal haar nieuwe plannen voor 2026 en verder in 2025 in de raden toelichten en vragen om de financiële bijdrage te verlengen.

Financiën Verbonden partijen

In onderstaande tabel geven we per verbonden partij aan wat het begrotingssaldo 2025 is en onze bijdrage hieraan.

Tabel 36: Verbonden partijen

Nr.	Bedragen x € 1.000	Begroot resultaat	Begrote bijdrage	Verwacht eigen vermogen per 1 januari		Verwacht Totaal vermogen per 1 januari	
		2025	2025	2025	2026	2025	2026
	Gemeenschappelijke regelingen						
7.1	GGD	-100	2.634	2.297	2.181	30.752	24.775
7.2	MGR Werkbedrijf inclusief IRvN	0	7.426	10.011	9.553	106.793	107.256
7.3	IBO	0	186	0	0	160	160
7.4	Euregio	0	13	2.649	2.649	32.941	32.941
7.5	Munitax	0	1.646	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
7.6	VRGZ	-100	3.295	8.589	7.870	87.362	84.175
7.7	ODRN	0	1.116	203	203	3.242	3.206
7.8	MARN	95	-61	7.657	7.282	9.406	8.890
7.9	Werkorganisatie Druten Wijchen	0	34.345	902	779	8.440	8.738
7.10	BVO DRAN	0	1.146	0	0	11	12
7.11	Groene Metropoolregio	0	327	100	100	5.040	4.943
	Overige verbonden partijen						
7.12	RBT TVAN	0	65	175	175	2.055	2.055
7.13	Meerval BV	0	1.204	18	18	1.024	1.024
7.14	DAR NV	0	2.593	13.053	13.053	25.207	25.207
7.15	Stichting economic board	0	43	0	0	nb	nb

Paragraaf 8: Grondbeleid

Beleid

Basis van het grondbeleid van de gemeente Wijchen is de nota Grondbeleid 2016. Het grondbeleid is zowel in juridisch als financieel opzicht instrumenteel van aard, en is volgend ten aanzien van de doelstellingen die de gemeente heeft gesteld. In de bijlagen bij de Nota Grondbeleid 2016 gemeente Wijchen zijn de spelregels vastgelegd met betrekking tot grondexploitaties. Deze exploitaties worden door de raad via de Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) vastgesteld. De nota grondbeleid zal in 2025 worden herzien.

Eind 2023 is gestart met het bijwerken van het kostenverhaal. Begin 2024 is de beleidsnotitie kostenverhaal Wijchen vastgesteld door het college van B&W, waarbij de plankostenscan als basis zal worden gehanteerd voor kostenverhaal. Daarmee wordt het kostenverhaal op een eenduidige manier toepast.

In de nota Bovenwijkse voorzieningen, deel 1 is vastgelegd op welke wijze de gemeente Wijchen de investeringskosten voor te realiseren voorzieningen verhaalt op initiatiefnemers, dan wel zelf de ontwikkelingen realiseert. Deze nota zal worden geactualiseerd, gelet op de invoering van de Omgevingswet per januari 2024.

Marktprognose

De gemeente Wijchen heeft voor de periode tot 2030 een forse woningbouwopgave. We werken daarvoor aan meerdere grote woningbouwontwikkelingen, zoals Tussen Kasteel en Wijchens Meer, Huurlingsedam, Hart van Zuid en Wijchen-West.

Huurlingsedam

Op dit moment wordt de 3de fase van de Huurlingsedam (250 woningen) ontwikkeld en worden de eerste woningen opgeleverd. De extra toegekende 220 woningen eind 2021 voor Huurlingsedam zijn in fase 4 van het plan geland. Het bestemmingsplan voor fase 4 is inmiddels onherroepelijk. Fase 4 wordt verder ontwikkeld, wordt het terrein bouwrijp gemaakt, staan woningen in de verkoop en is met de start van de 1^e 78 woningen begonnen. De verwachting is dat 2025 / 2026 de woningen van fase 4 worden opgeleverd.

Wijchen - West

Voor Wijchen – West heeft de raad in mei 2021 een visie vastgesteld. Het voorlopig stedenbouwkundig plan is in oktober door de raad vastgesteld en het ontwerpbestemmingplan is in december 2023 ter inzage gelegd. Zoals vastgelegd in de nota Grondbeleid 2016 is de rol van de gemeente bij gebiedsontwikkelingen in het algemeen faciliterend. Gezien de forse grondpositie van de gemeente in het project Wijchen-West, werkt de gemeente deels faciliterend en voeren we deels actief een grondexploitatie. Met de ontwikkelaars die grondeigendom hebben aan de noordzijde, plandeel De Groene Geest, is in juli 2023 een anterieure overeenkomst getekend. Vanwege het forse grondeigendom van de gemeente aan de zuidzijde van het spoor, zal De gemeente zelf regie voeren over de grondexploitatie van het deelgebied "De Vormers". De gemeente is eigenaar van het zuidelijke deel van Wijchen-West, plandeel De Vormers. Voor het zuidelijke deel zal de gemeente actief grondbeleid toepassen, dat wil zeggen dat zij actief dit deel zelf ontwikkelt en bouwrijpe kavels uitgeeft. De grondexploitatie hiervoor is in oktober 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Zodra er duidelijkheid is over de ontheffing Wet natuurbescherming en de natuurcompensatie kan het bestemmingsplan verder in procedure worden gebracht. Daarmee kan zowel het noordelijk als zuidelijk deel verder worden ontwikkeld en gerealiseerd. Zodra het bestemmingsplan is vastgesteld en de ontheffing Wet natuurbescherming is ontvangen

kunnen we starten met de werkzaamheden. Als eerste zullen we starten met de werkzaamheden voor de natuurcompensatie.

Hart van Zuid

Voor Hart van Zuid geldt dat op dit moment een masterplan wordt gemaakt op basis van de gebiedsvisie die door de raad in oktober 2021 is vastgesteld en de uitgangspunten & aanbevelingen die in mei 2024 door de raad zijn vastgesteld. Het masterplan kan naar verwachting in het 2^e kwartaal in 2025 aan de raad worden aangeboden. Het masterplan is tevens het kader voor de grondexploitatie en de financiële afspraken met de partners. De financiële berekening in de vorm van een grondexploitatie is ook onderdeel van de masterplanfase.

CPO

Op meerdere locaties is de gemeente Wijchen actief betrokken bij een CPO-project. Een aantal locaties worden nu gebouwd. Op andere locaties zoals Balgoij en nabij Dorsvlegel Bergharen (CPO De Steenuil) zijn overeenkomsten gesloten om te komen tot een woningbouwontwikkeling. Voor CPO Hoogbroek (Alverna) is principemedewerking verleend en een intentieovereenkomst gesloten. Ook voor CPO Hoogbroek is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld.

Bijsterhuizen

De GR Bijsterhuizen is inmiddels opgeheven en geliquideerd. Omdat de bodem van de voorraad te verkopen grond voor bedrijventerreinen zichtbaar is en er nog steeds vraag is, heeft de raad in 2020 een voorkeursrecht gevestigd op een locatie van ca 40 ha grenzend aan het bestaande bedrijventerrein Bijsterhuizen. De provincie heeft kenbaar gemaakt positief te staan ten opzichte van deze ontwikkeling. De afgelopen periode zijn al diverse gesprekken gevoerd om te komen tot een ontwikkeling. De raad heeft in 2023 een structuurvisie vastgesteld voor de uitbreiding van Bijsterhuizen. Deze uitbreiding wordt nu nader uitgewerkt maar zal niet in GR verband plaatsvinden.

Tussen Kasteel en Wijchen Meer

Voor het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer is er een vastgestelde grondexploitatie. De planvorming bevindt zich in de fase dat er definitieve ontwerpen worden opgeleverd waarna omgevingsvergunningen worden aangevraagd. Start van de verkoop is eind 2024 gepland en de oplevering van fase 1 is geprojecteerd in 2027.

Verwachte exploitatieresultaten

Voor de projecten Kraanvogelstraat, Gebiedsvisie Hart van Zuid, Uitbreiding Bijsterhuizen, CPO Niftrik, CPO Hoogbroek en Balgoij West zijn wel al voorbereidingskredieten, maar nog geen grondexploitaties vastgesteld.

Met betrekking tot het verloop van de einduitkomsten op grond van de bijgestelde vastgestelde grondexploitaties is het volgende overzicht te geven:

Tabel 37: Verwachte exploitatieresultaten bouwgrond (x € 1.000)

Nr.	Complex	Totaal	2024	2025	2026	2027	>2028
1	TKWM	-161					-161
3	CPO Duurzaam Wonsick	29	29				
4	Kleinschalige woningbouw Batenburg	-173	-173				
5	Huurlingsedam fase 4	738	0	0	738		
6	CPO Bergharen "de Steenuil"	5					5
8	Wijchen-West	2.287					2.287
9	Afgewikkelde projecten	0					
	Totaal exploitaties	2.725	-144	0	738		2136
1	Voorziening TKWM (balans)	161					161

Nr.	Complex	Totaal	2024	2025	2026	2027	>2028
2	Kleinschalige woningbouw Batenburg	173	173				
	Totaal voorzieningen	334	173	0	0	0	161
	Totaal Begroting	3.059	29	0	738	0	2.292

Grondprijzen

Vanuit de nota Grondbeleid 2016 volgt dat de grondprijzenbrief met daarin de grondprijzen per categorie uitgifte periodiek moet worden bijgewerkt. In 2023 is een start gemaakt met het bijwerken van de grondprijzenbrief van de gemeente Wijchen. Deze zal 2024 worden afgerond en worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

FINANCIELE BEGROTING

Uitgangspunten

De programmabegroting 2025 is het vertrekpunt voor het opstellen van meerjarenramingen 2026-2028. Bij deze meerjarenbegroting zijn de volgende financiële uitgangspunten gehanteerd.

- We houden in onze structurele begroting een buffer aan voor onvoorziene kosten.
- Als we onze budgetten overschrijden moeten we dat binnen het programma zelf opvangen.
- Structurele tekorten vangen we op door blijvende maatregelen te treffen.
- Tekorten die eenmalig ontstaan vangen we op door incidentele maatregelen te treffen.
- Als we nieuwe beleidstaken en geld krijgen van de rijksoverheid, dan labelen we die één op één voor het beoogde doel. Wij streven ernaar om de uitvoering van de nieuwe taken te betalen met deze middelen. Met de gelabelde gelden dekken we ook structureel de organisatie- en uitvoeringskosten binnen de Werkorganisatie Druten Wijchen.
- We kunnen alleen structureel nieuw beleid starten als er structureel extra geld is, of als we oud beleid inruilen voor het nieuwe beleid.
- Als we de Perspectiefnota of Begroting bespreken, wegen we af welke extra uitgaven nuttig en nodig zijn en wat het belangrijkste is. Buiten deze beslissingsmomenten kan geen extra incidenteel of structureel geld uitgegeven worden. Behalve als de gemeenteraad daar akkoord voor geeft.

Indexering

Op basis van de septembercirculaire 2024 worden zowel de inkomsten- als de uitgavenkant gemuteerd. Voor gemeenschappelijke regelingen houden we voor het eerste begrotingsjaar de BRN-norm aan die regionaal wordt vastgesteld. Voor de overige jaren houden we net als de contractindex de index uit de septembercirculaire aan (prijs bruto binnenlands product). Bij het opstellen van de begroting zijn we voor het meerjarenperspectief uitgegaan van hieronder opgenomen percentages prijscompensatie.

Tabel 1: Inzet cumulatieve prijscompensatie.

	2025	2026	2027	2028
Contract	2,70%	2,60%	2,60%	2,50%
BRN	6,54%	3,44%	4,14%	3,55%
Contracten sociaal domein	4,00%	2,60%	2,60%	2,50%
Loon	4,70%	3,80%	4,80%	4,00%
Subsidie	Maatwerk			

BBV

Deze programmabegroting is opgesteld naar de richtlijnen van het Besluit begroting en verantwoording (BBV). In december 2023 heeft de commissie BBV een aantal notities geactualiseerd. Het betreft de notities Rente, Overhead en Grondexploitatie. Alle notities zijn van toepassing met ingang van begrotingsjaar 2025.

Rente

De belangrijkste wijziging uit de notitie Rente betreft een aanpassing in de toerekening van de rentelasten aan de grondexploitaties. Tot en met 2023 was het alleen toegestaan om de werkelijke rente over het vreemd vermogen (naar rato) toe te rekenen aan de grondexploitaties. Dit geldt ook voor de toekomstige rentelasten. Met ingang van boekjaar 2025 (en eventueel 2024) wordt voor grondexploitaties geen onderscheid meer gemaakt in het BBV, waardoor de rentetoerekening plaatsvindt op basis van de reguliere omslagrente.

Overhead

De commissie BBV heeft in de notitie Overhead 2023 de regelgeving met betrekking tot de toerekening van Overhead geactualiseerd, verduidelijkt en samengevoegd in één notitie. De belangrijkste uitspraken en aanbevelingen zijn als volgt:

Stellige uitspraak: voor de berekening van de tarieven voor de lokale heffingen moet de methodiek voor toerekening van overhead worden gebruikt zoals deze is opgenomen in de financiële verordening. Deze methodiek mag niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead. Dit passen we in Wijchen al toe.

Aanbevelingen: de commissie adviseert om overhead niet bij de begroting vorm te geven maar door middel van de financiële verordening of door een notitie overhead aan Provinciale Staten/ gemeenteraad/ algemeen bestuur voor te leggen en deze periodiek te herzien. Ook dit passen we in Wijchen al toe.

Notitie Grondexploitatie

De belangrijkste wijzigingen in de notitie grondexploitatie zien toe op de wijzigingen ten aanzien van de omgevingswet, die onder andere hebben geleid tot een aanpassing van de lijst met verhaalbare kostensoorten. Deze wijzigingen zijn ingegaan, in verband met de invoering van de Omgevingswet, per 1 januari 2024. Deze wijzigingen hebben met name invloed op verslaggevingsaspecten bij faciliterend grondbeleid. De overige wijzigingen zien met name toe op de voorwaarden voor warme gronden, de voorbereidingskosten en gemengde projecten. Daarnaast is de rentetoerekening, zoals hierboven bij de notitie rente is toegelicht, gewijzigd.

Meerjarenramingen

In de Perspectiefnota 2024 is aan de raad een beeld geschetst van het meerjarenperspectief. Op grond van dat perspectief is deze begroting verder opgesteld. In de volgende tabellen worden de mutaties vanaf de begroting 2024, naar de Perspectiefnota, tot de Programmabegroting 2025-2028 weergegeven.

Hierbij maken we onderscheid in het structurele perspectief (tabel 2), het incidentele perspectief (tabel 3) en de bouwgrondexploitaties (tabel 4). In tabel 5 leidt dit tot het totale meerjarenperspectief.

Structureel perspectief

Tabel 2: Mutaties in het structureel meerjarenperspectief (x € 1.000)

Ontwikkelingen ten opzichte van de actuele begroting (x € 1.000.)	Omvang totaal	2025	2026	2027	2028
Begrotingssaldo 2024		4.284	-2.434	-1.551	-1.586
Perspectiefnota 2024 mutatie		-4.245	-938	-1.064	-1.123
Begrotingssaldo Perspectiefnota 2024		39	-3.372	-2.615	-2.709
Gemeentefonds algemene uitkering vrij besteedbaar (0-f)	86.871	400	333	140	558
Jeugdzorg (6-g)	17.712	-1.344	-1.068	-836	-523
Jeugdzorg index (6-g)		-303	-286	-306	-310
WMO (6-h)	10.600	-450	-668	-898	-1.149
WMO index (6-h)		-53	-43	-49	-50
Wet BUIG (6-i)	12.960	-357	-322	-284	-306
Overige mutaties bestaand beleid (bijlage 10)		-60	224	62	126
Structureel saldo op bestaand beleid		-2.128	-5.202	-4.786	-4.363
Nieuw Beleid (bijlage 6)		-450	-569	-552	-571
OZB 9% stijging naast reguliere index	11.209	1.113	1.149	1.186	1.223
OZB stijging 2026 7,5% naast reguliere index		0	931	961	992
Gemeentefonds teruggave BTW compensatiefonds structureel ramen (0-f)		500	500	500	500
Inzet surplus algemene reserve (max 10%)		1.000	0	0	0
TOTAAL STRUCTUREEL SALDO		35	-3.191	-2.691	-2.219

In bovenstaande tabel worden de mutaties ten opzichte van de structurele begroting op basis van de perspectiefnota 2024 weergegeven. We geven (tussen haakjes) ook aan waar u nadere toelichting in deze begroting terug kunt vinden.

Incidenteel perspectief

Tabel 3: Mutaties in het incidenteel meerjarenperspectief (x € 1.000)

Ontwikkelingen ten opzichte van de actuele (x € 1.000.)	2025	2026	2027	2028
Saldo Perspectiefnota 2024	-820	-476	-40	0
Mutaties				
Mutaties begroting 2024 (bijlage 7)	-94	-39	78	-8
Programmabegroting nieuw beleid (bijlage 7)	-142	0	0	0
Onttrekking algemene reserve	1.056	0	0	0
Saldo Incidenteel Programmabegroting 2025	0	-515	37	-8

Bovenstaande saldi op het incidenteel perspectief leiden ertoe dat er in 2025 € 1 miljoen ten laste van de algemene reserve wordt gebracht. Toelichting op bovenstaande posten vindt u terug in bijlage 7. Het totale incidentele perspectief, inclusief posten besloten in eerdere begrotingen, is opgenomen in bijlage 8.

Bouwgrondexploitaties

Tabel 4: Mutaties in het incidenteel meerjarenperspectief (bouwgrondexploitaties) (x € 1.000)

Winstnemingen bouwgrond (x € 1.000.)	2025	2026	2027	2028
Huurlingsedam fase 4	0	738	0	0
CPO Bergharen de Steenuil	0	0	0	5
Totaal resultaat Bouwgrondexploitaties Programmabegroting 2025	0	738	0	5

Tabel 5: Totaal meerjarenperspectief (x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028
Structureel perspectief (tabel 2)	35	-3.191	-2.691	-2.219
Incidenteel perspectief (tabel 3)	0	-515	37	-8
Incidenteel perspectief bouwgrond (tabel 4)	0	738	0	5
Totaal Programmabegroting 2025	35	-2.968	-2.654	-2.222

Provinciaal toezicht

In haar rol van financieel toezichthouder heeft de provincie Gelderland tot taak de financiële positie van de gemeente Wijchen te toetsen aan de op dit moment geldende wet- en regelgeving. De provincie heeft het "Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader" vastgesteld, waarin de regels staan beschreven om in aanmerking te komen voor repressief toezicht. Te weten:

- De begroting is structureel en reëel in evenwicht. De structurele baten dekken ieder jaar ten minste de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Dit evenwicht geldt voor de begroting inclusief nieuw beleid. Dit neemt de provincie mee in de beoordeling. Als de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan dient aannemelijk te zijn dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren (uiterlijk in 2028) tot stand zal worden gebracht.
- Als de jaarrekening en begroting op tijd in wordt gezonden. De jaarrekening vóór 15 juli en de begroting vóór 15 november.
- Er kan geen sprake zijn van opschuivend perspectief. Bij de beoordeling van het structureel en reëel evenwicht, beoordeelt de provincie of er sprake is van een opschuivend perspectief. Daarmee wordt bedoeld dat het niet is toegestaan om ieder jaar opnieuw een (meerjaren)begroting aan te bieden waarbij uitsluitend de laatste jaarschijf in evenwicht is. Is er in uw (meerjaren)begroting alleen evenwicht in de laatste jaarschijf (2028) van de meerjarenraming? Dan beoordeelt de provincie of er sprake is van opschuivend sluitend meerjarenperspectief. Dit is het geval als ook bij de begroting 2024 alleen de laatste jaarschijf (2027) structureel en reëel in evenwicht was. Als dat zo is, dan moeten bij de begroting 2025 minimaal de laatste twee jaarschijven structureel en reëel in evenwicht zijn (2027 en 2028).

We voldoen aan bovenstaande toets van de provincie. Daarnaast voldoen we aan het uitgangspunt van het minimaal benodigde positieve structurele resultaat voor onvoorziene kosten, al is het bedrag voor 2025 slechts € 35k. Dit criterium uit de financiële verordening is ingesteld ter afdekking van het verplicht opnemen van een post onvoorzien in de begroting. Wij hebben ervoor gekozen om deze post niet op te nemen aan de kostenkant van de begroting, maar te voorzien door een resultaatsnorm.

In onderstaande overzicht treft u de taakstellingen aan die opgenomen zijn.

Tabel 6: Overzicht taakstellingen.

x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Bezuinigingen jeugdzorg (landelijk € 511 miljoen)	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

De korting op de algemene uitkering v.w.b. de opgelegde bezuinigingen op de jeugdzorg hadden we als taakstelling opgenomen in de begroting. De korting hadden we ook verwerkt op de algemene uitkering. Het rijk heeft deze opgelegde bezuiniging teruggedraaid, dus hebben we de taakstelling ook teruggedraaid en op nihil geraamd.

Verder zijn er geen taakstellingen opgenomen in voorliggende begroting.

MIO (Meerjaren Investerings Overzicht)

Met dit MIO geven we inzicht in de financiële aspecten van de grote projecten binnen de gemeente Wijchen. Vooral de afdekking van nog niet gedekte projecten, die een keuze noodzakelijk maken in prioritering van projecten, is van belang.

Gedekte projecten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van projecten die financieel vertaald zijn in de begroting. Daarbij maken we onderscheid in projecten die al door de raad zijn geaccordeerd en projecten die in voorbereiding zijn, maar waarvoor kredietaanvragen voor de feitelijke aanvang van het project nog door de raad dienen te worden vastgesteld.

Tabel 7: (MIO) Meerjaren Investerings Overzicht (x € 1.000)

Nr.	Projectnaam	Begroot	Gedekt	Financieringsbron
Door de raad geaccordeerde projecten				
	Ver-nieuwbouw PRO college	3.312	3.312	Afgedekt door kapitaallasten (€ 3,0 miljoen), € 0,1 miljoen verhuiskosten incidenteel perspectief en meerkosten (€ 0,2 miljoen) risicoreserve grote projecten.
	Fietspad Balgoij Batenburg	825	825	Afgedekt door kapitaallasten
	Fietspad Ravensteinseweg	534	534	Afgedekt door kapitaallasten
	Fietspad in de Lymen	656	656	Afgedekt door kapitaallasten
	Ontwikkeling Hernen/Bergharen	737	737	Afgedekt incidenteel voor € 500k in een afschrijvingsreserve en € 237k meerkosten opgenomen in de vorm van kapitaallasten.
	Verduurzamen Mozaïek	9.452	9.452	Kapitaallasten, (deels) afgedekt door lagere nutskosten en subsidie en risicoreserve grote projecten.
	MFA Westwijzer	13.700	13.700	Afgedekt door kapitaallasten (€ 10,7 miljoen) en € 3 miljoen bijdrage derden.
	Uitvoering maatregelen Edisonstraat- Einsteinstraat	1.177	1.177	Afgedekt door kapitaallasten
	AZC	21.000	21.000	Afgedekt door bijdrage COA
	Totaal geaccordeerde projecten	51.393	51.393	
Gewenste projecten in opstart				
1	Hart van Zuid	14.500	14.500	Afgedekt door kapitaallasten, aanvullende dekking opgenomen in deze Perspectiefnota (hfst. 9)
2	Aanpassing Maaswaal college	842	842	Afgedekt door kapitaallasten
3	Nieuwbouw zwembad	13.172	0	€ 231k structureel nog af te dekken voor kapitaallasten en exploitatie
4	Ontwikkeling MFA Hernen	3.300	3.300	Afgedekt door kapitaallasten
	Totaal gewenste projecten in opstart	31.814	18.642	

Gewenste projecten

Wensen van het college en wensen en opdrachten van de raad houden de bestuurlijke wereld dynamisch. We blijven dan ook de komende jaren werken aan ideeën en wensen waar nu nog geen concrete besluitvorming over heeft plaatsgevonden.

1. Ontwikkeling MFA Hart van Zuid;

Aanleiding: de voorzieningen in het centrum een impuls geven en nieuwe huisvesting voor de school, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.

Geraamde investering: € 14,5 miljoen.

Status: gebiedsvisie is opgesteld, een voorbereidingskrediet voor het vervolg is aangevraagd.

2. Aanpassing Maas Waal College;

Aanleiding: bouwkundig slechte staat van Leemweg, verduurzaming Veenseweg, samenvoegen op 1 locatie, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.

Geraamde investering: € 842k

Status: voorbereidingskrediet is op 30 maart 2023 vrijgegeven. Uitvoering verwacht in 2025.

3. Nieuwbouw zwembad;

Aanleiding: het ontwikkelen van een visie op het zwembad is opgenomen in het coalitieakkoord.

Een meningsvormende nota is door de raad behandeld met het voorkeursscenario voor nieuwbouw.

Geraamde investering: € 13 miljoen.

Status: Voorbereidingskrediet voor nieuwbouw is onderweg naar de raad. Daaruit zal een kredietaanvraag voortkomen.

4. Ontwikkeling MFA Hernen;

Aanleiding: functioneel verbeteren en verduurzamen, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.

Geraamde investering: € 3,3 miljoen (uitgaande van nieuwbouw).

Status: Nog niet opgestart.

Onderstaande gewenste projecten zijn in voorbereiding, maar nog niet financieel vertaald in voorliggende begroting.:

- Hart van Zuid gebiedsontwikkeling;

Aanleiding: De raad heeft op 26 september 2019 ingestemd met een routekaart 'Toekomst Hart van Zuid'. In de routekaart worden '5 opgaven' voorgesteld voor een integrale wijkaanpak om Wijchen Zuid toekomstbestendig te maken. Een van de 5 opgaven is 'Vitaal en bruisend voorzieningenhart' waarbij we het wijkhart bij het Zuiderpoort met alle maatschappelijke voorzieningen, woningen, winkels, gezondheidszorg en buitenruimte toekomstbestendig willen maken.

Geraamde investering: Uitgangspunt budget neutraal.

Status: Voorbereidingskrediet is vrijgegeven door de raad, besluitvorming volgt.

- Uitbreiding bedrijventerrein Bijsterhuizen;

Aanleiding: Er is behoefte aan uitbreiding bedrijventerreinen. We onderzoeken de mogelijkheid tot uitbreiding bij Bijsterhuizen en de vorm waarin we dit zouden kunnen doen.

Geraamde investering: Uitgangspunt minimaal budget neutraal.

Status: Aanvraag tot uitbreiding is door de provincie positief beoordeeld. Een voorbereidingskrediet is vrijgegeven door de raad voor verdere uitvoering aan het onderzoek.

- Havenweg Wijchen;

Aanleiding: Een voormalig Wijchens bedrijf is een schadevergoedingsprocedure tegen de gemeente Wijchen gestart omdat de gemeente in hun perceptie tekort is geschoten in de nakoming van een koopovereenkomst die in de jaren '70 is gesloten over een terrein aan de Havenweg. De gemeente is sinds begin dit jaar in gesprek met de (oud) ondernemers om te verkennen en een minnelijke oplossing voor het conflict is gevonden.

Geraamde investering: voorbereidingskrediet van € 50k is vastgesteld.

Status: onderhanden.

- School de Bonte Boomhut in de Groene Geest;

Aanleiding: Binnen het plangebied Wijchen West voorzien we rond 2028 de bouw van een nieuwe school 'de Bonte Boomhut'.

Geraamde investering: € 10 miljoen.

Status: Nog niet opgestart.

N.B. In het IHP-onderwijs zijn drie scholen genoemd die in de volgende periode van vier jaar (2025 – 2028) aandacht behoeven. Dit zijn Roncalli, Sint Jozef en de Viersprong. In een volgend IHP zullen deze initiatieven nader uitgewerkt worden en opgenomen worden in het portefeuilleplan.

Voor bovenstaande projecten heeft de raad een risicoreserve ingesteld, waarmee prijsontwikkelingen kunnen worden afgedekt. Inmiddels zijn er een aantal raadsbesluiten genomen waarmee inzet is gepleegd vanuit deze reserve:

	Bedrag
Risicoreserve grote projecten	€ 10.000.000
Tussen Kasteel en Wijchens Meer	€ -2.819.971
Kraanvogel	€ -154.894
Saldo 1-1-2024	€ 7.025.136

Door de raad vastgestelde mutaties vanaf 2024:

Verduurzaming Mozaïek	€ -1.073.619
Aanvullend krediet Pro college	€ -200.000
Kraanvogel openbare ruimte	€ -75.000
Restant	€ 5.676.516

Overzicht van baten en lasten per programma (x € 1.000)

(x €1.000)		Werkelijk 2023			Begroot 2024			Begroot 2025		
Nr	Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	26.155	101.703	75.548	23.100	99.456	76.357	25.602	106.459	80.858
1	Veiligheid	4.131	185	-3.946	4.423	78	-4.346	4.729	146	-4.583
2	Verkeer en vervoer	5.683	454	-5.229	7.467	321	-7.146	6.062	335	-5.727
3	Economie	1.615	1.255	-360	1.591	894	-697	1.642	916	-726
4	Onderwijs	3.824	742	-3.082	4.941	1.190	-3.751	4.471	665	-3.806
5	Sport, cultuur en recreatie	9.902	1.664	-8.238	12.066	1.159	-10.907	12.056	953	-11.103
6	Sociaal domein	65.020	19.035	-45.985	69.377	19.114	-50.263	69.058	15.231	-53.827
7	Volksgezondheid en milieu	12.693	10.378	-2.315	15.479	12.709	-2.770	14.296	11.359	-2.937
8	Wonen en bouwen	10.116	8.867	-1.249	3.486	2.144	-1.342	3.461	1.501	-1.960
	Saldo voor reserves	139.139	144.283	5.143	141.931	137.065	-4.866	141.377	137.566	-3.810
	Mutaties reserves									
0	Bestuur en ondersteuning	974	2.601	1.627	-1.260	1.241	2.502	620	3.182	2.562
1	Veiligheid	0	113	113	0	113	113	0	113	113
2	Verkeer en vervoer	156	0	-156	0	801	801	0	34	34
3	Economie	0	74	74	0	23	23	0	36	36
4	Onderwijs	0	3	3	0	3	3	0	8	8
5	Sport, cultuur en recreatie	1.524	868	-657	1.003	1.007	3	1.036	1.364	329
6	Sociaal domein	6.084	7.109	1.025	1.624	3.209	1.585	1.062	1.805	744
7	Volksgezondheid en milieu	116	7	-109	1	20	19	1	2	1
8	Wonen en bouwen	3.330	174	-3.156	0	65	65	0	17	17
	Totaal inzet reserves	12.183	10.949	-1.234	1.368	6.483	5.114	2.719	6.564	3.845
	Saldo na inzet reserves	151.323	155.232	3.909	143.299	143.548	249	144.095	144.130	35

(x €1.000)		Begroot 2026			Begroot 2027			Begroot 2028		
Nr	Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	27.150	108.395	81.245	27.801	111.890	84.089	27.957	115.831	87.874
1	Veiligheid	4.881	146	-4.736	5.045	146	-4.899	5.229	146	-5.083
2	Verkeer en vervoer	6.235	303	-5.932	6.462	303	-6.159	6.825	178	-6.647
3	Economie	1.538	916	-622	1.540	916	-625	1.581	916	-665
4	Onderwijs	5.340	668	-4.672	5.366	668	-4.698	6.096	668	-5.428
5	Sport, cultuur en recreatie	12.119	923	-11.195	11.797	709	-11.087	11.901	709	-11.192
6	Sociaal domein	69.058	15.583	-53.474	70.147	15.495	-54.651	70.943	15.321	-55.622
7	Volksgezondheid en milieu	13.287	10.339	-2.948	13.686	10.647	-3.039	14.189	11.077	-3.112
8	Wonen en bouwen	3.678	2.122	-1.556	3.814	1.426	-2.388	3.924	1.214	-2.710
	Saldo voor reserves	143.286	139.395	-3.891	145.658	142.200	-3.458	148.644	146.059	-2.586
	Mutaties reserves									
0	Bestuur en ondersteuning	660	933	274	670	1.008	338	680	761	81
1	Veiligheid	0	113	113	0	113	113	0	113	113
2	Verkeer en vervoer	0	62	62	0	62	62	0	155	155
3	Economie	0	13	13	0	19	19	0	23	23
4	Onderwijs	0	8	8	346	8	-338	355	8	-346
5	Sport, cultuur en recreatie	1.066	1.014	-51	1.086	1.103	16	1.106	884	-222
6	Sociaal domein	1.085	1.548	463	1.109	1.675	566	1.133	1.692	559
7	Volksgezondheid en milieu	1	2	1	1	2	1	1	2	1
8	Wonen en bouwen	0	40	40	0	25	25	0	0	0
	Totaal inzet reserves	2.812	3.735	923	3.213	4.016	803	3.275	3.638	364
	Saldo na inzet reserves	146.097	143.130	-2.968	148.870	146.216	-2.654	151.919	149.697	-2.222

Overzicht van incidentele baten en lasten per programma (inclusief bouwgrond) (x € 1.000)

In onderstaande tabel geven we per programma de incidentele baten en lasten weer, inclusief mutaties met reserves. In bijlage 8 hebben we deze posten afzonderlijk opgenomen ter onderbouwing.

Nr	Programma	Werkelijk 2023			Begroot 2024			Begroot 2025		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	8.829	8.127	-703	2.075	258	-1.817	1.385	38	-1.347
1	Veiligheid	0	0	0	-32	-61	-29	19	0	-19
2	Verkeer en vervoer	678	174	-504	2.028	16	-2.012	74	0	-74
3	Economie	138	0	-138	335	-31	-366	180	0	-180
4	Onderwijs	50	44	-6	873	521	-352	163	0	-163
5	Sport, cultuur en recreatie	253	0	-253	2.447	489	-1.958	1.363	258	-1.106
6	Sociaal domein	2.310	12	-2.298	7.559	3.227	-4.332	2.776	991	-1.785
7	Volksgezondheid en milieu	525	198	-327	3.092	2.930	-162	1.263	1.185	-77
8	Wonen en bouwen	4.760	4.349	-412	297	873	576	35	355	320
	Saldo voor reserves	5.236	4.781	-4.640	18.674	8.221	-10.452	7.258	2.827	-4.431
	Mutaties reserves:									
0	Bestuur en ondersteuning	623	2.220	1.597	134	841	707	100	1.798	1.698
1	Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Verkeer en vervoer	156	0	-156	0	801	801	0	34	34
3	Economie	0	74	74	0	23	23	0	36	36
4	Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Sport, cultuur en recreatie	640	483	-157	0	625	625	0	939	939
6	Sociaal domein	5.212	7.025	1.813	-761	3.107	3.868	0	1.703	1.703
7	Volksgezondheid en milieu	116	7	-109	0	20	20	0	2	2
8	Wonen en bouwen	3.330	174	-3.156	0	65	65	0	17	17
	Totaal inzet reserves	4.422	3.186	-94	-627	5.481	6.108	100	4.531	4.431
	Saldo na inzet reserves			-4.734			-4.344			0

Nr	Programma	Begroot 2026			Begroot 2027			Begroot 2028		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	788	38	-751	776	0	-776	379	0	-379
1	Veiligheid	11	0	-11	0	0	0	0	0	0
2	Verkeer en vervoer	62	0	-62	62	0	-62	1	0	-1
3	Economie	46	0	-46	19	0	-19	30	0	-30
4	Onderwijs	71	0	-71	0	0	0	0	0	0
5	Sport, cultuur en recreatie	1.141	221	-920	674	0	-674	447	0	-447
6	Sociaal domein	2.397	909	-1.488	2.031	500	-1.531	1.548	0	-1.548
7	Volksgezondheid en milieu	160	158	-2	2	0	-2	2	0	-2
8	Wonen en bouwen	80	955	875	55	217	162	0	5	5
	Saldo voor reserves	4.757	2.281	-2.476	3.619	717	-2.902	2.406	5	-2.401
	Mutaties reserves:									
0	Bestuur en ondersteuning	0	551	551	0	626	626	0	379	379
1	Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Verkeer en vervoer	0	62	62	0	62	62	0	1	1
3	Economie	0	13	13	0	19	19	0	23	23
4	Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Sport, cultuur en recreatie	0	585	585	0	674	674	0	447	447
6	Sociaal domein	0	1.445	1.445	0	1.531	1.531	0	1.548	1.548
7	Volksgezondheid en milieu	0	2	2	0	2	2	0	2	2
8	Wonen en bouwen	0	40	40	0	25	25	0	0	0
	Totaal inzet reserves	0	2.699	2.699	0	2.939	2.939	0	2.399	2.399
	Saldo na inzet reserves			223			37			-3

Overzicht van structurele baten en lasten per programma (x € 1.000)

Nr	Programma	Werkelijk 2023			Begroot 2024			Begroot 2025		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	17.326	93.576	76.251	21.025	99.198	78.173	24.216	106.422	82.205
1	Veiligheid	4.131	185	-3.946	4.455	139	-4.317	4.711	146	-4.565
2	Verkeer en vervoer	5.005	280	-4.725	5.439	305	-5.134	5.988	335	-5.653
3	Economie	1.477	1.255	-223	1.256	924	-331	1.462	916	-545
4	Onderwijs	3.774	698	-3.076	4.068	670	-3.399	4.309	665	-3.644
5	Sport, cultuur en recreatie	9.649	1.664	-7.985	9.620	671	-8.949	10.693	695	-9.997
6	Sociaal domein	62.710	19.023	-43.687	61.818	15.887	-45.931	66.282	14.240	-52.042
7	Volksgezondheid en milieu	12.168	10.180	-1.988	12.387	9.779	-2.608	13.033	10.174	-2.859
8	Wonen en bouwen	5.356	4.519	-837	3.189	1.271	-1.919	3.426	1.146	-2.280
	Saldo voor reserves	5.236	4.781	9.784	123.257	128.844	5.587	134.119	134.739	620
	Mutaties reserves:									
0	Bestuur en ondersteuning	350	381	30	-1.394	401	1.795	520	1.383	863
1	Veiligheid	0	113	113	0	113	113	0	113	113
2	Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Economie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Onderwijs	0	3	3	0	3	3	0	8	8
5	Sport, cultuur en recreatie	885	385	-500	1.003	382	-621	1.036	426	-610
6	Sociaal domein	872	85	-788	2.385	102	-2.283	1.062	102	-959
7	Volksgezondheid en milieu	0	0	0	1	0	-1	1	0	-1
8	Wonen en bouwen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal inzet reserves	4.422	3.186	-1.140	1.996	1.002	-994	2.619	2.033	-586
	Saldo na inzet reserves			8.643			4.593			35

Nr	Programma	Begroot 2026			Begroot 2027			Begroot 2028		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	26.361	108.357	81.996	27.026	111.890	84.864	27.578	115.831	88.252
1	Veiligheid	4.870	146	-4.725	5.045	146	-4.899	5.229	146	-5.083
2	Verkeer en vervoer	6.173	303	-5.870	6.400	303	-6.097	6.824	178	-6.646
3	Economie	1.492	916	-576	1.521	916	-605	1.551	916	-635
4	Onderwijs	5.269	668	-4.601	5.366	668	-4.698	6.096	668	-5.428
5	Sport, cultuur en recreatie	10.977	702	-10.275	11.123	709	-10.414	11.455	709	-10.746
6	Sociaal domein	66.661	14.674	-51.987	68.116	14.995	-53.120	69.395	15.321	-54.074
7	Volksgezondheid en milieu	13.127	10.181	-2.946	13.684	10.647	-3.037	14.187	11.077	-3.110
8	Wonen en bouwen	3.598	1.167	-2.431	3.759	1.209	-2.550	3.924	1.209	-2.715
	Saldo voor reserves	138.528	137.114	-1.414	142.039	141.483	-556	146.238	146.054	-184
	Mutaties reserves:									
0	Bestuur en ondersteuning	660	382	-277	670	382	-288	680	382	-298
1	Veiligheid	0	113	113	0	113	113	0	113	113
2	Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0	0	154	154
3	Economie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Onderwijs	0	8	8	346	8	-338	355	8	-346
5	Sport, cultuur en recreatie	1.066	429	-637	1.086	429	-657	1.106	437	-668
6	Sociaal domein	1.085	102	-983	1.109	144	-965	1.133	144	-988
7	Volksgezondheid en milieu	1	0	-1	1	0	-1	1	0	-1
8	Wonen en bouwen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal inzet reserves	2.812	1.035	-1.776	3.213	1.077	-2.135	3.275	1.240	-2.035
	Saldo na inzet reserves			-3.191			-2.691			-2.219

Totaaloverzicht taakveldenraming (x € 1.000)

Taak- veld	Omschrijving	Werkelijk 2023			Begroot 2024			Begroot 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur	185	3.217	-3.032	174	3.698	-3.525	174	3.977	-3.803
0.10	Mutaties reserves	10.949	12.183	-1.234	6.483	1.368	5.114	6.564	2.719	3.845
0.2	Burgerzaken	533	1.200	-667	851	1.170	-319	881	1.308	-427
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	439	1.203	-765	361	1.192	-832	2.043	2.852	-809
0.4	Overhead	1.290	13.270	-11.980	916	15.700	-14.784	962	16.272	-15.310
0.5	Treasury	1.147	-664	1.811	1.817	333	1.483	1.681	313	1.368
0.61	OZB woningen	6.417	899	5.518	6.749	867	5.882	7.639	726	6.913
0.62	OZB niet-woningen	3.944	43	3.902	4.131	54	4.077	4.683	64	4.619
0.64	Belastingen overig	364	59	305	399	75	324	417	90	327
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	79.989	0	79.989	84.060	0	84.060	87.980	0	87.980
0.8	Overige baten en lasten	7.392	6.871	521	0	-2	2	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting	0	54	-54	0	13	-13	0	0	0
		112.649	38.336	74.314	105.939	24.468	81.471	113.023	28.320	84.703
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	6	3.065	-3.058	0	3.250	-3.250	0	3.433	-3.433
1.2	Openbare orde en veiligheid	178	1.066	-888	78	1.173	-1.095	146	1.296	-1.150
		185	4.131	-3.946	78	4.423	-4.346	146	4.729	-4.583
2.1	Verkeer en vervoer	448	5.371	-4.923	314	7.009	-6.695	329	5.573	-5.245
2.2	Parkeren	0	276	-276	0	416	-416	0	445	-445
2.5	Openbaar vervoer	6	36	-30	6	41	-35	6	44	-38
		454	5.683	-5.229	321	7.467	-7.146	335	6.062	-5.727
3.1	Economische ontwikkeling	29	736	-708	19	769	-750	20	715	-696
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	312	146	166	0	0	0	0	23	-23
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	578	258	321	492	192	300	515	209	307
3.4	Economische promotie	336	475	-140	383	629	-247	381	695	-314
		1.255	1.615	-360	894	1.591	-697	916	1.642	-726
4.1	Openbaar basisonderwijs	44	297	-253	461	365	97	0	287	-287
4.2	Onderwijshuisvesting	293	1.924	-1.631	175	2.634	-2.459	170	2.239	-2.069
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	405	1.603	-1.198	554	1.942	-1.388	495	1.946	-1.450
		742	3.824	-3.082	1.190	4.941	-3.751	665	4.471	-3.806
5.1	Sportbeleid en activering	333	512	-180	270	573	-303	265	576	-311
5.2	Sportaccommodaties	1.222	2.797	-1.575	633	3.668	-3.035	658	4.118	-3.460

Taak- veld	Omschrijving	Werkelijk 2023			Begroot 2024			Begroot 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1	672	-672	0	1.119	-1.119	0	680	-680
5.4	Musea	2	401	-399	2	435	-433	0	452	-452
5.5	Cultureel erfgoed	18	139	-121	3	91	-89	3	90	-87
5.6	Media	40	912	-872	224	1.238	-1.014	0	1.091	-1.091
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	48	4.468	-4.420	28	4.942	-4.915	28	5.048	-5.021
		1.664	9.902	-8.238	1.159	12.066	-10.907	953	12.056	-11.103
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	6.690	9.253	-2.564	5.656	10.378	-4.722	1.036	5.402	-4.367
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	75	3.022	-2.947	6	3.656	-3.650	0	0	0
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	0	0	0	0	0	0	1.905	-1.905
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	0	0	0	0	0	0	1.084	-1.084
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	0	0	0	0	0	339	-339
6.3	Inkomensregelingen	11.410	18.404	-6.994	12.180	16.571	-4.390	12.979	17.527	-4.548
6.4	WSW en beschut werk	0	4.279	-4.278	0	4.310	-4.310	0	4.241	-4.241
6.5	Arbeidsparticipatie	296	2.796	-2.500	426	3.621	-3.195	426	4.340	-3.914
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	56	2.629	-2.574	59	3.080	-3.021	0	0	0
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	0	0	0	0	0	67	2.541	-2.474
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	13	13	0	0	0	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	304	4.336	-4.032	270	5.011	-4.741	0	0	0
6.71b	Begeleiding (WMO)	40	2.876	-2.835	44	3.140	-3.097	0	0	0
6.71c	Dagbesteding (WMO)	0	931	-931	0	979	-979	0	0	0
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	296	-296	0	170	-170	0	0	0
6711	Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	0	0	0	0	324	5.627	-5.302
6712	Begeleiding (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	3.692	-3.692
6713	Dagbesteding (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	1.020	-1.020

Taak- veld	Omschrijving	Werkelijk 2023			Begroot 2024			Begroot 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
6714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	331	-331
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	3	3.828	-3.825	0	4.156	-4.156	0	0	0
6.72b	Jeugdhulp behandeling	0	1.777	-1.777	0	1.884	-1.884	0	0	0
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	0	1.097	-1.097	0	1.176	-1.176	0	0	0
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	38	-38	0	0	0	0	0	0
6.73a	Pleegzorg	0	363	-363	0	342	-342	0	0	0
6.73b	Gezinsgericht	0	728	-728	0	1.016	-1.016	0	0	0
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	0	2.413	-2.413	0	2.672	-2.672	0	0	0
6.74a	Behandeling GGZ zonder verblijf	0	3.036	-3.036	0	3.558	-3.558	0	0	0
6.74b	Crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	1.756	-1.756	0	1.426	-1.426	0	0	0
6.74c	Gesloten plaatsing	0	170	-170	0	193	-193	0	0	0
6751	Jeugdhulp ambulant lokaal	0	0	0	0	0	0	0	436	-436
6752	Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	0	0	0	0	0	11.829	-11.829
6753	Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	0	0	0	0	0	334	-334
6761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0	0	0	0	0	14	-14
6762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	0	0	0	0	0	4.532	-4.532
6763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	0	0	0	0	0	627	-627
6791	PGB WMO	0	0	0	0	0	0	0	158	-158
6792	PGB Jeugd	0	0	0	0	0	0	0	203	-203
6.81a	Beschermd Wonen (WMO)	149	87	62	473	653	-180	0	0	0
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	56	-56	0	187	-187	0	0	0
6811	Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	0	0	0	399	420	-22
6812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	106	-106
6.82a	Jeugdbescherming	0	657	-657	0	1.081	-1.081	0	0	0
6.82b	Jeugdreclassering	0	179	-179	0	118	-118	0	0	0
6821	Jeugdbescherming	0	0	0	0	0	0	0	982	-982
6822	Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0	0	152	-152
6.91	Coördinatie en beleid WMO	0	0	0	0	0	0	0	696	-696
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	0	0	0	0	0	518	-518
		19.035	65.020	-45.985	19.114	69.377	-50.263	15.231	69.058	-53.827
7.1	Volksgezondheid	500	2.451	-1.951	477	2.761	-2.284	568	3.106	-2.538
7.2	Riolering	4.456	3.924	532	4.658	3.831	826	4.689	3.859	830
7.3	Afval	4.849	4.026	822	5.127	4.254	872	5.305	4.425	880

Taak- veld	Omschrijving	Werkelijk 2023			Begroot 2024			Begroot 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
7.4	Milieubeheer	573	2.273	-1.700	2.448	4.611	-2.164	798	2.883	-2.085
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	18	-18	0	21	-21	0	23	-23
		10.378	12.693	-2.315	12.709	15.479	-2.770	11.359	14.296	-2.937
8.1	Ruimte en leefomgeving	378	5.945	-5.567	210	1.192	-982	50	1.511	-1.461
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	7.015	2.259	4.756	29	104	-75	0	50	-50
8.3	Wonen en bouwen	1.475	1.913	-438	1.905	2.190	-285	1.451	1.899	-448
		8.867	10.116	-1.249	2.144	3.486	-1.342	1.501	3.461	-1.960
	TOTAAL	155.229	151.320	3.909	143.548	143.299	249	144.130	144.095	35

Taak- veld	Omschrijving	Begroot 2026			Begroot 2027			Begroot 2028		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur	150	4.134	-3.984	150	4.265	-4.116	150	4.436	-4.287
0.10	Mutaties reserves	3.735	2.812	923	4.016	3.213	803	3.638	3.275	364
0.2	Burgerzaken	951	1.469	-518	1.001	1.613	-613	1.011	1.559	-548
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	3.665	4.209	-544	3.673	4.236	-563	3.681	4.266	-586
0.4	Overhead	985	16.409	-15.424	974	16.331	-15.357	993	16.223	-15.230
0.5	Treasury	1.925	382	1.544	2.089	788	1.301	2.363	886	1.477
0.61	OZB woningen	8.506	388	8.118	8.824	403	8.422	9.145	416	8.729
0.62	OZB niet-woningen	5.156	66	5.090	5.290	69	5.221	5.422	71	5.351
0.64	Belastingen overig	429	93	336	441	96	345	453	99	354
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	86.628	0	86.628	89.449	0	89.449	92.614	0	92.614
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		112.129	29.961	82.168	115.906	31.014	84.892	119.469	31.232	88.237
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	3.539	-3.539	0	3.661	-3.661	0	3.791	-3.791
1.2	Openbare orde en veiligheid	146	1.343	-1.197	146	1.384	-1.238	146	1.437	-1.292
		146	4.881	-4.736	146	5.045	-4.899	146	5.229	-5.083
2.1	Verkeer en vervoer	297	5.734	-5.437	297	5.949	-5.652	172	6.145	-5.973
2.2	Parkeren	0	457	-457	0	469	-469	0	635	-635
2.5	Openbaar vervoer	6	44	-38	6	44	-38	6	45	-38
		303	6.235	-5.932	303	6.462	-6.159	178	6.825	-6.647
3.1	Economische ontwikkeling	19	705	-686	19	713	-694	19	722	-702
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	24	-24	0	25	-25	0	26	-26
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	515	217	298	515	226	290	515	234	281
3.4	Economische promotie	381	592	-210	381	576	-195	381	599	-218
		916	1.538	-622	916	1.540	-625	916	1.581	-665
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	290	-290	0	293	-293	0	297	-297
4.2	Onderwijshuisvesting	173	3.016	-2.844	173	2.918	-2.746	173	3.552	-3.380
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	495	2.034	-1.539	495	2.155	-1.660	495	2.247	-1.752
		668	5.340	-4.672	668	5.366	-4.698	668	6.096	-5.428
5.1	Sportbeleid en activering	228	540	-312	7	267	-259	7	274	-267
5.2	Sportaccommodaties	665	4.037	-3.372	672	3.904	-3.232	672	3.778	-3.106

Taak- veld	Omschrijving	Begroot 2026			Begroot 2027			Begroot 2028		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	705	-705	0	731	-731	0	743	-743
5.4	Musea	0	443	-443	0	453	-453	0	463	-463
5.5	Cultureel erfgoed	3	92	-89	3	94	-91	3	96	-93
5.6	Media	0	1.101	-1.101	0	1.003	-1.003	0	1.027	-1.027
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	28	5.202	-5.174	28	5.346	-5.318	28	5.520	-5.493
		923	12.119	-11.195	709	11.797	-11.087	709	11.901	-11.192
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	955	4.902	-3.947	547	4.969	-4.422	48	4.516	-4.468
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	1.920	-1.920	0	1.993	-1.993	0	2.066	-2.066
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	1.115	-1.115	0	1.143	-1.143	0	1.171	-1.171
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	347	-347	0	356	-356	0	364	-364
6.3	Inkomensregelingen	13.365	18.026	-4.661	13.763	18.532	-4.769	14.160	19.038	-4.878
6.4	WSW en beschut werk	0	4.074	-4.074	0	3.738	-3.738	0	3.489	-3.489
6.5	Arbeidsparticipatie	426	4.455	-4.029	426	4.544	-4.118	426	4.688	-4.262
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	68	2.643	-2.575	68	2.767	-2.699	68	2.888	-2.820
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.71b	Begeleiding (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.71c	Dagbesteding (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6711	Huishoudelijke hulp (WMO)	336	5.618	-5.282	347	5.996	-5.648	359	6.401	-6.041
6712	Begeleiding (WMO)	0	3.793	-3.793	0	3.896	-3.896	0	3.998	-3.998
6713	Dagbesteding (WMO)	0	1.052	-1.052	0	1.088	-1.088	0	1.116	-1.116

Taak- veld	Omschrijving	Begroot 2026			Begroot 2027			Begroot 2028		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
6714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	342	-342	0	353	-353	0	364	-364
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.72b	Jeugdhulp behandeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.73a	Pleegzorg	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.73b	Gezinsgericht	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.74a	Behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.74b	Crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.74c	Gesloten plaatsing	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6751	Jeugdhulp ambulant lokaal	0	327	-327	0	293	-293	0	270	-270
6752	Jeugdhulp ambulant regionaal	0	11.615	-11.615	0	11.548	-11.548	0	11.538	-11.538
6753	Jeugdhulp ambulant landelijk	0	335	-335	0	336	-336	0	337	-337
6761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	15	-15	0	15	-15	0	16	-16
6762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	4.511	-4.511	0	4.629	-4.629	0	4.745	-4.745
6763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	628	-628	0	629	-629	0	630	-630
6791	PGB WMO	0	163	-163	0	168	-168	0	172	-172
6792	PGB Jeugd	0	210	-210	0	216	-216	0	223	-223
6.81a	Beschermd Wonen (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6811	Beschermd wonen (WMO)	433	457	-24	344	369	-25	259	285	-26
6812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	110	-110	0	114	-114	0	118	-118
6.82a	Jeugdbescherming	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.82b	Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6821	Jeugdbescherming	0	1.010	-1.010	0	1.037	-1.037	0	1.065	-1.065
6822	Jeugdreclassering	0	156	-156	0	160	-160	0	164	-164
6.91	Coördinatie en beleid WMO	0	707	-707	0	723	-723	0	736	-736
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	528	-528	0	537	-537	0	547	-547
		15.583	69.058	-53.474	15.495	70.147	-54.651	15.321	70.943	-55.622
7.1	Volksgezondheid	219	2.841	-2.622	61	2.783	-2.722	62	2.874	-2.812
7.2	Riolering	4.723	3.886	837	4.798	3.950	847	4.874	4.014	861
7.3	Afval	5.335	4.428	906	5.723	4.784	939	6.074	5.088	986

Taak- veld	Omschrijving	Begroot 2026			Begroot 2027			Begroot 2028		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
7.4	Milieubeheer	63	2.108	-2.045	65	2.144	-2.079	68	2.187	-2.120
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	24	-24	0	25	-25	0	26	-26
		10.339	13.287	-2.948	10.647	13.686	-3.039	11.077	14.189	-3.112
8.1	Ruimte en leefomgeving	70	1.632	-1.562	90	1.680	-1.590	90	1.700	-1.610
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	738	56	682	0	57	-57	5	59	-54
8.3	Wonen en bouwen	1.314	1.990	-676	1.336	2.076	-740	1.119	2.165	-1.046
		2.122	3.678	-1.556	1.426	3.814	-2.388	1.214	3.924	-2.710
	TOTAAL	143.130	146.097	-2.968	146.216	148.870	-2.654	149.697	151.919	-2.222

Geprognosticeerde Balans (x € 1.000)

Stand 31 december	Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Immateriële vaste activa	777	777	0	0	0	0
Materiële vaste activa	70.762	76.681	110.743	117.574	136.227	135.769
Financiële vaste activa	15.988	15.490	14.982	14.462	13.931	13.388
<i>Totaal vaste activa</i>	<i>87.527</i>	<i>92.948</i>	<i>125.725</i>	<i>132.036</i>	<i>150.158</i>	<i>149.157</i>
Vorraden	665	-3.694	-4.488	-6.347	-5.661	-3.832
Debiteuren en overige kortlopende vorderingen	16.034	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Rekening courant Rijk	30.720	13.710	1.168	1.237	2.154	1.309
Liquide middelen	681	0	0	0	0	0
Overlopende activa	1.076	1.076	1.076	1.076	1.076	1.076
<i>Totaal vlottende activa</i>	<i>49.176</i>	<i>14.092</i>	<i>756</i>	<i>-1.034</i>	<i>569</i>	<i>1.553</i>
TOTAAL ACTIVA	136.703	107.040	126.481	131.002	150.727	150.710
Algemene reserves	21.921	24.668	21.941	21.880	21.819	21.819
Bestemde reserves	47.325	43.509	41.753	40.891	40.149	39.785
Gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	3.909	249	35	-2.968	-2.654	-2.222
<i>Totaal eigen vermogen</i>	<i>73.155</i>	<i>68.426</i>	<i>63.729</i>	<i>59.804</i>	<i>59.314</i>	<i>59.382</i>
<i>Vreemd vermogen</i>						
Voorzieningen	28.586	24.529	25.336	25.070	25.394	26.135
Geldleningen o/g	15.719	15.106	38.330	49.695	50.799	47.031
<i>Totaal vreemd vermogen</i>	<i>44.305</i>	<i>39.635</i>	<i>63.666</i>	<i>74.765</i>	<i>76.193</i>	<i>73.166</i>
Kortlopende schulden	3.967	3.967	3.967	3.967	3.967	3.967
Overlopende passiva	15.276	-4.988	-4.881	-7.534	11.253	14.195
<i>Totaal vlottende passiva</i>	<i>19.243</i>	<i>-1.021</i>	<i>-914</i>	<i>-3.567</i>	<i>15.220</i>	<i>18.162</i>
TOTAAL PASSIVA	136.703	107.040	126.481	131.002	150.727	150.710

Indicatoren

In onderstaande tabel hebben we de verplichte indicatoren opgenomen die de BBV voorschrijft. De verplichte indicatoren zijn vooral bedoeld om onderlinge vergelijkbaarheid met andere gemeenten te bevorderen. Wij sturen als gemeente voor een groot deel niet specifiek op deze indicatoren. We presenteren hier de meest recente waarden.

Naam indicator	Eenheid	Waarde Wijchen	Waarde Druten	Waarde Gelderland
0 Bestuur en ondersteuning				
Overhead	% van de totale lasten	11,3	11,3	Niet bekend
1 Veiligheid				
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	7	11	8
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	1,3	0,5	2,1
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,4	2,8	3,4
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	0,7	2,3	1,1
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	4,6	3,6	5,2
3 Economie				
Functiemenging (verhouding tussen banen en woningen)	% verhouding tussen banen en woningen	51,4	49,1	54,4
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 65 jaar	169,1	165,1	178,6
4 Onderwijs				
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	6,0	11,4	5,4
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	20	21	24
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers VO en MBO	2,7	1,7	2,2
5 Sport, cultuur en recreatie				
Niet sporters	% Het percentage niet-wekelijkse sporters ten opzichte van de bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet	48,1	50,0	46,8
6 Sociaal domein				
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 74 jaar	740,1	649,9	830,6
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1	0	1
Kinderen in uitkeringsgezinnen	% kinderen tot 18 jaar	5	3	5
Netto Participatiegraad	% van de werkzame beroepsbevolking	74,6	74,8	73,7
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	1	1	1
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	258,9	225,7	289,7
Personen met een lopend re-integratietraject	Aantal per 1.000 inwoners	45,9	55,8	195,8
Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdhulp	% Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar	14,3	13,6	14,2
Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdbescherming	% Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen	1,0	0,7	1,1

Naam indicator	Eenheid	Waarde Wijchen	Waarde Druten	Waarde Gelderland
Jongeren (12 tot 23 jaar) met jeugdreclassering	% Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar)	0,3	-	0,3
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	730	880	693
7 Volksgezondheid en milieu				
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	81	45	95
Hernieuwbare elektriciteit	% Het aandeel zelf opgewekte energie ten opzichte van het totale energiegebruik	26,6	56,7	29,0
8 Wonen en bouwen				
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	372	368	380
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	9,0	3,1	9,6
Demografische druk	% Het percentage personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar	77,3	72,2	74,3
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Euro	857	854	933
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro	885	992	996

Berekening EMU saldo Wijchen

	2024	2025	2026
Omschrijving	x € 1000,- Conform Perspectiefnota 2024	x € 1000,- Volgens begroting 2025	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2025
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-4.866	-3.810	-3.891
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	5.919	34.062	6.831
3. Mutatie voorzieningen	-4.057	808	-266
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-498	-794	-1.859
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo (=1-2+3-4-5)	-14.344	-36.271	-9.129

BIJLAGEN

BIJLAGEN	150
BIJLAGE 1: RISICOMATRIX	151
BIJLAGE 2: INVESTERINGSLIJST	152
BIJLAGE 3: ONDERHOUDSPANNING VASTGOED 2024	153
BIJLAGE 4: ALGEMENE RESERVE	154
BIJLAGE 5: VERLOOP OVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN	155
BIJLAGE 6: NIEUW BELEID STRUCTUREEL	157
BIJLAGE 7: INCIDENTEEL NIEUW BELEID	160
BIJLAGE 8: INCIDENTEEL PERSPECTIEF (INCLUSIEF BOUWGROND)	162
BIJLAGE 9: KOSTEN PER TAAKVELD	165
BIJLAGE 10: MUTATIES BESTAAND BELEID	170
BIJLAGE 11: SUBSIDIEPLAFONDS	172

Bijlage 1: Risicomatrix

Nr.	Onderwerp	Maximaal risico	Factor	Gewogen risico
3.1.1	MGR Rijk van Nijmegen	737.000	1,00	737.000
3.1.2	De Meerval BV	21.000	0,20	4.200
3.1.3	GGD	116.218	1,00	116.218
3.1.4	Werkorganisatie Druten Wijchen	1.260.000	0,10	126.000
3.2.1	Lopende bouwgrondexploitaties	17.500.000	0,34	5.908.750
3.2.2	Bouwgrondexploitaties in voorbereiding	1.430.000	0,25	357.500
3.2.3	Bouwleges	200.000	0,50	100.000
3.2.4	Gemeentelijk vastgoed	200.000	0,50	100.000
3.2.4	Gemeentelijk vastgoed kasteelpoort	50.000	0,10	5.000
3.2.5	Algemene uitkering	250.000	0,50	125.000
3.2.6	Sociaal domein Jeugd / WMO	1.450.000	0,25	362.500
3.3.1	Juridische procedures	2.472.535	0,10	247.254
3.3.2	Fiscaliteiten	1.000.000	0,10	100.000
3.4.1	Claims van derden waarbij de gemeente op grond van haar handelen aansprakelijk wordt gesteld (stortlocaties en verontreinigingen)	200.000	0,10	20.000
3.4.2	Bestaande en nieuwe risico's i.h.k. van het Besluit Luchtkwaliteit en Externe Veiligheid.	300.000	0,10	30.000
3.4.3	Aanpak saneringswoningen	100.000	0,10	10.000
3.4.4	Milieu bodemverontreiniging	100.000	0,10	10.000
3.5.1	Verstrekke hypotheke aan ambtenaren	503.000	0,10	50.300
3.5.2	Garanties geldleningen aan woningbouwcorporaties	58.765.000	0,01	587.650
3.5.3	Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen. sport	800.000	0,10	80.000
3.6.1	Crisis algemeen	1.000.000	0,10	100.000
3.6.2	Vluchtelingen Oekraïne	0	0,10	0
3.6.3	Databeveiliging	250.000	0,25	62.500
		88.704.753		9.239.872
	Vaste minimumwaarde (o.b.v. bedragen per inwoner)		47,89	1.989.027
	Gewenste ondergrens Algemene Reserve			11.228.898

Bijlage 2: Investeringslijst

Nr	Activa-omschrijving	Jaar van oplevering		Bevoegdheid	
		2025	2026	Raad	B&W
1	Uitvoeringsprogramma Wegen 2025	2.218.901			X
2	Uitvoeringsprogramma OVL 2025 masten	528.000			X
3	s.v. AWC veld 3 NG	66.550			X
4	1e inr. Bonte Boomhut 2de tranche 50 leerlingen	18.141			X
5	Afkoppelprojecten 2025	150.000			X
6	MFA Wijchen West	10.750.000		X	
7	Aanpassing Maaswaalcollege	842.000		X	
8	MUP Mobiliteit snelheid binnen bebouwde kom (nw beleid begroting 2023)	150.000		X	
9	Uitvoeringsprogramma OVL 2025 armaturen	900.000			X
10	Uitvoeringsprogramma OVL 2025 dim en detectie	225.000			X
11	Begr24: Fietspad in de lymen	656.000		X	
12	Asielzoekerscentrum AZC	21.000.000		X	
13	Uitvoeringsprogramma Wegen 2026		3.717.174		X
14	1e inr. Bonte Boomhut 3de tranche 75 leerlingen		18.141		X
15	Afkoppelprojecten 2026		150.000		X
16	Verduurzamen Mozaiek bouwkundig		4.343.370	X	
17	Verduurzamen Mozaiek installaties		3.410.384	X	
18	Verbetermaatregelen Bergharen n.a.v. BRP/SSW		90.000		X
19	Uitvoeringsprogramma OVL 2026 armaturen		817.000		X
20	Uitvoeringsprogramma OVL 2026 dim en detectie		204.000		X

De kapitaallasten voortkomend uit bovenstaande investeringen zijn structureel opgenomen in de voorliggende begroting. Met de bevoegdheid wordt aangeduid of het vrijgeven van het investeringsbudget door de raad, of door het college is, of wordt vastgesteld.

Bijlage 3: Onderhoudsplanung vastgoed 2025

100.05	Kasteel-Raadhuis	€ 69.148
100.07	Fractiekamers Koetshuis	€ 9.847
100.08	Beltmolen	€ 205.932
100.09	Gemeentewerf	€ 246.945
100.10	Muziekkiosk Bergharen	€ 10.635
100.11	Pompgebouwen	€ 2.300
100.16	Toren Balgoij	€ 4.095
100.17	Huis van de Gemeente	€ 172.783
100.18	Kiosk Hart van Alverna	€ 9.653
100.19	Parkeergarage	€ 625
100.20	MOB Complex Bunkers	€ 3.289
Subtotaal gebouwgroep 100		€ 735.252
400.01	Wijkcentrum Achterom (incl Achterlo/Smashing)	€ 193.347
400.04	Wijkcentrum Ozo	€ 43.035
400.05	Wijkcentrum Zuiderpoort (incl sportzaal)	€ 90.568
400.06	Wijkcentrum Paschalishonk	€ 39.207
400.07	Wijkcentrum Waaijershof	€ 48.427
400.09	Dorpshuis de Oase	€ 76.603
400.10	Dorpshuis 't Ballegoyke	€ 143.333
400.11	Dorpshuis de Mijlpaal	€ 57.806
400.17	SCEC 't Mozaïek	€ 218.924
Subtotaal gebouwgroep 400		€ 911.250
500.04	MFA Noorderlicht	€ 343.666
500.09	MFA Speelhoeve	€ 0
500.13	MFA Suikerberg	€ 202.059
500.22	MFA De Zandloper/Kulturhus	€ 217.142
500.25	MFA de Brink	€ 174.233
500.26	MFA Batenburg	€ 124.379
Subtotaal gebouwgroep 500		€ 1.061.479
600.02	Gymzaal de Buizerd	€ 166.849
600.06	Sportzaal Achterlo/Smashing	€ 37.797
600.07	Sportzaal Zuiderpoort	€ 20.846
600.34	Sportzaal De Slingert	€ 36.989
600.35	Sporthal Arcus	€ 229.695
Subtotaal gebouwgroep 600		€ 492.176
700.xx	Kunstwerken	€ 64.980
Subtotaal gebouwgroep 700		€ 64.980
	Woning Oosterweg 144	€ 9.118
	Taakstelling 10% besparing en uitstel	-€ 327.426
Eindtotaal		€ 2.946.830

Bijlage 4: Algemene Reserve

AR: Algemene Reserve									
Algemeen									
Programma(nummer)		0	Bestuur en ondersteuning						
Kostenplaats		80001	1e jaar:		< 2011				
			Nr. Raadsbesluit:						
Doel reserve/voorziening									
Weerstandsvermogen, minimale omvang is afhankelijk van omvang niet de exploitatie afgedekte risico's. Zie hiervoor de paragraaf weerstandsvermogen in de Programmabegroting.									
Omvang & duur									
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	
Stand per ultimo boekjaar			21.921.577	24.667.680	21.940.969	21.879.985	21.819.001	21.819.001	
Stand uit Begroting 2024			22.382.001	20.930.001	20.864.001	24.933.001	23.375.001	22.503.001	
			-460.424	3.737.679	1.076.968	-3.053.016	-1.556.000	-684.000	
Toelichting									
De voorbereidingskredieten bouwgrondexploitaties hebben we in het weerstandsvermogen opgenomen, niet meer als (mogelijke) verplichting in de algemene reserve. Uitgangspunt is dat voorbereidingskredieten afgedekt worden in een minimaal budget neutrale grondexploitatie, maar we nemen het risico op voor het geval het project niet doorgaat of verlieslatend blijkt te zijn.									
Mutaties									
Stand per:		1 januari 2023							21.921.577
Datum	Omschrijving					Begroting			
						Toevoeging	Onttrekking		
2024	Resultaat jaarrekening 2023					2.003.000			
2024	Revitalisering bedrijventerrein oost						250.000		
2025	Revitalisering bedrijventerrein oost						46.678		
2025	Resultaat 2024 (conform septemberrapportage 2024)						591.000		
2024	Bestemmingsplan Teersdijk						40.000		
2024	Verkenning minnelijke oplossing Havenweg						50.000		
2024	Onderzoeken verbetering veiligheid fietsroutes, nota OVL beleidsplan						15.000		
2024	Vrijval reserve corona					1.098.103			
2025	Dekking incidenteel perspectief 2025						1.056.000		
2025	Dekking structureel perspectief 2025						1.000.000		
2025	PPN24 I 13.24 Fietsvoorziening TKWM (pilot)						33.033		
2026	PPN24 I 13.24 Fietsvoorziening TKWM (pilot)						60.984		
2027	PPN24 I 13.24 Fietsvoorziening TKWM (pilot)						60.984		

Bijlage 5: Verloop overzicht reserves en voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Nr.	Naam	Verwachte Stand 31-12-2024	Dotatie 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
80001	AR: Algemene Reserve	24.668	0	2.727	21.941
80002	AR: Rekeningresultaat	0	0	0	0
Subtotaal Algemene Reserves		24.668	0	2.727	21.941
81002	BR: Legaat v. Cooth	160	0	0	160
	BR: Stimuleringsfonds volkshuisv.				
81004	Hoevelaken	82	0	0	82
81005	BR: Beeldende kunst	30	0	10	20
81006	BR: de stroming	0	0	0	0
81008	BR: Eenmalige middelen	0	0	0	0
81010	BR: Toerisme	0	0	0	0
81011	BR: Buurtbus	0	0	0	0
81012	BR: Renovaties Sportvelden	682	382	67	997
81013	BR: Dorpsontwikkelingsplannen	5	0	0	5
81014	BR: Landschapsontwikkelingsplan	295	0	38	257
81016	BR: Duurzaamheidslening	458	0	0	458
81018	BR: Groenvoorziening Loonse waard	45	0	0	45
81022	BR: Groenpercelen Bijsterhuizen	150	0	0	150
81023	BR: Duurzaamheid	550	0	0	550
81034	BR: Startersleningen	110	0	0	110
81035	BR: Vervangen speeltoestelling openbare speelpleinen	25	5	0	30
81037	BR: Personeelsformatie (15 AZ 126a)	270	0	0	270
81039	BR: Cultuurhistorie	20	0	20	0
81040	BR: Integratie en participatie statushouders	245	0	2	243
81043	BR: RSA Tennis	181	78	220	39
81044	BR: Revolverend fonds duurzaamheid	105	0	0	105
81045	BR: Fonds voor en door Wijchen	0	0	0	0
81046	BR: Risicoreserve grote projecten	5.677	0	0	5.677
81047	BR: calamiteiten maatschappelijke accommodaties	17	0	7	11
81048	BR: Woonfonds bestaande wijken	500	0	0	500
81049	BR Cultuur ontwikkelingsfonds	160	0	0	160
81050	BR: Cultuur	117	0	0	117
82001	ER: Actualiseren bestemmingsplannen	83	0	17	65
82002	ER: Gymmaterialen	354	91	123	322
82003	ER: Onderwijshuisvesting	0	0	0	0
82004	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	750	0	0	750
82005	ER: WWB I-deel	0	0	0	0
82006	ER: Verkiezingen	0	100	0	100
82008	ER: Reserve afvalstoffenheffing	0	0	0	0
82009	ER: Onderhoud Overige gebouwen	1.547	2.062	2.947	663
82010	ER: gemeentelijke monumenten	145	0	0	145
82011	ER: Risicoreserve fiscale aangelegenheden	0	0	0	0
82012	ER: Reserve Rioolheffing	0	0	0	0
82014	ER: Egalisatiereserve tarieven hondenbelasting	0	0	0	0
82015	ER: 2D`s WMO-JEUGD	60	0	60	0
82016	ER: Openbare verlichting	295	0	0	295
82017	ER: wegen en civiele kunstwerken	726	0	0	726
82018	ER: Groen	1.505	0	0	1.505
82019	ER: Corona compensatie	0	0	0	0
82020	ER: Exploitatiesaldo tijdelijke huisvesting Vluchtelingen	2.850	0	0	2.850
Subtotaal Bestemmingsreserves		18.199	2.719	3.510	17.408
83001	Afs.R: Brandweerkazerne	2.522	0	113	2.409
83002	Afs.R: Kulturhus Bergharen	1.040	0	42	998
83003	Afs.R: Gemeentewerf	609	0	27	582

Nr.	Naam	Verwachte Stand 31-12-2024	Dotatie 2025	Onttrekking 2025	Stand 31-12-2025
83004	Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis	1	0	1	0
83006	Afs.R: MFA Huurlingsedam	300	0	11	289
83007	Afs.R: Sportzaal achterlo	11	0	2	9
83008	Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen	331	0	21	310
83009	Afs.R: Arbomaatregelen SCEC	0	0	0	0
83010	Afs.R: Centrale Sporthal	5.140	0	187	4.953
83011	Afs.R: Kunstgrasveld Diosa	293	0	29	263
83012	Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross	123	0	6	117
83013	Afs.R: Gemeentekantoor	5.023	0	356	4.668
83014	Afs.R: Verduurzaming mozaik	1.319	0	23	1.296
83016	Afs.Res. Automatische berekening	135	0	7	127
83017	Afs.Res. Leefbaarheid Hernen Bergharen	475	0	25	450
83019	Afschrijvingsreserve RSA	1.346	67	159	1.253
83020	Afs.R. Oosterpark	254	0	15	239
83022	Afs.R: Ventilatiesysteem Leemweg 121	40	0	3	37
83023	Afs.R: Bouw parkeergarage TKWM	6.150	0	0	6.150
83024	Afs.R: Pro College	200	0	5	195
Subtotaal Afschrijvingsreserves		25.310	67	1.031	24.346
Totaal Reserves		68.177	2.785	7.268	63.694
90002	VZ: Pensioenen wethouders	6.192	0	150	6.043
90003	VZ: Wachtgeldverplichtingen personeel	91	0	38	53
90004	VZ: Rationeel rioolbeheer	10.393	1.224	157	11.459
90005	VZ: Mechanische riolering	5.556	375	320	5.611
90010	VZ: Baggeren waterpartijen	298	48	19	327
90012	VZ: Vervanging afvalinfrastructuur	1.065	80	96	1.049
90015	VZ: Tariefseglisatie Riolering	639	0	75	564
90016	VZ: Tariefseglisatie Reinigingsheffing	295	0	65	230
90017	VZ: Beëindigen claim rechtszaak Havenweg	0	0	0	0
Totaal Voorzieningen		24.529	1.727	919	25.336
Totaal generaal		92.716	4.512	8.187	89.041

Overzicht structurele mutaties reserves

Mutaties met reserves zijn in de regel incidenteel. De uitzondering op die regel zijn onderstaande dotaties en onttrekkingen, veelal ter dekking van afschrijvingen, dan wel vaste dotaties voor incidentele kosten die jaarlijks fluctueren.

Bedragen x € 1.000 (negatieve bedragen zijn onttrekkingen, positieve bedragen zijn dotaties aan reserves)

Prog	Taakveld	Omschrijving kostensoort	2025	2026	2027	2028
0	0.10	AR: Algemene Reserve	-1.000	0	0	0
0	0.2	ER: Verkiezingen	0	0	0	0
0	0.3	ER: Onderhoud Overige gebouwen	190	321	322	324
0	0.4	Afs.R: Gemeentekantoor	-356	-356	-356	-356
0	0.4	Afs.R: Gemeentewerf	-27	-27	-27	-27
0	0.4	Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis	-1	0	0	0
0	0.4	ER: Onderhoud Overige gebouwen	331	339	348	357
Totaal 0			-863	277	288	298
1	1.1	Afs.R: Brandweerkazerne	-113	-113	-113	-113
Totaal 1			-113	-113	-113	-113
2	2.2	Afs.R: Bouw parkeergarage TKWM	0	0	0	-154
Totaal 2			0	0	0	-154
4	4.2	ER: Onderhoud Overige gebouwen	0	0	346	355
4	4.2	Afs.R: Ventilatiesysteem Leemweg 121	-3	-3	-3	-3
4	4.2	Afs.R: Pro College	-5	-5	-5	-5
Totaal 4			-8	-8	338	346
5	5.2	Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen	-21	-21	-21	-21
5	5.2	Afs.R: Centrale Sporthal	-187	-187	-187	-187
5	5.2	Afs.R: Kunstgrasveld Diosa	-29	-29	-29	-29
5	5.2	Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross	-6	-6	-6	-6
5	5.2	Afs.R: Sportzaal achterlo	-2	-2	-2	-2
5	5.2	BR: Renovaties Sportvelden	382	389	396	402
5	5.2	ER: Gymmaterialen	91	91	91	91
5	5.2	ER: Onderhoud Overige gebouwen	437	448	460	472
5	5.2	Afschrijvingsreserve RSA	-159	-162	-162	-171
5	5.2	BR: RSA Tennis	78	79	80	81
5	5.2	Afs.Res. Automatische berekening	-7	-7	-7	-7
5	5.7	BR: Vervangen speeltoestellen openbare speelpleinen	5	5	5	5
5	5.7	ER: Onderhoud Overige gebouwen	42	43	44	45
5	5.7	Afs.R. Oosterpark	-15	-15	-15	-15
5	5.7	BR: Beeldende kunst	0	10	10	10
Totaal 5			610	637	657	668
6	6.1	Afs.R: Kulturhus Bergharen	-42	-42	-42	-42
6	6.1	Afs.R: MFA Huurlingsedam	-11	-11	-11	-11
6	6.1	Afs.R: Verduurzaming mozaiek	-23	-23	-65	-65
6	6.1	ER: Onderhoud Overige gebouwen	1.062	1.085	1.109	1.133
6	6.1	Afs.Res. Leefbaarheid Hernen Bergharen	-25	-25	-25	-25
6	6.5	BR: Integratie en participatie statushouders	-2	-2	-2	-2
Totaal 6			959	983	965	988
7	7.2	ER: Onderhoud Overige gebouwen	1	1	1	1
Totaal 7			1	1	1	1
Eindtotaal			586	1.776	2.135	2.035

Bijlage 6: Nieuw beleid structureel

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2025	2026	2027	2028
Nieuw beleid voortkomend uit Perspectiefnota (bijlage 15, gewenst nieuw beleid)						
6-01	Regionale samenwerking klimaatadaptatie Rijk van Maas en Waal	In 2019 is ingestemd met de Regionale adaptatiestrategie (RAS) Rijk van Maas en Waal. Vervolgens heeft Wijchen geparticipeerd in het Regionaal uitvoeringsprogramma 2020-2023. Een RUP 2025-2030 wordt naar verwachting najaar 2024 aan college/raad voorgelegd. In aanloop daarop wordt de benodigde financiering, zoals afgesproken in de stuurgroep, opgevoerd in het meerjarenperspectief.	€ -13.000	€ -13.000	€ -13.000	€ -13.000
6-02	2 Padelbanen: Schaarweide onderhoud- en renovatiekosten	Er lopen twee verzoeken voor de aanleg van twee padelbanen. Concreet kunnen we invulling geven aan het verzoek van Schaarweide. We nemen de padelbanen op in het RSA. De jaarlijkse dotatie aan het RSA tennisbanen dient te worden verhoogd t.b.v. renovatie toplaag padelbanen. Conform de afspraken uit het RSA betalen de gemeente en de vereniging beiden een deel van de onderhoudskosten.	€ -2.500	€ -2.500	€ -2.500	€ -2.500
6-03	Indexering Geldterugregeling	Naar aanleiding van de motie in de raad "Indexeer de regelingen" (20-04-2024) verhogen we de bedragen bij start van het kalenderjaar voor verstrekkingen op basis van de Geldterugregeling, afgerond op 5 euro.	€ -10.000	€ -10.000	€ -10.000	€ -10.000
6-04	Indexering Kindregeling	Naar aanleiding van de motie in de raad "Indexeer de regelingen" (20-04-2024) verhogen we de bedragen bij start van het kalenderjaar van verstrekkingen op basis van de Kindregeling, afgerond op 5 euro.	€ -8.500	€ -8.500	€ -8.500	€ -8.500
6-05	Monitoren Klantsignalen (prestatie-indicator waardering voor onze dienstverlening. bestaand beleid)	De gemeente Wijchen besloot eerder dat we onze dienstverlening monitoren met de tweejaarlijkse inwoners- en ondernemerspeiling. In de Agenda Dienstverlening is de ambitie uitgesproken om structureel na elk klantcontact met een korte vragenlijst feedback te vragen over onze dienstverlening. Het college stelt voor zich te beperken tot de tweejaarlijkse peiling en nu geen geld vrij te maken voor feedback op de klantcontacten te monitoren en het uitvoeren van bereikbaarheidsonderzoeken en inwonerpanels.	€ 0	€ -17.820	€ 0	€ -17.820
6-06	Participatie en cocreatie	Inzet van maximaal drie gebiedscoördinatoren, waarbij we in 2025 starten met twee. Deze gebiedscoördinatoren geven invulling aan wijk- en kerngericht werken zoals beschreven in het participatie en cocreatie kader. De investering sluit aan op het in september 2024 vastgestelde kader. Dit vloeit voort vanuit onze ambities in het Coalitieakkoord, Strategisch Kompas, Actieplan Doorontwikkeling WDW en Agenda Dienstverlening. Door te starten met slechts twee coördinatoren kunnen we in 2025 niet het gehele gebied beslaan en zullen we daarin keuzes moeten maken.	€ -190.000	€ -285.000	€ -285.000	€ -285.000
6-07	Participatie en cocreatie	Een werkbudget voor uitvoering van het nieuw participatiekader en voor de gebiedscoördinatoren om de wijk en kernenaanpakken op te stellen. Omdat we met twee coördinatoren starten, is het werkbudget in 2025 lager.	€ -10.000	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000
6-08	Formatie op peil	We bekijken regelmatig of de formatie van de WDW aansluit op het takenpakket en ambitieniveau van Druten en Wijchen. Op deze manier willen we ervoor zorgen dat nieuwe ambities en ontwikkelingen goed afgewogen en vertaald worden naar de benodigde inzet. Extra inzet is nodig op onder andere evenementen, ondermijning en veiligheid, woningbouw die zich door vertaald naar andere diensten.	€ -110.000	€ -110.000	€ -110.000	€ -110.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2025	2026	2027	2028
6-09	Evenementen leefbaarheid kernen gemeente Wijchen	Op grond van de resultaten van het onderzoek naar de toekomst van de dorpskernen, willen we de financiële bijdrage aan de leefbaarheid zoals kernen per dorpskern structureel verhogen naar € 2500 per kern.	€ -6.935	€ -6.935	€ -6.935	€ -6.935
6-10	Speel en klimbos	In het coalitieprogramma is een Klim- en speelbos opgenomen. Voorafgaand aan het investeringsbesluit van de raad is een budget nodig voor de uitvoering van enkele onderzoeken en de inhuur van een extern bureau om te komen tot een compleet ontwerp incl. financiële raming en participatie traject. We verkennen hierbij de mogelijkheid tot het combineren van een speel- en klimbos met een uitkijktoren.	pm	pm	pm	pm
Nieuw beleid vanuit de werkgeverscommissie						
6-11	Formatie Griffie	De werkgeverscommissie biedt de raad voor de begroting 2025 een nota aan m.b.t. de formatie van de griffie. De formatieuitbreiding betreft 2 fte.	€ -162.700	€ -162.700	€ -162.700	€ -162.700
Nieuw beleid overig						
6-12	De Blije Dries	Het college beschouwt het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid met de stichting om de exploitatie van de speeltuin gezond te houden en de speeltuin voor de toekomst open te houden. Vanwege de beperkingen die de huidige locatie met zich meebrengt om de exploitatie te optimaliseren, verstrekken we een structurele subsidie voor de duurzame instandhouding van de speeltuin.	€ -36.050	€ -37.132	€ -38.245	€ -39.393
6-13	Broedplaats Open Ateliers	Uitbreiding van dagbesteding voor psychisch kwetsbare mensen. Uitbreiding met 1 dagdeel. Voorstel is om 1 dagdeel per week extra in te kopen.	€ -6.500	€ -6.500	€ -6.500	€ -6.500
6-14	Broedplaats Open Ateliers	Uitbreiding van dagbesteding voor psychisch kwetsbare mensen. Uitbreiding met 1 dagdeel. Voorstel is om 1 dagdeel per week extra in te kopen. Deze extra uitzetting van uren financieren we uit centrummiddelen BW/MO.	€ 6.500	€ 6.500	€ 6.500	€ 6.500
6-15	Agenda Dienstverlening 2025-2028	De Agenda Dienstverlening "Dienstverlening Dichtbij" loopt eind 2024 af en wordt in het najaar 2024 geëvalueerd. Op basis daarvan wordt er begin 2025 een nieuwe Agenda Dienstverlening opgesteld en ter besluitvorming aangeboden. Voor de uitvoering van deze Agenda is naar verwachting opnieuw budget nodig om de projecten te kunnen realiseren. De exacte hoogte hiervan is nu nog niet bekend. We nemen dit mee in de Perspectiefnota van het voorjaar 2025.	pm	pm	pm	pm
6-16	Knelpunten fietsroutes Alverna - TKWM	Na aanleiding van het amendement bij de behandeling van fietsroute Alverna - TKWM voert het adviesbureau een aanvullend onderzoek uit. Bij het onderzoek naar de fietsroute waren diverse knelpunten geconstateerd. Hiervoor worden nu oplossingsrichtingen onderzocht. De resultaten hiervan kunnen met dit budget naar uitvoering gebracht worden.	Pm	Pm	Pm	Pm
6-17	Fietsstraat leemweg accaciastraat	In het uitvoeringsprogramma is rekening gehouden met de vervanging van de fietspaden op het stuk leemweg - Accaciastraat. We willen dit aanpassen met een aparte fietsstraat, de meerkosten hiervan nemen we op.	Pm	Pm	Pm	Pm
6-18	Vrijval lokale duurzaamheidsmiddelen	Van het rijk ontvangen we tot en met 2025 extra middelen, dit betreft CDOKE-gelden en SPUK-middelen. Daarnaast beschikken we in onze begroting over structurele programmagelden voor duurzaamheid. De verwachting is dat het rijk ook na 2026 middelen beschikbaar stelt, waarmee we een deel van de lokale middelen niet voor bestaande ambities nodig verwachten te hebben.	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
TOTAAL NIEUW BELEID			€ -449.685	€ -568.587	€ -551.880	€ -570.848

Bijlage 7: Mutaties incidenteel perspectief

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2025	2026	2027	2028
Bestaand beleid						
7-01	Subsidie reclamebelasting Bijsterhuizen	De subsidie aanvraag vanuit de reclamebelasting Bijsterhuizen ligt in 2025 hoger dan de verwachte opbrengsten uit reclamebelasting. Uit voorgaande jaren hebben we meeropbrengsten ontvangen ten opzichte van de verleende subsidie. De afspraak is dat we dit saldo monitoren en inzetten zodra het nodig is.	€ -19.000	€ 0	€ 0	€ 0
7-02	Ondernemers Awards Wijchen	bijdrage wordt eens per twee jaar verstrekt. In verband met corona is de cyclus verschoven. Dit betreft dus slechts een aanpassing om het budget in het juiste boekjaar te zetten.	€ 7.500	€ -7.500	€ 7.500	€ -7.500
7-03	Uitgaven reisdocumenten	De paspoort aantallen fluctueren behoorlijk, bij de begroting 2023 zijn de uitgaven voor 2025 te voorzichtig ingeschat, de inkomstenkant is zoals het er nu uit ziet wel goed geraamd, bijstelling is noodzakelijk. Tot 2028 blijft het aantal aanvragen stijgen, hier is bij de perspectiefnota 2024 al rekening mee gehouden.	€ -30.000			
7-04	Externe juridische ondersteuning	De toename van complexe BRP correctieverzoeken met name identiteitsherstelzaken zorgt voor een stijging in rechtszaken. Dit vereist specialistische kennis die onvoldoende in huis aanwezig is, zowel bij juridische zaken als bij burgerzaken. Daarvoor is op dit moment externe ondersteuning noodzakelijk. Voorals nog nemen we de kosten 2 jaar als incidenteel mee, bij de begroting 2027 gaan we beoordelen of dit nog steeds speelt en/of we dit structureel moeten gaan opnemen in de begroting.	€ -30.000	€ -30.000	€ 0	€ 0
7-05	Tijdelijke huisvesting Kraaijenberg / Oudelaan	Tijdens de nieuwbouw MFA westwijzer zijn vier lokalen nodig om de gehele school te kunnen huisvesten. We hadden al incidenteel geld opgenomen. Ook vanwege de aanschaf van units bij de Oudelaan (zie nieuw beleid), vallen er incidentele middelen vrij in 2024 (€ 248k) en 2027 (€ 70k). Voor 2025 en 2026 stellen we de raming naar boven bij.	€ -22.500	€ -1.250	€ 70.000	
TOTAAL BESTAAND BELEID			-€ 94.000	-€ 38.750	€ 77.500	-€ 7.500
Nieuw beleid voortkomend uit de Perspectiefnota						
7-06	Onderzoek kruispunt Randweg Noord - Schoenaker	Het kruispunt Randweg Noord – Schoenaker loopt met regelmaat vast. Voor fietsers is er een slechte oversteekbaarheid door brede rijstroken. Om de toekomstige bereikbaarheid en veiligheid te garanderen willen we een onderzoek starten in 2024 naar duurzame, toekomstgerichte oplossingen. Zowel voor de bereikbaarheid en veiligheid van gemotoriseerd verkeer als voor langzaam verkeer.	-€ 30.000			
7-07	2 Padelbanen: Schaarweide investeringssubsidie	Tv Harava wil padelbanen aanleggen op sportpark Schaarweide, als ook tennisvereniging Grootven (voor Grootven wachten we de ontwikkelingenerschikking sportpark de Wychert af). We dragen voor de aanleg van de padelbanen op Schaarweide bij aan de kosten (€ 8.500 per baan). In het structureel nieuw beleid nemen we de kosten van het onderhoud van de banen op en de dotatie in het RSA voor de renovatie van de toplaat.	-€ 17.000			

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2025	2026	2027	2028
Nieuw beleid Begroting 2025						
7-08	Wijk Diepvoorde als onderdeel van Hart van Zuid	Voor Diepvoorde (wijk van Hart van Zuid) wordt een plan van aanpak opgesteld om de leefbaarheid langs twee sporen te verbeteren:1. fysiek 2. sociaal&veiligheid. De exacte kosten hierin worden in een apart voorstel voorgelegd en meegenomen in de Perspectienota van het voorjaar 2025.	pm	pm		
7-09	Hart van zuid sociaal maatschappelijke opgaven	Het project Hart van zuid (exclusief het voorzieningenhart) kent vier opgaves: 1.Samen maken we de wijk 2. Meer diversiteit in wonen in de buurten rond het voorzieningenhart 3. Kwaliteitsslag van de fysieke leefomgeving 4. Duurzame wijk De exacte kosten voor het vervolg hierin worden in een apart voorstel voorgelegd en meegenomen in de perspectienota van het voorjaar 2025.	pm	pm		
7-10	De Blije Dries	Het college beschouwt het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid met de stichting om de exploitatie van de speeltuin gezond te houden en de speeltuin voor de toekomst open te houden. De stichting heeft in 2023 en 2024 vervangingsreserveringen uitgesteld vanwege de ontoereikende financiële situatie. daarom is het voorstel voor een inhaalslag van 35.000 per jaar.	€ -70.000			
7-11	Versterking ketenaanpakken SPUK IZA	We geven uitvoering aan het Integraal Zorgakkoord (IZA) door het versterken van de ketenaanpakken Kansrijke Start, Welzijn op Recept en Overgewicht jeugd en volwassene. Dit betreft de inkomst vanuit Nijmegen (verlegde SPUK).	€ 103.109			
7-12	Versterking ketenaanpakken SPUK IZA	We geven uitvoering aan het Integraal Zorgakkoord door het versterken van de ketenaanpakken Kansrijke Start, Welzijn op Recept en Overgewicht jeugd en volwassene. Dit betreft de besteding.	€ -103.109			
7-13	MFA Noorderlicht	Het bestuur Mfa Noorderlicht is opgestapt op per 1 januari 2024. De mfa heeft een essentiële functie voor de wijk als ontmoetingsplek. Om continuïteit te garanderen hebben we in 2024 een verbinder aangesteld. Die zorgt voor verbinding tussen de samenwerkende organisaties en de verbinding van de wijk met het aanbod van het Noorderlicht. Zo maken we optimaal gebruik van deze faciliteit. Dit willen we verlengen in 2025.	-€ 25.000			
	TOTAAL NIEUW BELEID		€ -142.000	€ 0	€ 0	€ 0

Bijlage 8: Incidenteel perspectief totaal (inclusief bouwgrond)

u/i	Incidenteel meerjarenperspectief 2025-2028	2025	2026	2027	2028	Reserve
	Programmabegroting 2020					
u	Ondernemers Awards	-7.500		-7.500		
	Begroting 2023					
u	Actieplan communicatie klimaatadaptatie	-60.000				
u	Integraal plan WDW	-35.640	-19.440			
	Perspectiefnota 2023					
u	Vervangende nieuwbouw MFA Westwijzer	-50.000				
u	Vervangende nieuwbouw MFA Westwijzer	-20.000				
u	Extra FTE toezicht kabels en leidingen	-31.500				
u	Wijchen schaatst		-14.000			
u	Kosten verplaatsing weekmarkt i.v.m. Wijchen Schaatst		-6.500			
u	STORM aanpak 2024-2026	-20.119	-42.300			
	Begroting 2024					
u	Rekenkamer	-17.800				
u	Archiefwet	-55.000				
u	Samen actief en sportief.	-60.000	-60.000			
u	Startup Wijchen	-5.000	-5.000			
u	Speel-o-theek	-15.000				
u	Tijdelijke huisvesting Basisschool Zuiderpad	-70.000	-70.000	-70.000		
u	Geluidmetingen bij evenementen in centrum Wijchen	-15.000				
u	Openbare laadpalen	-10.000				
u	Opkomst bevorderende activiteiten	-4.900				
	Perspectiefnota 2024					
u	Verlenging Pilot Mantelzorgmakelaar	-36.630				
u	Munitax	-350.000				
i	Opbrengst bouwleges	355.000	217.000	217.000		
u	Kosten bouwleges	-150.000	-150.000	-150.000		
u	Nieuwbouw zwembad De Meerval	-75.000	-275.000			
u	Integrale aanpak bedrijven terrein Oost: Omgevingsplan Bedrijventerrein Wijchen Oost	-17.403	-40.000	-30.000		
u	Integrale aanpak bedrijventerrein Oost: Vergroenen bedrijventerrein	-50.000				
u	Gelijkheidsmonument	-18.500	-11.000			
i	Onttrekking algemene reserve	820.000				R
	Begroting 2025					
u	Subsidie reclamebelasting Bijsterhuizen	-19.000				
u	Ondernemers Awards Wijchen verschuiving	7.500	-7.500	7.500	-7.500	
u	Uitgaven reisdocumenten	-30.000				
u	Externe juridische ondersteuning	-30.000	-30.000	0	0	
u	Tijdelijke huisvesting Kraaijenberg / Oudelaan	-22.500	-1.250	70.000		
u	Onderzoek kruispunt Randweg Noord - Schoenaker	-30.000				
u	4 Padelbanen: Schaarweide en Grootven investeringssubsidie	-17.000				
u	De Blije Dries	-70.000				
u	MFA Noorderlicht	-25.000				

u/i	Incidenteel meerjarenperspectief 2025-2028	2025	2026	2027	2028	Reserve
i	Onttrekking algemene reserve	235.992				R
	Bestaand beleid met dekking					
u	Extra of geen verkiezing	100.000		-100.000		
i	Afdekking egalisereserve verkiezingen	-100.000		100.000		R
u	Onderhoudskosten gebouwen	-2.946.612	-2.392.079	-2.539.043	-2.386.106	
i	Afdekking egalisereserve onderhoud gebouwen	2.946.612	2.392.079	2.539.043	2.386.106	R
u	Afloop salariskosten Strooming	-37.906	-37.906			
i	Afdekking voorziening personeel	37.906	37.906			
u	PPN24 I 13.24 Fietsvoorziening TKWM (pilot)	-33.033	-60.984	-60.984		
i	Fietsvoorziening afdekking algemene reserve	33.033	60.984	60.984		R
u	ZonMw subsidie thuiswonende mensen met dementie	-45.166				
u	ZonMw subsidie Buurttuin Buizerdstraat	-120.000				
i	ZonMw subsidie	165.166				
u	BS1 Lokaal Sportakkoord BCF	-29.787	-22.903			
u	BS2 Combinatiefuncties Onderwijs/Cultuur/Sport	-205.070	-198.109			
u	BS8 Leefomgeving	-22.913				
u	BS3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	-45.826	-45.806			
u	BS10 Versterken sociale basis	-82.486	-61.837			
u	BS11 Mantelzorg	-22.913	-20.612			
u	BS12 Een tegen eenzaamheid	-18.330	0			
u	BS13 Welzijn op recept	-26.350	-30.919			
u	BS4 Kansrijke Start	-36.661	-45.806			
u	BS5 Mentale Gezondheid	-11.456	0			
u	BS6 Aanpak overgewicht en obesitas	-40.098	0			
u	BS7 Valpreventie	-108.836	-112.224			
u	BS9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	-5.728	0			
i	Brede SPUK subsidie	656.454	538.216			
u	Subsidie zwemverenigingen	-6.757				
i	Afdekking reserve calamiteiten maats org	6.757				R
u	Vervanging gymmaterialen	-123.449	-131.238	-123.449		
i	Afdekking egalisereserve gymmaterialen	123.449	131.238	123.449		R
u	Renovatie tennisvelden	-220.000	-55.000	-55.000		
i	Afdekking reserve RSA Tennis	220.000	55.000	55.000		R
u	Visualisatie cultuurhistorie centrum Wijchen (romeinse erfgoed)	-20.109				
i	Inzet reserve cultuurhistorie	20.109				R
u	Activiteiten landschapsonwikkelingsplan	-37.500	-10.000	-25.000	-2.500	
i	Afdekking reserve landschapsonwikkelingsplan	37.500	10.000	25.000	2.500	R
u	Tussenthuis	-750.000	-750.000	-500.000		
i	Huuropbrengst en subsidie tussenthuis	750.000	750.000	500.000		
u	Herstelgericht ontmoeten	-59.750				
i	Inzet reserve jeugd	59.750				R
u	GGD	-5.728				
i	Overheidssubsidie	5.728				
u	Versterking ketenaanpakken	-103.109				
i	Subsidie SPUK IZA	103.109				
u	Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid	-16.726				
i	Overheidssubsidie	16.726				
u	Energietransitie	-736.925				
i	CDOKU gelden	736.925				
u	Omgevingsplannen	-17.403	-40.000	-25.194		

u/i	Incidenteel meerjarenperspectief 2025-2028	2025	2026	2027	2028	Res erve
i	Inzet egaliseringsreserve omgevingsplannen	17.403	40.000	25.194		R
u	Inzet activiteiten kunst	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	
i	Activiteiten kunst t.l.v. reserve kunst	10.000	10.000	10.000	10.000	R
	TOTAAL	0	-514.990	37.000	-7.500	
	Winstnemingen bouwgrond	0	-738.000	0	-5.000	
	Totaal incidenteel	0	223.010	37.000	-2.500	
	<i>Resumé (x € 1.000):</i>					
u	Totaal incidentele lasten	7.258	4.757	3.619	2.406	
i	Totaal incidentele baten	2.827	2.281	717	5	
	Saldo voor reserves	-4.431	-2.476	-2.902	-2.401	
u	Dotaties reserves	0	0	0	0	
i	Onttrekkingen reserves	4.431	2.699	2.939	2.399	
	Saldo inclusief inzet reserves	0	223	37	-3	

Bijlage 9: Kosten per taakveld

(x € 1.000)

Prog	Taakveld	Taakveld omschrijving	Onderwerp	2025
0	0.1	Bestuur	Vaste kosten bestuur	2.699
			WDW - doorbelasting personeel	621
			GR Arnhem Nijmegen	367
			VNG bijdrage	186
			Rekenkamercommissie	53
			Voorlichting	23
			Strategisch kompas	15
			GR Euregio	12
	Totaal 0.1			3.977
	0.2	Burgerzaken	WDW - doorbelasting personeel	854
			Reisdocumenten	290
			Rijbewijzen	62
			Basisregistraties	42
			Naturalisatie	33
			Burgerlijke stand	27
	Totaal 0.2			1.308
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Beheer vastgoed en eigendommen	2.096
			WDW - doorbelasting personeel	755
	Totaal 0.3			2.852
	0.4	Overhead	WDW - doorbelasting personeel	9.136
			WDW - doorbelasting ICT	3.405
			Beheer vastgoed en eigendommen	1.719
			WDW Beheer vastgoed en eigendommen	1.120
			Overhead Wijchen	848
			Frictiekosten personeel	44
	Totaal 0.4			16.272
	0.5	Treasury	Rente en dividend	313
	Totaal 0.5			313
	0.61	OZB woningen	Munitax	717
			Overhead Wijchen	9
	Totaal 0.61			726
	0.62	OZB niet-woningen	Munitax	64
	Totaal 0.62			64
	0.64	Belastingen overig	Kosten hondenbelasting	89
			Gemeentelijke belastingen	1
	Totaal 0.64			90
	0.8	Overige baten en lasten	Stelposten	0
	Totaal 0.8			0
Totaal 0				25.602
1	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	GR VRGZ	3.295
			WDW - doorbelasting personeel	79
			Brandkranen	59
	Totaal 1.1			3.433
	1.2	Openbare orde en veiligheid	WDW - doorbelasting personeel	981
			Veiligheidsbeleid	233
			Antidiscriminatiebureau	52
			Gerechtelijke procedures	30
	Totaal 1.2			1.296
Totaal 1				4.729
2	2.1	Verkeer en vervoer	IBOR wegen	2.678
			WDW - doorbelasting personeel	1.333
			Openbare verlichting	756
			WDW IBOR wegen	238
			Verkeersveiligheid	184
			Bewegwijzering	181
			Gladheidsbestrijding	105
			Verkeersregelininstallaties	61

Prog	Taakveld	Taakveld omschrijving	Onderwerp	2025
			Fietsvoorziening	33
			Abri's	5
	Totaal 2.1			5.573
	2.2	Parkeren	Parkeergarage	283
			WDW - doorbelasting personeel	153
			IBOR wegen	8
	Totaal 2.2			445
	2.5	Openbaar vervoer	Voetveer	36
			WDW - doorbelasting personeel	5
			Buurtbus	3
	Totaal 2.5			44
	Totaal 2			6.062
3	3.1	Economische ontwikkeling	Reclamebelasting	447
			WDW - doorbelasting personeel	151
			Bedrijven Investerings Zone BIZ	84
			Vaste kosten bestuur	33
	Totaal 3.1			715
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Markt	92
			WDW - doorbelasting personeel	91
			Kracht RvN	26
	Totaal 3.3			209
	3.4	Economische promotie	Promotie / evenementen	400
			Economische zaken	141
			Recreatie	116
			WDW - doorbelasting personeel	83
			Beheer vastgoed en eigendommen	36
	Totaal 3.4			695
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	WDW - doorbelasting personeel	23
	Totaal 3.2			23
	Totaal 3			1.642
4	4.1	Openbaar basisonderwijs	Vergoeding gymonderwijs	159
			WDW - doorbelasting personeel	64
			Passend onderwijs	59
			Legaat van Cooth	4
	Totaal 4.1			287
	4.2	Onderwijshuisvesting	kosten schoolgebouwen	2.141
			WDW - doorbelasting personeel	98
	Totaal 4.2			2.239
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Leerlingenvervoer	843
			Peuterspeelzaal	726
			WDW - doorbelasting personeel	314
			MEERvoormekaar subsidie	28
			Bredeschool activiteiten	24
			Maatschappelijk en culturele vorming	11
	Totaal 4.3			1.946
	Totaal 4			4.471
5	5.1	Sportbeleid en activering	Combinatiefuncties	317
			Subsidies sport	193
			WDW - doorbelasting personeel	65
	Totaal 5.1			576
	5.2	Sportaccommodaties	Zwembad	1.204
			Gymzalen	1.172
			RSA (buitensport)	817
			Beheer vastgoed en eigendommen	748
			WDW - doorbelasting personeel	177
	Totaal 5.2			4.118
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Muziekonderwijs subsidies	263
			Theater subsidie	243

Prog	Taakveld	Taakveld omschrijving	Onderwerp	2025
			Cultuur subsidies	108
			WDW - doorbelasting personeel	67
		Totaal 5.3		680
	5.4	Musea	Musea	311
			WDW - doorbelasting personeel	94
			Cultuur subsidies	48
		Totaal 5.4		452
	5.5	Cultureel erfgoed	Subsidies monumenten instandhouding	47
			WDW - doorbelasting personeel	33
			Beheer vastgoed en eigendommen	10
		Totaal 5.5		90
	5.6	Media	Bibliotheek subsidie	1.054
			Subsidie RN7	26
			WDW - doorbelasting personeel	11
		Totaal 5.6		1.091
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	WDW - doorbelasting personeel	2.778
			IBOR groen	1.863
			Kosten hondenbelasting	219
			Landschapsontwikkelingsplan	147
			Beheer vastgoed en eigendommen	29
			Activiteiten kunst	12
		Totaal 5.7		5.048
	Totaal 5			12.056
6	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Beheer vastgoed en eigendommen	3.379
			MEERvoormekaar subsidie	1.019
			Subsidies overige zorgorganisaties	482
			WDW - doorbelasting personeel	225
			Mantelzorg	108
			Inspecties kinderopvang	91
			Algemeen/schoolmaatschappelijk werk	88
			Buurtfonds	10
		Totaal 6.1		5.402
	6.3	Inkomensregelingen	Bijstandsverlening	13.037
			Bijzondere bijstand	2.216
			WDW - doorbelasting personeel	2.101
			Schuldhelpverlening	173
		Totaal 6.3		17.527
	6.4	WSW en beschut werk	GR MGR Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)	4.194
			WDW - doorbelasting personeel	48
		Totaal 6.4		4.241
	6.5	Arbeidsparticipatie	GR MGR Re-integratie	3.341
			Statushouders	717
			WDW - doorbelasting personeel	283
		Totaal 6.5		4.340
	6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	Sociaal wijkteam	269
			WDW - doorbelasting personeel	70
		Totaal 6.23		339
	6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	WMO hulpmiddelen	1.078
			GR DRAN WMO vervoer	676
			WMO woonvoorzieningen	411
			WDW - doorbelasting personeel	321
			WMO algemeen	35
			WMO indicaties	21
		Totaal 6.60		2.541
	6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	JW GGZ	518
			Regionaal Ondersteunings Bureau	0
		Totaal 6.92		518

Prog	Taakveld	Taakveld omschrijving	Onderwerp	2025
	6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	WDW - doorbelasting personeel	1.362
			GGD Veilig thuis	437
			Sociaal wijkteam	107
	Totaal 6.21			1.905
	6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	WDW - doorbelasting personeel	813
			Jeugd Lokaal SOJ	144
			Sociaal wijkteam	127
	Totaal 6.22			1.084
	6.91	Coördinatie en beleid WMO	WMO algemeen	513
			WMO Regionaal	
			ondersteuningsbureau	102
			WDW - doorbelasting personeel	81
	Totaal 6.91			696
	6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	WMO Huishoudelijke hulp	5.234
			WDW - doorbelasting personeel	393
	Totaal 6.711			5.627
	6.712	Begeleiding (WMO)	WMO begeleiding	3.093
			WDW - doorbelasting personeel	305
			WMO PGB	284
			WMO verblijf	10
	Totaal 6.712			3.692
	6.713	Dagbesteding (WMO)	WMO Dagbesteding	922
			WDW - doorbelasting personeel	98
	Totaal 6.713			1.020
	6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	WDW - doorbelasting personeel	240
			WMO verblijf tijdelijk	90
			Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	1
	Totaal 6.714			331
	6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	Jeugd lokaal dagbehandeling	196
			Jeugd overig	126
			WDW - doorbelasting personeel	114
	Totaal 6.751			436
	6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	Jeugd GGZ behandeling	3.688
			Jeugd begeleiding	3.639
			Jeugd behandeling ambulant	2.604
			Jeugd dagbehandeling	933
			Jeugd verblijf	290
			Jeugd crisis	175
			Jeugd vervoer	174
			Jeugd ambulant	168
			Jeugd persoonlijke verzorging	123
			WDW - doorbelasting personeel	36
	Totaal 6.752			11.829
	6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	Jeugd landelijk arrangement	311
			WDW - doorbelasting personeel	24
	Totaal 6.753			334
	6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	WDW - doorbelasting personeel	14
	Totaal 6.761			14
	6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	Jeugd verblijf	4.103
			Jeugd GGZ verblijf	403
			WDW - doorbelasting personeel	25
	Totaal 6.762			4.532
	6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	Jeugd landelijk arrangement	605
			WDW - doorbelasting personeel	22
	Totaal 6.763			627
	6.791	PGB WMO	WMO PGB Huishoudelijke hulp	136
			WDW - doorbelasting personeel	22
	Totaal 6.791			158
	6.792	PGB Jeugd	Jeugd PGB	154
			WDW - doorbelasting personeel	49

Prog	Taakveld	Taakveld omschrijving	Onderwerp	2025
Totaal 6.792				203
	6.811	Beschermd wonen (WMO)	Beschermd Wonen	391
			WDW - doorbelasting personeel	29
Totaal 6.811				420
	6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	GGZ	68
			WDW - doorbelasting personeel	38
Totaal 6.812				106
	6.821	Jeugdbescherming	Jeugd bescherming	885
			WDW - doorbelasting personeel	97
Totaal 6.821				982
	6.822	Jeugdreclassering	Jeugd reclassering	149
			WDW - doorbelasting personeel	3
Totaal 6.822				152
Totaal 6				69.058
7	7.1	Volksgezondheid	GR GGD	2.263
			Gezondheidszorg subsidies	677
			WDW Logopedie	166
Totaal 7.1				3.106
	7.2	Riolering	Riolering vrijverval	1.860
			Riolering gemalen	1.227
			Munitax	400
			WDW riolering	256
			Riolering overig	114
			Beheer vastgoed en eigendommen	2
Totaal 7.2				3.859
	7.3	Afval	Afval rest	760
			Afval overig	745
			Afval milieustraat	741
			Afval GFT	649
			Afval Plastic +	520
			Afval papier	388
			Munitax	368
			WDW afval	175
			Afval glas	44
			Afval	34
Totaal 7.3				4.425
	7.4	Milieubeheer	GR ODRN	1.115
			WDW - doorbelasting personeel	729
			Milieubeleid	687
			Duurzaamheid	351
Totaal 7.4				2.883
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	WDW - doorbelasting personeel	20
			Beheer vastgoed en eigendommen	3
Totaal 7.5				23
Totaal 7				14.296
8	8.1	Ruimte en leefomgeving	WDW - doorbelasting personeel	1.457
			Omgevingsplannen	53
Totaal 8.1				1.511
	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	WDW - doorbelasting personeel	30
			Grondexploitatie inhuur	20
Totaal 8.2				50
	8.3	Wonen en bouwen	WDW - doorbelasting personeel	1.653
			Bouwvergunningen	89
			Vastgoedinformatie	67
			Volkshuisvestingsbeleid	56
			Omgevingswet	34
Totaal 8.3				1.899
Totaal 8				3.461
Eindtotaal				141.377

Bijlage 10: Mutaties bestaand beleid

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2025	2026	2027	2028
10-1	Deelname zorgprofessionals Regionaal Expertteam	Het regionaal expertteam (RET) bestaat uit een kernteam met vaste deelnemers die middels een tegemoetkoming vanuit BOEG (Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugdhulp in Gelderland) werd gefinancierd. Deze financiering stopt. De aanbieders kunnen de kosten niet volledig dragen vanuit hun overheadkosten. De regiogemeenten dragen hier nu aan bij. RET is een verplichting vanuit de hervormingsagenda jeugd.	€ -5.540	€ -5.540	€ -5.540	€ -5.540
10-2	Kosten mobiele brigade essentiële functies Jeugd	Voor de essentiële functies wordt bovenregionaal een team ingezet zie als 'voor deur' fungeert en zorgt dat alles wordt ingezet om een onvrijwillige overplaatsing te voorkomen. Dit team wordt de mobiele brigade genoemd.	€ -47.000	€ -47.000	€ -47.000	€ -47.000
10-3	MEE urenuitbreiding clientondersteuning	MEE biedt onder andere de onafhankelijke cliëntondersteuning (wettelijke verplichting) en heeft hiervoor jaarlijks structureel 60 uur expertdiensten meer nodig dan eerder beschikbaar gesteld. Voorstel is om structureel 60 uur extra per jaar in te kopen.	€ -7.505	€ -7.505	€ -7.505	€ -7.505
10-4	MEE, afdekking centrumgelden beschermd wonen / maatschappelijk opvang	Deze extra uitzetting van uren financieren we uit centrummiddelen BW/MO.	€ 7.505	€ 7.505	€ 7.505	€ 7.505
10-5	Lagere opbrengst RO-leges	Door de hausse aan ontwerpbestemmingsplannen vóór de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet is er nu een vacuüm aan plannen en zijn er dus ook minder legesopbrengsten. Ook de planstop draagt hier aan bij. Naar verwachting herstelt deze situatie zich geleidelijk vanaf 2025.	€ -44.761	€ -34.761	€ -24.761	€ -24.761
10-6	Lagere opbrengst exploitatiebijdragen	Het vacuüm aan plannen en de planstop werken door naar deze opbrengsten.	€ -30.000	€ -20.000	€ -10.000	€ -10.000
10-7	Verzekeringen	Bij de integrale beoordeling van onze verzekeringskosten over de gemeentelijke panden, aansprakelijkheid, blijkt dat we de raming naar boven moeten bijstellen.	€ -20.773	€ -20.773	€ -20.773	€ -20.773
10-8	Verduurzaming 'Regeling duurzame gebruiksgoederen'	Huishoudens zijn qua inkomensverbetering niet of nauwelijks gebaat bij meer duurzame apparaten. Wij zien daarom af van een wijziging van onze 'regeling huishoudelijke apparaten', die dit beoogde. Het college is van mening dat vanuit een perspectief van inkomensondersteuning de inzet van extra middelen voor meer energiezuinige apparaten zijn doel voorbij schiet. Het kiest ervoor de huidige regeling huishoudelijke apparaten niet aan te passen.	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
10-9	Uitgaven rijbewijzen	In 1984,1986,2006 (invoering geldigheid 10 jaar) zijn er essentiële veranderingen in wetgeving geweest die een golfbeweging veroorzaken in het aantal aanvragen rijbewijzen. Deze stijging zie je terug in de te verwachte aantallen aanvragen de komende jaren. In de begroting 2023 is al rekening gehouden met hogere opbrengsten maar niet volledig met hogere lasten, deze nemen we nu mee.	€ -20.000	€ -20.000	€ -20.000	€ -20.000
10-10	Verkiezingen	Het rapport kostenonderzoek 2e kamerverkiezingen 2023 heeft berekend dat de kosten voor het organiseren van een verkiezing per kiesgerechtigde voor een gemeentegrootte als Wijchen € 4,39 bedragen. Onze kosten bedragen nu € 2,95.	€ -35.000	€ -35.000	€ -35.000	€ -35.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2025	2026	2027	2028
		Veel kosten zijn variabel en daardoor moeilijk te begroten. Tevens is de uitkering van het Rijk jaarlijks en niet per verkiezing. De stijging van drukwerk, porti en huur accommodaties maakt aanpassing noodzakelijk. (van € 65k naar € 100k)				
10-11	Areaaluitbreiding Wijchense berg	Het onderhoud aan de Wijchense berg was abusievelijk niet eerder opgenomen in ons Ibor areaal. We hebben daar een onderhoudsverplichting. De structurele last hiervoor nemen we alsnog op in de begroting.	Pm			
10-12	Tijdelijke huisvesting Oudenlaan	Ten behoeve van de tijdelijke huisvesting aan de oudenlaan stellen we voor twee units aan te schaffen. Een raadsvoorstel hierover is hierover aan de raad gezonden voor een investeringsbudget van € 325k.	€ -39.000	€ -39.000	€ -39.000	€ -39.000
10-13	Kapitaallasten	MFA hart van Zuid stond nog in de boeken met oplevering in 2025, dit schuiven we door naar 2027.	€ 0	€ 230.000	€ 215.000	€ 0
10-14	Effect kostenverdeelstaat tarieven en leges	Het saldo van toerekenbare kosten WDW, BTW en overhead leidt tot een voordeel in de exploitatie.	€ 148.000	€ 181.000	€ 110.000	€ 512.000
10-15	Rente (paragraaf 6 financiering)	We zien in de eerste jaren op basis van de huidige liquiditeitsplanning een voordeel op de rentekosten. Vanaf 2027 verwachten we meer leningen aan te moeten trekken.	€ 48.000	€ 50.000	€ -45.000	€ -167.000
10-16	Indexaties overig	Op basis van de septembercirculaire hebben we de kostenkant ook geïndexeerd.	€ -39.000	€ -40.000	€ -41.000	€ -42.000
		TOTAAL OVERIG BESTAAND BELEID	€ -60.074	€ 223.926	€ 61.926	€ 125.926

Bijlage 11: Subsidieplafonds

De raad heeft in 2017 ingestemd met de Algemene subsidieverordening 2018 (174666). Het college heeft vervolgens de subsidieregels geactualiseerd vastgesteld in maart 2018. In aansluiting daarop nemen we hier de subsidieplafonds op voor de norm- en waarderingssubsidies. Wanneer meer aanvragen binnen komen op de betreffende artikelen, kan het college ervoor kiezen subsidies lager te beschikken.

Onderwerp	Artikel subsidieverordening	Subsidieplafond €
Normsubsidies		
Gehandicaptenorganisaties	Artikel 7	13.373
Amateurkunst	Artikel 8	56.585
Sportstimulering	Artikel 9	115.392
Jeugdbeleid	Artikel 10	25.027
Ouderenorganisaties	Artikel 11	14.516
EHBO	Artikel 12	810
Beheerssubsidie wijkverenigingen	Artikel 14	93.043
Cultuurhistorie	Artikel 16	3.685
Musea	Artikel 16	3.685
Culturele activiteiten	Artikel 17	6.383
Maatschappelijk culturele vorming	Artikel 17	11.308
Onderwijsachterstandenbeleid	Artikel 24 2 ^e lid	250.000
Onderwijsachterstandenbeleid	Artikel 24 4 ^e lid	30.000
Waarderingssubsidies		
Intocht sinterklaas	2b	2.500
Lokale volkscultuur	2c	7.500
Maatschappelijke Dienstverlening	2e	4.000
Historische kennis	2f	1.250
Dierenparkje	2h	2.250
Leefbaarheid	2i	8.250
Muziekonderwijs	Artikel 30/31	10.000

